

შოთა დოღონაძე

**საქართველო: გზა
საერთაშორისო
აღიარებიდან
საერთაშორისო
თანამშრომლობისაკენ**

**"შეცნიერება"
თბილისი
2002**

წიგნი მკითხველს ინფორმაციას აწვდის დამოუკიდებლობის აღდგენის შემდეგ მსოფლიოს სახელმწიფოების მიერ, საქართველოს აღიარებისა და მასთან დიპლომატიური ურთიერთობების დამყარების შესახებ. მონოგრაფიაში გაანალიზებულია სახელმწიფოს აღიარებისა და დიპლომატიური ურთიერთობების დამყარების პრაქტიკა, მოცემულია ინფორმაცია საქართველოში აკრედიტებული პირველი ელჩებისა და საქართველოს მიერ საზღვარგარეთის ქვეყნებში წარგზავნილი პირველი დიპლომატიური წარმომადგენლების თაობაზე. ნაშრომი ასევე, ვრცელ მასალას მოიცავს, საქართველოს სახელმწიფოს უმნიშვნელოვანეს საერთაშორისო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობის შესახებ. ფაქტობრივ მასალასა და დოკუმენტებზე დაყრდნობით გაანალიზებულია პროცესები, რომლებსაც საქართველოს სახელმწიფოდ ჩამოყალიბებისათვის განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვთ.

წიგნი გათვალისწინებულია საქართველოს დიპლომატიის ისტორიით დაინტერესებული სპეციალისტებისა და მკითხველთა ფართო წრისათვის.

რედაქტორი პროფესორი ვახტანგ გურული

რეკენზენტები:

ნანა ავალიანი, ისტორიის
მეცნიერებათა დოქტორი,
გონა ჯაფარიძე, ისტორიის
მეცნიერებათა დოქტორი

4306010000

© „მეცნიერება“
2002

დ ————— 2002
M 607 (06)-02

პოლიტიკური და ეკონომიკური იზოლაციიდან თავის დაღწევა და საერთაშორისო აღიარების მოპოვება

საქართველოს სახელმწიფოებრიობის მშენებლობის პროცესში განსაკუთრებული ადგილი უჭირავს სახელმწიფოთა მსოფლიო თანამეგობრობაში საკუთარი ადგილის განსაზღვრის ამოცანას, რაც ბუნებრივად გულისხმობს ცალკეულ ქვეყნებთან, აგრეთვე უმნიშვნელოვანეს საერთაშორისო ორგანიზაციებთან ურთიერთობათა გარკვევასა და ჩამოყალიბებას. ამკარაა, რომ საერთაშორისო თანამეგობრობის სისტემაში სრული ინტეგრაცია სახელმწიფოებრიობის არსებობის უმნიშვნელოვანესი პირობა, მისი განვითარების საფუძველია. საერთაშორისო ცხოვრებაში მონაწილეობის ეფექტიანობა ბევრად არის დამოკიდებული საქართველოს უნარზე განახორციელოს მოქნილი საგარეო პოლიტიკა.

ამ რეალობას წინ უძღოდა დამოუკიდებლობის პირველი წლები, როდესაც საქართველოს საგარეო პოლიტიკის მთავარ მიზანს წარმოადგენდა ქვეყნის პოლიტიკური და ეკონომიკური იზოლაციიდან თავის დაღწევა და საერთაშორისო აღიარების მოპოვება.

საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის გზაზე პირველ, წარმატებულ ნაბიჯად უნდა მივიჩნიოთ 1990 წლის 28 ოქტომბერს მრავალპარტიული არჩევნების შედეგად ქვეყანაში ახალი ვითარების ჩამოყალიბება, რაც იმთავითვე ქმნიდა იმის საფუძველს, რომ ქვეყნის სუვერენიტეტის აღდგენა შორეული მომავლის საქმე აღარ იყო.

1990 წლის 14 ნოემბერს ახლადარჩეული მრავალპარტიული უზენაესი საბჭო თავის პირველსავე სესიაზე იღებს გადაწყვეტილებას საქართველოს სსრ-ს სახელის შეცვლასთან დაკავშირებით. საქართველოს საბჭოთა სოცია-

ლისტურ რესპუბლიკას ეწოდა - საქართველოს რესპუბლიკა,¹ შეტანილ იქნა შესაბამისი ცვლილებები კონსტიტუციაში, შეცვლილ იქნა სახელმწიფო გერბი, დროშა და ჰიმნი, გამოცხადდა სახელმწიფოებრიობის აღდგენის გარდამავალი პერიოდი,² რაც აისახა უზენაესი საბჭოს მიმართვაში მსოფლიოს ხალხებისადმი. ამ მიმართვის სრული ტექსტი ასე გამოიყურება:

**საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს
მიმართვა მსოფლიო ხალხებისადმი**

მსოფლიოს მოწინავე სახელმწიფოთა ერთობლივმა ძალისხმევამ შესაძლებელი გახადა ტოტალიტარული რეჟიმების ქვეყნებში დემოკრატიული პროცესების განვითარება. აღმოსავლეთ ევროპის სახელმწიფოებში მიმდინარე მოვლენები ცხადყოფს თანამედროვე პირობებში უკიდურესი სისასტიკის რეჟიმების თანდათანობითი, ევოლუციური გზით შეცვლის რეალურ შესაძლებლობას, რაც უდავოდ პროგრესული პოლიტიკური ძალების დაშსახურებად უნდა ჩაითვალოს. ამ პირობებში საქართველოში დემოკრატიული ოპოზიციისა და მოსახლეობის ძალისხმევით შესაძლებელი გახდა საბჭოთა კავშირში უბრეცედენტო დემოკრატიული, მრავალპარტიული არჩევნების ჩატარება. არჩევნები დასავლეთის დამოუკიდებელ ექსპერტთა მეთვალყურეობით მიმდინარეობდა. გადაწყვეტი უპირატესობა საქართველოს დამოუკიდებლობისათვის მებრძოლმა დემოკრატულმა ძალებმა მოიპოვეს.

საქართველო უკანასკნელ დრომდე დასავლეთისათვის უადრესად საშიში ზესახელმწიფოს უპიროვნო ნაწილს წარმოადგენს. ამდენად, კარგად გვესმის, რომ საქართველოს

¹ საქართველოს კანონი საქართველოს სსრ სახელწოდების შეცვლის შესახებ, საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს უწყებები, 11, 1990, საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს გამომცემლობა, თბილისი, 1990, გვ.17.

² საქართველოს კანონი საქართველოს რესპუბლიკაში გარდამავალი პერიოდის გამოცხადების შესახებ, იქვე.

სახელმწიფოებრიობის აღდგენისათვის ბრძოლა ერთობ გართულდება, თუკი იგი დაუპირისპირდება დასავლეთისა და აღმოსავლეთის დაახლოების პროცესს. ეს პროცესები პოზიტიური დემოკრატიული ნიშნით ვითარდება და სასურველია მოხერხდეს მათი ურთიერთშეთავსება.

საქართველოს მრავალპარტიული უზენაესი საბჭო სახელმწიფოებრიობის აღდგენის ეტაპობრივ პროცესს განიხილავს როგორც ამიერკავკასიისა თუ აღმოსავლეთ ევროპის რეგიონში სტაბილიზაციის ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს ფაქტორს, რაზეთუ საქართველოს, ისევე როგორც ბალტიის რესპუბლიკების, ხელოვნური გაერთიანება თუნდაც განახლებული საბჭოთა კავშირის შექმნის შემდეგნაირად, აუცილებლად გამოიწვევს ამ რესპუბლიკებში სოციალური და პოლიტიკური მდგომარეობის დესტაბილიზაციას.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო წარმოადგენს გარდამავალი პერიოდის ხელისუფლების ორგანოს და მიზნად ისახავს 1921 წლის თებერვალ-მარტში შეიარაღებული აგრესიის შედეგად დაკარგული სახელმწიფოებრიობის აღდგენას. ჩვენ არ ვაპირებთ არც რომელიმე სახელმწიფოსა და არც საქართველოში მცხოვრებ რომელიმე ეროვნებასთან დაპირისპირებას. ეს არის გზა, რომლითაც გარანტირებული იქნება საქართველოში ადამიანის, მოქალაქის, ეროვნულ უმცირესობათა უფლებების დაცვა.

ჩვენ ვიმედოვნებთ, რომ საქართველო, ვახდება რა მსოფლიოს თავისუფალ სახელმწიფოთა ოჯახის წევრი, თავის წვლილს შეიტანს საშართლიანი და ჰარმონიული მსოფლიოს შექმნაში. ამ გზაზე კი სხვა სახელმწიფოთაგან სოლიდარობისა და მხარდაჭერის იმედი გვაქვს.

ღმერთი იყოს ჩვენი მფარველი!
თბილისი, 1990 წლის 14 ნოემბერი³

³ საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს უწყებები, II, 1990, საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს გამოცემლობა, თბილისი, 1990, გვ.83.

საგულისხმოა, რომ საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო, იმ დროისათვის საქართველოს სსრ საგარეო საქმეთა სამინისტრო, რომელიც სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა სამინისტროს ერთგვარ ქვედანაყოფს წარმოადგენდა, ახერხებს ჩაატაროს გარკვეული ღონისძიებები, რომელიც ხელს უწყობს საქართველოს პოპულარიზაციას საერთაშორისო ასპარეზზე.

1990 წლის აპრილში ორგანიზებულ იქნა საქართველოს საქმიანი წრეების დელეგაციის მონაწილეობა გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკაში ბონის საერთაშორისო კონფერენციასზე ევროპაში ეკონომიკური თანამშრომლობის საკითხებზე. საქართველოს დელეგაცია მონაწილეობდა 1990 წლის ივნისში დავოსში (შვეიცარია) რეგიონთა ასამბლეაში. სამინისტროში უცხოელი ჟურნალისტებისათვის მზადდებოდა „ექსპრეს-ბიულეტენები“. გაიზარდა სამსახურეობრივი მივლინებები საზღვარგარეთ, როგორც სამინისტროს ანგარიში მიუთითებს, ბოლო სამი წლის მონაცემებით საზღვარგარეთ მივლინებები 5-ჯერ გაიზარდა. ამ დროისათვის იქმნება საქართველოს სსრ საგარეო საქმეთა სამინისტროს წარმომადგენლობა ქ. მოსკოვში, რომელიც ძირითადად დაკავებული იყო საზღვარგარეთ მივლინებულთა საქმეების გაფორმებით.⁴

გააქტიურდა საქმიანობა „იუნესკოს“ ფარგლებში. შეიქმნა „იუნესკოს“ საქმეთა საბჭო საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს 1989 წლის 31 ივლისის დადგენილებით; ასევე ჩამოყალიბდა განათლების ფონდი, რომლის სამუალებითაც ათობით სტუდენტი გაიზარდა სასწავლებლად საზღვარგარეთ.

ჩატარდა ქართული კულტურის დღეები უცხოეთში, კერძოდ, ისეთ ქვეყნებში, როგორცაა ეგვიპტე, ქუვეითი, ნორვეგია.

1990 წელს საქართველოში უმასპინძლეს საფრანგეთის სენატორს შაილ ლაფიტს, საარის მიწის სამთავრობო დელეგაციას, მონაკოს პრინცესა კაროლინას, საქმიანი წრეების დელეგაციებს საფრანგეთიდან, ბელგიიდან და სხვა ქვეყნებიდან.

⁴ საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს არქივი, აღწერა 1, საქმე 1492

1990 წლის 11 დეკემბერს საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭომ მიიღო დადგენილება „საქართველოს რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა სამინისტროს რეორგანიზაციისა და სრულყოფის შესახებ“.⁵ დადგენილებაში აღნიშნულია, რომ საქართველოს სახელმწიფოებრივი აღდგენის, სრული სუვერენიტეტის დაშკვიდრებისა და ეკონომიკური კრიზისის დაძლევისათვის განსაკუთრებულ მნიშვნელობას იძენს საგარეო პოლიტიკური და ეკონომიკური ურთიერთობების ინტენსიური და მასშტაბური განვითარება და რომ ამ მიმართულებით კავშირები უფრო შრავალფეროვანი და შრავალმხრივი გახდება. მინისტრთა საბჭომ მიიჩნია, რომ დამოუკიდებელი საგარეო პოლიტიკის უზრუნველყოფისა და მსოფლიო ეკონომიკაში თანდათანობით ადაპტაციის პროცესის წარმართვისათვის საქართველოს საგარეო-პოლიტიკურ უწყებას სერიოზული საქმიანობა უნდა წარუქმართა.

ეს იყო პირველი მოგრძალებული ნაბიჯები საერთაშორისო ასპარეზზე, განხორციელებული ჯერ კიდევ საბჭოთა ცენტრის პრესისა და კონტროლის ქვეშ.

საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენა 1918 წლის 26 მაისის აქტის საფუძველზე

1991 წლის 31 მარტი უმნიშვნელოვანესი თარიღი იყო საქართველოს უახლეს ისტორიაში - საქართველოს ხელი-სუფლებამ დამოუკიდებლობის საკითხზე რეფერენდუმი ჩაატარა. რა თქმა უნდა, ქართველი ხალხის დამოკიდებულება ქვეყნის სუვერენიტეტისადმი არაფითარ ეჭვს არ იწვევდა, ისევე როგორც არ იწვევდა ეჭვს საქართველოში მოსახლე სხვა ერების წარმომადგენელთა დამოკიდებულება, მაგრამ ამ აქტით ხელისუფლებას სურდა ხალხის განწყობილების სამართლებრივი დადასტურება. რეფერენდუმი მოსალოდნელი აღმაჯლობით

⁵ საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს არქივი, აღწერა 1, საქმე 1491

ჩატარდა. "დასმულ კითხვაზე -" გურთ თუ არა საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობა აღდგენა 1918 წლის 26 მაისის აქტის საფუძველზე" - დადებითი პასუხი გასცა რეფერენდუმში მონაწილეთა 99,85% -მა. 31 მარტის შექდგომ აღარ არსებობდა არცერთი იურიდიული დოკუმენტი, რომელიც შეიძლებოდა გამოყენებული ყოფილიყო სამართლებრივი აქტით საქართველოს სახელმწიფოებრივი აღდგენის წინააღმდეგ".⁶

რეფერენდუმის შედეგებზე დაყრდნობით საქართველოს რესპუბლიკის პირველი მოწვევის უზენაესი საბჭოს პირველი სესიის საგანგებო სდომამ 1991 წლის 9 აპრილს ისტორიული გადაწყვეტილებები მიიღო. სდომის დღის წესრიგის მთავარი საკითხი იყო საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენა 1918 წლის 26 მაისის დამოუკიდებლობის აქტის საფუძველზე. ამ დღეს უზენაესი საბჭოს მიერ ერთსულოვნად მიღებული სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენის აქტით საქართველო დამოუკიდებელ, ერთიან და განუყოფელ სახელმწიფოდ გამოცხადდა.

საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის აქტში ნათქვამია: "1990 წლის 28 ოქტომბერს მრავალპარტიული, დემოკრატიული გზით არჩეული საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო, ეყრდნობა რა 1991 წლის 31 მარტის რეფერენდუმით გამოსატულ საქართველოს მოსახლეობის ერთსულოვან ნებას, აღდგენს და საქვეყნოდ აცხადებს საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენას საქართველოს დამოუკიდებლობის 1918 წლის 26 მაისის აქტის საფუძველზე".⁷

დოკუმენტში გამოცხადებულია საერთაშორისო სამართლის პრინციპი საქართველოს რესპუბლიკის კანონმდებლობის მიმართ, მისი პირდაპირი ნორმების მოქმედება საქართველოს

⁶ საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო (1990 წლის ნოემბერი-1991 წლის მაისი) გამომცემლობა „მარინი“, თბილისი, 1991, გვ. 4.

⁷ ვაქ. კიიი „საქართველოს რესპუბლიკა“ 70, 10 აპრილი, 1991.

ტერიტორიაზე აღიარებულია საქართველოს რესპუბლიკის ერთ-ერთ ძირითად კონსტიტუციურ პრინციპად. მითითებულია, რომ საქართველო, რომელიც ისწრაფვის დაიკავოს ღირსი უფლებები მსოფლიოს სახელმწიფოთა თანამეგობრობაში, ვალდებულია კისრულობს უზრუნველყოს ადამიანის, ეროვნული, ეთნიკური, რელიგიური და ენობრივი ჯგუფების ყველა ძირითად უფლებას და თავისუფლებას, რომელიც გათვალისწინებულია საერთაშორისო სამართლით.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო აცხადებს, რომ მტკიცედ დაიცავს სხვა სახელმწიფოებთან პოლიტიკური, ეკონომიკური და კულტურული თანამშრომლობის საყოველთაოდ აღიარებულ პრინციპებს.

საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენა სრულად შეესაბამება გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წესდებებს, ჰელსინკისა და ვენის აქტებს, რომლებიც აღიარებენ და განამტკიცებენ ყველა ხალხის უფლებას დამოუკიდებლად განაგოს თავისი ქვეყნის პოლიტიკური ბედი.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო იმედოვნებს, რომ სახელმწიფოთა საერთაშორისო თანამეგობრობა არ დარჩება გულგრილი ქართველი ხალხის კანონიერი და სამართლიანი ნაბიჯისადმი და აღიარებს საქართველოს აღორძინებულ სახელმწიფოებრივ დამოუკიდებლობას, რაც საქართველოს უშიშროების ერთ-ერთი ყველაზე მტკიცე გარანტია იქნება.⁸

სესიაზე მიიღეს მიმართვები მსოფლიოს ხალხებისა და სსრ კავშირის პრეზიდენტის მ. გორბაჩოვისადმი. საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო, კერძოდ, მოუწოდებდა სსრ კავშირის პრეზიდენტს ერთგული დარჩენილიყო დემოკრატიული პრინციპებისადმი და ეღიარებინა საქართველო დამოუკიდებელ, სუვერენულ სახელმწიფოდ.

ამავე კონტექსტში, მომართვაში მსოფლიოს ხალხებისადმი პირდაპირ იყო მითითებული კომუნისტური რეჟიმის მიერ

⁸ გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“ 70, 10 აპრილი, 1991.

საქართველოს წინააღმდეგ განაღებული ბრძოლის რეალობაზე; მიმართვა შექმნილი მოწოდებით მოაგრდებოდა: „საქართველოს რესპუბლიკის უსენაესი საბჭო მიმართავს მსოფლიოს ხალხებს, ყველა კეთილი ნების ადამიანს, მხარი დაუჭირონ თავისუფლების, დემოკრატიისა და სამართლიანობის იდეებისათვის შებრძოლი ხალხის ნებას, არ დაუშვან მის წინააღმდეგ ძალის გამოყენება და სელი შეუწყონ საქართველოს რესპუბლიკის ცნობას და დაშვიდრებას დემოკრატიულ სახელმწიფოთა თანამეგობრობაში.“⁹

ეს აქტები ახალ ერას ქმნიდნენ საქართველოს ისტორიაში, ამ პერიოდიდან იწყება ის რთული და წინააღმდეგობრივი გზა, რომელსაც საქართველო დღესაც ადგას თავისი რეალური სახელმწიფოებრიობის ფორმირების პროცესში.

სახელმწიფოს დამოუკიდებლობის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი პირობა, როგორც ცნობილია, მისი აღიარებაა სხვა დამოუკიდებელი ქვეყნების, საერთაშორისო თანამეგობრობის მიერ, რაც შექმნომ ეტაპზე დიპლომატიური ურთიერთობების დამყარებას გულისხმობს. პრაქტიკაში ასეთ აღიარებას დამოუკიდებელი სახელმწიფოს ცნობა ეწოდება.

გამოაცხადა რა, თავისი დამოუკიდებლობა, საქართველომ მიმართა მსოფლიო თანამეგობრობას მოწოდებით მხარი დაუჭირათ მისი სუვერენიტეტისათვის, ეღიარებინათ იგი, როგორც საერთაშორისო ურთიერთობების სუბიექტი.

ერთ-ერთი პირველი, ვინც საქართველოს მოწოდებას გამოესმაურა, იყო მეზობელი სომხეთი; მას მოჰყვა აზერბაიჯანის რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს 1991 წლის 30 აგვისტოს განცხადება, რომელშიც გამოთქმული იყო სრული მხარდაჭერა ლატვიის, ლიტვის, ესტონეთის, მოლდოვას, საქართველოს, უკრაინისა და ბელორუსიის დამოუკიდებლობის დეკლარაციებისადმი და აღიარებული იყო მათი დამოუკიდებლობა.

სამწუხაროდ, საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგე-

⁹ გასული „საქართველოს რესპუბლიკა“ 70, 10 აპრილი, 1991.

ნის აქტს საერთაშორისო თანამეგობრობის ქვეყნებისაგან საქართველოს, როგორც სუვერენული ქვეყნის, აღიარება, არ მოჰყოლია. საქართველოს რესპუბლიკა ფაქტობრივად ჯერ კიდევ რჩებოდა საბჭოთა კავშირის შემადგენლობაში.

გარკვეული პირობებიდან, შეიძლება გულუბრყვილო ვუწოდოთ საქართველოს მაშინდელი ხელმძღვანელობის დამოკიდებულებას საგარეო ურთიერთობებისადმი - მას შიანდა, რომ საქართველოს უწინაესი საბჭო აქტიურ საგარეო პოლიტიკას ატარებდა. ერთგვარ ილუზიას ამ მხრივ ქმნიდნენ უწინაესი საბჭოს ხელმძღვანელების შესვედრა აშშ-ის სახელმწიფო მდივანთან, მათი ვიზიტი აშშ-ში, ესპანეთში, ავსტრიასა და თურქეთში, მაგრამ სინამდვილეში ამ აქტებს არავითარი პრაქტიკული შედეგი არ მოჰყოლია, თუშცა თავის დროზე საერთაშორისო სარბიელზე სერიოზულ გარღვევად ჩაითვადა. დაახლოებით ასეთივე ნიშნით ხასიათდებოდა საგარეო ურთიერთობების სხვა ფორმებიც, კერძოდ, საერთაშორისო თანამშრომლობის რანგში იყო აყვანილი ურთიერთთანამშრომლობის ხელშეკრულებები სსრ კავშირის შემადგენლობაში მყოფ რესპუბლიკებთან - მოლდოვას სსრ-სთან, აზერბაიჯანთან და ესტონეთთან.¹¹

ამავე დროს აღნიშვნის ღირსია, რომ საქართველო, თავის მხრივ, აქტიურად ესმარებოდა საბჭოთა კავშირის რესპუბლიკებში მიმდინარე დამოუკიდებლობის დეკლარირების პროცესს. 1991 წლის აგვისტოს ბოლოს საქართველოს უწინაესმა საბჭომ მიმართვები მიიღო უკრაინის, ესტონეთისა და ლატვიის ხელისუფლების უმაღლესი წარმომადგენლობითი ორგანოების მიმართ, ოგი მიესაღმა აღნიშნული რესპუბლიკების მიერ მიღებულ დამოუკიდებლობის დეკლარაციებს და მზადყოფნა გამოთქვა დაემყარებინა მათთან დიპლომატიური ურთიერთობები. ასეთი მიმართვები გაეგზავნა სხვა რესპუბლიკებსაც, მაგალითად, 1991

¹¹ საქართველოს რესპუბლიკის უწინაესი საბჭო (1990 წლის ნოემბერი-1991 წლის მაისი) გამოცემლობა „მარნი“. თბილისი, 1991, გვ.4.

წლის 9 ოქტომბერს უზბეკეთის რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო-სადმი მიმართვაში საქართველოს უზენაესი საბჭო აღნიშნავდა: "პატივცემულო დეპუტატებო!

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო, მთელი ქართველი ხალხი მიესალმება უზბეკი ხალხის ბრძოლას თავისუფლებისა და დემოკრატიისათვის, რომელიც 1991 წლის 1 სექტემბერს უზბეკეთის რესპუბლიკის სახელმწიფო დამოუკიდებლობის გამოცხადებით დაგვირგვინდა.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო ცნობს უზბეკეთის რესპუბლიკას დამოუკიდებელ სუვერენულ სახელმწიფოდ, საერთაშორისო სამართლის სრულუფლებიან სუბიექტად და გამოხატავს მზადყოფნას უზბეკეთის ხელისუფლებასთან ნებისმიერ დროს დაიწყოს მოლაპარაკება ორ სახელმწიფოს შორის დიპლომატიური ურთიერთობის დაწყების თაობაზე." "

რა თქმა უნდა, იმ სახელმწიფოს მიერ, რომელიც საერთაშორისო სამართლის სუბიექტი ჯერ კიდევ არ იყო, სხვა სახელმწიფოს აღიარება მხოლოდ სოლიდარობის ფაქტად განიხილებოდა და მას საერთაშორისო სამართლებრივი შედეგი ვერ მოჰყვებოდა.

გარკვეულ მიზანმიმართულ საქმიანობას ეწეოდა საქართველოს რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა სამინისტრო, მისი წარმომადგენლები პირდაპირ კონტაქტებზე გადიოდნენ საზღვარგარეთის სახელმწიფოების დიპლომატიურ წარმომადგენლობებთან. ეს საქმიანობა უპრაველეს შემთხვევაში დადებითი შედეგებით მთავრდებოდა.

ასე მაგალითად, 1991 წლის 2 მაისს მოსკოვში, თურქეთის რესპუბლიკის საელჩოში, გაიმართა საქართველოს რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა სამინისტროს წარმომადგენლების შესვენრა საელჩოს მრჩეველთან ჰალილ აქიჯთან. საუბარი შეესო საქართველოში არსებულ მდგომარეობას. თურქეთის მხარემ

° საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს უწყებები, 8, 1991, საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს გამოცემულობა, თბილისი, 1991, გვ.ნ4.

გაპოთქვა შეუფოთება იმასთან დაკავშირებით, რომ საქართველოში არსებული არასტაბილური მდგომარეობა ხელს შეუშლის საქართველოს დამოუკიდებლობის აღიარებას. ასევე აღინიშნა იმის თაობაზეც, რომ ცენტრის მიერ ხდებოდა საქართველოს ბლოკირება თითქმის ყველა საკითხში. მაგალითად მოყვანილ იქნა შავი ზღვის ეკონომიკური კავშირების პრობლემა. მოსკოვის მიერ სისტემატიურად ეწლებოდა ხელი შავი ზღვის რეგიონების რესპუბლიკების მონაწილეობას აღნიშნული პროექტის განხორციელებაში.

ამავე შესვედრაზე კვლავ, მსგავსად იმავე წლის 8 თებერვალს გამართული შეხვედრისა, დაისვა საკითხი ქ. თბილისში თურქეთის რესპუბლიკის გენერალური საკონსულოს გახსნის თაობაზე, რის შესახებაც საქართველოს რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა სამინისტრომ მილო კიდუც იმავე წლის 14 ოქტომბერს თურქეთის რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა სამინისტროს ნოტა.¹²

ბელოვეჟის პუშინის გადაწყვეტილებები და სსრ კავშირის დაშლა

საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირში მიმდინარე გარდაქმნები ქვეყნის დამოუკიდებლობის საფუძვლებს ქმნიდა, საჭირო იყო ამ მიმართულებით თანმიმდევრული ბრძოლის გაგრძელება. ამ ბრძოლაში გასათვალისწინებელი იყო საბჭოთა კავშირში მიმდინარე პროცესები, ცვლილებები, რომლებიც გარდაუვალი იყო რღვევის ვითარებაში მყოფი იმპერიისათვის. მოვლენების განვითარება დაანქარა 1991 წლის "ავგისტოს პუტჩმა". 1991 წლის დეკემბერში ბელოვეჟის პუშინის ხელშეკრულებამ კი საერთოდ საბჭოთა კავშირის დაშლა და მის შემადგენლობაში მყოფი რესპუბლიკების ნაცვლად დამოუკიდებელი ქვეყნების ჩამოყალიბება განაპირობა.

1991 წლის 7 დეკემბერს ბელორუსიაში, ბელოვეჟის პუშინის

¹² საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს არქივი აღწერა I(დამ), საქმე 1

რეზიდენცია „ვისკულიში“ შეიკრიბა სსრ კავშირის საში სლაგური რესპუბლიკის ლიდერი: ბორის ელცინი, ლეონიდ კრავჩუკი და სტანისლავ შუშკევიჩი წიგნ, სსრ კავშირის დამფუძნებელი სახელმწიფოები - რესპუბლიკა ბელორუსი, რუსეთის ფედერაცია, უკრაინა, რომლებმაც ხელი მოვაწერეთ 1922 წლის საძოვავშირო ხელშეკრულებას

... ვაკეთებთ კონსტატაციას, რომ სსრ კავშირი, როგორც საერთაშორისო სამართლის სუბიექტი და გეოპოლიტიკური რეალობა, წყვეტს თავის არსებობას,¹³ ნათქვამია ბელორუსში ბელორუსის, რუსეთის ფედერაციისა და უკრაინის პირველი პირების მიერ ხელმოწერილ შეთანხმებაში. ამ გადაწყვეტილებას წინ უძღოდა რთული და დაძაბული მოლაპარაკება, რომელიც მთელი დამის განმავლობაში მიმდინარეობდა.

უკრაინის ანლადარჩეული პრეზიდენტისათვის ლეონიდ კრავჩუკისათვის აღნიშნულ დოკუმენტზე ხელმოწერის უმთავრესი არგუმენტი იყო დამოუკიდებლობის მსარდასაჭერად უკრაინაში ჩატარებული კენჭისყრის დადებითი შედეგები.

აღბათ საკამათოა ზოგიერთი ისტორიკოსის მტკიცება იმის თაობაზე, რომ სსრ კავშირის ყველა რესპუბლიკა, რუსეთის გარდა, უკრაინას უნდა უმადლოდეს თავის დამოუკიდებლობას, მაგრამ ფაქტია, რომ საბჭოთა კავშირის დაშლაში მნიშვნელოვანია უკრაინის წვლილი.

ბელორუსიის რესპუბლიკის, რუსეთის სფს რესპუბლიკის, უკრაინის სახელმწიფოთა მეთაურებმა თავის 8 დეკემბრის განცხადებაში აღნიშნეს, რომ ცენტრის არაშორსმჭვრეტელურ პოლიტიკას მოჰყვა ღრმა ეკონომიკური და პოლიტიკური კრიზისი, წარმოების ნგრევა, საზოგადოების პრაქტიკულად ყველა ფენის ცხოვრების დონის კატასტროფიული დაქვეითება. მათ იკისრეს საბჭოთა კავშირის დაშლის პასუხისმგებლობა და გამოაცხადეს დამოუკიდებელ სახელმწიფოთა თანამეგობრობის შექმნა.

¹³ "Как был разрушен голем", "Свободная Грузия", 14 августа 1999, N 187.

თანამეგობრობის წევრმა სახელმწიფოებმა მინდად დაი-
სახეს საერთაშორისო მშვიდობისა და უშიშროების განპტკიცების
კურსის განხორციელება. ისინი იძლეოდნენ გარანტიას, რომ
შეასრულებდნენ საერთაშორისო ვალდებულებებს, რომელიც
გამომდინარეობდა მათთვის ყოფილი საბჭოთა კავშირის
ხელშეკრულებებიდან და შეთანხმებებიდან, ასევე უსრუნველ-
ყოფდნენ ერთიან კონტროლს ბირთვული იარაღისა და მისი
გაუფრცელებლობისადმი.

საქართველოში აღნიშნულ გადაწყვეტილებებს იმთავითვე
შიესალმნენ. იმასთან დაკავშირებით, რომ უსენაესი საბჭოს სნდომის
მოწვევა გარკვეული ვადით იქნა გადადებული, 10 დეკემბერს
ბელორუსის რესპუბლიკის უსენაეს საბჭოს, რუსეთის ფედერაციის
უსენაეს საბჭოსა და უკრაინის უსენაეს საბჭოს წერილით მიმართა
საქართველოს რესპუბლიკის უსენაესი საბჭოს თავმჯდომარის
მოადგილემ ნემო ბურჭულაძემ. საქართველოს რესპუბლიკის
უსენაესი საბჭოს პრეზიდენტის სახელით იგი მიესალმა ბელო-
რუსიის, რუსეთისა და უკრაინის მიერ დეკლარირებულ საბჭოთა
იმპერიის ლიკვიდაციას.

წერილში გამოთქმული იქნა რწმენა, რომ ასლადმექმნილი
თანამეგობრობა ხელს შეუწყობდა დემოკრატიისა და თავისუფ-
ლების პრინციპების განვითარებას.

„თქვენს მიერ სსრ კავშირის არსებობის შეწყვეტის კონს-
ტატაციას და შეთანხმების დადებას ჩვენ განვინილაფთ, როგორც
უანლესი ისტორიის ერთერთ უმნიშვნელოვანეს მოვლენას, რაც
გამონიწვევს ანალი პოლიტიკური ურთიერთობების, ეკონომიკური
სტრუქტურების განვითარების დანიქარებას და მათ აქტიურ
ჩართვას თავისუფალი მსოფლიოს სისტემაში,“ აღნიშნულია
წერილში.“

საინტიერესოა, რომ საქართველო ამ უმნიშვნელოვანეს
ისტორიულ მოვლენას მხოლოდ აღნიშნული განცხადებით გამოეხ-
მაურა. ეს გასაგებიცაა, რადგანაც ამ პერიოდისათვის საქართ-

¹⁴ გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“ 201, 10 დეკემბერი, 1991.

ველოს პოლიტიკურ არენაზე უკვე სერიოზული დაძაბულობა იგრძნობოდა. ღრმავდებოდა ურთიერთდაპირისპირება, რთულდებოდა სოციალური ფონი.

ამერიკის შეერთებული შტატები საბჭოთა კავშირში მიმდინარე მოვლენებს მხოლოდ 12 დეკემბერს გამოეხმაურა. ამერიკის შეერთებული შტატების სასელმწიფო მდივანმა ჯეიმს ბეიკერმა თავის გამოსვლაში პრინსტონში საბჭოთა კავშირის შესახებ პირველად ილაპარაკა წარსულ დროში. „ლენინის მიერ შექმნილი და სტალინის აშენებული სასელმწიფო თავის თავში შეიცავდა თავისი დაღუპვის წინაპირობებს. საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდგომ ჩვენ ახლა ვცხოვრობთ ახალ ეპოქაში“,¹⁵ აღნიშნა მან.

ამერიკელებს, რომლებიც ბოლომდე ერთგულებდნენ საბჭოთა კავშირის პრეზიდენტს მისეილ გორბაჩოვს, აღარ შეეძლოთ პოლიტიკური რეალიების იგნორირება. საბჭოთა პრეზიდენტი და მის მიერ განსახიერებული საბჭოთა ცენტრი პოლიტიკური ავანსცენიდან ქრებოდა. ვაშინგტონი იძულებული იყო ეს ელიარებია. ზემოაღნიშნულ გამოსვლაში ბეიკერი ლაპარაკობდა მ. გორბაჩოვის „უდიდეს დაშლასურებებზე“ და მის ადგილზე ისტორიაში. ყოველივე ეს „პოლიტიკურ ნეკროლოგს“ უფრო წააგავდა, ვიდრე ქათინაურს საბჭოთა კავშირის პირველი და უკანასკნელი პრეზიდენტის მისამართით.

ჯ. ბეიკერი აღნიშნულ გამოსვლაში რამდენიმე პრობლემას შეეხო, რომელთა შორის განსაკუთრებული იყო საკითხი იმის თაობაზე, თუ როგორ უნდა ორგანიზებულიყო პირველი და გადაუდებელი ევექტური უცხოური დახმარება, რათა თავიდან ყოფილიყო აცილებული სოციალური აფეთქება ყოფილ საბჭოთა კავშირში.

საბჭოთა ადამიანები, რომლებიც დაბნეულნი და დაქანცულნი იყვნენ უნდა დარწმუნებულიყვნენ, რომ დემოკრატებსა და რეფორმატორებს ძალა შესწევდათ დაეპურებინათ ისინი და უზრუნველყოთ მათი მოთხოვნები. ყოფილ საბჭოთა ხალხებს

¹⁵ Газета „Известия“, № 296, 14 декабря 1991 г.

არ უნდა დაეკარგათ იმედი, რომ ცხოვრება თანამედევრულად გაუმჯობესდებოდა და დასავლეთი მათ გასაქირში არ მიატოვებდა.

მეორე უმნიშვნელოვანესი პრობლემა, რომელსაც ჯ. ბეიკერი შეესო იყო ბართვული იარაღის გაუვრცელებლობის საკითხი. მან აღნიშნა, რომ ამერიკის შეერთებული შტატები ყურადღებას დაუთმობდნენ იმას, რომ არ მომხდარიყო ბართვული იარაღისა და ტექნოლოგიების გადინება საზღვარგარეთ. მან მიუთითა, რომ დასავლეთი იზრუნებდა უშუშვერად დარწინილ ექსპერტებსა და სპეციალისტებზე, რათა ისინი ხელთ არ ეგდოთ „აღმოსავლეთის დიქტატორებს“, ჩართავდა მათ ატომური ენერჯის სამშვიდობო მინსებისათვის გამოყენების საერთაშორისო პროგრამებში.

მის გამოსვლაში აღინიშნა იმის თაობაზეც, რომ ამერიკის შეერთებული და სხვა დემოკრატიული სახელმწიფოები მიესალმებიან უკრაინის ხელისუფლების გადაწყვეტილებას თავისი რესპუბლიკის არაბართვული სტატუსის აღიარების თაობაზე.

სამწუხაროდ, ამავე გამოსვლაში ვაშინგტონმა პირველად განაცხადა საბჭოთა კავშირის ყოფილი რესპუბლიკებისადმი დიფერენცირებული მიდგომის შესახებ. ჯ. ბეიკერის თქმით, რუსეთმა, უკრაინამ, ყაზახეთმა, სომხეთმა, ყირგიზეთმა გამოავლინეს დემოკრატიული იდეალებისადმი თავისი ერთგულება და შესაბამისად შეეძლოთ ჰქონოდათ ამერიკის შეერთებული შტატების მხარდაჭერის იმედი.

საქართველო და აზერბაიჯანი მოხვდა „შავ სიაში“. ზვიად გამსახურდიას მავალითი, სახელმწიფო მდივნის თქმით, იმის მანვენებელი ვანდა, რომ კომუნიზმი შეეძლო შეეცვალა სხვა ტოტალიტარულ რეჟიმს. რაც შეესება აზერბაიჯანს ეს რესპუბლიკა, აღნიშნა ბეიკერმა, ატარებს კონფრონტაციის პოლიტიკას, იგი აქტიურად შეიარაღდა თავისი ქეზობლის წინააღმდეგ ომის გასაჩადებლად. მან მიანიშნა, რომ დასავლეთი უახლოეს პერიოდში არ აპირებდა დასმარებოდა არც

ბაქოსა და არც თბილისს.¹⁶

ბუნებრივია, დასავლეთის ასეთი დაძოვებულება საქართველოსა და მისი შენობელი აზერბაიჯანის მიმართ ძირითადად გამოწვეული იყო არასრულყოფილი ინფორმაციით, რომელიც იმ დროისათვის დასავლეთს გააჩნდა. ასევე იმ პერიოდისათვის ამერიკის შეერთებული შტატები ნაკლებად ანაღლიზებდა საქართველოსა და აზერბაიჯანის როლს კავკასიის რეგიონში. ეს გაგება უფრო მოგვიანებით ჩნდება.

ყოფილ საბჭოთა კავშირში კი სერიოზული ძვრები მიმდინარეობდა. ბელოვეჟის პუშჩის გადაწყვეტილებებს ზოგიერთი სხვა ყოფილი საბჭოთა რესპუბლიკაც გამოეხმაურა, რაც გამოისატა ალმა-ატაში 1991 წლის დეკემბრის მიწურულს გამართული სამიტის გადაწყვეტილებებში. მისი განსნის დღეს, აღნიშნული სამიტის მუშაობაში მონაწილეობის მისაღებად, ჩავიდა აზერბაიჯანის პრეზიდენტი ნ. მუტალიბოვიც.

აზერბაიჯანის რესპუბლიკამ, სომხეთის რესპუბლიკამ, ბელარუსის რესპუბლიკამ, ყაზახეთის რესპუბლიკამ, ყირგიზეთის რესპუბლიკამ, ძოლდოვას რესპუბლიკამ, რუსეთის ფედერაციამ (რსფსრ), ტაჯიკეთის რესპუბლიკამ, თურქმენეთის რესპუბლიკამ, უზბეკეთის რესპუბლიკამ და უკრაინამ - ესწრაფოდნენ რა დემოკრატიულ, სამართლებრივ სასელმწიფოთა მშენებლობისკენ, საერთაშორისო სამართლის საყოველთაოდ აღიარებული პრინციპებისა და ნორმების საფუძველზე ივალდებულეს რომ:

სცნობენ და პატივს სცემენ ერთმანეთის ტერიტორიულ მთლიანობასა და არსებული საზღვრების ურღვევობას;

ემხრობიან დაძოვებულ სასელმწიფოთა თანამეგობრობის შექმნის შესახებ შეთანხმების მიზნებსა და პრინციპებს.

გადაწყვეტენ, რომ თანამეგობრობის მონაწილეთა ურთიერთქმედება განსორციელდება თანასწორუფლებიანობის პრინციპით იმ შაკოორდინირებულ ინსტიტუტთა მეშვეობით, რომლებიც ჩამოყალიბდება პარიტეტულ საწყისებზე და

¹⁶ Газета „Известия“, № 296, 14 декабря 1991 г.

იმოქმედებენ თანამეგობრობის მონაწილე სახელმწიფოთა შეთანხმებით განსაზღვრული წესით, რომელიც არ წარმოადგენს არც სახელმწიფოს, არც შესახელმწიფოებრივ გაერთიანებას.

საერთაშორისო სტრატეგიული უშიშროებისა და სტაბილურობის უზრუნველყოფის მიზნით შენარჩუნდება სამხედრო-სტრატეგიულ ძალთა ერთიანი სარდლობა და ბირთვულ იარაღზე ერთობლივი კონტროლი; მხარეები პატივისცემით მოეკიდებიან ერთმანეთის სწრაფვას უბირთვო და ნეიტრალური სახელმწიფოს სტატუსის მიღწევას.

დამოუკიდებელ სახელმწიფოთა თანამეგობრობა, მისი ყველა მონაწილის თანხმობით, იმთავითვე ღია იყო როგორც ყოფილი სსრ კავშირის წევრ-სახელმწიფოთა, ასევე იმ სახელმწიფოების შეერთებისათვის, რომლებიც იზიარებენ თანამეგობრობის მიზნებსა და პრინციპებს. სამწუსაროდ, მოგვიანებით ეს „გუგლიაობა“ ძვირად დაუჯდა საქართველოს, მაგრამ ეს ჩვენი განხილვის თემას სცილდება და ცალკე ანალიზს საჭიროებს.

ალმა-ატის დეკლარაციაში უკვე ათმა სახელმწიფომ დაადასტურა, რომ დამოუკიდებელ სახელმწიფოთა თანამეგობრობის შექმნით აღარ არსებობდა სახელმწიფო - საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირი.

ამავე დეკლარაციით თანამეგობრობის მონაწილე სახელმწიფოებმა თავიანთი კონსტიტუციური პროცედურების თანახმად ყოფილი სსრ კავშირის მიერ დადებული ხელშეკრულებებისა და შეთანხმებებიდან გამომდინარე საერთაშორისო ვალდებულებათა შესრულების გარანტიები გამოაცხადეს.

იმავე წლის 25 დეკემბერს სსრ კავშირის პირველმა და ერთადერთმა პრეზიდენტმა მისიელ გორბაჩოვმა მოიხსნა უფლებამოსილებანი - საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირმა საბოლოოდ შეწყვიტა არსებობა.

მსოფლიოს ქვეყნების მიერ საქართველოს ადიარება დაძოვნილებელ სახელმწიფოდ

იმ პირველ ქვეყნებს შორის, რომლებმაც საქართველო სცნეს, იყვნენ: თურქეთი, უკრაინა, მონღოლეთი, ლიტვა, ირანი, კანადა, აშშ, ტაილანდი, ინდოეთი, ბრაზილია, კუბა, ჩინეთი, ბელორუსია, სლოვენია, ვიეტნამი, ეგვიპტე, თურქმენეთი, ალჟირი, იორდანია, სორგატია, ლიბანი, პაკისტანი (დეკემბერი, 1991 წელი).

დაძოვნილებელი ქვეყნის ადიარების ფორმა საერთაშორისო საქართლით რეგლამენტირებული არ არის. ეს შეიძლება იყოს. მაგალითად, სახელმწიფოს შეთაურის განცხადება, რომელმაც აღნიშნული იქნება ის, რომ დასახლებულმა სახელმწიფომ სცნო ამა თუ იმ ქვეყნის დაძოვნილებლობა. საქართველო ამ ფორმით ადიარებული იყო რიგი ქვეყნების, მათ შორის ამერიკის შეერთებული შტატების მიერ - ეს მოხდა 1991 წლის 25 დეკემბერს. ამ დღეს აშშ-ს პრეზიდენტი ჯორჯ ბუში მიესალმა საბჭოთა კავშირის დაშლას, გამოაცხადა, რომ ცნობს რუსეთს დაძოვნილებელ სახელმწიფოდ და აღნიშნა, რომ აშშ საელჩო მოსკოვში ამიერიდან იქნებოდა ამერიკის შეერთებული შტატების საელჩო რუსეთში. პრეზიდენტმა ასევე, განაცხადა, რომ ". . . ამერიკის შეერთებული შტატები ცნობს და ადიარებს უკრაინის, სომხეთის, ყაზახეთის, ბელორუსისა და ყირგიზეთის დაძოვნილებლობას - იმ სახელმწიფოებს, რომლებმაც იკისრეს სპეციფიკური ვალდებულებები ჩვენს მიმართ. ჩვენ მოკლე დროში დავამყარებთ დიპლომატიურ ურთიერთობებს ამ სახელმწიფოებთან და ავაგებთ ახალ კავშირებს მათთან. ჩვენ სპონსორობას გავუწევთ გაეროს წევრობაში იმ სახელმწიფოებს, რომლებიც ჯერ არ არიან გაწევრიანებულნი.

... ამერიკის შეერთებული შტატები დღეს, ასევე, ადიარებს დაძოვნილებელ სახელმწიფოებად ყოფილი საბჭოთა კავშირის ექვს რესპუბლიკას - მოლდოვას, თურქმენეთს, აზერბაიჯანს, ტაჯიკეთს, საქართველოსა და უზბეკეთს. ჩვენ

დავამყარებთ დიპლომატიურ ურთიერთობებს მათთან მამინ, როდესაც დავრწმუნდებით, რომ მათ იკისრეს საბაზისურებლო ვალდებულებები უსაფრთხოების პოლიტიკასა და დემოკრატიული პრინციპებისადმი, ისევე, როგორც ეს გააკეთეს იმ სახელმწიფოებმა, რომლებსაც დღეს ვაღიარებთ.”¹⁷

დამოუკიდებელი ქვეყნის ცნობის ფორმად ასევე გამოიყენება საგარეო საქმეთა სამინისტროს ნოტა, სახელმწიფოს ან მთავრობის მეთაურის, საგარეო საქმეთა მინისტრის წერილი კოლეგისადმი. დასახელებულ დოკუმენტებში აუცილებელი არ არის მოცემული იყოს რაიმე პირობა ან დათქმა სახელმწიფოს ცნობასთან დაკავშირებით, თუშცა პრაქტიკაში გვხვდება დოკუმენტები, რომლებშიც ასეთი განსაზღვრებებია გაკეთებული.

მაგალითისათვის შეიძლება დავასახელოთ ბელგიის საგარეო საქმეთა სამინისტროს ნოტა, რომელშიც აღნიშნულია, რომ ბელგია ცნობს საქართველოს რესპუბლიკას და განიხილავს მას, როგორც საბჭოთა კავშირის შექვედრე სახელმწიფოს საერთაშორისო თვალსაზრისით აღიარებული საზღვრებისა და ტერიტორიების ფარგლებში.

პრაქტიკაში გვხვდება ისეთი შემთხვევებიც, როდესაც ქვეყნის ცნობა და მასთან დიპლომატიური ურთიერთობის დამყარება ერთდროულად ხორციელდება, უფრო ზუსტად, დიპლომატიური ურთიერთობის დამყარების შესახებ დოკუმენტის გაფორმებით ქვეყნის დამოუკიდებელ სახელმწიფოდ აღიარებაც ფორმდება. ასეთ შემთხვევაში სავალდებულოდ არ თვლიან ცალკე დოკუმენტის გაფორმებას, მეტიც, შესაძლებელია დიპლომატიური ურთიერთობის დამყარების შესახებ ხელმოწერილ დოკუმენტში საერთოდ არ იყოს მითითებული, რომ ამა თუ იმ ქვეყანამ სცნო სახელმწიფო, რომელთანაც დიპლომატიურ ურთიერთობას ამყარებს - ეს თავისთავად იგულისხმება. რასაკვირველია, ეს

¹⁷ “ბუშმა ამერიკის შეერთებულ შტატებს ამცნო რუსეთის აღიარების შესახებ”, მისკოვსკი აშშ-ის საელჩოს ინფორმაცია, 1991 წლის 26 დეკემბერი, საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს მიმდინარე არქივი.

ხდება მხოლოდ მაშინ, როდესაც ქვეყნის კანონმდებლობა ასეთ შექმნევენ უშვებს. საქართველოში მოქმედი კანონმდებლობა, მაგალითად, ასეთ პრაქტიკას არ იცნობს - იმისათვის, რომ საქართველოს ხელისუფლებამ აღიაროს ესა თუ ის სასულემწიფო, საჭიროა მიღებული იქნეს საქართველოს პრეზიდენტის გადაწყვეტილება, რაც სათანადო პროცედურების დაცვით მზადდება და ფორმდება.

საქართველოსთან დიპლომატიური ურთიერთობების დამყარების პროცესი, სამწუსაროდ, ნაკლებაქტიურად, პრაქტიკულად კი დიდი სირთულეებით წარიმართა. პირველი ქვეყანა, რომელთანაც საქართველომ დიპლომატიური ურთიერთობა დაამყარა, იყო ისლანდია, - ეს მოხდა 1992 წლის 11 მარტს.

ამ შექმნევაში როგორც ობიექტური, ასევე სუბიექტური მიზეზები აღინიშნებოდა - უპირველესად, საქართველოს, როგორც სასულემწიფოს, გამოუცდებლობა. დამოუკიდებლობის აღდგენამდე საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო ფაქტობრივად საკავშირო საგარეო-პოლიტიკური უწყების მხოლოდ საკანცულარიო ქვედანაყოფს წარმოადგენდა, მას არ ჰყავდა საკუთარი დიპლომატიური კორპუსი, არ გააჩნდა საერთაშორისო ასპარეზზე საქმიანობის საჭირო ცოდნა და პრაქტიკა. სამინისტრო პრობლემებს აწყდებოდა კომუნიკაციის თვალსაზრისითაც: პრაქტიკულად ერთადერთი, ყველაზე ხელმისაწვდომი, საშუალება სხვადასხვა ქვეყნების მოსკოვში განლაგებულ საელჩოებთან დაკავშირება და მათი მეშვეობით ამ სასულემწიფოებისადმი მამართვა იყო; მეკავშირის ფუნქციას ცუდად, სწირად კი საერთოდ ვერ ასრულებდა მოსკოვში საქართველოს მუდმივი წარმომადგენლობა, რაზდენადაც მისი სამართლებრივი სტატუსი გაურკვეველი რჩებოდა.

ამასთან, საქართველოში 1991 წლის ბოლოსა და 1992 წლის დასაწყისში შექმნილი შიდაპოლიტიკური ვითარება არ იძლეოდა სრულფასოვანი საერთაშორისო საქმიანობის განხორციელების შესაძლებლობას, მეტიც - მსოფლიოს თანამეგობრობა უდიდესი

სიფრთხილითა და შოლოდინით ადევნებდა თყალს მიმდინარე პროცესებს, შექმნოთებული იმით, რომ, ნაცვლად დეკლარირებული დემოკრატიული წყობისა, საქართველოში ავტორიტარული რეჟიმი იკიდებდა ფეხს. მდგომარეობა კიდევ უფრო გაართულა ძმათაშველელმა ომმა, რომელიც თავიდან ვერ აიცილა ხელი-სუფლებამ. საბოლოო ჯამში ყველაფერი, როგორც ცნობილია, სამხედრო საბჭოს შექმნით დაშთაყრდა.

ევროკავშირის წევრმა ქვეყნებმა 1991 წლის 23 დეკემბერს გამოთქვეს სურვილი დიპლომატიური ურთიერთობები დაეწყა-რებინათ იმ პოსტსაბჭოთა ქვეყნებთან, რომლებიც შეასრუ-ლებდნენ ევროკავშირის მიერ იმავე წლის 16 დეკემბერს მიღებულ სახელმძღვანელო პრინციპებს. ამიტომ იყო, რომ ნიდერლანდებმა ცნეს ყველა ყოფილი საბჭოთა რესპუბლიკა, გარდა საქართველოსი „ქვეყანაში არსებული ქოტური სიტუაციის გამო“.⁸

1992 წლის 7 მარტს მსოფლიოში ყველას მიერ აღიარებული პოლიტიკოსის ედუარდ შევარდნაძის საქართველოში დაბრუნება გარკვეულ ნიშნად იქცა საზღვარგარეთის ქვეყნე-ბისათვის. ასე მაგალითად, ესპანეთის საგარეო საქმეთა მინისტრი ფრანცისკო ფერნანდეს ორდონესი ბატონ ედუარდ შევარდნაძეს სწერდა: "ჩემო ძვირფასო მეგობარო, მინდა გულითადად მოგესალმთ, დიდი წარმატებები გისურვოთ იმ საპასუხისმ-გებლო ფუნქციების შესრულებაში, რომელსაც თქვენ საქართ-ველოში შეუდევით. იმედი მაქვს თქვენი გამოცდილება და უკვე აღიარებული თვისებები კეთილშეყოფელ გავლენას იქონიებენ დემოკრატიის დამყარებაზე, რაც თავის მხრივ ხელს შეუწყობს ამ რესპუბლიკის შესვლას საერთაშორისო თანამეგობრობაში."⁹

1992 წლის 23 მარტს რუსეთის ფედერაციაში საქართ-ველოს მუდმივმა წარმომადგენლობამ იმ პერიოდისათვის ევროპის

⁸ ბელგიის საგარეო საქმეთა სამინისტროს ნოტა 1127/92 1992 წლის 24 მარტი, საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს მიმდინარე არქივი.

⁹ მოსკოვში ესპანეთის საელჩოს ნოტა 89/92, 1992 წლის 23 მარტი, საქართვე-ლოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს მიმდინარე არქივი.

თანამეგობრობის ხელმძღვანელი ქვეყნის, პორტუგალიის, ქ. მოსკოვში განლაგებული დიპლომატიური მისიისაგან მიიღო ევროპის თანამეგობრობისა და მისი წევრი სახელმწიფოების განცხადება საქართველოს რესპუბლიკის აღიარების თაობაზე. განცხადებაში ნათქვამი იყო: "ევროპის თანამეგობრობა და მისი წევრი ქვეყნები მიესალმებიან საქართველოს რესპუბლიკის მიერ გამოხატულ მზადყოფნას შეასრულოს 1991 წლის 16-სა და 31 დეკემბერს მათ მიერ მიღებული დეკლარაციით - „აღმოსავლეთ ევროპისა და საბჭოთა კავშირის ტერიტორიაზე აღმოცენებულ სახელმწიფოთა აღიარების პირობები“ - გათვალისწინებული მოთხოვნები. ამგვარად, ისინი მზად არიან დაიწყონ საქართველოს რესპუბლიკის აღიარება.

ევროპის თანამეგობრობა და მისი წევრი ქვეყნები კმაყოფილებით აღნიშნავენ, რომ საბჭოთა კავშირის ყველა ყოფილი რესპუბლიკა მზად არის შეასრულოს ზემოთ აღნიშნული დეკლარაციის პირობები.

საქართველოს შემთხვევაში ისინი კერძოდ მიესალმებიან: - საქართველოს რესპუბლიკის მიერ გაეროს ქარტიასა და ჰელსინკის დასკვნით აქტში, პარიზის ქარტიასა და ევროპაში უშიშროებისა და თანამშრომლობის კონფერენციის²⁰ ფარგლებში ხელმოწერილი ყველა საერთაშორისო ვალდებულებათა მიღებას, განსაკუთრებით კი კანონის უზენაესობას დემოკრატიისა და ადამიანთა უფლებებთან დაკავშირებით;

- საქართველოს რესპუბლიკის მიერ ეთნიკური და ეროვნული ჯგუფებისა და უმცირესობების უფლებათა გარანტირებას ევროპაში უშიშროებისა და თანამშრომლობის კონფერენციის ფარგლებში ხელმოწერილი ვალდებულებების მიხედვით;

- საქართველოს რესპუბლიკის მზადყოფნას აღიაროს და პატივი სცეს სახელმწიფოთა საზღვრების ხელშეუხებლობას, რომლებიც მხოლოდ მშვიდობიანი გზებითა და საერთო თანხმობით

²⁰ ამჟამად ევროპაში უსაფრთხოებისა და თანამშრომლობის ორგანიზაცია (ეუთო).

შეიძლება იქნენ შეცვლილი;

- საქართველოს რესპუბლიკის მზადყოფნას შეთანხმების, ხოლო საქიროების შემთხვევაში არბიტრაჟის საშუალებით გადაწყვეტოს სახელმწიფო მემკვიდრეობისა და რეგიონალურ უთანხმოებებთან დაკავშირებული ყველა საკითხი;

საქართველოს რესპუბლიკის, როგორც არაბირთვული სახელმწიფოს მიერ განიარაღებისა და ბირთვულ გაუზრცელებლობასთან, ასევე უსაფრთხოებასა და რეგიონალურ სტაბილურობასთან დაკავშირებული შესაბამისი პირობების მიღებას.²¹ უკვე 1992 წლის მარტის თვეში საქართველო სცნო 19 სახელმწიფომ. საქართველოს ცნობას დამოუკიდებელ სახელმწიფოდ უფრო მეტი დრო დასჭირდა, რაც გამოწვეული იყო ქვეყანაში არსებული არეულობებით. „მაგალითად, ბელგიაშ და გაერთიანებულმა საბჭოთა საქართველო სცნეს 1992 წლის 23 მარტს, იმ დღეს, როდესაც ევროკავშირმა საქართველოსაგან მიიღო დაპირება სახელმძღვანელო პრინციპების „მოთხოვნების შესრულების შესახებ“.²² ფინეთმა საქართველო სცნო დამოუკიდებელ სახელმწიფოდ 1992 წლის 24 მარტს მას შემდეგ, რაც საქართველო მიღებულ იქნა ევროპაში უსაფრთხოებისა და თანამშრომლობის კონფერენციაზე, როგორც მონაწილე სახელმწიფო.

დიპლომატიური ურთიერთობების დამყარების დინამიკა

1992 წლის პირველ ნახევარში დიპლომატიური ურთიერთობა დამყარდა ისეთ ქვეყნებთან, როგორიცაა, ავსტრია, გერმანია, კუბა, საბერძნეთი, ნიდერლანდები, აშშ, პოლონეთი, ეგვიპტე, იტალია, მონღოლეთი, უნგრეთი, ირანი, თურქეთი, პორტუგალია, ვატიკანი, ისრაელი, ბულგარეთი, ნორვეგია, მექსიკა, ჩინეთი,

²¹ მოსკოვში პორტუგალიის საელჩოს ნოტა 89/92, 1992 წლის 23 მარტი, საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს მიმდინარე არქივი.

²² საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს არქივი აღწერა (დამ), საქმე ნ.

შვეიცარია, ლისტენშტეინი, ესტონეთი, შოლდოვეთი, რუმინეთი, ვიეტნამი სულ 1992 წლის მანძილზე საქართველო ცნო 51 ქვეყანამ, დიპლომატიური ურთიერთობა დაამყარდა 58 ქვეყანასთან.²¹

ამ პერიოდისათვის საქართველოს დიპლომატიური ურთიერთობები დაამყარებული ჰქონდა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის უსამროების საბჭოს ყველა მუდმივ წევრ სახელმწიფოსთან და ყველა უშუალო მეზობელ სახელმწიფოსთან, რაც იმის გარანტიას იძლეოდა, რომ საქართველოს დამოუკიდებელ სახელმწიფოდ აღიარების პროცესი შეუქცევადი და წარმატებული იყო.

1993 წლის 1 იანვრისათვის, დამოუკიდებლობისათვის მიბოვების წელიწადნახევარში, საქართველო აღიარებული იყო 78 სახელმწიფოს მიერ. შედარებისათვის, ისეთ დიდ ქვეყანას, როგორც იყო საბჭოთა კავშირი, თავისი შექმნიდან 37-ე წლისთავეზე, ე. ი. 1959 წლის 1 აგვისტოს მდგომარეობით, დიპლომატიური ურთიერთობები დაამყარებული ჰქონდა მხოლოდ 66 ქვეყანასთან, რომელთაგანაც მოსკოვში დიპლომატიური წარმომადგენლობა გახსნილი ჰქონდა 51 ქვეყანას (49 საელჩო და 2 მისია); საელჩოები: ავსტრალიის, ავსტრიის, ავღანეთის, ალბანეთის, არაბთა გაერთიანებული რესპუბლიკის, არგენტინის, ამერიკის შეერთებული შტატების, ბელგიის, ბრაზილიის, ბულგარეთის, გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის, გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის, დანიის, დიდი ბრიტანეთის, ეთიოპიის, ერაყის, ვიეტნამის დემოკრატიული რესპუბლიკის, თურქეთის, იაპონიის, ინდონეზიის, ინდოეთის, ირანის, ისლანდიის, ისრაელის, იტალიის, იუგოსლავიის, კანადის, კამბოჯის, კორეის სახალხო დემოკრატიული რესპუბლიკის, ლიბანის, მარიუკოს, მექსიკის, მონღოლეთის სახალხო რესპუბლიკის, ნიდერლანდების, ნორვეგიის, პაკისტანის, პოლონეთის, რუმინეთის, საბერძნეთის, საფრანგეთის, სუდანის, ტაილანდის, უნგრეთის, ფინეთის, ჩეხოსლოვაკიის, ჩინეთის სახალხო

²¹ 1991 წლის განმავლობაში საქართველო სცნო მხოლოდ 27-მა სახელმწიფომ, დიპლომატიური ურთიერთობა კი არცერთ ქვეყანასთან არ დაამყარებულა.

რესპუბლიკის, საფრანკეთის, შვეიცარიის, შვეიცარიის, ცეილონის; მისიუბი: ლუქსემბურგისა და ურუგვაის. თავისი წარმომდგენლობა საბჭოთა კავშირის ჰქონდა მხოლოდ 5 წ. ქვეყანაში.²⁴

ქართული დიპლომატიური სამსახური, მისი ფორმები, მეთოდები, ხერხები და საშუალებები შეესაბამებოდა სახელმწიფოს საზოგადოებრივ და ეკონომიკურ ბაზისს. ამდენად, ქართული დიპლომატია უნდა განეხილოთ სახელმწიფოს განვითარებასთან კავშირში. ჩვენთვის საინტერესოა დიპლომატიური შოლაპარაკებებისა და შეთანხმებების შინაარსი, საქართველოს დიპლომატიური ურთიერთობების არეალში ჩაბმულ სახელმწიფოთა და ხალხთა ყინაობა-რაოდენობა, საელჩო (სამოციქულო, სადესპანო) საშსასურების არსებობა-საქმიანობა, ელჩობათა ეფექტურობა და სხვა.²⁵ აღნიშნავს "ქართული დიპლომატიის ისტორიის ნარკვევების" I ტომის შესავალში აკადემიკოსი რ. მეტრეველი.²⁶

2000 წელს 1 იანვრისათვის საქართველოს დიპლომატიური ურთიერთობა აქვს ევროპის 41 ქვეყანასთან, აზიის 40, ამერიკის კონტინენტის 17, აფრიკის 17 და ოკეანეთის 3 სახელმწიფოსთან. სულ 115 ქვეყანასთან.

დღეს საქართველოში თავისი ელჩი აკრედიტებული ჰყავს 75 ქვეყანას. თბილისში ფუნქციონირებს 19 საელჩო,²⁶ 15 საერთაშორისო ორგანიზაციის წარმომადგენლობა და 7 საპატო საკონსულო; ქ. ფოთში მუშაობს ბულგარეთის გენერალური საკონსულო. საქართველოს 22 ქვეყანაში აქვს დიპლომატიური წარმომადგენლობები და გენერალური საკონსულოები. თავისი არარეზიდენტი ელჩი აკრედიტებული ჰყავს 10 ქვეყანაში.

²⁴ "Дипломатический словарь", Политиздат, Москва, 1960, стр. 448.

²⁵ "ქართული დიპლომატიის ისტორიის ნარკვევები", ტ. I, თბილისი, 1998, გვ. 5.

²⁶ სხვა ქვეყნის ელჩები დანიშნულნი არიან შეთავსებით (არარეზიდენტი ელჩები).

**საქართველოს დიპლომატიური
წარმომადგენლობები და საკონსულო დაწესებულებები
საზღვარგარეთის ქვეყნებში:**

საქართველოს საელჩო ავსტრიის, სლოვაკიის, სლოვენის,
უნგრეთისა და ჩეხეთის რესპუბლიკებში;

საქართველოს საელჩო აზერბაიჯანის რესპუბლიკაში;

საქართველოს საელჩო ამერიკის შეერთებულ შტატებში,
კანადასა და მექსიკაში;

საქართველოს საელჩო ბენილუქსის ქვეყნებსა და შუდშივი
წარმომადგენლობა ევროკავშირთან;

საქართველოს საელჩო გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკასა
და პოლონეთში;

საქართველოს საელჩო დიდი ბრიტანეთისა და ჩრდილოეთ
ირლანდიის გაერთიანებულ სამეფოში;

საქართველოს საელჩო ეგვიპტის არაბთა რესპუბლიკაში;

საქართველოს საელჩო თურქმენეთის რესპუბლიკასა და
ავღანეთში;

საქართველოს საელჩო თურქეთის რესპუბლიკაში;

- გენერალური საკონსულო ბულგარეთში და ქ. სტამბოლში;

- გენერალური საკონსულო ტრაპიზონში;

საქართველოს საელჩო ირანის ისლამურ რესპუბლიკაში;

საქართველოს საელჩო ისრაელის სახელმწიფოში;

საქართველოს საელჩო იტალიის რესპუბლიკაში;

საქართველოს საელჩო რუსეთის ფედერაციაში;

საქართველოს საელჩო საბერძნეთის რესპუბლიკაში;

საქართველოს საელჩო საფრანგეთში, ესპანეთის სამეფოსა და
იუნესკოში;

საქართველოს საელჩო სომხეთის რესპუბლიკაში;

საქართველოს საელჩო უკრაინაში, რუმინეთსა და მოლდოვას
რესპუბლიკაში;

- გენერალური საკონსულო ოდესაში;

საქართველოს საელჩო უზბეკეთის, ყირგიზეთისა და ტაჯიკეთის რესპუბლიკებში;

საქართველოს საელჩო ყაზახეთის რესპუბლიკაში;

საქართველოს საელჩო შვეიცარიის კონფედერაციაში და წარმომადგენლობა ყენევაში განლაგებულ საერთაშორისო ორგანიზაციებში;

საქართველოს მუდმივი წარმომადგენლობა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციაში;

საქართველოს წარმომადგენლობა ევროპის საბჭოში;

საქართველოს წარმომადგენლობა „ნატოსთან“;

საქართველოს წარმომადგენლობა ევროპაში უსაფრთხოებისა და თანამშრომლობის ორგანიზაციაში და გენაში განლაგებულ საერთაშორისო ორგანიზაციებში;

გენერალური საკონსულო ათენში (საბერძნეთის რესპუბლიკა);

გენერალური საკონსულო ლიტვის რესპუბლიკაში;

საქართველო დიპლომატიურ ურთიერთობას ამყარებს იმ ქვეყნებთან, რომელთაც სცნეს იგი, როგორც დამოუკიდებელი სახელმწიფო. დიპლომატიური ურთიერთობების დამყარების წესი განსაზღვრულია საქართველოს კონსტიტუციით, მოქმედი კანონმდებლობათა და დიპლომატიური ურთიერთობების შესახებ ვენის კონვენციით. „დიპლომატიური ურთიერთობების შესახებ“ ვენის კონვენციის მე-2 მუხლის შესაბამისად, სახელმწიფოთა შორის დიპლომატიური ურთიერთობის დამყარება და მუდმივ დიპლომატიური წარმომადგენლობების დაფუძნება ხდება ურთიერთშეთანხმებით.²⁷ ურთიერთშეთანხმების გამოსატყვის ფორმა რეგლამენტირებული არ არის, მაგრამ პრაქტიკაში ძირითადად გამოიყენება ოქმის ან კომუნიკეს სახე. „საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებების შესახებ“ კანონით ოქმი,

²⁷ ვენის კონვენციას „დიპლომატიური ურთიერთობების შესახებ“ საქართველო შეუერთდა 1993 წლის 12 ივლისს.

კომუნეკე ითვლება საერთაშორისო ხელშეკრულებად.²⁸

საერთაშორისო ხელშეკრულებას, საქართველოს კონსტიტუციის 73-ე მუხლის „ა“ პუნქტის შესაბამისად, დებს საქართველოს პრეზიდენტი. ეს არ ნიშნავს იმას, რომ ყველა დოკუმენტს, რომლითაც განისაზღვრება დიპლომატიური ურთიერთობის დამყარება, ხელს უნდა აწერდეს საქართველოს პრეზიდენტი. საქართველოს კანონით „საერთაშორისო ხელშეკრულებების შესახებ“ განსაზღვრულია საერთაშორისო ხელშეკრულებების დადების წესი, რომელიც რთულ და თანმიმდევრულ მექანიზმს მოიცავს.

აღნიშნული კანონის თანახმად, საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო საქართველოს პრეზიდენტს წარუდგენს წინადადებას მოცემულ ქვეყანასთან დიპლომატიური ურთიერთობების დასამყარებლად პოლაპარაკების გამართვის შესახებ. წინადადება შეიცავს დიპლომატიური ურთიერთობის დამყარების თაობაზე სათანადო ხელშეკრულების დადების მიზანშეწონილობის დასაბუთებას, პოლიტიკური, სამართლებრივი, ეკონომიკური, ფინანსური და სხვა შედეგების მიმოხილვას.

პრეზიდენტის მიერ ამა თუ იმ სახელმწიფოსთან დიპლომატიური ურთიერთობის დამყარების მიზნით პოლაპარაკების გამართვის შესახებ გადაწყვეტილების მიღების შემდეგ განისაზღვრება უფლებამოსილი პირი და იწყება პოლაპარაკება. თანხმდება (სდება პარაფირება) ხელშეკრულების (ოქმი, კომუნეკე) პროექტი, რის შემდეგაც პრეზიდენტის მიერ უფლებამოსილი პირი ხელს აწერს შეთანხმებულ დოკუმენტს.

პრეზიდენტის მიერ გადაწყვეტილება უფლებამოსილების მინაჭების შესახებ ფორმდება შესაბამისი ბრძანებულებით. ქვემოთ მოგვყავს ასეთი დოკუმენტის ერთ-ერთი ნიმუში:

²⁸ საქართველოს კანონი „საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებების შესახებ“, მუხლი 2.

საქართველოს პრეზიდენტის
ბრძანებულება ²⁸
N 225 1998 წლის 10 აპრილი ქ. თბილისი

გ. ლორთქიფანიძისათვის უფლებამოსილების მინიჭების
შესახებ

მიენიჭოს უფლებამოსილება საქართველოს საგანგებო და
სრულუფლებიან ელჩს რუსეთის ფედერაციაში ვაჟა ლორთქი-
ფანიძეს, რათა ხელი მოაწეროს ოქმებს საქართველოსა და
კაბო ვერდეს შორის დიპლომატიური ურთიერთობების დაშვების
შესახებ და საქართველოსა და ლაოსის სახალხო
დემოკრატიულ რესპუბლიკას შორის დიპლომატიური ურთიერ-
ობების დაშვების შესახებ.

ე. შეყარდნაძე

საქართველოს პრეზიდენტის გადაწყვეტილებს შესაბამისად,
საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრი გასცემს უფლებამო-
სილების სიგელს, რომელსაც შემდეგი სახე აქვს:

საქართველო

საგარეო საქმეთა მინისტრი

7-06/539

საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო ამით ადას-
ტურებს, რომ საქართველოს პრეზიდენტმა უფლება მიანიჭა
ვაჟა ლორთქიფანიძეს, საქართველოს საგანგებო და სრულუფ-
ლებიან ელჩს რუსეთის ფედერაციაში, რათა მან ხელი მოაწეროს
ოქმს საქართველოსა და ლაოსის სახალხო დემოკრატიულ

²⁸ საქართველოს პრეზიდენტის ბრძანებულებები და განკარგულებები მ. 1998
წლის აპრილი, გვ.97.

რესპუბლიკას "შიორის დიპლომატიური ურთიერთობების დაპყარების შესახებ".

ირაკლი მენაღარიშვილი

თბილისი, 21 აპრილი 1998.³⁰

„საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებების შესახებ“ კანონის მე-12 მუხლის I ნაწილის შესაბამისად, საქართველოს პრეზიდენტსა და საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრს უფლება აქვს განახორციელონ საერთაშორისო ხელშეკრულებების დადებასთან დაკავშირებული ყველა სახის მოქმედება უფლება-მოსილების წარდგენის გარეშე. საყურადღებოა ზემოაღნიშნული კანონის მე-12 მუხლის მე-2 ნაწილიც, რომლის თანახმად, „საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობის მეთაურისა და საერთაშორისო ორგანიზაციაში საქართველოს წარმომადგენლობის მეთაურს უფლება აქვთ საერთაშორისო ხელშეკრულებების ტექსტის შიღების მიზნით უფლებამოსილების წარდგენის გარეშე გაშართოს მოლაპარაკება შესაბამისად ადგილსამყოფელ სახელმწიფოსთან ან მოცემული საერთაშორისო ორგანიზაციის ფარგლებში“.³¹

კანონის სწორედ ამ დებულებულებას ითვალისწინებდა საქართველოს პრეზიდენტის 1998 წლის 21 თებერვლის განკარგულება, რომელიც საგარეო საქმეთა სამინისტროს მის მიერ წარდგენილი მასალების შესაბამისად ავალებს მოლაპარაკებები გაშართოს მთელ რიგ ქვეყნებთან დიპლომატიური ურთიერთობების დაპყარების თაობაზე. დასახელებული განკარგულება საყურადღებოა იმ თვალსაზრისით, რომ ის ერთადერთია პრეზიდენტის განკარგულებათა შორის, რომელიც ქვეყნების ვრცელ ჩამონათ-

³⁰ საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს მიმდინარე არქივი, აპრილი, 1998, 7-06/539.

³¹ საქართველოს კანონი „საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებების შესახებ“, მუხლი 12.

ვალს მოიცავს. ვაქვეყნებთ აღნიშნული დადგენილების სრულ ტექსტს.

საქართველოს პრეზიდენტი

განკარგულება²²

N 49 1998 წლის 21 თებერვალი ქ. თბილისი

დიპლომატიური ურთიერთობების დამყარების შესახებ
მოლაპარაკებათა გაძართვის თაობაზე

საერთაშორისო თანამეგობრობის წევრ ქვეყნებთან ორმხრივი ურთიერთობების დამყარების მიზნით საქართველოს საგარეო საქმეთა საშინისტრომ (ი. მენაღარიშვილი) დიპლომატიური ურთიერთობების დასამყარებლად გაძარტოს მოლაპარაკებები შემდეგ ქვეყნებთან:

ანტიგუა და ბურუნდა, ბაჰამის კუნძულების თანამეგობრობა, ბარბადოსი, ბელიზი, ბენინის რესპუბლიკა, ბუტანის სამეფო, ბოლივიის რესპუბლიკა, ბოტსვანას რესპუბლიკა, ბრუნეი-დარუსალამი, ბურკინა ფასო, კამერუნის რესპუბლიკა, ცენტრალური აფრიკის რესპუბლიკა, ჩადის რესპუბლიკა, კონგოს რესპუბლიკა, კოსტა-რიკის რესპუბლიკა, ჯიბუტის რესპუბლიკა, დომინიკის რესპუბლიკა, ელ-სალვადორის რესპუბლიკა, ეკვადორის გვინეის რესპუბლიკა, ერიტრიის რესპუბლიკა, ფიჯის რესპუბლიკა, გაბონის რესპუბლიკა, გამბიის რესპუბლიკა, გაშბიის რესპუბლიკა, გრენადა, გვინეის რესპუბლიკა, გვინეა-ბისაუს რესპუბლიკა, ჰაიტის რესპუბლიკა, ჰონდურასის რესპუბლიკა, კენიის რესპუბლიკა, ლაოსის სახანალო-დემოკრატიული რესპუბლიკა, ლესოტოს სამეფო, მადაგასკარის რესპუბლიკა, მალავის რესპუბლიკა, მალდვის

²² საქართველოს პრეზიდენტის ბრძანებულებები და განკარგულებები 4, 1998 წლის თებერვალი, გვ.147.

რესპუბლიკა, შალის რესპუბლიკა, შაფრიტანის ისლამური რესპუბლიკა, შაფრიკის რესპუბლიკა, ნეპალის რესპუბლიკა, ნიგერიის რესპუბლიკა, პანამის რესპუბლიკა, პაპუა-ახალი გვინეა, პარაგვაის რესპუბლიკა, პერუს რესპუბლიკა, რაუნდის რესპუბლიკა, სენტ-ლუსია, სან-ტომეა და პრინსიპის დემოკრატიული რესპუბლიკა, სენეგალის რესპუბლიკა, სეიშელის კუნძულების რესპუბლიკა, სომალის დემოკრატიული რესპუბლიკა, შირი-ლანკას დემოკრატიული სოციალისტური რესპუბლიკა, სურინამის რესპუბლიკა, ტოგოლენის რესპუბლიკა, უგანდის რესპუბლიკა, ტანზანიის გაერთიანებული რესპუბლიკა, ვენესუელის რესპუბლიკა, კონგოს დემოკრატიული რესპუბლიკა, შიანშის კავშირის რესპუბლიკა, სვანდიუნდის სამეფო, კომორის კუნძულების ფედერალური ისლამური რესპუბლიკა.

ე. შეგარდნაძე

საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს, საქართველოს დიპლომატიურ წარმომადგენლობებს "საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულების შესახებ" საქართველოს კანონის საფუძველზე დაყალიბებული აქვთ აქტიურდ იმუშაონ სახელმწიფოთა წარმომადგენლებთან დიპლომატიური ურთიერთობების შესახებ მოლაპარაკების გაშართვისა და სათანადო დოკუმენტების გაფორმების მიზნით. მაგალითად, გაეროს ფარგლებში ხელმოწერილ იქნა 18 დოკუმენტი საქართველოს მიერ საზღვარგარეთის სახელმწიფოებთან დიპლომატიური ურთიერთობების დამყარების შესახებ, ხოლო რუსეთის ფედერაციაში საქართველოს საელჩოს მიერ მოლაპარაკება გაიმართა და შესაბამისი დოკუმენტი გაფორმდა 21 სახელმწიფოსთან.

მიუხედავად თავისი ფორმისა და მოცულობისა, საერთაშორისო ხელშეკრულება დიპლომატიური ურთიერთობის შესახებ შეიცავს რამდენიმე აუცილებელ ატრიბუტს და დაახლოებით შემდეგი სახისაა:

ოქმი

საქართველოსა და დასახელებულ სახელმწიფოს შორის დიპლომატიური ურთიერთობების დაწყარების შესახებ

საქართველო და დასახელებული სახელმწიფო ისწრაფვიან რა განავითარონ ორ ხალხს შორის არსებული მგობრული ურთიერთობები, ხელმძღვანელობენ რა საერთაშორისო სამართლის, გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის, ჰელსინკის დასკვნითი აქტისა და ევროპაში თანამშრომლობისა და უშიშროების თათბირის სხვა დოკუმენტების საყოველთაოდ აღიარებული ნორმებით, ეყრდნობიან რა სუვერენიტეტის, ტერიტორიული მთლიანობის, საზღვრების ურღვევობისა და ერთმანეთის საშინაო საქმეებში ჩაურევლობის პრინციპებს, გამოთქვამენ რა რწმენას, რომ დიპლომატიური ურთიერთობების დაწყარება ხელს შეუწყობს საქართველოსა და დასახელებულ სახელმწიფოს შორის მრავალმხრივი თანამშრომლობის განმტკიცებას და გაღრმავებას, ეფუძნებიან რა 1961 წლის ვენის კონვენციის დებულებებს დიპლომატიური ურთიერთობების შესახებ, შეთანხმდნენ, დაამყარონ დიპლომატიური ურთიერთობები საქართველოსა და დასახელებულ სახელმწიფოს შორის და გაცვალონ წარმომადგენლობები საელჩოების დონეზე.

ეს ოქმი ძალაში შედის მისი ხელმოწერის დღიდან.

შესრულებულია დასახელებულ ქალაქში მოცემულ თარიღს, ქართულ და დასახელებული ქვეყნის ენებზე, ამასთან ორივე ტექსტს გააჩნია ერთნაირი ძალა.

**საქართველო სახელით დასახელებული ქვეყნის
სახელით**

სახელით

ამასთან ერთად, მოცემული ხელშეკრულება შეიძლება შეიცავდეს სპეციფიკურ ტერმინებს ან შეთანხმებულ დებულებებს. საქართველოს კანონი "საქართველოს საერთაშორისო

ხელშეკრულების "შესახებ" საერთაშორისო ხელშეკრულების ფორმად განიხილავს წერილების გაცვლას სახელმწიფოთა მიერ. ამ ფორმის გამოყენებით იქნა დამყარებული, მაგალითად, დიპლომატიური ურთიერთობა საქართველოსა და გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკას შორის 1992 წლის 13 აპრილს. თავის წერილში გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა ფედერალური მინისტრი ჰანს დიტრიხ გენშერი წერდა თავის ქართველ კოლეგას ალექსანდრე ჩიკვაძეს:

"ბატონო მინისტრო,

გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის მთავრობის სახელითა და ფედერალური პრეზიდენტის 1992 წლის 23 მარტის წერილის თანახმად მაქვს პატივი მოგახსენოთ:

1. 1992 წლის 13 აპრილიდან გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკა და საქართველოს რესპუბლიკა დიპლომატიურ ურთიერთობას ამყარებენ.

2. ეს ურთიერთობა ეფუძნება ვენის 1961 წლის 18 აპრილის კონვენციას დიპლომატიური ურთიერთობის თაობაზე. ოგი შეიცავს საკონსულო ურთიერთობებსაც, რომლისთვისაც მოქმედებს ვენის 1963 წლის 24 აპრილის კონვენცია საკონსულო ურთიერთობის შესახებ. ამის შესაბამისად, ორივე სახელმწიფოს დიპლომატიური წარმომადგენლობანი საკონსულო ფუნქციებსაც ასრულებენ.

3. ორივე მხარე გაცვლის ელჩებს.

გთავაზობთ, წარმოდგენილი წერილი თქვენს საპასუხო წერილთან ერთად მიწნულ იქნას შეთანხმებად ჩვენს ორ ქვეყანას შორის დიპლომატიური ურთიერთობის დამყარების შესახებ.

წერილები შესრულებულია გერმანულ, ქართულ და ინგლისურ ენებზე. საშივე ტექსტი იდენტურია. გერმანული და ქართული ტექსტების არაერთნაირი ინტერპრეტაციის შემთხვევაში განმსაზღვრელია ინგლისური ტექსტი.

ნება მიბოძეთ, ბატონო მინისტრო, გამოვსატო თქვენდამი ჩემი უღრმესი პატივისცემა.³³

³³ ხელმოწერილია თბილისში, 1992 წლის 13 აპრილს. საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს მიმდინარე არქივი, აპრილი, 1991.

საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრის საპასუხო წერილში აღნიშნულია:

„ბატონო მინისტრო,

საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო საბჭოს სახელით პატივი მაქვს მოგახსენოთ:

1. 1992 წლის 13 აპრილიდან საქართველოს რესპუბლიკა და გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკა აშყარებენ დიპლომატიურ ურთიერთობას.

2. ეს ურთიერთობა ეფუძნება ვენის 1961 წლის 18 აპრილის კონვენციას დიპლომატიური ურთიერთობის თაობაზე. იგი შეიცავს საკონსულო ურთიერთობებსაც, რომლისთვისაც მოქმედებს ვენის 1963 წლის 24 აპრილის კონვენცია საკონსულო ურთიერთობის შესახებ. ამის შესაბამისად, ორივე სახელმწიფოს დიპლომატიური წარმომადგენლობანი საკონსულო ფუნქციებსაც ასრულებენ.

3. ორივე მხარე გაცვლის ელჩებს.

გთავაზობთ, წარმოდგენილი წერილი, თქვენს საპასუხო წერილთან ერთად მიწვეულ იქნას შეთანხმებად ჩვენს ორ ქვეყანას შორის დიპლომატიური ურთიერთობის დაშყარების შესახებ.

წერილები შესრულებულია გერმანულ, ქართულ და ინგლისურ ენებზე. სამივე ტექსტი იდენტურია. გერმანული და ქართული ტექსტების არაერთნაირი ინტერპრეტაციის შემთხვევაში განშსაზღვრულია ინგლისური ტექსტი.

ნება მიბოძეთ, ბატონო მინისტრო, გამოგხატო თქვენდამი ჩემი უღრმესი პატივისცემა.³⁴

საბოლოოდ, გადამწყვეტი მნიშვნელობა არ აქვს დოკუმენტის ფორმას - უმთავრესია, რომ ხელმოწერილი ხელშეკრულებების დებულებები არ ეწინააღმდეგებოდეს საქართველოს კონსტიტუციასა და მოქმედ კანონმდებლობას, გამოხატავდეს ორ ქვეყანას შორის ჭეშმარიტი მეგობრული, ურთიერთხელსაყრელი და პარიტეტულ საწყისებზე დაყუძნებულ ურთიერ-

³⁴ საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს მიმდინარე არქივი, აპრილი, 1992

თობების ჩამოყალიბებას.

სახელმწიფოთა აბსოლუტურ უპრავლესობაში, ისევე როგორც საქართველოში, საერთაშორისო ხელშეკრულებები, შიდა-სახელმწიფოებრივი სამართლის ნაწილად განიხილება, რაც იმას ნიშნავს, რომ მის ნორმებს კონსტიტუციაზე ნაკლები ძალა აქვს, მაგრამ შეტი ყიდრე სხვა საკანონმდებლო აქტებს. საქართველოს კონსტიტუციის მე-ნ მუსლის მე-2 ნაწილი პირდაპირ მიუთითებს: „საქართველოს კანონმდებლობა შეესაბამება საერთაშორისო სამართლის საყოველთაოდ აღიარებულ პრინციპებსა და ნორმებს. საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებას ან შეთანხმებას, თუ იგი არ ეწინააღმდეგება საქართველოს კონსტიტუციას, აქვს უპირატესი ძალა შიდასახელმწიფოებრივი ნორმატიული აქტების მიმართ“.⁵

დღეს საქართველოს, როგორც სახელმწიფოს, მიერ დიპლომატიურ ურთიერთობათა დამყარების პროცესი თანმიმდევრულად მიმდინარეობს. ამ შემთხვევაში განმსაზღვრელია საყოველთაოდ ცნობილი ჭეშმარიტება, რომ დიპლომატიური ურთიერთობები წარმოადგენს იმ საფუძველს, რომელზედაც აიგება პოლიტიკური, ეკონომიკური და კულტურული ურთიერთობები.

საქართველომ - და აშას შემოთ განხილული ზოგიერთი ფაქტი და მოვლენა ნათლად ადასტურებს - ისტორიულად უმოკლეს დროში დააღწია თავი იზოლაციას, ინტენსიური ურთიერთობები დაამყარა მსოფლიოს უმნიშვნელოვანეს სახელმწიფოებთან და წარმატებით აგრძელებს ამ კურსს.

საერთაშორისო ორგანიზაციების წევრობა- მრავალმხრივი ურთიერთობების განვითარების უმთავრესი ბერკეტი

საქართველო 105-ზე მეტი საერთაშორისო ორგანიზაციის წევრია. საერთაშორისო ორგანიზაციების ფარგლებში საქართველო

⁵ საქართველოს კონსტიტუცია, თბილისი 1995, გვ.7.

აწარმოებს მრავალმხრივ ურთიერთობებს, მონაწილეობს ყველა იმ დოკუმენტების (მემორანდუმები, კონვენციები, მრავალმხრივი ხელშეკრულებები და ა.შ.) განხორციელებაში, როსელიც ამ ორგანიზაციების ფარგლებში მოქმედებს. მათი უმრავლესობის მონაწილეობას თვით ორგანიზაციის წევრობა განსაზღვრავს. ზოგიერთთან მიერთებაზე მიღებულ უნდა იქნეს შესაბამისი გადაწყვეტილება. ასე მაგალითად, 2002 წლის პირველი ნახევრის მდგომარეობით საქართველო ევროპის საბჭოს მიერ მიღებული 180-დან მონაწილეა 40 დოკუმენტისა, მათ შორის:

ევროპის საბჭოს წესდება

(ძალაშია 1999 წლის 27 აპრილიდან),

ადაშიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის ევროპული კონვენცია და მისი მე-2, მე-3, მე-5, მე-8 და მე-11 ოქმები,

(ძალაშია 1999 წლის 20 მაისიდან),

კულტურის ევროპული კონვენცია

(ძალაშია 1997 წლის 25 აპრილიდან),

ევროპული კონვენცია მსჯავრდებულ პირთა გადაყვანის შესახებ

(ძალაშია 1998 წლის 1 თებერვალიდან),

კონვენცია უცხოურ კანონმდებლობაზე ინფორმაციის გაცვლის შესახებ

(ძალაშია 1999 წლის 19 ივნისიდან),

ევროპული კონვენცია სისხლის საძარითლებრივ საქმეებზე ურთიერთდახმარების შესახებ

(ძალაშია 2000 წლის 11 იანვრიდან).

ადაშიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის ევროპული კონვენციის მე-4, (ძალაშია 2000 წლის 13 აპრილიდან) მე-6 (ძალაშია 2000 წლის 1 მაისიდან) და მე-7 ოქმი (ძალაშია 2000 წლის 1 ივლისიდან);

პრივილეგიებისა და იმუნიტეტების შესახებ გენერალური შეთანხმება.

(ძალაშია 2000 წლის 25 მაისიდან).

ევროპული კონვენცია არქიტექტურული მემკვიდრეობის დაცვის შესახებ;

(ძალაშია 2000 წლის 1 აგვისტოდან).

მსჯავრდებულ პირთა გადაცემის შესახებ ევროპული კონვენციის დამატებითი ოქმი;

(ძალაშია 2000 წლის 1 აგვისტოდან).

უცხოურ კანონმდებლობაზე ინფორმაციის გაცვლის შესახებ კონვენციის პირველი დამატებითი ოქმი;

(ძალაშია 2000 წლის 21 სექტემბრიდან).

ევროპული კონვენცია წაშების და არაადაშიანური ან დამაშცირებელი შოპროობისა ან დასჯის აღკვეთის შესახებ;

(ძალაშია 2000 წლის 1 ოქტომბრიდან).

ევროპული კონვენცია არქეოლოგიური მემკვიდრეობის დაცვის შესახებ;

(ძალაშია 2000 წლის 14 ოქტომბრიდან).

კონვენცია ევროპულ რეგიონებში უმაღლესი განათლების კვალიფიკაციის აღიარების შესახებ;

(ძალაშია 2000 წლის 1 დეკემბრიდან).

გარდა ამისა, საქართველოს სახელით ხელმოწერილია ევროპის საბჭოს შექმნილი კონვენციები და დოკუმენტები:

სისხლის სამართლის კონვენცია კორუფციაზე;

სამოქალაქო სამართლის კონვენცია კორუფციაზე;

ეროვნულ უპცირესობათა დაცვის შესახებ ევროპული კონვენცია;

საგზაო მოძრაობის დანაშაულების დასჯის შესახებ ევროპული კონვენცია;

წაშების და არაადაშიანური ან დამაშცირებელი შოპროობისა ან დასჯის აღკვეთის შესახებ ევროპული კონვენციის ოქმები;

ადაშიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის ევროპული კონვენციის 1-ლი ოქმი;

ევროპის საბჭოს მთელ რიგ დოკუმენტებზე შიშდინარეობს

საქართველოს კანონით "საერთაშორისო ხელშეკრულებების შესახებ" გათვალისწინებული "შიდასახელმწიფოებრივი პროცედურები მათი ხელმოწერის ან მათთან შეერთების მიზნით:

ევროპული კონვენცია უმაღლეს სასწავლებლებში სწავლების ექვივალენტურობის შესახებ;

შიდა ყაჭრობის შესახებ ევროპული კონვენცია და მისი დამატებითი ოქმი;

ევროპული კონვენცია საზღვარგარეთის ფულადი ვალდებულებების შესახებ;

ევროპული კონვენცია სისხლის სამართლებრივი განაჩენების საერთაშორისო ეფექტურობის შესახებ;

ევროპული კონვენცია კულტურულ საკუთრებასთან დაკავშირებული დანაშაულების შესახებ;

ევროპული კონვენცია ტრანს-სასაზღვრო ტელევიზიის შესახებ;

ევროპული კონვენცია ანტიდოპინგის შესახებ;

ევროპული კონვენცია მოქალაქეობის შესახებ;

ევროპის სოციალური ქარტია;

ევროპული ქარტია რეგიონალურ ან უმცირესობათა ენების შესახებ;

ევროპული კონვენცია ექსტრადიციის შესახებ;

ევროპული კონვენცია ტერორიზმის აღკვეთის შესახებ.

ამასთან ერთად, რიგ საერთაშორისო ორგანიზაციებთან საქართველოს გაფორმებული აქვს ორმხრივი ხელშეკრულებები:

ხელშეკრულება საქართველოს მთავრობასა და წითელი ჯვრისა და წითელი ნახევარმთვარის საზოგადოებების საერთაშორისო ფედერაციის დელეგაციის სტატუსის შესახებ. (1995 წლის 30 იანვარი).

შეთანხმება თანამშრომლობის შესახებ საქართველოს რესპუბლიკასა და მიგრაციის საერთაშორისო ორგანიზაციას შორის. (1994 წლის 6 სექტემბერი).

შეთანხმება საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობასა და გაეროს შორის გაეროს წარმომადგელობის დაარსების შესახებ. (1993 წლის 27 იანვარი).

მემორანდუმი საქართველოს რესპუბლიკასა და გაერთიანებული ერების განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის ორგანიზაციას შორის თანამშრომლობის შესახებ. (1995 წლის ივლისი).

შეთანხმება საქართველოს მთავრობასა და გაეროს ლტოლვილთა უმაღლეს კომისარს შორის. (1996 წლის 11 სექტემბერი).

ურთიერთგაგების მემორანდუმი საქართველოში ეუთო-ს მისიის დაფუძნების შესახებ. (1993 წლის 23 იანვარი).

ძირითადი სტანდარტული ხელშეკრულება დახმარების შესახებ საქართველოს რესპუბლიკასა და გაეროს განვითარების პროგრამას შორის.

საბაზო შეთანხმება საქართველოს მთავრობასა და გაერთიანებული ერების ბავშვთა ფონდს შორის თანამშრომლობის შესახებ. (2001 წლის 23 იანვარი).

მემორანდუმი გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციას შორის თანამშრომლობის შესახებ.

რიგორიცი ვხედავთ, ნათლად ჩანს ორმხრივი ხელშეკრულებების სიმცირე, რაც იმაზე მიუთითებს, რომ საერთაშორისო ორგანიზაციების პრაქტიკაში პრიორიტეტი ენიჭება მრავალმხრივ თანამშრომლობას.

საქართველოს საერთაშორისო ორგანიზაციების საქმიანობაში აქტიური ჩართვა და მათთან თანამშრომლობა დამოუკიდებელი საქართველოს უშნიშნელოგანესი ამოცანაა.

საერთაშორისო ორგანიზაციებიდან ყველაზე ავტორიტეტული და ყოვლისმომცველია გაერთიანებული ერების ორგანიზაცია, რომლის შემადგენლობაში 189 სახელმწიფოა.

გაერთიანებული ორგანიზაცია, მისი უშიშროების საბჭო, ეს ის ფორუმებია, რომლებზეც საქართველოს შეუძლია თავისი სატკივარი გამოთქვას და საერთაშორისო საზოგადოების

ყურადღება მიიბყროს, შიდაწიოს სადაყო საკითხების შედარებით
სამართლიან გადაწყვეტას და ხელი შეუწყოს საკუთარი ეროვნული
უსაფრთხოების განმტკიცებას.

საქართველო გაერთიანებული ორგანიზაციის 179-ე წევრია
1992 წლის 31 ივლისიდან.

გაერთიანებული ერების ორგანიზაცია, როგორც ცნობილია,
შეიქმნა 1945 წელს ანტიპიტლერული კოალიციის წევრი სა-
ხელმწიფოების ინიციატივით. გაეროს წესდება ხელმოწერილ
იქნა 1945 წლის 26 ივნისს გაერთიანებული ერების საერთაშორისო
ორგანიზაციის სან-ფრანცისკოს დაშფუქსებულ კონფერენციაზე.
წესდება ძალაში შევიდა 1945 წლის 24 ოქტომბერს, ეს დღე
აღინიშნება, როგორც გაეროს დღე.

თავდაპირველად გაერთიანებული ერების ორგანიზაციაში
გაწევრიანდა 51 სახელმწიფო. მათ შორის 50 სან-ფრანცისკოს
კონფერენციის მონაწილე იყო, რომლებმაც ხელი მოაწერეს
წესდებას და მოახდინეს მისი რატიფიცირება. მიუხედავად იმისა,
რომ პილონეთი არ იყო კონფერენციის მონაწილე მან მიიღო
უფლება და ხელი მოაწერა წესდებას, როგორც პიველმა
წევრთაგანმა.³⁶

გაეროს წევრი პირველი 50 სახელმწიფო: სსრ კავშირის,
უკრაინის სსრ, ბელორუსიის სსრ, ავსტრალია, არგენტინა, ბელგია,
ბოლივია, ბრაზილია, დიდი ბრიტანეთი, ვენესუელა, ჰაიტი,
გვატემალა, გონდუარასი, საბერძნეთი, დანია, დომინიკის რეს-
პუბლიკა, ეგვიპტე, ინდოეთი, ერაყი, ირანი, კანადა, ჩინეთი,
კოლუმბია, კოსტა-რიკა, კუბა, ლიბერია, ლიბანი, ლუქსემბურგი,
მექსიკა, ნიდერლანდები, ნიკარაგუა, ახალი ზელანდია, ნორვეგია,
პანამა, პარაგვაი, პერუ, სალვადორი, საუდის არაბეთი, სირია,
აშშ, თურქეთი, ურუგვაი, ფილიპინები, საფრანგეთი, ჩეხოსლოვაკია,
საშხრეთ-აფრიკის კავშირი (1961 წლიდან საშხრეთ-აფრიკის
რესპუბლიკა), ასევე, როგორც აღვნიშნეთ პოლონეთი.

გაერთიანებული ერების ორგანიზაციაში ზოგიერთი ქვეყანა

³⁶ Организация Объединенных наций, Краткий справочник, М, 1980.

და მოძრაობა წარმოდგენილია დაძვკვირვებლის სტატუსით.

გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის მთავარი ორგანოებია: გენერალური ასამბლეა, უშიშროების საბჭო, ეკონომიკური და სოციალური საბჭო, საერთაშორისო სასამართლო და სამდივნო.

გაეროს შტაბ-ბინა მდებარეობს ნიუ-იორკში, ხოლო მისი განყოფილებები განლაგებულია ჟენევასა და ვენაში.

გაეროს მრავალი სპეციალიზებული ორგანიზაციებიდან ერთერთი უშიშვნილოვანესია განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის ორგანიზაცია „იუნესკო“, რომლის შტაბ-ბინა პარიზშია. (დაფუძნდა 1945 წლის ნოემბერში ლონდონში).

გენერალური ასამბლეა შედგება ორგანიზაციის ყველა წევრისაგან. იგი უფლებამოსილია განისილოს ნებისმიერი საკითხი გაეროს წესდების ფარგლებში, ასევე საერთაშორისო მშვიდობისა და უშიშროების დაცვის ზოგადი პრინციპები. შესთავაზოს რეკომენდაციები ორგანიზაციის წევრებს, უშიშროების საბჭოს.

უშიშროების საბჭო შედგება ორგანიზაციის თხუთმეტი წევრისაგან, მათ შორის ხუთი მუდმივი წევრია: ჩინეთის რესპუბლიკა, საფრანგეთი, რუსეთის ფედერაცია, დიდი ბრიტანეთი, აშშ. დანარჩენ 10 არამუდმივ წევრს ირჩევენ 2 წლის ვადით (მათ შორის 2 აირჩევა თითო წლით).³⁷

უშიშროების საბჭოს აკისრია ძირითადი პასუხისმგებლობა საყოველთაო მშვიდობისა და უშიშროების დასაცავად.

ეკონომიკური და სოციალური საბჭო შედგება ორგანიზაციის ორმოცდათორმეტი წევრისაგან, რომელთაც ირჩევენ გენერალური ასამბლეა. იგი უფლებამოსილია აწარმოოს გამოკვლევები და მოამზადოს შესაბამისი გადაწყვეტილებები ეკონომიკის, სოციალური სფეროსა და ადამიანის უფლებების დაცვის საკითხებში.

საერთაშორისო სასამართლო გაეროს მთავარი სასამართლო ორგანოა, რომელიც მოქმედებს შესაბამისი სტატუსით.

სამდივნო შედგება გენერალური მდივნისა და პერსონა-

³⁷ ООН как инструмент по поддержанию и укреплению мира, М., 1980.

ლისაგან. გენერალურ მდივანს ნიშნავს გენერალური ასამბლეა.

ასალმა პოლიტიკურმა და ეკონომიკურმა ვითარებამ დღის წესრიგში გაერო-ს უშიშროების საბჭოს რეფორმის საკითხიც დააყენა. საქართველო მხარს უჭერს უშიშროების საბჭოს როგორც მუდმივი, ასევე არამუდმივი წევრებით გაფართოებას. ეს არის უშიშროების საბჭოს რეფორმის მხარდაჭერა 2 + 3 ფორმულის შესაბამისად, რაც გულისხმობს უშიშროების საბჭოს მუდმივ წევრებად გერმანიისა და იაპონიის, ხოლო არამუდმივ წევრებად განვითარებადი ქვეყნებიდან სამი სახელმწიფოს მიღებას.

საქართველო მიესალმება უშიშროების საბჭოს მუშაობის ტრანსპარანტულობის ამაღლებას, რაც უპირველესად იმაში უნდა გამოისატოს, რომ გაერო-ს ყველა დაინტერესებულ წევრ-სახელმწიფოს უშიშროების საბჭოს არაფორმალურ კონსულტაციებში მონაწილეობის მიღების შესაძლებლობა უნდა მიეცეს.

საქართველოს აზრით, სრულყოფას შოითხოვს ვეტოს უფლების გამოყენების მექანიზმიც.

გაერთიანებული ერების ორგანიზაციასთან საქართველო აქტიურად თანამშრომლობს ქვეყნისათვის მთელ რიგ სასიცოცხლო საკითხებში. აქტიური საქმიანობა მიმდინარეობს გაერო-ს სტრუქტურებთან და სპეციალიზებულ ორგანიზაციებთან. მნიშვნელოვანია გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის სააგენტოების საქმიანობა საქართველოში. მათი მოღვაწეობა საქართველოში 1993 წლიდან იღებს სათავეს. თავდაპირველად მათ მიერ გაწეული დახმარება ჰუმანიტარულ ხასიათს ატარებდა, რაც ასალგაზრდა სახელმწიფოს მაშინდელი უშიშროების სოციალური და ეკონომიკური რეალობით იყო განპირობებული.

1995 წლის დასაწყისში საქართველოში მყოფმა გაეროს ჯგუფმა შეადგინა გაეროს სააგენტოების ერთობლივი საერთო მიმართვა, რომელშიაც იგი მოუწოდებდა მთავრობასა და საერთაშორისო დონორებს განეხილათ გადაუდებელი და გრძელვადიანი ეკონომიკური საქმიანობის თანამედვერული გატარებისათვის აუცილებელი ღონისძიებები. ამ პერიოდისა და იწყება საქართვე-

ლოში გაეროს სააგენტოების აქტიური საქმიანობა.

გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) საქმიანობა საქართველოში სამი ძირითადი მიმართულებით მიმდინარეობს. ეს მიმართულებებია: ადამიანური რესურსების განვითარების ხელშეწყობა მმართველობის გაუმჯობესების გზით, სიღატაკის აღმოფხვრა და ეკონომიკური განვითარება, გარემოს დაცვითი ღონისძიებები. 1997-2001 წლებში გაეროს განვითარების პროგრამის მიერ საქართველოსათვის გამოყოფილი დახმარების მოცულობა 30 მილიონ ამერიკულ დოლარს შეადგენს. აქედან 16 მილიონი მობილიზებულია საკუთრივ UNDP -ის მიერ, ხოლო 13 მილიონ დოლარზე მეტი გამოყვეს პარტნიორებმა, საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტებმა, ორმხრივმა დონორებმა და არასამთავრობო ორგანიზაციებმა. ტექნიკური დახმარების რესურსების 28% ეკონომიკურ ზრდას ხმარდება, 64% მიემართება მმართველობის გაუმჯობესების სფეროში, ხოლო 8% გარემოს დაცვით პროექტებზე მოდის.³⁸

უშიშვანელოვანესია ის პროგრამები, რომლებიც გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის განვითარების პროგრამამ განახორციელა საქართველოში სახელმწიფო მართვის სრულყოფის თვალსაზრისით. მათ მნიშვნელობაზე პროგრამების დასახელებაც მოუთითებს: „სახელმწიფო მართვის სისტემის რეფორმა და სამოქალაქო საზოგადოება“; „საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს დახმარება“; „საქართველოს პარლამენტის დახმარება“; „სახელმწიფო მართვის სისტემების სრულყოფა დემოკრატიული მმართველობის განვითარებისათვის“. აღნიშნულ პროექტებზე გაინარჯა 4 მილიონამდე აშშ დოლარი, შედეგად სახელმწიფო დაწესებულებები აღიჭურვა კომპიუტერული ტექნიკითა და სათანადო პროგრამებით, მომზადებულ იქნა მომუშავე პერსონალი.

³⁸ „საერთაშორისო თანამეგობრობა და საქართველო 1992-2002, დახმარების მიმოხილვა“, საქართველოს პრეზიდენტთან არსებული უცხოური ინვესტიციების საკონსულტაციო საბჭოს სამდივნო, თბილისი, 2002, გვ.8.

საქართველოსთან ასევე აქტიურად თანამშრომლობენ გაეროს სხვა სპეციალიზებული სააგენტოებიც: გაეროს მსოფლიოს სასურსათო პროგრამის ამჟამინდელი საქმიანობა საქართველოში მიმართულია სოციალურად დაუცველი ფენების გრძელვადიანი დანხარების უზრუნველსაყოფად და ქვეყნის სურსათის იმპორტზე დამოკიდებულების შესამცირებლად. პროგრამის ფარგლებში საქართველოს მიღებული აქვს 2,3 მლნ აშშ დოლარამდე ოდენობის თანხა.

სოფლის მეურნეობის განვითარების საერთაშორისო ფონდის მიზანია რესურსების მობილიზაცია და მათი შეღავათიანი პირობებით გაშოყვნება სასოფლო-სამეურნეო რეგიონებში სიღარიბის აღმოფხვრის მიზნით. ფონდმა საქართველოს დღეებში გამოუყო 36.2 აშშ დოლარის ოდენობის დანხარება. ფონდის მხარდაჭერით მიმდინარეობს სოფლის მეურნეობის განვითარების პროექტისა და საქართველოს მთიანი და ძალაღმთიანი რეგიონების სოფლის მეურნეობის განვითარების პროგრამა.

გასული საუკუნის ბოლო ათწლეულმა გაერო-ს წინაშე ახალი ამოცანები დააყენა, რომლებიც სრულად აისახა გაერო-ს „ათასწლეულის სამიტი“ მასალებში.

სილატაკისაგან დედაშიწის მილიარდობით ადამიანის ხსნის, ეკოლოგიური პრობლემების უფრო ეფექტიანად გადაწყვეტის, შიდსის ვირუსის გავრცელების წინააღმდეგ ბრძოლისა და გაეროს რეფორმირების საკითხებს მიეძღვნა მსჯელობა, რომელიც გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის „ათასწლეულის სამიტი“ დღის წესრიგით გაიმართა ნიუ-იორკში, გაეროს შტაბ-ბინაში.

სამიტი გაეროს გენერალური მდივნის კოფი ანანის მიერ დაიგეგმა, მაგრამ იგი არ იყო სადღესასწაულო ღონისძიება, გაერომ მიზნად დაისახა უმაღლეს დონეზე განეხილა თავისი მოქმედების მიმართულებანი ახალი ეპოქის მოთხოვნებთან ადაპტირების თვალსაზრისით; რათა კაცობრიობის სასარგებლოდ მიმართოს გლობალიზაციის შესაძლებლობანი და დაძლეულ იქნეს ამ პროცესის თანამდევნი გარკვეული ნეგატიური მოვლენები.

გაეროს „ათასწლეულის საშიტი“ თემაზე: „გაეროს როლი 21-ე საუკუნეში“ გაიშარათა 2000 წლის 6-8 სექტემბერს ქ. ნიუ-იორკში გაერო-ს გენერალური ასამბლეის 55-ე სესიის - „ათასწლეულის ასამბლეის“ ფარგლებში, გენერალური ასამბლეის 1998 წლის 17 დეკემბერის 53/202 და 2000 წლის 15 მარტის 54/254 რეზოლუციების საფუძველზე. საშიტში მონაწილეობა მიიღო 150 სახელმწიფოსა და მთავრობის მეთაურმა და იგი ისტორიაში სახელმწიფოთა და მთავრობათა მეთაურების ყველაზე დიდ შეკრებად იქცა. ამ შეხვედრას სშირად ადარებენ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის 50 წლისთავისადმი მიძღვნილ ღონისძიებებს, რომლებიც 1995 წელს გაიშარათა და რომელსაც 91 სახელმწიფოს მეთაური ესწრებოდა.³⁹

გაეროს გენერალური მდივნის კოფი ანანის მოხსენებაში წიგნ, ხალხები: გაეროს როლი 21-ე საუკუნეში“, რომელიც ჯერ კიდევ 2000 წლის აპრილში გამოქვეყნდა, ნათქვამია: „მსოფლიოს ყველა ქვეყნის მოსახლეობა შოელის, რომ მათი ლიდერები, რომლებიც მონაწილეობას მიიღებენ „ათასწლეულის საშიტში“, მიშართავენ იმ პრობლემათა გადაჭრისათვის კონკრეტულ მოქმედებას, რომლებიც მიშაგაღში ეშუქრება კაცობრიობას“.

მოხსენებაში კოფი ანანმა მსოფლიო ლიდერებს მოუწოდა, შეუდგნენ მთელი რიგი ამოცანების გადაწყვეტას: 2015 წლისათვის ორჯერ შეამცირონ იმ ადამიანთა წვლილი (ამჟამად 22% რომ შეადგენს), რომელთა შემოსავალი დღეში 1 დოლარზე ნაკლებია, აგრეთვე, იშათი წილი, ვისაც არ მიუწვდება ხელი სასმელი წყლის უსაფრთხო წყაროებზე; უზრუნველყონ, რომ 2015 წლისათვის ყველა ბავშვს ექნეს შესაძლებლობა, გაიაროს დაწყებითი განათლების სრული კურსი; უზრუნველყონ AID-ინფიცირების დონის შემცირება 15-24 წლის ასაკის ადამიანებში 25 პროცენტით 2005 წლისათვის იმ ქვეყნებში, სადაც ეს დაავადება ყველაზე მეტად არის მოდებული, და 25 პროცენტით - 2010

³⁹ ნაყალიბანი, შ. დოლონაძე „საქართველოს საგარეო პოლიტიკის მნიშვნელოვანი მოვლენები“, „შეცნიერება“, 2001. 2 ტ. გვ. 481-491

წლისათვის მსოფლიოს მასშტაბით; გააძლიერონ ისეთ დაავადებებთან ბრძოლის სერსებში კვლევა, როგორც არის მალარია, ტუბერკულოზი, პნევმონია და დაირეა.

მიუსყედავად იმისა, რომ შეოცე საუკუნის დასასრულს მცხოვრები ადამიანების უმრავლესობას უკვე ჰქონდა იმისი იმედი, რომ უფრო მეტ ხანს იცოცხლებს, ყიდრე მათი მშობლები; იმის მიუსყედავად, რომ ხალხი გაცილებით უკეთ იკვებება, აქვს ჯანმრთელობისა და განათლების უფრო მაღალი მაჩვენებლები და, საერთოდ, მათ წინაშე უფრო ხელშემწყობი ეკონომიკური პერსპექტივებია დასახული, ჯერ კიდევ არსებობს მრავალი უმძიმესი და ურთულესი პრობლემა. ეს პრობლემები უსწრაფეს გადაწყვეტას მოითხოვს. გასული საუკუნის ბოლო წლები კვლავ აღინიშნა უმოწყალო კონფლიქტებით. შემწარავი სიღატაკე და აშკარა უთანასწორობა დღესაც არის ისეთ ქვეყნებშიც კი, რომლებსაც უპრეცედენტო სიმდიდრე აქვთ. ძველი თუ ახალი სნეულებები საფრთხეს ქმნიან პროგრესის გზაზე, რომელმაც ესოდენ დიდი ძალისხმევა და მსხვერპლი მოითხოვა. ბუნებრივი რესურსების შენარჩუნების ღონისძიებებს, რომლებზეც ცოცხალი ბუნების მრავალი სახეობის სიცოცხლეა დამოკიდებული, სერიოზული დეგრადაციის საფრთხე ემუქრება ჩვენი ყოველდღიური საქმიანობის გამო.

ყოველივე შემოაღნიშნულს გულისხმობდა კოფი ანანი, როცა აღნიშნავდა თავის მოსსენებამი: „თუ ჩვენ გვინდა, კაცობრიობის სასიკეთოდ გამოვიყენოთ გლობალიზაციის შესაძლებლობანი და შევძლოთ ამ პროცესის ნეგატიური მოვლენების დაძლევა, მაშინ უნდა ვისწავლოთ ჩვენი ქვეყნის უკეთ მართვა და მივაღწიოთ თანამოქმედების ახალ დონეს ერთობლივი მართვის საქმეში“.

მან მოუწოდა განვითარებულ ქვეყნებს, უსრუნველყონ თავიანთ ბაზრებზე ღარიბ ქვეყნებში წარმოებული საქონლის თავისუფალი შემოსვლა, გაუწიონ მათ უფრო გულუხვი დახმარება განვითარების მიზნით, ჩამოაწერონ ვალეები და მოეშადონ ღატაკი ქვეყნების მთელი სახელმწიფო ვალეების სრული ჩამოწერისათვის,

თუ ისინი ცხადყოფენ, რომ მზად არიან, გამოუცხადონ სილატაკეს სერიოზული ბრძოლა.

გენერალურმა მდივანმა, აგრეთვე, მსოფლიო ლიდერებს დაუსახა ამოცანა, თავიდან აიცილონ შეიარაღებული კონფლიქტები, უსრუნველყონ საერთაშორისო კანონებისა და ნორმების შესრულება ადამიანის უფლებათა სფეროში, არ დაუშვან გარემოებები, რომელთა დროს ეკონომიკური სანქციების შედეგად ზიანი მიადგებათ ადამიანებს, მათ, ვისაც არავითარი ბრალი რომ არ მიუძღვით მათი ლიდერების მიერ ჩადენილ მოქმედებაში. უფრო მაღალ დონეზე აიყვანონ გამჭვირვალება იარაღით ვაჭრობაში და მოაგვარონ გაეროს ჩარევა ადამიანის უფლებების უსწემი დარღვევების, ან ადამიანთა მასობრივი ჟლეტის შემთხვევებში.

მოსსენებაში ხაზგასმულია, რომ სამიტი ეწყობა ამ პრობლემათა გადაწყვეტის გზების ძიების მიზნით. იმისათვის, რომ შემუშავებულ იქნეს სერიოზული პოლიტიკური ვალდებულებანი რეალურ ყადაში გადაწყვეტილებათა მისაგებად და მისაღებად.

გენერალური მდივნის კოფი ანანის მოსსენება - „ჩვენ, ხალხები: გაეროს რილი XXI საუკუნეში“, რომელიც აპრილში გამოქვეყნდა, მრგვალ მაგიდასთან ბჭობის საფუძველი გასდა.

სამიტის მონაწილეებს კარგად ესმოდათ, რომ ზემოაღნიშნული პრობლემათაგან ყერც ერთი ვერ გადაწყდებოდა 2000 წელს, მაგრამ თუ მსოფლიოს ყველა ქვეყნის ლიდერი ერთად დადგებოდა და დაასახელებდა პრიორიტეტულ პრობლემებს, გამოთქვამდა მზადყოფნას, ყველაფერი იღონონ მათი გადაწყვეტისათვის, ეს იქნებოდა ძალზე დიდი წინგადადგმული ნაბიჯი. უდაოა, რომ „ათასწლეულის სამიტი“ ეს ამოცანა შეასრულა.

ათასწლეულის სამიტი გაისსნა თანათავმჯდომარეთა - ფინეთის პრეზიდენტის ტარია ხალონენისა და ნამიბის პრეზიდენტის სენ ნუიომას გამოსვლებით, რომელთა შემდეგ სამიტის მონაწილეებს მიესალმა გაეროს გენერალური მდივანი კოფი ანანი.

კოფი ანანის გაძოსვლაში უმთავრესი ყურადღება გაეროს გარდაქმნის საკითხებს დაეთმო, აღინიშნა, რომ გაერო მსოფლიოს ხალხების ინტერესების შესაბამისად უნდა გარდაიქმნას. იმ მძაბრთულებით, რომ ეს გარდაქმნა რეალურად ადასხოს ადამიანთა ცხოვრებაზე.

“მსოფლიოს ლიდერთა უპრეცედენტო შეკრება” უწოდა “ათასწლეულის საბიტს” შეერთებული შტატების პრეზიდენტმა ბილ კლინტონმა და ყურადღება მიაპყრო იმ მთავარი პოსტულატების განხორციელებას აუცილებლობას, რომლებიც თავის დროზე გაეროს შექმნის საფუძველი გახდა. ერთ-ერთი უმთავრესი ამ პოსტულატთაგანი სისხლისმღვრელი ომების აღმოფხვრას ითვალისწინებდა. თუმცა, მრავალი მცდელობის მიუხედავად, მსოფლიოში ამ მოვლენის ბევრი საშიში კერა კვლავაც არსებობს. სამწუხაროდ, ჯერ კიდევ ეთნიკურ და რელიგიურ ნიადაგზე მძვინვარებს ომები და ეს მილიონობით ადამიანის სიცოცხლის ფასი ჯდება.

კლინტონის განცხადებით, საერთაშორისო საზოგადოება არ უნდა სდუმდეს და უნდა მოქმედებდეს საიმისოდ, რომ იცავდეს ხალხებს ამ კონფლიქტებისაგან. შეერთებული შტატების პრეზიდენტის აზრით, ასეთ შემთხვევებში გაეროს მხარდაჭერა მეტად მნიშვნელოვანია. ამასთან, ასევე მნიშვნელოვანია ის, რომ შეიქმნას უფრო სრულყოფილი მექანიზმები გაეროს სამშვიდობო ფუნქციის ეფექტიანი შესრულებისათვის. პრეზიდენტ კლინტონის აზრით საერთაშორისო საზოგადოებრიობამ უნდა იკისროს პასუხისმგებლობა იმისათვის, რომ უზრუნველყოს ცხრა მილიონი ბავშვის გამოკვება და განათლება. შეერთებული შტატების პრეზიდენტი, ასევე, შეეხო ვალების პრობლემასაც და საბიტს მიმართა ინიციატივით, იზრუნონ, რათა განვითარებადი ქვეყნები გაათავისუფლონ ვალებისაგან.

რაც შეეხება გაეროს როლსა და ადგილს მომავალ საუკუნეში, ბილ კლინტონმა, იგი უმნიშვნელოვანესად მიიჩნია და აღნიშნა: „მათ, ვისაც გაეროს გარეშე წარმოუდგენია ცხოვრება,

არც ისტორიისაგან უსწავლიათ რაზე და არც მოძავალი აქვთ სწორად გააზრებული.

რუსეთის ფედერაციის პრეზიდენტმა ვლადიმერ პუტინმა თავის სიტყვაში „ათასწლეულის სამიტზე“ მთავარი აქცენტი მშვიდობის გარანტიებზე გააკეთა. მისი განცხადებით, ახალი საუკუნე ისტორიაში შევა, როგორც რეალური განიარაღების საუკუნე, რომელმაც გზა უნდა გადაუკეტოს ბირთვული იარაღის გავრცელებას. რუსეთის პრეზიდენტმა კონკრეტული ინიციატივით მიმართა „ათასწლეულის სამიტის“ მონაწილეებს და შესთავაზა კოსმოსის დემილიტარიზაციის შესახებ საერთაშორისო პროექტის შემუშავება.

7 სექტემბერს, სამიტის პლენარულ სხდომაზე სიტყვა წარმოთქვა საქართველოს პრეზიდენტმა ედუარდ შევარდნაძემ.

მან მადლობა გადაუხადა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური მდივნის კოფი ანანს სამიტის მოწვევის ინიციატივისათვის და მიესაძა მის მოხსენებაში ჩამოყალიბებულ დებულებებს.

ამასთან, აღნიშნა, რომ იმედგაცრუებულია მოვლენების იმ განვითარებით, რომელსაც თანამედროვე მსოფლიოში, კაცობრიობის ისტორიაში ყველაზე ხანგრძლივი ომის - ცივი ომის დამთავრების შემდგომ, აქვს ადგილი. მხედველობაში ჰქონდა ის რომ: განიარაღების პრობლემა ჯერაც არ არის გადაწყვეტილი; მოუგვარებელია კონფლიქტები სახელმწიფოთა შორის, რომლებიც ხვალ შეიძლება სახელმწიფოთა შიგნით მძვინვარე ხანძრებად იქცეს; ციფრები მშვიერი და ავადმყოფობით განწირულ ადამიანთა, წერა-კითხვის უცოდინართა შესახებ ნორმალური ადამიანის წარმოდგენებს სცილდება.

პრეზიდენტმა ე. შევარდნაძემ გულისტკივილით მიუთითა, რომ იმ გლობალური ძვრების ფონზე, რაც მსოფლიოში მოხდა, საქართველოს არჩევანს დემოკრატიული განვითარების თვალსაზრისით უდიდესი წინააღმდეგობები ხვდება.

ერთმა მუჭა სეპარატისტებმა, გარეშე უცხო ძალებზე

დაყრდნობით, გახლიჩეს საქართველო, ათასობით უდანაშაულო ადამიანი დახვრიტეს. უკვე რვა წელიწადია, რაც 300.000 ადამიანი აფსაზეთიდან და სპაჩაბლოდან, მშობლიური კერებიდანაა გამოდევნილი, მოსახლეობის ნახევარზე მეტი შიმშილის პირასაა.

სამწუხაროა, რომ ჯერჯერობით გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის უშიშროების საბჭომ აფსაზეთის კონფლიქტთან დაკავშირებით საჭირო გადაწყვეტილებები ვერ მიიღო, მიუხედავად იმისა, რომ 23 რეზოლუცია შეიმუშავა, აღნიშნა მან.

საქართველოს პრეზიდენტი დადებითად გამოეხატა პრეზიდენტ კლინტონის ინიციატივას სახლმწიფოთა ვალებთან დაკავშირებით.

პრეზიდენტ ე. შევარდნაძის გამოსვლაში ხაზგასმით აღინიშნა, რომ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის რესურსები და შესაძლებლობანი ძველთრად უნდა გაიზარდოს და, რა თქმა უნდა, ასევე ძველთრად უნდა გაიზარდოს თითოეული სახელმწიფოს როლი და პასუხისმგებლობაც.

„ყოველივე, რაზეც ვლაპარაკობთ, მოწმობს იმას, რომ მოძავალი ათასწლეულის პრობლემების გადაჭრა ცალკეულ სახელმწიფოებს, თუნდაც გიგანტებს, არ ძალუძთ. საჭიროა შექმნა, შექმნები ძალა, რომელსაც დიდი უფლება-მოვალეობანი ექნება. საჭიროა გაეროს, უშიშროების საბჭოს ძირეული რეორგანიზაცია ახალი ათასწლეულის მოთხოვნათა შესაბამისად. აუცილებელია უშიშროების საბჭოს გაფართოება. მახსოვს, 1992 წლის სესიაზე დავაყენე საკითხი უშიშროების საბჭოს შეზღუდვების გერმანიისა და იაპონიის შეყვანის შესახებ. ახლაც არ მესმის, რატომ არ გადაწყდა ეს საკითხი. ახალ ეტაპზე ახალი პრეტენდენტებიც გამოჩნდნენ, აქაც მოიძებნება გონივრული გადაწყვეტილება. ჩემი ღრმა რწმენით, საჭიროა შეიზღუდოს ვეტოს უფლება, გარწმუნებთ, ამით ცა არ ჩამოინგრევა. გაეროს წესდებასაც სჭირდება ახლებური გაზრება ახალ აღმოჩენათა და ახალ კატასტროფულ საფრთხეთა გათვალისწინებით. უფრო

მკაფიოდ, უფრო ნათლად უნდა გამოიკვეთოს უშიშროების საბჭოს როლი, მისი ფუნქციები. მას უნდა ჰქონდეს 'სახანძრო მანქანების' (ვხმარობ გენერალური მდივნის გამოთქმას) საკმაო რაოდენობა ხანძრების ჩასაქრობად, პლანეტაზე სტაბილურობისა და მშვიდობის შენარჩუნებისთვის. ვუერთდები გენერალური მდივნის პოზიციას საერთაშორისო სასამართლოს შესახებ, მხოლოდ საჭიროა პრობლემის გადაჭრას ახალი ათწლეული არ დასჭირდეს", აღნიშნა მან.

თავისი სიტყვის დასასრულს ედუარდ შევარდნაძე შეეხო ისეთ მნიშვნელოვან საკითხებს, როგორცაა გაეროსთან და მის უშიშროების საბჭოსთან ისეთი მძლავრი რეგიონალური ორგანიზაციების ურთიერთობა, როგორცაა ევროკავშირი და ეუთო. მან ასევე, მიუთითა გლობალიზაციის პროცესთან დაკავშირებულ პრობლემებსა და ამ თვალსაზრისით კულტურათა ჰომოგენიზაციის საშიშროებაზე.

„ფვიქრობ, საერთოდ, დღევანდელ ურთულეს გამოწვევათა წინაშე სულ უფრო მეტად უნდა ვისრულოთ ერთიანობაზე, და არა გამყოფ ხაზებზე. ბოლო ათწლეულების ისტორიამ დაგვარწმუნა, რომ, როცა შეთანხმებულად ვმოქმედებთ, სასწაულების მოხდენა შეგვიძლია“ დაასკვნა მან.

„ათასწლეულის სამიტზე“ მიღებულ იქნა დეკლარაცია. მასში წევრმა სახელმწიფოებმა კიდევ ერთხელ განსაზღვრეს 21-ე საუკუნის უმწვავესი პრობლემები და გამოწვევები, განაცხადეს მათი დაძლევის მიზნით ერთობლივი მოქმედების და კოორდინირების აუცილებლობის შესახებ, დასახეს საქმიანობის პრიორიტეტული მიმართულებები.

როგორც უკვე აღინიშნა, გაერო-ს ათასწლეულის სამიტზე საქართველომ გამოხატა თავისი პოზიცია ისეთ გლობალურ საკითხებთან დაკავშირებით, როგორცაა: გაერო-ს რეფორმა და საერთაშორისო მშვიდობისა და უსაფრთხოების უზრუნველყოფაში მისი როლისა და ეფექტურობის გაზრდა, ქვეყნის შიდა კონფლიქტების დარეგულირება და გაერო-ს სამშვიდობო ოპერაციების

სრულყოფა-გაძლიერება, გაერო-ს თანამშრომლობის გაფართოება სხვა საერთაშორისო ორგანიზაციებთან, სიღარიბის აღმოფხვრისაკენ მიმართული ინიციატივების რეალიზაცია, განვითარებად სახელმწიფოებში დემოკრატიული პროცესების ხელშეწყობის აუცილებლობა და სხვა.

გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის საქმიანობის ეფექტურობის ამაღლების აუცილებლობაზე მიუთითებს თუნდაც იმ საქმიანობის ანალიზი, რომელსაც გაერო და უპირველესად კი უშიშროების საბჭო ეწევა კონფლიქტის აფხაზეთში, საქართველო მშვიდობიანი მოწესრიგების თვალსაზრისით.

აფხაზეთის, საქართველოს ტერიტორიაზე შეიარაღებული კონფლიქტის დასრულების შექმნა, გაეროს უშიშროების საბჭომ 24 რეზოლუცია მიიღო აფხაზეთში, საქართველო კონფლიქტის მშვიდობიან მოწესრიგებასთან დაკავშირებით. აღსანიშნავია, რომ ყველა რეზოლუციაში გამოხატულია მხარდაჭერა ისეთი საკითხების მიმართ, როგორებიცაა: საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის პრინციპის პატივისცემა, მშობლიურ კერებში ლტოლვილთა და ადგილნაცვალ პირთა უპირობო და ღირსეული დაბრუნება, კონფლიქტის შეწყობით მიღწეული დემოგრაფიული ცვლილებების მიუღებლობა, აფხაზეთის სეპარატისტული ხელისუფლების მიერ ჩატარებული ე.წ. არჩევნების არალეგიტიმურობისა და უკანონობის დაფიქსირება და სხვ.

ამავე დროს, რეზოლუციებში შეინიშნება არათანმიმდევრულობა ცალკეულ საკითხებთან დაკავშირებით, არის აგრეთვე, რიგი საკითხებისა, რომელთაც ჯერ-ჯერობით ვერ ვპოვებ ასახვა უშიშროების საბჭოს რეზოლუციებში.

მიუხედავად იმისა, რომ საქართველომ არაერთგზის დასვა საკითხი, გაერო-ს უშიშროების საბჭოს რეზოლუციებში ერთმნიშვნელოვნად არ იქნა დაფიქსირებული ქართველი მოსახლეობის მიმართ აფხაზური მხარის მიერ განხორციელებული ეთნიკური წმენდა.

თუ მხედველობაში არ მივიღებთ გალის 1998 წლის მაისის

მოვლენების შექმნის მიღებული რეზოლუციის (N1187, 30 ივლისი) ფორმულირებებს, რომელიც აფხაზურ მხარეს მოუწოდებს უპირობოდ და დაუყოვნებლივ დააბრუნოს ყველა იძულებით გადაადგილებული პირი და გმობს აფხაზური ძალების მიერ სახლების დანგრევის ფაქტებს, რომლის მოტივად სავარაუდოდ მშობლიური კერებიდან ხალხის განდევნა დასახელდა. რეზოლუციებში ეთნიკურ წმენდასთან დაკავშირებით მხოლოდ ერთ-ს სამიტებზე მიღებულ გადაწყვეტილებებზეა გაძახილებული ყურადღება.

ყველაზე მკვეთრი ამ თვალსაზრისით გაერო-ს 1997 წლის 30 იანვრის 1096 რეზოლუციაა, რომელიც შეცხრე პუნქტში მიუთითებს ერთ-ს ლისაბონის სამიტის დასკვნებზე და კიდევ ერთხელ აცხადებს კონფლიქტის შედეგად მომხდარი დემოგრაფიული ცვლილებების მიუღებლობას, ხოლო მე-10 პუნქტში გმობს ეთნიკური ნიშნით განხორციელებულ მკვლელობებს და ძალადობის სხვა აქტებს. სამწუხაროდ, ეს გაკეთებულია რომელიმე მხარის პასუხისმგებლობის მითითების გარეშე.

არაერთგვაროვანია 1997-2001 წლებში მიღებული რეზოლუციების დამოკიდებულება პოლიტიკურ პროცესში აფხაზური მხარის არაკონსტრუქციული პოზიციის შეფასების თვალსაზრისით. თუ ადრე აღინიშნებოდა მკაცრი მოთხოვნა აფხაზური მხარის მიმართ ხელი შეეწყო პოლიტიკური პროცესის წინსვლისათვის, მოგვიანებით, ეს ტენდენცია საგრძნობლად კლებულობს და კვლავ ძლიერდება უშიშროების საბჭოს ბოლო ორ დოკუმენტში.

უშიშროების საბჭოს ყველა რეზოლუცია ერთმნიშვნელოვნად უჭერს მხარს აფხაზეთის პოლიტიკური სტატუსის განსაზღვრას საქართველოს შექმნის მიზნით. ყველა მათგანში ნათლად სჩანს საბჭოს პოზიცია საქართველოს სუვერენიტეტისა და ტერიტორიული მთლიანობის მხარდაჭერასთან მიმართებით. არსებობს მხოლოდ ცალკეული განსხვავებები, თუ რა ფორმით მოუწოდებს საბჭო აფხაზურ მხარეს დააჩქაროს პოლიტიკური მოლაპარაკებების პროცესი.

აღსანიშნავია, რომ 1999 წლის 30 ივლისი 1255 რეზოლუციაში იწყება საუბარი თბილისსა და სოსუმს შორის კონსტიტუციურ უფლებამოსილებათა გადანაწილებასთან დაკავშირებით. უშიშროების საბჭომ მხარი დაუჭირა გენერალური მდივნისა და მისი წარმომადგენლის განზრახვას გააგრძელონ მხარეთათვის წინადადებების შეთავაზება ზემოაღნიშნულის თაობაზე. ანუ ხდება კონსტიტუციური უფლებამოსილებების განაწილების პროცესში გაერო-ს უშუალო და წარმმართველი როლის გამოკვეთა. მომდევნო ორ რეზოლუციაში გრძელდება უშიშროების საბჭოს მოთხოვნა მხარეთა მიმართ მიაღწიონ პროგრესს კონსტიტუციური უფლებამოსილების განაწილების თაობაზე, საქართველოს სუვერენიტეტის და ტერიტორიული მთლიანობის დაცვით.

2000 წლის 28 ივლისის რეზოლუციაში შემოდის კიდევ ერთი ახალი ფორმულირება, რომლის მიხედვით უშიშროების საბჭო მხარს უჭერს გენერალური მდივნის სპეციალური წარმომადგენლის მიერ სტატუსთან დაკავშირებული წინადადებების მხარეთათვის წარდგენას ამ საკითხზე შემდგომი კონსტრუქციული მოლაპარაკებების წარმართვის მიზნით.

2001 წლის 31 იანვრის რეზოლუციაში უფრო მეტად იხვეწება უშიშროების საბჭოს პოზიცია და უკვე საუბარია სპეციალური წარმომადგენლის მიერ მხარეთათვის იმ დოკუმენტის გადაცემის მხარდაჭერაზე, რომელიც შეიცავს წინადადებებს თბილისსა და სოსუმს შორის კონსტიტუციურ უფლებამოსილებათა გამიჯვნასთან დაკავშირებით. დოკუმენტი შეფასებულია, როგორც „მოლაპარაკებების ჩატარების საფუძველი.“

მნიშვნელოვანი იყო 2001 წლის აპრილში უშიშროების საბჭოს სპეციალური სხდომა, რომელზეც განხილულ იქნა აფხაზეთის პოლიტიკურ სტატუსთან დაკავშირებული პრობლემები. აღნიშნულ სხდომაზე კიდევ ერთხელ დადასტურდა, რომ თბილისსა და სოსუმს შორის კონსტიტუციურ უფლებამოსილებათა გამიჯვნელი დოკუმენტთან დაკავშირებით მეგობართა ჯგუფში კონსენსუსის

მიღწევა და მხარეთათვის დოკუმენტის დროული გადაცემა სამშვიდობო პროცესის უმთავრეს საკითხს წარმოადგენს. მიუხედავად ამისა, დღემდე ვერ მოხერხდა დოკუმენტის მიღება, ხოლო უშიშროების საბჭოს 2001 წლის 31 ივლისის რეზოლუციაში მხოლოდ აღინიშნა დოკუმენტის დროული დასრულების მნიშვნელობა და გამოითქვა „სინანული“, რომ სპეციალურმა წარმომადგენელმა ჯერ-ჯერობით ვერ მოახერხა მისი წარდგენა. ასევე აღინიშნულია, რომ მსგავსი დოკუმენტი არ უნდა იყოს მცდელობა თავს მოახვიონ მხარეებს საკითხის რაიმე კონკრეტული გადაწყვეტა.

მიუხედავად იმისა, რომ უშიშროების საბჭო ყველა მიღებულ რეზოლუციაში ერთმნიშვნელოვნად გამოხატავს თავის მიდგომას ლტოლვილთა უბირობო და უსაფრთხო დაბრუნებასთან დაკავშირებით, საბჭოს პოზიცია არათანმიმდევრულია აფხაზური მხარის პასუხისმგებლობის განსაზღვრის საკითხებში. თუ 1997-1998 წლების რეზოლუციებში საბჭო მკვეთრად მოუწოდებს აფხაზურ მხარეს მიიღოს ყველა ზომა, რათა დაიწყოს ლტოლვილთა დაბრუნების პროცესი, შემდგომი წლების დოკუმენტებში საერთოდ ქრება აფხაზური მხარის მიმართ მსგავსი მოთხოვნები.

უშიშროების საბჭოს რეზოლუციაში საუბარია ასევე გალის რაიონში ადგილობრივი ადმინისტრაციული სტრუქტურების აღდგენაზე. 1999 წლის 28 იანვრის რეზოლუციაში ჩნდება ლტოლვილთა და იძულებით გადაადგილებულ პირთა დაბრუნების შესახებ მხარეთა შორის ოქმის ხელმოწერის საკითხი (აქვეა მითითება სხვა სახის ოქმების ხელმოწერის აუცილებლობაზე, როგორცაა ეკონომიკის აღორძინება და ცეცხლის განუახლებლობა).

მიუხედავად იმისა რომ ცალკე აღებული ეს საკითხები ქართული მხარისათვის სავსებით მისაღები და მისასალმებელია, ჩვენი აზრით, ისინი ეპიზოდურ ხასიათს ატარებენ.

გაერთიანებული ერების უშიშროების საბჭოს რეზოლუციებში წლიდან წლამდე სხვადასხვაგვარად აღინიშნება არაკანონიერი შეირაღებული დაჯგუფებების საქმიანობასთან დაკავში-

რებთ, საქართველოს პარლამენტის მხარეს. ახე მაგალითად, თუ 1997 წლის იანვრის რეზოლუციაში დაგმობილია შეიარაღებული ბანდების საქმიანობა და მოითხოვება, რომ საქართველოს მხარეს არ გაიხსნას მათზე კონტროლი. შემდგომ რეზოლუციებში ეს მანიშნება აღარ გვხვდება, ხოლო ბოლო არ დოკუმენტში, ისევე როგორც გალის 1998 წლის მასის მოვლენების შემდგომ მიღებულ რეზოლუციაში ქართულ მხარეს შეიარაღებული ფორმირებებისადმი კონტროლზე პირდაპირი პასუხისმგებლობა აქვს დაკისრებული.

1997 წლის 30 იანვრის რეზოლუციის პრეამბულაში აღნიშნულია მხარეების მიერ ცეცხლის შეწყვეტის შესახებ მოსკოვის 1994 წლის 14 მაისის ხელშეკრულების დარღვევისა და უკანონო ფორმირებების მიერ ძალადობის აქტების ჩადენის ფაქტები და საზგასმულია, რომ აღნიშნული დაჯგუფებები საქართველოს მთავრობის კონტროლს არ ექვემდებარებიან. 1997 წლის 31 ივლისის რეზოლუცია ასევე მოითხოვს დაჯგუფებების არსებობას და სთხოვს მხარეებს აღკვეთონ ამ უკანონო ფორმირებების საქმიანობა.

1998 წლის 30 იანვრის რეზოლუციაში კვლავ დაფიქსირებულია შეიარაღებული დაჯგუფებების თაობაზე, რომელიც ხელს უშლის რეგიონში ლტოლვილების დაბრუნებასა და კონფლიქტის მშვიდობიან დარეგულირებას. რეზოლუციის მე-9 პუნქტი გადაქრით ემბოს აღნიშნული დაჯგუფებების გააქტიურებას, თუცა აღსანიშნავია ის ფაქტიც, რომ დოკუმენტში არ არის დაკონსერტირებული, თუ კონფლიქტის რომელი მხარის დაჯგუფებებს არის საუბარი.

1999 წლის ივნისისა და ივლისის რეზოლუციებში გამონათქვამია უკმაყოფილება მხარეების მიერ მნიშვნელოვანი ღონისძიებების გაუტარებლობის გამო სამხედრო დაჯგუფებების მიერ ძალადობის აქტების აღკვეთის მიზნით.

2000 წლის რეზოლუციებში შეიმჩნევა გარკვეული ცვლილებები რეგიონში მყოფი მოსახლეობისა და სამშვიდობო

კონტინგენტის შვიდობისა და უსაფრთხოების თვალსაზრისით. დოკუმენტებში არ არის დაფიქსირებული უკანონო სამხედრო ფორმირებების მერ ჩადენილი არც ერთი ძალადობის ფაქტი.

რაც შეეხება 1998 წლის 30 ივლისის რეზოლუციას, მის მე-11 პუნქტში მკვეთრად არის გამოხატული მოთხოვნა ქართული მხარის მიმართ გაატაროს გადაშვყვეტი ღონისძიებები მდ. ენგურის საქართველოს მხრიდან შეიარაღებული თავდასხმების აღსაკვეთად. 2001 წლის რეზოლუციაში კი კვლავ ჩნდება მოთხოვნა საქართველოს მხარის მიერ რადიკალური ზომების გატარების აუცილებლობის შესახებ უკანონო შეიარაღებული ფორმირებების მოქმედებების აღმოსაფხვრელად. იგივე ფორმულირება შენარჩუნებულია ივლისის რეზოლუციაში.

უშიშროების საბჭოს არათანმიმდევრულობა თვალსაჩინოა აფხაზეთში ადამიანის უფლებათა დაცვის თემასთან დაკავშირებითაც. წლების განმავლობაში უშიშროების საბჭოს რეზოლუციებში არ არის დაფიქსირებული აფხაზეთში მხარის პასუხისმგებლობა აფხაზეთში ადამიანის უფლებების მასობრივი დარღვევების გამო. 1997 წლის რეზოლუციებში მოცემული შესაბამისი ფორმულირებებმა (ადამიანის უფლებების განუსრელი დაცვის აუცილებლობა, სისუშში გაერო-ს ადამიანის უფლებათა ოფისის საქმიანობა) არ ჰპოვა სათანადო განვითარება შექმდგომი წლების რეზოლუციებში, ხოლო 2000 წლის 28 ივლისის რეზოლუციიდან ისინი საერთოდ იქნა ამოღებული.

მნიშვნელოვანი იყო 2000 წლის შემოდგომაზე გაერო-ს ეგიდით ერთობლივი შეწყასებული მისიის ვიზიტი ვალის რაიონში. გაერო-ს უშიშროების საბჭოს 2001 წლის 31 იანვრის რეზოლუციის მე-9 პუნქტში უშიშროების საბჭომ დადებითად შეაფასა მისიის ვიზიტი და გამოთქვა იმედი, რომ მისიის რეკომენდაციები ადამიანის უფლებების, სამართალდაცვითი საქმიანობისა და განათლებასთან დაკავშირებით ყურადღებით იქნებოდა განხილული. სამწუხაროდ, ამ დებულებამ ვერ ჰპოვა განვითარება და 2001 წლის ივლისის რეზოლუციაში ამ პრიობლემასთან დაკავშირებით

აქცენტი შესუსტებულია.

გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის უშიშროების საბჭოსათვის პროექტების შინაგონების პროცესში აშკარად შეინიშნება რუსეთის ფედერაციის არაკონსტრუქციული დამოკიდებულება აფხაზეთის პრობლემის დარეგულირებასთან დაკავშირებულ საკითხებში. რასაკვირველია პირდაპირ დაპირისპირებებსა და ბლოკირებებს არ აქვს ადგილი, მაგრამ დიპლომატიაში უაპრაფი ხერხი არსებობს იმისა, რომ შენი აზრი თავს მოახვით პარტნიორებს, მითუფრო თუ შენ მსოფლიოში ერთერთი ანგარიშგასაწვევი და უშიშროების საბჭოს მუდმივი წევრი სასელმწიფო ხარ.

ამიტომაც არის, რომ ქართული მხარის არაერთგნის მცდელობის მიუხედავად გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის უშიშროების საბჭოს რეზოლუციებში ვერ დაფიქსირდა გალის რაიონში უსაფრთხოების პირობების უზრუნველყოფის მიზნით დროებითი გარდამავალი საერთაშორისო ადმინისტრაციის შექმნის საკითხი;

დოკუმენტებში ვერ აისახა კონფლიქტის ზონაში გაერო-ს უგედიტ გაეროს პერსონალის დამცავი ძალების შეყვანის იდეა, რომელიც საკმაოდ პოპულარული იყო გალის 1998 მაისის მოვლენებამდე. ასევე, გალის რაიონში ადამიანის უფლებათა დაცვის გაუმჯობესების მიზნით უშიშროების საბჭოს არ მიუღია პრინციპული გადაწყვეტილება გაერო-ს ადამიანის უფლებათა სონუშის ოფისის გალის რაიონში გახსნის თაობაზე.

საქართველოს ხელისუფლების თანამედევრული საქმიანობის შედეგად საერთაშორისო ორგანიზაციებში, უპირველესად, გაერთიანებული ერების ორგანიზაციაში სუბარატისტული რეჟიმის მიერ ჩატარებული ე.წ. არჩევნები და რეჟერენდუმები უშიშროების საბჭოს მიერ ცალსახად იქნა დაგმობილი და შეუფასებული როგორც არალეგიტიმური და ბათილი.

აღსანიშნავია, რომ 1997 წლის 30 ივნისის რეზოლუციაში აფხაზეთი მხარის მიერ ჩატარებული „არჩევნები“ დაგმობილია, როგორც საქართველოს სუვერენიტეტის და ტერიტორიული

მთლიანობის წინააღმდეგ მძიმართული აქცია.

როგორც უკვე აღვნიშნეთ, გაერო-ს უშიშროების საბჭოს რეზოლუციებში უკვე არაერთგზის ცალსახად დაფიქსირებული პრინციპი, რომლის მიხედვით კონფლიქტის ყოველმხომცველი დარეგულარების ერთ-ერთ მნიშვნელოვან ასპექტს წარმოადგენს აფხაზეთის პოლიტიკური სტატუსის განსაზღვრა საქართველოს სახელმწიფოს შეზღუდვებისა. ამ ეტაპზე ერთ-ერთ პრიორიტეტულ საკითხს წარმოადგენს გაერო-ს ეგიდით და „აფხაზეთში, საქართველო კონფლიქტის მოწესრიგების საკითხებში გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური მდიანის „შეგობართა ჯგუფის“ მონაწილეობით შემუშავებული საქართველოს ცენტრალურ ხელისუფლებასა და აფხაზეთის ხელისუფლებას შორის კონსტიტუციური უფლებამოსილებების გამჭიჯნავი დოკუმენტის პოლიტიკური დიალოგის საფუძვლად მხარეებისათვის რეკომენდირება.

განსაკუთრებით აქტუალურია ასევე გაერო-ს ძალისხმევით ისეთი საკითხების გადაწყვეტა, როგორცაა: მუდმივ საცხოვრებელ ადგილებში ლტოლვილთა და იძულებით გადაადგილებულ პირთა უსაფრთხო, უპირობო და დარსებული დაბრუნების დაუყოვნებლივი დაწყება, დაბრუნებულთათვის საერთაშორისო სპეციალური სტატუსის მინიჭება, გაღის რაიონში გარდაშავალი საერთაშორისო ადმინისტრაციის შექმნა, მიტოვებულ მატერიალურ ფასეულობებზე იძულებით გადაადგილებულ პირთა და ლტოლვილთა უფლებების უპირობო დადასტურება, კონფლიქტის ზონაში გაერო-ს პერსონალის უსაფრთხოებისათვის საერთაშორისო დამცავი ძალების განლაგება და სხვა.

გაერთიანებული ორგანიზაციის „ათასწლეულის საპიტის“ შემდგომ ერთერთი უმნიშვნელოვანესი მოვლენა იყო გაერო-ს გენერალური ასამბლეის საგანგებო სესია ბავშვთა საკითხებზე (8-10 მაისი 2002 წელი, ნიუ-იორკი), რომელშიაც საქართველომ აქტიური მონაწილეობა მიიღო. ამ სესიის მოწვევის მიზანს წარმოადგენდა 1990 წლის 30 სექტემბერს ბავშვთა მსოფლიო საპიტის

მაერ მიღებული ვალდებულებების განახლება.

როგორც ცნობილია, სსკეპულ სამიტზე 71 სახელმწიფოსა და მთავრობის მეთაურმა ხელი მოაწერა ბავშვთა სიცოცხლის, დაცვისა და განვითარების მსოფლიო დეკლარაციას. მიღებულ აქნა 10 წელზე გათვლილი სამოქმედო პროგრამა დადგინდეს ვადებში მინების მიღწევისა და შესაბამისი ადამიანური და ეკონომიკური რესურსების მოზილიზაციისათვის.

საქართველოს სახელმწიფო კანცელარიას, საგარეო საქმეთა სამინისტროსა და საქართველოში გაერო-ს ბავშვთა ფონდის ოფისის შორის მჭიდრო თანამშრომლობის შედეგად ჩამოყალიბდა სათანადო მოსამზადებელი პროგრამა საგანგებო სესიისათვის და შექმნა ვადა საქმიანობის წარმართვის ეტაპობრივი გეგმა. საქართველოს პრეზიდენტის განკარგულებით დაინიშნა ბავშვთა საკითხებზე გაერო-ს სპეციალური სესიის საორგანიზაციო სამუშაოებში მონაწილეობის მიზნით საქართველოს პრეზიდენტის საგანგებო წარმომადგენელი.

ეროვნული მოსამზადებელი პროცესის ფარგლებში საქართველოს პრეზიდენტთან ჩატარდა რამდენიმე შეხვედრა, პრეზიდენტის ბრძანებულებით შეიქმნა საგანგებო სესიის მოსამზადებელი სახელმწიფო კომისია. მოსამზადებელ საქმიანობაში აქტიურად მონაწილეობდნენ არასამთავრობო ორგანიზაციები, ასევე საქართველოს პარლამენტთან არსებული მრჩეველთა დამოუკიდებელი საბჭო. მომზადდა და UNICE-ის სამდივნოს გადაეცა ქვეყნის ეროვნული ანგარიში.

საქართველოს დელეგაციამ საგანგებო სესიისათვის მზადების 18-თვიან პერიოდში აქტიური მონაწილეობა მიიღო მოსამზადებელი კომიტეტის სსდომებში, ასევე ბერლინსა და ჟენევაში გამართულ რეგიონალურ შეხვედრებში. აღსანიშნავია, რომ ქართული მხარის წინადადებით ბერლინის კონფერენციის დასკვნით დოკუმენტში შევიდა კონფლიქტით დაზარალებული ბავშვებისათვის, მათ შორის ლტოლვილი და იძულებით გადაადგილებული ბავშვებისათვის, შესაბამისი დანშარების პოლიტიკის გატარებისა

და სარეაბილიტაციო პროგრამების შექმნის საკითხი.

თეგვებოდა, მაგრამ სამწუხაროდ ვერ მოხერხდა საქართველოს პრეზიდენტის ბ-ნი ედუარდ შევარდნაძის მონაწილეობა საგანგებო სესიის შექმნაში. შესაბამისად განისაზღვრა საქართველოს სახელმწიფო დელეგაცია საგარეო საქმეთა მინისტრის ნელსპეტაკელობით, რომლის შემადგენლობაშიც შევიდნენ, როგორც მთავრობის, პარლამენტის, ასევე არასამთავრობო ორგანიზაციებისა და ასოციაციების წარმომადგენლები.

ბავშვთა საკითხებზე გაერო-ს საგანგებო სესია უპრეცედენტო იყო როგორც შესაბამისი თემის განხილვის მასშტაბურობით, ასევე მასში მონაწილეების რიცხვით. გაერო-ს მონაცემებით, ამ ფორუმში მონაწილეობა მიიღო 56 ქვეყნის სახელმწიფოს მეთაურმა.

ბავშვთა საკითხებზე საგანგებო სესიის მიზნები ჩამოყალიბდა სესიის მიერ შექმნილი დამატებითი მიღებულ დეკლარაციაში, რომელიც ბავშვებისათვის გლობალური მოძრაობის ერთგვარ პლატფორმად იქცა. დეკლარაციის შესაბამისად, ბავშვების ინტერესებისათვის გლობალური ძალისხმევა 10 პრინციპს ეყრდნობა, რომელთაგან უმთავრესი გულისხმობს ვალდებულებებს ბავშვთა სიღატაკის აღმოფხვრის, მათი განათლების უზრუნველყოფის, ძალადობისა და დისკრიმინაციისაგან დაცვის, აგრეთვე ბავშვების შეიარაღებული კონფლიქტებისაგან არიდებისათვის.

საგანგებო სესიის ძირითადი ნაწილი პლენარული სესიებისა და სამი "შრეგალი მაციდის" ფორმატში ჩატარდა. ძირითადი ნაწილის გარდა, საგანგებო სესიის ფარგლებში გაიმართა 145-მდე თანმდევი ღონისძიება, რომლებიც გაერო-ს ბავშვთა ფონდისა და არასამთავრობო ორგანიზაციების მიერ იყო ორგანიზებული.

საგანგებო სესიის საქმიანობა აღინიშნა მასში ბიზნეს-კონპორაციების უპრეცედენტო მონაწილეობით. ამ მიმართებით აღსანიშნავია ე.წ. "სამოქალაქო სელისუფლებისა და კერძო სექტორის დიალოგი", რომელიც ბავშვთა პრობლემების გადასაქრელად სახელმწიფოების მთავრობების, გაერო-ს, გაერო-ს ბავშვთა ფონდისა და საქრთაშორისო კომპანიების თანამშრომ-

ღობის გზების დასასვას მიუძღვნა. ამ დიალოგმა უკვე სესიის განმავლობაში მსიტიანა პირველი კონკრეტული შედეგი კომპანია "მაიკროსოფტის" პრეზიდენტმა ბატონმა ბილ გეისმა 9 მაისს, "სამოქალაქო სელისუფლებებისა და კერძო სექტორის დიალოგის" ფარგლებში ჩატარებული "შესვდრის დამთავრების შემდეგ გამოაცხადა "ბავშვთა გაუმჯობესებული კვებისათვის გლობალური აღიანის" შექმნის შესახებ, რომლის ფონდშიც "სეიტანა 55 მლნ აშშ დოლარი.

საგანგებო სესიაზე გაკეთებულ გამოსვლებში განსაკუთრებით გამოიკვეთა ბავშვების მდგომარეობაზე "სეიარადებული კონფლიქტების უარყოფითი გავლენის საკითხი. ამავე საკითხზე გამახვილდა ყურადღება საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრის გამოსვლაში, რომელიც 9 მაისს შედგა. მოსსენებამ ხაზგასმით იყო აღნიშნული, რომ კონფლიქტებმა, სეპარატიზმმა და ეთნიკურმა წმენდამ მსოფლიოს მრავალ რეგიონში, მათ შორის, აფხაზეთში, ცრემლები და უბედურება მოუტანა ასობით ათას ბავშვს. ისევე როგორც გასულ საუკუნეში, გულგრილობა რჩება კაცობრიობის უპირველესი მტერი და ცოდვა განაცხადა მინისტრმა და გამოთქვა გაკვირვება: როგორ შეიძლება საერთაშორისო საზოგადოება ურიგდებოდეს იმ ფაქტს, რომ აფხაზეთის სეპარატისტული რეჟიმი არ აძლევს დედაენაზე სწავლის უფლებას ქართველ ბავშვებს და უკრძალავს შშობლიურ ენაზე დაწერილი სახელმძღვანელოებით სარგებლობას. ამიტომ, სანამ არსებობს თუნდაც ერთი ლტოლვილი ბავშვი, ჩვენი საერთო ძალისხმევა შედეგიანად ვერ ჩაითვლება.

ასევე აღინიშნა, რომ გლობალიზაციის პროცესს, რომელიც უნიკალურ ახალ შესაძლებლობებს ქმნის, თან სდევს ახალი გამოწვევებიც. განსაკუთრებით ეს ეხება მსოფლიოს იმ რეგიონებს, სადაც დემოკრატიული გარდაქმნებისა და საბაზრო ეკონომიკაზე გადასვლის რთული პროცესები მიმდინარეობს, რაც განსაკუთრებით მტკივნეულია ბავშვებისათვის. იმ პირობებში, როდესაც როგორც ადგილობრივი რესურსები, ასევე საერთაშორისო დანხარება

შესლუდებულია, ტრანსნაციონალური კორპორაციების, საერთოდ კერძო სექტორის, როლი შეიძლება გადამწყვეტი იყოს. აღინიშნა, რომ დღევანდელ მსოფლიოში ბავშვებთან დაკავშირებული პრობლემების მრავალფეროვნება საგანგაშო მასშტაბებს იძენს. ამ მხრივ, გამოკვეთილ იქნა ბავშვების ჩამოყალიბების უმნიშვნელოვანესი ფაქტორები: ჯანმრთელობისა და სარისხიანი საბავშვო განათლების უსრუნველყოფა.

საზგაისთო აღინიშნა თანამედროვე საინფორმაციო და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების დანერგვის დიდი მნიშვნელობა საქართველოს განათლების სისტემისთვის და ითქვა, რომ განათლებული და დასაქმებული ადამიანები წარმოადგენენ ქვეყნის მდგრადი განვითარების ჯანსაღი პროცესების მამოძრავებელ ძალას.

გაცხადებულ იქნა, რომ დადგა დრო საერთაშორისო საზოგადოების ყურადღება გადავიტანოთ რეზულტატებზე ორიენტირებულ, რეალურ და მოქნილ სამოქმედო გეგმასზე, რომელსაც საფუძვლად დაედება რეალური ფინანსური ბაზა და რომელმაც გარდამავალი ეკონომიკის ქვეყნები, მათ შორის საქართველო, შეხაბამის ადგილს დაიკავებენ.

საქართველოს დელეგაციამ აგრეთვე მონაწილეობა მიიღო მრგვალი მაგიდის ფორმატით ჩატარებულ განხილვებში, რომლის საერთო თემა იყო "ბავშვებისადმი ვალდებულებების განახლება".

საგანგებო სესიის პლენარული სესიებისა და მრგვალი მაგიდის გარდა, საქართველოს დელეგაციის წევრებმა მონაწილეობა მიიღეს საპარლამენტო ფორუმში, ბავშვების საკითხებზე პროგრამების დაფინანსების საკითხსადმი მიძღვნილი კონფერენციის მუშაობაში, დელეგაციების წევრებისათვის გაერო-ს სამდივნოს ხელმძღვანელობის, გაერო-ს ბავშვთა ფონდის, გენერალური ასამბლეის თავმჯდომარის, "მაიკროსოფტის" პრეზიდენტისა და ცალკეული ქვეყნების დელეგაციების ხელმძღვანელების სახელით მოწესრიგებული შეხვედრებში.

დაძაბული მოლაპარაკებები უძლიოდა წინ საგანგებო სესიის

საბოლოო დოკუმენტის - დეკლარაციის პროექტის თაობაზე შეთანხმებას, რაც მხოლოდ საგანგებო სესიის დასრულების დღეს მოხერხდა. ძირითადი წინააღმდეგობა შეიქმნა ევროპულ კავშირსა და აშშ-ს შორის "ოჯანის", "რეპროდუქციული ჯანმრთელობის", "სიკვდილით დასჯის" საკითხებთან დაკავშირებით.

"ოჯანის" ცნების გაგებასთან დაკავშირებით პლენარულ სესიოებზე, რომელსედაც დეკლარაცია უნდა მიეღოთ, აშშ-სა და რიგი სახელმწიფოების (საღვადორი, კოსტა რიკა, არგენტინა, ბოლივია) წარმომადგენლებმა განმარტეს თაყიანთი პოზიცია, რომ "რეპროდუქციული ჯანმრთელობის" და "ძირითადი სოციალური მომსახურების" ქვეშ არ გულისხმობენ თრსულობის ნელოვნურ შეწყვეტას.

რაც შეეხება დეკლარაციის ფრაზას "ოჯანის არსებული ფორმები" აშშ-ს პოზიციით იგი გულისხმობს მხოლოდ მამაკაცისა და ქალის კავშირს, ე.წ. გაფართოებულ ოჯახსა და მარტოსეღა მშობლებს. ბავშვების სიკვდილით დასჯის აკრძალვის დეკლარაციაში შეტანასთან დაკავშირებით აშშ-ს უარყოფითი რეაქცია განპირობებულია ფაქტით, რომ ზოგიერთ მტატში დღემდე დამკვებულია არასრულწლოვანთა სიკვდილით დასჯა.

ევროპული კავშირის პოზიცია ერთმნიშვნელოვნად აღიარებდა „აბორტის“ უფლებას რეპროდუქციული ჯანმრთელობისა და ოჯანის დაგეგმვის თვალსაზრისით და მხარს უჭერდა ბავშვთა სიკვდილით დასჯის საყოველთაო აკრძალვას. ამის გარდა ევროპული კავშირის თვალსაზრისით "ოჯანის სწვადასწვა ფორმა" შემოსაზღვრული არ უნდა იყოს მხოლოდ ამ სოციალური ინსტიტუტის კლასიკური გაგებით.

საბოლოოდ შეშუშავდა კომპრომისული დებულებები, რამაც სესიის პლენარულ სესიომას საშუალება მისცა რეზოლუცია, რომლის ნაწილსაც დეკლარაცია წარმოადგენს, კონსენსუსით მიეღო.

აღსანიშნავია, რომ დეკლარაციის ტექსტში, რეგიონულ მოსამზადებელ შეხვედრებზე საქართველოს დელეგაციის ძა-

ლისხმევის შედეგად შევიდა დებულება შეიარაღებული კონფლიქტებისას დაზარალებული ბავშვების შესახებ.

შემაჯამებელ სიტყვაში, რომელიც ქალბატონმა კაროლ ბელამიმ გაერო-ს გენერალური მდივნის სასჯელით წარმოთქვა, დეკლარაცია შეფასდა, როგორც საეტაპო, ქმედებაზე ორიენტირებული დოკუმენტი, რომლის ცენტრალური ელემენტი ბავშვების ინტერესებია.

საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრის საგანგებო სესიის მსველელობისას შეხვედრები ჰქონდა: რუმინეთის პრეზიდენტთან ბ-ნ ი. ილიესკუსთან და რუმინეთის საგარეო საქმეთა მინისტრთან ბატონ შირია ჯოანასთან; გაეროსთან აშშ-ს მუდმივ წარმომადგენელთან ბატონ ჯონ ნეგროპონტესთან; გაერო-სთან საფრანგეთის მუდმივ წარმომადგენელთან, "შეგობრების ჯგუფის" კოორდინატორ ბატონ ჟან-პოლ ლევიტთან; გაერო-ს გენერალური მდივნის მოადგილესთან სამშვიდობო ოპერაციების საკითხებში ბატონ ჟან-მარი გიენოსთან; ბოსნია-ჰერცეგოვინას საპრეზიდენტო საბჭოს თავმჯდომარესთან ბატონ ბერიზ ბელიჩიკთან; გაერო-ს განვითარების პროგრამის ასოცირებულ ადმინისტრატორთან ბატონ ზეფირინ დიბრესთან. აღნიშნულ შეხვედრებზე განხილულ იქნა ორმხრივი ურთიერთობების აქტუალური საკითხები. გაანალიზდა მდგომარეობა სამხრეთ კავკასიის რეგიონში. განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმო აფხაზეთში შექმნილ ვითარებას და არსებული კონფლიქტის მოგვარების პერსპექტივებს.

საქართველოს აქტიური თანამშრომლობა აქვს სხვა საერთაშორისო ორგანიზაციებთანაც.

საერთაშორისო ორგანიზაციებში გაწევრიანების პროცედურა თანმიმდევრულად ისვენება საქართველოს კანონმდებლობის სრულყოფასთან ერთად. ძირითადად გაწევრიანების პროცედურა მიმდინარეობს მოცემული საერთაშორისო ორგანიზაციის საწესდებო მოთხოვნებისა და მიღებული პროცედურის შესაბამისად. ამასთან, საქართველოში მოქმედი კანონმდებლობა ასევე განსაზღვრავს ორგანიზაციებში შესვლის პროცედურებს. უნდა

აღინაშნოს ისიც, რომ დაპოუქცდებლობის აღდგენის პირველ წლებში საერთაშორისო ორგანიზაციებში გაწევრიანების პროცედურები ცუდად იყო რეგლამენტირებული ან საერთოდ არ იყო კანონმდებლობით მოწესრიგებული. შესაბამისად, ბევრ ორგანიზაციაში საქართველოს გაწევრიანება განსორცეულდა სპონტანურად, იმდროინდელი მთავრობის, საგარეო საქმეთა სამინისტროსა და ცალკეული უწყებების გადაწყვეტილებებით. ხშირად საგარეო საქმეთა სამინისტრო არც იყო ინფორმირებული ამა თუ იმ საერთაშორისო ორგანიზაციაში საქართველოს გაწევრიანების თაობაზე.

იმისათვის, რომ ნათელი წარმოდგენა შეგვექმნას, თუ როგორ რეკულარდება საქართველოს კანონმდებლობით და როგორ სორცეულდება პრაქტიკულად საერთაშორისო ორგანიზაციაში გაწევრიანება შესაბამისი საკანონმდებლო ბაზის არსებობის პირობებში, მაგალითისათვის შრეგარსეთი მიგრაციის საერთაშორისო ორგანიზაცია. ეს ორგანიზაცია ერთ-ერთი ბოლო ორგანიზაციაა, რომელშიაც საქართველო გაწევრიანდა. ამ ორგანიზაციაში გაწევრიანების დროს სრულად იქნა დაცული პროცედურები, რომელზედაც ქვემოთ იქნება აღნიშნული.

მიგრაციის საერთაშორისო ორგანიზაციასთან საქართველოს სამთავრობო დაწესებულებების თანამშრომლობა ამ ორგანიზაციაში საქართველოს გაწევრიანებამდე რამდენიმე წლით ადრე დაიწყო, მეტად მიგრაციის საერთაშორისო ორგანიზაციას განხილვი ქონდა თავისი წარმომადგენლობა საქართველოში, რომელიც აქტიურად ესმარებოდა საქართველოს შესაბამის სამინისტროებს, უწყებებსა და საზოგადოებრივ ორგანიზაციებს მიგრაციისა და ემიგრაციის საკითხებითან დაკავშირებული პრობლემების გადაწყვეტაში.

მიგრაციის საერთაშორისო ორგანიზაციის მისწრაფება და ფუნქციებს წარმოადგენს:

განახორციელოს იმ მიგრანტების ორგანიზებული გადაადგილება, რომელთათვისაც არსებული პირობები არაადექვატურია,

ან რომელთაც არ ძალუძოთ გამგზავრება შესაბამისი დახმარების გარეშე, იმ ქვეყნებში რომლებიც სთავაზობენ მათ მოწესრიგებული მიგრაციის შესაძლებლობებს;

განასორციელოს იმ ლტოლვილთა, ადგილნაცვალ და სხვა პირთა ორგანიზებული გადაყვანა, რომელნიც საერთაშორისო დახმარებას საჭიროებენ, რისთვისაც ხდება შეთანხმება ორგანიზაციასა და დაინტერესებულ ქვეყნებს შორის, მათი მიმღები ქვეყნების ჩათვლით;

დაინტერესებული ქვეყნების მოთხოვნისა და მათთან შეთანხმების საფუძველზე უზრუნველყოს მიგრაციული მომსახურება, როგორცაა კადრების დაქირავება, პირების შერჩევა, დოკუმენტების გაფორმება, ენის სწავლება, მათი ორიენტირება, სამედიცინო შემოწმება, განთავსება; ხელი შეუწყოს მიგრანტთა მიღებასა და ინტეგრაციას, განასორციელოს საკონსულტაციო მომსახურება მიგრაციის საკითხებთან დაკავშირებით და სხვა საქმიანობა, რომელიც ორგანიზაციის მიზნებს შეესაბამება;

დამოუკიდებლად ან სხვა დაინტერესებულ საერთაშორისო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობით უზრუნველყოს ქვეყნების მიერ მოთხოვნილი მსგავსი სახის მომსახურება, ნებაყოფლობითი დაბრუნებისა და ნებაყოფლობითი რეპატრიაციის ჩათვლით;

უზრუნველყოს ფორუმი ქვეყნებისათვის, საერთაშორისო და სხვა ორგანიზაციებისათვის აზრებისა და გამოცდილების გაზიარებისა და საერთაშორისო მიგრაციის საკითხებზე თანამშრომლობისა და კოორდინაციის მცდელობის ხელშეწყობის მიზნით, რაც აგრეთვე ითვალისწინებს პრაქტიკული გადაწყვეტილებების განხორციელებისათვის საჭირო საკითხების შესწავლასაც.

თავისი ფუნქციების განხორციელებისას ორგანიზაცია თანამშრომლობს იმ საერთაშორისო, სამთავრობო და არასამთავრობო ორგანიზაციებთან, რომლებსაც კავშირი აქვთ მიგრაციასთან, ლტოლვილებთან და სხვა ადამიანური რესურსებთან იმისათვის, რათა ხელი შეუწყოს საერთაშორისო საქმიანობას ამ სფეროში. ასეთი თანამშრომლობა სორციელდება დაინტერესებული ორგა-

ნიზაციების კომპეტენციათა სფეროების ვათვალისწინების საფუძველზე.

იმისათვის, რომ ქვეყანა გახდეს ამ ორგანიზაციის წევრი, საჭიროა მან ცნოს მიგრაციის საერთაშორისო ორგანიზაციის წესდება. შესაბამისად საქართველოს ხელისუფლების მიერ გატარებულ იქნა შიდაკანონმდებლით დადგენილი ყველა საჭირო პროცედურა.

საქართველოს სამინისტროებისა და უწყებების დადებითი დასკვნების საფუძველზე საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს მიერ შექმნილი იქნა და წარედგინა საქართველოს პრეზიდენტს დასკვნა, რომელშიც ნათქვამია, რომ „საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრომ განიხილა მიგრაციის საერთაშორისო ორგანიზაციის წესდება და მიზანშეწონილად მიიჩნია მისი საქართველოს პარლამენტის მიერ რატიფიკაცია.

მიგრაციის საერთაშორისო ორგანიზაციის მისნები და პრინციპები სრულად ესიტყვება საქართველოს საგარეო პოლიტიკურ ინტერესებს და ხსენებულ ორგანიზაციაში საქართველოს ფაქტურად კიდევ უფრო ეფექტურს გახდის საქართველოსა და მიგრაციის საერთაშორისო ორგანიზაციას შორის თანამშრომლობას.“

აღნიშნული დასკვნისა და სხვა მასალების საფუძველზე საქართველოს პრეზიდენტმა მიიღო გადაწყვეტილება შეეტანა მიგრაციის საერთაშორისო ორგანიზაციის წესდება საქართველოს პარლამენტში სარატიფიკაციოდ, რისთვისაც მან 2001 წლის 31 იანვარს წერილით მიმართა პარლამენტს.

საქართველოს პრეზიდენტი
საქართველოს პარლამენტს

საქართველოს კონსტიტუციის 65-ე მუხლის მე-2 პუნქტის „საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-15 და „ნორმატიული აქტების შესახებ“

საქართველოს კანონის 35-ე მუხლებს შესაბამისად რატიფიკაციასთვის წარმოადგენთ მთვრაცის საერთაშორისო ორგანიზაციის წესდებას.

ე. შევარდნაძე

N 45/1

31.01.2001⁴⁰

პარლამენტის კომიტეტებში წინასწარი განხილვისა და სათანადო დისკუსიების შემუშავების შემდეგ საქართველოს პარლამენტმა 2001 წლის 2 მარტს მიიღო გადაწყვეტილება წესდების რატიფიკაციის შესახებ, ქვემოთ ვაქვეყნებთ პარლამენტის დადგენილებას:

საქართველოს პარლამენტი

დადგენილება

„მთვრაცის საერთაშორისო ორგანიზაციის წესდების“ რატიფიცირების თაობაზე

საქართველოს პარლამენტი ადგენს:

რატიფიცირებულ იქნეს „მთვრაცის საერთაშორისო ორგანიზაციის წესდება“.

საქართველოს პარლამენტის
თავმჯდომარის მოადგილე
გიორგი წერეთელი
თბილისი,

⁴⁰ საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს მიმდინარე არქივი, თანვარო, 2001.

აღნიშნული დადგენილების თანახმად, საქართველოს პრეზიდენტმა გასცა სარატიფიკაციო სიგელი, რომელიც ჩაბარდა მიგრაციის საერთაშორისო ორგანიზაციას და ამ დღიდან საქართველო ითვლება დასახელებული ორგანიზაციის სრულუფლებიან წევრად.

საქართველო კანონზომიერად დგას ევროპული ორიენტაციის გზაზე. საქართველოს ლტოლვა ევროპისაკენ დაკავშირებული იყო მის სურვილთან განემტკიცებინა თავისი სუვერენიტეტი და დაშოუკიდებლობა, შეექმნა პირობები თავისუფალი და თვითმყოფადი განვითარებისა და პროგრესისათვის.

საქართველოს ლტოლვა ევროპისაკენ არც მაშინ განულებულა, როდესაც XIX საუკუნის დამდეგს კავკასიის გეოპოლიტიკურ რეგიონში რუსეთის, თურქეთისა და ირანის სანგრძლივი დაპირისპირება რუსეთის მნიშვნელოვანი გამარჯვებით დასრულდა: რუსეთმა ქართლ-კახეთის სამეფო, მოგვიანებით, მთელი საქართველოს ისტორიული ტერიტორია თავის შემადგენლობაში შეიყვანა.⁴²

1918 წელს საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის პირველსავე დღეებიდან საქართველოს მთავრობამ დიდი მუშაობა გაშალა ევროპის ქვეყნების ხელისუფლებებთან ურთიერთობების დამყარების მიზნით. თავისი საგარეო-პოლიტიკური ორიენტაცია საქართველოს ხელისუფლებამ იმთავითვე ჩამოაყალიბა „საქართველოს დამოუკიდებლობის აქტში“, რომელიც 1918 წლის 26 მაისს მიიღო ეროვნულმა საბჭომ: „საქართველოს ბაგრატიდთა დიდი სამეფოს დანაწილების შემდეგ, სწვადასწვა სახელმწიფოებმა და სამთავროებმა, რომელთაგან საქართველო შედგებოდა,

⁴¹ საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს მიმდინარე არქივი, მარტი 2001.

⁴² ა. სილაგაძე, ვ. გურული, ისტორიულ-პოლიტიკური ნარკვევები, თბილისი, „არტანუჯი“, გვ. 167

უცვლელად დაიცვეს რიგორც მთლიანობა სარწმუნოებისა და საერთო ცივილიზაცია, აგრეთვე ის საერთო პოლიტიკური მისწრაფება, რომელიც მას ევროპისაკენ მიიხიდავდა.⁴³ ზემოთ ჩვენ მომთხინილეთ ის პირობები, რომელიც აუცილებელი იყო იმ სათვის, რომ საქართველოს ევროპაში სრული ინტეგრაცია მომხდარიყო.

სამწუხაროდ, იმ დროისათვის საქართველოს მცდელობა, გამსდარიყო ევროპული ოჯახის სრულუფლებიანი წევრი, ვერ ახდა, ეს მხოლოდ 78 წლის შემდეგ გახდა შესაძლებელი, მას შემდეგ, რაც საქართველომ შე-20 საუკუნეში შეორედ მთლიანად დაპოუკადებლობა და ევროპაშიც შეიქმნა ისეთი პოლიტიკური კლიმატი, რომელიც ამ საკითხის დადებითად გადაწყვეტას უწყობდა ხელს.

ევროპული ინტეგრაციის პროცესი XX საუკუნის უმნიშვნელოვანესი მოვლენაა. ევროპაში ინტეგრაციის არა ერთი საფეხური არსებობს. შექმნილია საერთაშორისო და რეგიონური ორგანიზაციების ფართო ქსელი.

ევროპულ ორგანიზაციათა შორის უმნიშვნელოვანესია ევროპის კავშირი და ევროპის საბჭო.

აღნიშნულ ორგანიზაციებთან საქართველო თავისი დაპოუკადებლობის აღდგენის პროცესსავე დღეებიდან თანამშრომლობს, ეს თანამშრომლობა მოგვიანებით შესაბამისი დოკუმენტებით იქნა გაფორმებული.

აღსანიშნავია, რომ საქართველოს დელეგაცია საგარეო საქმეთა მინისტრის ბატონ ა. ჩიკვაძის ხელმძღვანელობით მონაწილეობდა ევროპის საბჭოს წევრ ქვეყნების მინისტრთა საგანგებო შესვედრაში ჯერ კიდევ 1992 წლის 10-11 სექტემბერს ქ. სტამბოლში.

ამ შესვედრაზე საქართველოს დელეგაცია მიიწვია იმხანად ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის თავმჯდომარემ ჰიქმეტ

⁴³ იხ. ა.ხილაგაძე, „ეროვნული ცოცხალი ორგანიზმი“, თბილისი, „არტანუჯი“, გვ.28.

ჩეთანხა- თურქეთი რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა მინისტრმა.⁴⁴

მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ დასავლეთ ევროპის სახელმწიფოებმა ერთსულოვნად გადაწყვიტილება მათეს აღედგინათ დანგრეული ეკონომიკა, პოლიტიკური და ეკონომიკური ინტეგრაციის გზით შეექმნათ პირობები ახალი ომის თავიდან ასაცილებლად.

ევროპაში განვითარებულმა მოვლენებმა და კომუნისტური რეჟიმის გაფართოებამ დააჩქარა გადაწყვეტილების მიღება და სანგრძლივი მოლაპარაკებების შემდეგ 1949 წლის 27-28 იანვარს ხუთი სახელმწიფოს საგარეო საქმეთა მინისტრმა მადრიდში კომპრომისის - გადაწყდა ევროპის საბჭოს შექმნა.

ევროპის საბჭო შეიქმნა 1949 წლის 5 მაისს ქ. ლონდონში. ევროპის საბჭო იმთავითვე იქცა ერთი ორიენტაციის სახელმწიფოთა გაერთიანებად. 1949-1970 წლებში ორგანიზაციაში გაწევრიანდა დასავლეთ ევროპის კიდევ 8 სახელმწიფო. 1990 წლამდე ორგანიზაცია რჩებოდა დასავლეთ ევროპის სახელმწიფოთა გაერთიანებად. 1989 წელს ევროპის საბჭომ შემოიღო ქვეყნებისათვის სპეციალური სტრუქტურის სტატუსის მინიჭების ინსტიტუტი, რითაც ხელი შეეწყო ორგანიზაციის არა წევრ სახელმწიფოებთან ურთიერთობის დამყარებას.

დღეისათვის ევროპის საბჭო შედგება 44 წევრისაგან.

ევროპის ნებისმიერ სახელმწიფოს შეუძლია გახდეს ევროპის საბჭოს წევრი, იმ პირობით, თუ აღიარებს კანონის უზენაესობასა და ადამიანის უფლებების გარანტიებს, მის ტერიტორიაზე თითოეული მცხოვრების ძირითადი თავისუფლებების პრინციპებს.

ევროპის საბჭო სახელმწიფოთაშორისო ორგანიზაციაა, რომელიც შემდეგ ამოცანებს ასრულებს:

- ადამიანის უფლებების, პლურალისტური დემოკრატიისა და კანონის უზენაესობის დაცვა;

- ევროპული კულტურის თვითმყოფადობის აღქმისა და

⁴⁴ საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს არქივი, აღწერა 1 (დამ), საქმე 33.

განვითარებისათვის სეკლუციონობა:

• ევროპის თანამეგობრობის წინაშე მდგარი პრობლემების (ეროვნული უმცირესობის, ქსენოფობიის, შეუწყნარებლობის, გარემოს დაცვის, ადამიანის კლასირების, შიდსის, ორგანიზებული დანაშაულისა და ა.შ.) გადაწყვეტის ერთობლივი გზების ძიება;

• პოლიტიკური, საკანონმდებლო და საკონსტიტუციური რეფორმების მხარდაჭერის გზით ევროპაში დემოკრატიული სტაბილურობის განმტკიცება.

ევროპის საბჭო უმნიშვნელოვანეს როლს ასრულებს ევროპის კანონმდებლობის შექმნაგების თვალსაზრისით. მისი საქმიანობა საში მძაროთულებით სორციულდება:

- კანონის უსენაქობის, ადამიანის უფლებების, დემოკრატიის პრინციპების შესაბამისად ეროვნული კანონმდებლობების განსწება და უნიფიცირება;

- საპაროალწარმოების გამარტივების გზით მაროლშა-ჯულების ორგანოების მუშაობის ეფექტურობის ამაღლება;

- მეცნიერებისა და ტექნიკის მიღწევების კვალდაკვალ წარმოქმნილი საპაროლებრივი და ეოიკური სახის პრობლემების ერთობლივი გადაწყვეტის გზების ძიება თანამედროვე სასოგადოებისათვის შესაყერი წესებისა და ნორმების მიღების საშუალებებით.

ევროპის საბჭო მრავალი ევროპული სეკლუკრულების ინიციატორია და აქტიურად მონაწილეობს ევროპის საპაროლებრივი ნორმების უნიფიცირებაში.

საქაროველოს პარლამენტმა 1993 წლის 4 მარტს ევროპის საბჭოს საპარლამენტო ასამბლეაში სპეციალური სტუპრის სტატუსი მოითხოვა.

1993 წლის დასაწყისიდან იღებს საოაკეს დაპაბული საქმიანობა, რომელსაც საქაროველოს პარლამენტი, ქვეყნის სელისუფლება ეწეოდა საქაროველოს ევროპის ოჯახში დასაბრუნებლად.

1998 წლის 27 ნოემბერს ქ. ბუდაპეშტში გაიმაროთ ევროპის საბჭოს საპარლამენტო ასამბლეის პოლიტიკური კომიტეტის

სხდომა, რომელმაც განიხილა საქართველოს ევროპის საბჭოში გაწევრიანების განაცხადთან დაკავშირებული მოსხენება.

საქართველოს ევროპის საბჭოში გაწევრიანების პროცესში მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს ასევე ევროპის საბჭოს იურიდიულ საკითხთა და ადამიანის უფლებათა დაცვის კომიტეტის სხდომას, რომელიც 1998 წლის 7 დეკემბერს გაიმართა პარიზში. კომიტეტმა განიხილა დასკვნები საქართველოში ადამიანის უფლებათა დაცვის საკითხებზე.

საქართველოს ისტორიაში უმნიშვნელოვანესი ადგილი უჭირავს საპარლამენტო ასამბლეის სხდომას, რომელზედაც განხილულ იქნა საქართველოს მოთხოვნა ევროპის საბჭოში გაწევრიანების შესახებ.

არსებული პრაქტიკის შესაბამისად საქართველოს მოწვევას ევროპის საბჭოს წევრად წინ უძღოდა პროცედურები ევროპის საბჭოს სტრუქტურებში.

1999 წლის 12 თებერვალს საქართველოს ოფიციალური ვიზიტით ეწვია ევროპის საბჭოს საპარლამენტო ასამბლეის პრეზიდენტი ლორდი რასელ ჯონსტონი.

საპარლამენტო ასამბლეის თავმჯდომარემ პირველ-წყაროთაგან მიიღო ინფორმაცია საქართველოს პოლიტიკური და სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის შესახებ, გაეცნო კონფლიქტების მოწესრიგების პროცესის მიმდინარეობას, ქვეყნის განვითარების პერსპექტივებს.

1999 წლის 19 თებერვალს, ქ. სტრასბურგში გაიმართა ევროპის საბჭოში სახელმწიფოთა მუდმივი წარმომადგენლების სამუშაო ჯგუფის შეხვედრა.

1999 წლის 10 მარტს დემოკრატიულ სტაბილურობაზე მომხსენებელთა ჯგუფის სხდომის მონაწილეებმა განიხილეს საქართველოზე მინისტრთა კომიტეტის რეზოლუციის პროექტი.

შეხვედრის შედეგად შედგენილი იქნა რეზიუმე, რომელიც გადაეცა ევროპის საბჭოს გენერალურ მდივანს. მომხსენებელთა ჯგუფმა პრინციპულად დაუჭირა მსარი საქართველოს მოწვევას

ევროპის საბჭოსში.

1999 წლის 2 აპრილს საქართველოს პარლამენტმა მოახდინა "ევროპის საბჭოს წესდების" რატიფიკაცია, საქართველოს პარლამენტის წევრებმა ერთსულოვნად დაუჭირეს მხარი წესდების რატიფიკაციას, რაც იმაზე მიუთითებდა, რომ საქართველოსა და მის საკანონმდებლო სელისუფლებას შტკიცედ აქვს არსული ევროპული ორიენტაცია, თვლის თავს ევროპის განუყოფელ ნაწილად და მისთვის ძვირფასად დემოკრატიული ღირებულებები.

ევროპის საბჭოსში გაწევრიანებისას საქართველომ იკისრა ვალდებულებები, რომლებიც განისაზღვრა ევროპის საბჭოს საპარლამენტო ასამბლეის 209 შეხვედრებითა და ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის რეზოლუციით. საქართველოს პრეზიდენტის გადაწყვეტილებით, შედგა აღნიშნულ ვალდებულებათა რეალიზაციის პროგრამა, რომელიც თანმიმდევრულად ხორციელდება.

საქართველოს პრეზიდენტის 1999 წლის 25 მარტის 207 განკარგულების საფუძველზე, 1999 წლის 27 აპრილს, გაწევრიანების მომენტში, სელი მოეწერა ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა ევროპულ კონვენციას მე-2 და მე-11 ოქმებით შეტანილი ცვლილებათა დართვით. საქართველოს პარლამენტის 1940-II ს დადგენილებით, 1999 წლის 12 მაისს ადამიანის უფლებათა ევროპის კონვენცია და მისი მე-2 და მე-11 ოქმები რატიფიცირებული იქნა და ძალაში შევიდა 1999 წლის 20 მაისს. ამდენად, შესრულებული იქნა დასახელებული პროგრამის ძირველი პუნქტი.

ამასთან, საქართველოს პრეზიდენტის 1999 წლის 2 დეკემბრის 583 ბრძანებულებით, შეიქმნა ადამიანის უფლებათა ევროპულ სასამართლოში სამთავრობო წარმომადგენლის სამსახური.

მნიშვნელოვანი ღონისძიებები განხორციელდა სამართალ-დამცავი სტრუქტურების რეორგანიზაციისა და რეფორმირების თვალსაზრისით. ეს ღონისძიებები გარკვეული სიძნელეებით, მაგრამ თანმიმდევრულად მიმდინარეობს.

საქართველოსათვის მეტად მტკიცე უნდა საქართველოდან 1944 წელს დეპორტირებული მოსახლეობის საკითხი. ვალდებულებებით განსაზღვრულია მნიშვნელოვანი პერიოდი ამ თვალსაზრისით საკანონმდებლო ბაზის მომზადებისა და ღონისძიებათა განხორციელებისათვის, რაც 12 წლიან პერიოდს მოიცავს.

საქართველოს პრეზიდენტის 1996 წლის 9 დეკემბრის 802 ბრძანებულებით, დაშტკიცდა "დეპორტირებული და საქართველოდან რეპატრირებული მესხების საპართლებრივ და სოციალურ პრობლემათა გადაჭრის სახელმწიფო პროგრამა."

1999 წელს საგარეო საქმეთა სამინისტროში შედგა შეჩვედრა ეუთოსა და ევროპის საბჭოს ექსპერტებთან საქართველოდან რეპატრირებული მოსახლეობის საკითხებზე. საქართველოს პრეზიდენტის 1999 წლის 14 მარტის 104 ბრძანებულების თანახმად, შეიქმნა ორმოციან წლებში სამსრეთ საქართველოდან დეპორტირებული მოსახლეობის რეაბილიტაციისა და რეპატრიაციის სამთავრობო კომისია საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის თავმჯდომარეობით. კომისიას დაეყალა საკანონმდებლო ნორმატიული აქტების პროექტების მომზადება, რომლებიც შექმნიან რეპატრაციის ეტაპობრივი განხორციელების სამართლებრივ ბაზას.

ვალდებულებებში მნიშვნელოვანი ადგილი აქვს დათმობილი საქართველოში არსებული კონფლიქტების მშვიდობიანი მოწესრიგების პრობლემებს. საქართველო აქტიურად თანამშრომლობს ევროპის საბჭოსთან მისი სტრუქტურების, ძირითადად ე.წ. „გენეცის კომისიის“, აფხაზეთში მშვიდობიანი მოქესრიგების საქმიანობაში ჩაბმის თვალსაზრისით.

ევროპის საბჭოს 180-მდე კონვენციიდან და დოკუმენტიდან საქართველოს მიერ ხელმოწერილია 30-მდე, რომელთა შესახებ ზემოთ იქნა დეტალურად აღნიშნული.

საქართველოს კანონის "საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებების შესახებ" შესაბამისად, საქართველოს აღმასრულებელი და საკანონმდებლო ხელისუფლებები მნიშვნელოვან

დონისძიებებს ასორციელებენ ევროპის საბჭოს დოკუმენტების შესწავლის, კანონით დადგენილი შიდასახელმწიფოებრივი პროცედურების გატარების, პრიორიტეტების განსაზღვრისა და ცალკეულ დოკუმენტებთან საქართველოს შეერთების საკითხის გადასაწყვეტად.

1999 წლის 27 აპრილს ქ. სტრასბურგში საქართველოს დელეგაცია საქართველოს პრეზიდენტის ედუარდ შევარდნაძის სულამდევანელობით (ევროპის საბჭოს საპარლამენტო ასამბლეაში საქართველოს საპარლამენტო დელეგაციასთან ერთად) ისტორიული შოვლენის მონაწილე გახდა.

ევროპის სასახლის შესასვლელთან საქართველოს დელეგაციას შეხვდნენ: ევროპის საბჭოს საპარლამენტო ასამბლეის თავმჯდომარე ლორდი რასელ ჯონსტონი, მინისტრთა კომიტეტის თავმჯდომარე, უნგრეთის საგარეო საქმეთა მინისტრი იანოშ მარტონი, გენერალური მდივანი დანიელ ტარშისი და სხვა მაღალი თანამდებობის პირები.

ევროპის სასახლის პირველ სართულზე გაიმართა საქართველოს ევროპის საბჭოში გაწევრიანების სახეიმო ცერემონიალი.

სიტყვა წარმოთქვა ევროპის საბჭოს გენერალურმა მდივანმა დანიელ ტარშისმა. მან საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრი ირაკლი მენაღარიშვილი მიიწვია და მათ სული მოაწერეს საქართველოს ევროპის საბჭოში გაწევრიანების ოქმს.

ირაკლი მენაღარიშვილმა სული მოაწერა ასევე "ადაშიანის უფლებათა და ძირითადი თავისუფლებების დაცვის კონვენციას" და 1-ლ, მე-4, მე-6, მე-7 და მე-11 ოქმებს.

მისასალმებელი სიტყვა წარმოთქვა საქართველოს პრეზიდენტმა ედუარდ შევარდნაძემ, რომელმაც საქართველოს სახელით დიდი მადლობა გადაუხადა ყველას, ვინც შენიშნა და აღიარა საქართველოს კეთილშობილური, გულწრფელი სწრაფვა ევროპული ოჯახისაკენ და ყველაფერი იღონა ისტორიული საქართველოს აღსადგენად.

სახეიმო ცერემონილის მონაწილეებს მიესალმა ევროპის

საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის თავმჯდომარე უნგრეთის საგარეო საქმეთა მინისტრი იანოშ მარტონი.

მისაღებელი სიტყვით გამოვიდა ევროპის საბჭოს საპარლამენტო ასამბლეის თავმჯდომარე ლორდი რასელ ჯონსტონი. საზეიმო ცერემონიალის მირველი ნაწილის დასასრულს, ევროპის სასახლის თაღებს ქვეშ, ანსამბლმა "ქართულმა სმებმა" შეასრულა "შრაგალეამიერი".

ცერემონიალი გაგრძელდა ევროპის სასახლის წინამდებარე მოედანზე. სადაც საქართველოსა და ევროპის პიმნების თანსლებით ევროპის საბჭოს წევრ სახელმწიფოთა დროშების გვერდით აღმართა საქართველოს დროშა.

იმჯე საღამოს გაიმართა საზეიმო მიღება საქართველოს პრეზიდენტის ედუარდ შევარდნაძის სახელით. მიღებას ესწრებოდნენ საპარლამენტო ასამბლეის წევრები და ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის წევრები, ასევე, საქართველოსა და საფრანგეთის საზოგადოებრიობის წარმომადგენლები.

ევროპის საბჭოში საქართველოს გაწევრიანების საზეიმო ცერემონიალის მნიშვნელოვანი მოვლენა დაემთხვა. ევროპის საბჭოს ისტორიაში ეს იყო პირველი შემთხვევა, როდესაც საპარლამენტო ასამბლეაზე ქვეყნის პრეზიდენტი მიიწვიეს სწორედ იმ დღეს, როდესაც მისი სახელმწიფოს ევროპის საბჭოში გაწევრიანება მოხდა.

საქართველოს პრეზიდენტი შეხვდა და ესაუბრა საპარლამენტო ასამბლეის თავმჯდომარეს ლორდ რასელ ჯონსტონს, ნანაწერი გააკეთა "ოქროს წიგნი", ესაუბრა ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის თავმჯდომარესა და გენერალურ მდივანს, სიტყვა წარმოთქვა საპარლამენტო ასამბლეაზე.

საქართველოს უახლეს ისტორიაში განსაკუთრებულ მოვლენას წარმოადგენს საქართველოს პარლამენტის 1999 წლის 27 აპრილის პლენარული სსდომა, იგი საქართველოს ევროპის საბჭოს გაწევრიანებას მიეძღვნა. სსდომა ისტორიული იყო იმითაც რომ მასზე პირველად საქართველოს ისტორიაში სიტყვა

წარმოთქვა სრულიად საქართველოს კათოლიკოს პატრიარქმა, უწმინდესმა და უნეტარესმა ილია მეორემ.

ევროპის საბჭოში საქართველოში გაწევრიანებიდან დაიწყო ახალი ეტაპი საქართველოს ევროპის საბჭოსთან და ევროპის საბჭოს წევრ ქვეყნებთან ურთიერთობაში. საქართველოს დელეგაცია წარმოდგენილია საპარლამენტო ასამბლეაში სრულუფლებიანს წევრის სტატუსით.

შეშუშაგებულია და ხორციელდება ევროპის საბჭოსა და საქართველოს შორის თანამშრომლობის ყოველწლიური პროგრამები, რომელიც მოიცავს შემდეგ საკითხებს:

1. ევროპის საბჭოსთან თანამშრომლობა და ადამიანის უფლებების დაცვასთან დაკავშირებით სამართლებრივი პოლიტიკის წარპართვის ხელშეწყობა;

2. შედამხედველობის განხორციელება ევროპის საბჭოს ფარგლებში საქართველოს მიერ აღებულ ვალდებულებებზე;

3. საქართველოს სამინისტროებისა და უწყებების საქმიანობის კოორდინაციის ხელშეწყობა ევროპის საბჭოსთან ურთიერთობის საკითხებში;

4. ევროპის საბჭოს ორგანიზების საქმიანობაში მონაწილეობის მიღება;

5. ევროპის საბჭოს ეგიდით მიღებულ კონვენციებთან საქართველოს შეერთების საკითხის შესწავლა და შესაბამისი შიდასახელმწიფოებრივი პროცედურების გატარება და სხვა.

საგარეო საქმეთა სამინისტროსა და ევროპის საბჭოს შორის კონსულტაციებმა უფრო ინტენსიური ხასიათი მიიღო.

1999 წლის 7 მაისს ქ. ბუდაპეშტში გაიმართა ევროპის საბჭოს შექმნის 50 წლისთავთან დაკავშირებული მინისტრთა კომიტეტის 104-ე სესია. სესიის მუშაობაში მონაწილეობა მიიღო საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრმა ირაკლი მენაღარიშვილმა.

1999 წლის 17 სექტემბერს საქართველოში სტუმრად იმყოფებოდა ადგილობრივი და რეგიონური თვითმმართველობის

კონგრესის თავმჯდომარე აღეხნა შენარი. მას შესვედები და კონსულტაციები პქინდა საქართველოს სახელმწიფო კანცელარიაში, საქართველოს პარლამენტში, საგარეო საქმეთა სამინისტროში.

ევროპის საბჭოს ექსპერტები დაეხმარნენ სახელმწიფო უშიშროების სამინისტროს ტერორიზმთან ბრძოლის დეპარტამენტის თანამშრომლებს ტერორიზმთან ბრძოლის სფეროში წევრ სახელმწიფოთა გამოცდილების შესწავლაში.

კორუფციასთან ბრძოლის საკითხებს მიუძღვნა სემინარი შინაგან საქმეთა სამინისტროსათვის - "კორუფციაზე სისხლის სამართლის კორუფციის შესახებ და ფულის გათეთრების წინააღმდეგ ბრძოლაზე."

მნიშვნელოვანი სემინარები და სასწავლო კურსები იყო ჩატარებული პენიტენციალური სისტემის სრულყოფის მიმართულლებით პროექტით - "პარტნიორობა პენიტენციალურ სფეროში."

ევროპის საბჭომ მოაწყო სემინარები უცხოელ მოქალაქეთა და თავშესაფრის მაძიებელთა მიმართ ევროპის საბჭოს დოკუმენტებით განსაზღვრული პრინციპების განხორციელებაში დახმარების აღმოჩენის მიზნით.

განხორციელდა უცხოელებისა და თავშესაფრის უფლების შესახებ კანონების ექსპერტიზა; სემინარი: "წევრ სახელმწიფოებში და საქართველოში ლტოლვილთა საკითხებზე მოქმედი კანონმდებლობის შესახებ"; სასწავლო სემინარი სპეციალისტებისათვის მოქალაქეობის საკითხებზე და სხვა.

ევროპის საბჭოსა და იუსტიციის სასწავლო ცენტრის მიერ განხორციელდება სატრენინგო პროგრამები იურისტებისათვის, მოსამართლეების, პროკურორების, პრაქტიკოსი იურისტების, სტაჟირებაზე მყოფი იურისტების, იურიდიული ფაკულტეტის სტუდენტებისა და სახელმწიფო მოხელეების ჩათვლით.

ევროპის საბჭოს ექსპერტებმა დახმარება აღმოუჩინეს იუსტიციის სასწავლო ცენტრს მის მიერ ორგანიზებული სასწავლო კურსების ჩატარებაში.

საქართველოსა და ევროპის საბჭოს შორის ადაშიანის უფლებათა სფეროში 2000 წლის თანამშრომლობის პროგრამით უზენაესი სასამართლოს მსჯერ ნატარდა სასწავლო სემინარი "ადაშიანის უფლებათა სასამართლოს პრევენციულ-სამართალზე" საქართო სასამართლოების მოსამართლეეთათვის.

2000 წელს შეიქმნა ევროპის საბჭოთა საინფორმაციო ცენტრი ქ. თბილისში, რომლის ამოცანაა პროპაგანდა გაუწიოს ევროპის საბჭოს მასალებს, შოაწყის კონსულტაციები, შეხვედრები, გაავრცელოს საინფორმაციო მასალა.

იმავე წლის ივნისში საქართველოს ეწვია ევროპის საბჭოს დელეგაცია ევროპის საბჭოს საგარეო საქმეთა მინისტრების კომიტეტის თავმჯდომარის, იტალიის საგარეო საქმეთა მინისტრის მოადგილის უმბერტო რანიერის ხელმძღვანელობით. საქართველოს ხელმძღვანელობასთან შეხვედრების შოაგარი თემა ევროსაბჭოსთან საქართველოს მომავალი თანამშრომლობის საკითხები იყო.

ივნისშივე საგარეო საქმეთა მინისტრის მოწვევით საქართველოში იფიციალური ვიზიტით იმყოფებოდა ევროპის საბჭოს ადაშიანის უფლებათა კომისარი ბატონი ალვარო სილ რობლეის, რომელმაც შოაშნადა მოხსენება საქართველოში ადაშიანის უფლებათა საერთო მდგომარეობის თაობაზე. აღნიშნული მოხსენება წარედგინა ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტს.

საქართველოს შთაფრობის მოწვევით, კორუფციასთან ბრძოლის მდგომარეობის მონიტორინგის განსახორციელებლად №-22 ოქტომბერს საქართველოს ვიზიტით ეწვია ევროპის საბჭოს კორუფციასთან ბრძოლის ქვეყნების ჯგუფის (GRECO) დელეგაცია, ევროპის საბჭოს კორუფციასთან ბრძოლის ქვეყნების ჯგუფის (GRECO) აღმასრულებელი მდივნის მანუელ ლეზერტუას ხელმძღვანელობით. ვიზიტის შედეგად, ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტს წარედგინა მოხსენება საქართველოში კორუფციასთან ბრძოლის მდგომარეობის შესახებ.

2000 წლის ნოემბერში საქართველოში ვიზიტით იმყოფე-

ბოდა ევროსაბჭოს საპარლამენტო ასამბლეის წევრი ქვეყნების ვალდებულებებისა და მოვალეობების შესრულებისადმი ზედამხედველობის კომიტეტის მოქმედებელთა დელეგაცია. რომელმაც აღნიშნა, რომ ევროპის საბჭოს საპარლამენტო ასამბლეა საქართველოს დემოკრატიულ, პლურალისტურ სახელმწიფოდ მიიჩნევს, სადაც აღიარებენ კანონის უზენაესობას, პატივს სცემენ ადამიანის უფლებებს. დელეგაციის წევრობა საერთო დასკვნით, საქართველოს სურს და შეუძლია ევროპის საბჭოს ნორმებს და პრინციპებს საკუთარი კანონმდებლობა შეუსაბამოს, უწინარეს ყოვლისა დემოკრატიული რეფორმების განხორციელებას შეუწყობს ხელს.

რომში გაიმართა საერთაშორისო კონფერენცია, რომელიც ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა ევროპული კონვენციის 50 წლისთავის მიეძღვნა. კონფერენციაში მონაწილეობდნენ ევროპის ქვეყნების საგარეო საქმეთა მინისტრები.

2000 წლის დეკემბერში სტრასბურგში გაიმართა ევროპის საბჭოს დემოკრატიულ სტაბილურობაზე მოქმედებელთა ჯგუფის (GR-EDS) სესიო, რომელსაც ხელმძღვანელობდა ჯგუფის თავმჯდომარე, ევროპის საბჭოსთან გერმანიის მუდმივი წარმომადგენელი, საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი იოჰანეს დომესი.

სესიის დღის წესრიგში საქართველოს მოთხოვნით შეტანილ იქნა ორი საკითხი:

- ახრთა გაზიარება საქართველოში გაეროს გენერალური მდივნის სპეციალურ წარმომადგენელთან, ბატონ დიტერ ბოდენთან (იგი სპეციალურად ჩავიდა სტრასბურგში).

- რუსეთის მიერ საქართველოსთან შეპირებულ სავიზო რეჟიმში აფხაზეთისა და ცხინვალის რეგიონის მონაკვეთებზე სპეციალური პირობების შესახებ.

დიტერ ბოდენმა სესიის პირობებში აფხაზეთში, საქართველო, კონფლიქტის მოწესრიგებისათვის მომდინარე საქმიანობის შესახებ.

ევროპის საბჭომ თავისი 50 წლიანი არსებობის მანძილზე უდიდესი წვლილი შეიტანა ევროპის კონტინენტზე კაცობრიობის

ისეთი ფასულობების განსტკიცებაში, როგორცაა ადაშიანის უფლებები, დეპოკრატია და საშართლებრივი სახელმწიფო.

ევროპის საბჭო, რომელიც შეიქმნა დასავლეთ ევროპის მხოლოდ 10 სახელმწიფოსაგან, დღეს აერთიანებს დასავლეთ, ცენტრალურ და აღმოსავლეთ ევროპის 44 სახელმწიფოს.

ევროპის საბჭო აქტიურ როლს ასრულებს რეგიონში სტაბილურობისა და კეთილდღეობის დამკვიდრების საქმეში. ევროპის საბჭო სხვა ევროპულ ორგანიზაციებთან ერთად, იქნება ეს ეუთო თუ ევროკავშირი, ემსახურება საერთო ევროპული არქიტექტურის მშენებლობას, რომლის საშუალებითაც ევროპა იქცევა სტაბილურ და ეკონომიკურად მაღალგანვითარებულ რეგიონად, სადაც უკლებლივ ყველა ქვეყანაში მაღალ ფასულობად მინიჭებული იქნება ბიროვნება და მისი უფლებები. ევროპის საბჭოს წევრობა გზას უხსნის საქართველოს ევროპაში ინტეგრაციისაკენ, უზრუნველყოფს მის სტაბილურობასა და უსაფრთხოებას.

მოხედავად იმისა, რომ საქართველო არ არის ევროკავშირის წევრი ქვეყანა, ეს სრულიადაც არ უშლის ხელს ამ ორგანიზაციასთან მის აქტიურ თანამშრომლობას. ეს თანამშრომლობა თანმიმდევრულად და ინტენსიურად ვითარდება.

1993 წლიდან საქართველოში ფუნქციონირებს ევროგაერთიანების კომისიის წარმომადგენლობა, რომელიც გათვალისწინებული იყო ხელშეკრულებით „საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობასა და ევროგაერთიანების კომისიას შორის საქართველოს რესპუბლიკაში ევროგაერთიანების კომისიის წარმომადგენლობის დაარსებისა და მისი პრივილეგიებისა და იმუნიტეტების შესახებ“.

ამავე წლიდან ევროკავშირის დანშარებამ საქართველოს და, სანოვადოდ, ამიერკავკასიის რეგიონის მძარო მიზანდასახული სახე მიიღო. გამოიკვეთა დანშარების სამი ძაროთადი მიძაროთულება: საფინანსო დანშარება, პუშანიტარული დანშარება (ძირითადად სასურსათო დანშარების სახით), ტექნიკური დანშარება. 1994 წლიდან საქართველოსა და ევროკავშირის შორის დაიწყო ძოლაბა-

რაკება პარტნიორობისა და თანამშრომლობის შესახებ შეთანხმების თაობაზე. მოლაპარაკებები დასრულდა 1995 წლის დეკემბერში და შეთანხმებას ხელი მოეწერა 1996 წლის 22 აპრილს ლუქსემბურგში სამხრეთ კავკასიის ქვეყნების სამი პრეზიდენტისა და ევროკავშირის ხელმძღვანელობას შორის გამართული შესვენის დროს.

1992-200 წლებში საქართველომ ევროკავშირისგან მიიღო 600 მლნ ევრომდე ოდენობის დახმარება. აღნიშნული დახმარება ხორციელდება სხვადასხვა პროგრამის ფარგლებში, კერძოდ: ტასისის, სპეციალური ფინანსური მხარდაჭერის, სასურსათო უსაფრთხოების, რეაბილიტაციის, სასაზღვრო მხარდაჭერის და ჰუმანიტარული მხარდაჭერის.

1997 წლიდან მოქმედება დაიწყო ევროკავშირის დახმარების ისეთმა პროგრამებმა, როგორცაა სასურსათო უსაფრთხოების პროგრამა და განსაკუთრებული ფინანსური დახმარების პროგრამა: 1996 წლიდან მოყოლებული ევროგაერთიანების სასურსათო დახმარება საქართველოს მიმართ მნიშვნელოვნად შემცირდა. სამაგიეროდ ამოქმედდა ოთხწლიანი სასურსათო უსაფრთხოების პროგრამა, რომელიც ითვალისწინებს პირდაპირ ინექციებს სახელმწიფო ბიუჯეტში (42 მლნ. ევრო). პროგრამა მიზნად ისახავს ქვეყანაში თანამედროვე დონის სოფლის მეურნეობის განვითარებას, რომელიც თვითონ უზრუნველყოფს სასურსათო პროდუქციით ქვეყნის ბაზრის დაკმაყოფილებას

საქართველოში არსებული კონფლიქტების მოგვარების ხელის შეწყობის მიზნით ამოქმედდა ცხინვალის რეგიონში და აფხაზეთში მიმდინარე კონფლიქტებისაგან დაზარალებული ტერიტორიების რეაბილიტაციის პროგრამა. 2000 წლის 24 ნოემბერს საქართველოსა და ევროკავშირის შორის ხელი მოეწერა საფინანსო შეთანხმებას ენგურჰიმის მისაყრდნობი ფარის რეაბილიტაციისათვის 5 მლნ. ევროს გაშოთხვის შესახებ. დაკავშირებულია დაშტებით 5 მლნ. ევროს გაშოთხვა ენგურჰიმის ერთ-ერთი აგრეგატის აღდგენითი სამუშაოების ჩატარების მიზნით.

ცხინვალის სარეაბილიტაციო პროგრამისთვის ევროგაერთიანებამ 1997 წლის ბიუჯეტიდან გრანტის სახით გამოყო 3.5 მლნ. ევრო, რის საფუძველზეც 1998 წლის 18 სექტემბერს საქართველოს აღმასრულებელ ხელისუფლებასა და ევროკომისიას შორის ხელი მოეწერა შეთანხმება ცხინვალის რეგიონის სარეაბილიტაციო პროგრამის შესახებ. შეიქმნა სამეთვალყურეო კომიტეტი, რომლის წევრებს წარმოადგენენ ევროკომისიის, ქართული და ოსური მხარის, ასევე ცხინვალის რეგიონის სარეაბილიტაციო პროგრამის რეალიზაციისათვის გამოცხადებულ ტენდერში გამარჯვებული ავსტრიული არასამთავრობო ორგანიზაცია „ჰილუსვერკ ავსტრია-ს“ წარმომადგენლები. 2000 წლის ივლისში საქართველოსა და ევროკავშირს შორის ხელი მოეწერა თანამშრომლობის პლატფორმას ცხინვალის რეგიონში სარეაბილიტაციო პროექტების განხორციელების მიზნით (1.5 მლნ. ევრო). აღნიშნული პროექტებია: გორი-ცხინვალის რეინიგნის რეაბილიტაცია; რეგიონში გაზსადენების რეაბილიტაცია; ცხინვალის რეგიონისათვის ენგურჰესიდან ელექტროენერჯის მიწოდების დაფინანსება.

ევროპარლამენტის მიერ მიღებული რეზოლუციები და ევროკავშირის საბჭო, მის მიერ არაერთხელ გაკეთებულ განცხადებებში, სანს უსვამდნენ საქართველოში მიმდინარე რეფორმების სისწორეს, მხარს უჭერდნენ საქართველოს ტერიტორიულ მთლიანობას. აღსანიშნავია აგრეთვე, მხარდაჭერა კასპიის ნავთობის ევროპისაკენ დასავლეთის (საქართველოზე გავლით) მარშრუტის არჩევის საკითხში.

საქართველოს პარლამენტის დადგენილების შესაბამისად, 1997 წლის 1 სექტემბრიდან საქართველომ დაიწყო საკუთარი კანონმდებლობის ჰარმონიზაცია ევროკავშირის კანონმდებლობასთან. 2000 წელს დაიწყო მუშაობა საქართველოს კანონმდებლობის ევროკავშირის კანონმდებლობასთან ჰარმონიზაციის სტრატეგიაზე, რომელიც დასრულდა 2001 წლის აპრილში.

საქართველო-ევროკავშირის ურთიერთობებში ახალი ეტაპი

დაიწყო 1999 წლის 1 ივლისს პარტნიორობისა და თანამშრომლობის შესახებ შეთანხმების ძალაში შესვლიდან. აღნიშნულ მოვლენას წინ უსწრებდა 1999 წლის 22 ივნისს ლუქსემბურგში გაბართული "კავკასიური სამიტის", რომლის დროსაც გაიმართა პოლიტიკური დიალოგი რეგიონურ დონეზე. სამიტზე მიღებული ერთობლივი დეკლარაცია მოუწოდებდა კავკასიის სახელმწიფოებს, ევროკავშირის აქტიური ხელშეწყობით გაედრმავებინათ რეგიონური თანამშრომლობა, რასაც უნდა განემტკიცებინა რეგიონის სტაბილურობა და უსაფრთხოება. დეკლარაცია განსაკუთრებულ ყურადღებას უთმობს რეგიონში ქვეყნების დამაკავშირებელი ინფრასტრუქტურის კვლავ ამოქმედებას.

ევროკავშირის მიერ საქართველოსთვის ფართომასშტაბიანი დახმარების შემაღგენელი ნაწილია ტექნიკური დახმარების პროგრამა TACIS-ი.

ევროკავშირის საგარეო პოლიტიკის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან მიმართულებად მინიშნულია სამხრეთ კავკასიაში რეგიონური თანამშრომლობის განვითარების ხელშეწყობა. ამ თვალსაზრისით გრძელდება TRACECA-სა და INOGATE-ის მოქმედება. როგორც ცნობილია, ამ პროექტების ფარგლებში ხელი მოეწერა მნიშვნელოვან სამთავრობათაშორისო შეთანხმებებს. INOGATE (ნავთობისა და გაზის სახელმწიფოთაშორისი ტრანსპორტირება ევროპისაკენ) პროგრამა დაფუძნებულ იქნა 1995 წლის 4 ნოემბერს. მისი მიზანია დსთ-ს სივრცეში არსებული ნავთობის და გაზსადაცენების სისტემებისა და ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაცია და მოდერნიზაცია, ალტერნატიული მარშრუტების ვარიანტების შეფასება, აგრეთვე მონაწილე ქვეყნებს შორის რეგიონული თანამშრომლობისა და უსაფრთხოების ხელშეწყობა და ევროპისაკენ ენერგეტიკული დერეფნის ეფექტური ფუნქციონირების უსრუნველყოფა. 1999 წლის 22 ივლისს, INOGATE-ის პროგრამის ფარგლებში, კიევში შედგა უმაღლესი დონის შესვენდრა, რომელზეც განხილულ იქნა ნავთობისა და გაზის ევროპაში მიწოდების საკითხები. კასპიის რეგიონის ნავთობპროდუქტების დიდი

რაოდენობით ტრანსპორტირებისათვის კავკასიის რეინაგზანუ კავშირგაბმულობის თანამედროვე სისტემების დანერგვის მიზნით საქართველოს, აზერბაიჯანისა და სომხეთის პრეზიდენტებმა თხოვნით მიმართეს ევროკავშირს, რათა მომხდარიყო 133 სადგურის შორის კავშირგაბმულობის სისტემის ოპტიკურ-ბოქცოვანი კაბელების გაყვანის დაფინანსება, TRACECA-ს პროგრამის ფარგლებში. თავდაპირველად ოპტიკური კაბელები იქნება უშუალოდ სარკინიგზო ოპერაციებისათვის, ხოლო საზნის სრული დატვირთვით ამოქმედების შემდეგ მისი ტვივადობის არანაკლებ 80% -ისა შეიძლება გამოიყენებულ იქნას ძირითადი სატელეკომუნიკაციო მიწებისათვის. გარდა ამისა, პერსპექტივაში გათვალისწინებულია „აბრეშუქის გზის“ გასწვრივ ინფორმაციის ურთიერთგაცვლისა და მონიტორინგის სატელეკომუნიკაციო ქსელის შექმნა, რაც ასაღვანსოებს შესაძლებელს სატრანსპორტო დერეფანს.

საქართველოსათვის, მისი უსაფრთხოებისა და თავისუფალი განვითარებისათვის სასიცოცხლო მნიშვნელობა ენიჭება ისეთ ორგანიზაციასთან მჭიდრო თანამშრომლობას, როგორცაა ჩრდილო-ატლანტიკური ალიანსი.

1980-იანი წლების ბოლოსა და 1990-იანი წლების დასაწყისში საბჭოთა კავშირისა და აღმოსავლეთ ევროპაში გარდაქმნის პოლიტიკის შედეგად შექმნილმა ახალმა ვითარებამ ნატოს წინაშე აღნიშნულ ქვეყნებთან პარტნიორული ურთიერთობების დამყარების საკითხი დააყენა. ახალი სტრატეგია მიზნად ისახავდა „ცივი ომის“ ეპოქის კონფერენტაციიდან პრაქტიკულ თანამშრომლობაზე გადასვლას, ევროპული უშიშროების ახალი არქიტექტურის მშენებლობას, რომელსაც, ბუნებრივია, დასავლური ცივილიზაციის ფასეულობები და პრინციპები უნდა დადებოდა საფუძვლად.

ჩრდილო-ატლანტიკური ალიანსისათვის, რომელიც დღემდე მისი დაარსების (1949 წ.), საბჭოთა ექსპანსიონიზმის შეკავებისა და დასავლური დემოკრატიის დაცვას ემსახურებოდა, ამგვარი

ტრანსფორმაციის განხორციელება დაკავშირებული იყო მნიშვნელოვან სირთულეებთან. უპირველეს ყოვლისა, სტრატეგიული მოწინააღმდეგის პარტნიორად აღიარება მოითხოვდა ალიანსის მიზნებისა და ამოცანების ასლებურ კონცეფტუალურ გააზრებას, ევროპული უსაფრთხოების სისტემის რეალობასთან ადაპტირებას და თანამშრომლობის ახალი მექანიზმის ჩამოყალიბებას.

ადამოსავლეთ ევროპისა და საბჭოთა კავშირისაკენ ნატოს დიდი შეშობრუნების ყველაზე მნიშვნელოვან ნაბიჯად მიჩნეულია ალიანსის სამიტი, რომელიც 1990 წლის 5-ს ივლისს გაიმართა ლონდონში. სამიტზე მიღებულ დეკლარაციაში ჩამოყალიბდა ევრო-ატლანტიკური უსაფრთხოების სისტემის მთავარი კონტურები, რომელთა საფუძველი იქნებოდა არა ორი დაპირისპირებული ბანაკის ძალთა თანაფარდობა, არამედ თანამშრომლობისა და პარტნიორობის პრინციპები.

ამ მიმართულებით ნატოს ახალი სტრატეგიის ჩამოყალიბებამ განვითარება ჰპოვა საგარეო საქმეთა მინისტრების შეხვედრაზე, 1991 წლის 6-7 ივნისს კოპენჰაგენში გაშარულ ნატოს საბჭოს სხდომაზე.

ადამოსავლეთ ევროპისა და საბჭოთა კავშირის მიმართ ახალი პოლიტიკის შემუშავებასთან ერთად, ნატოს დღის წესრიგში კვლავ რჩებოდა საკუთრივ ალიანსის სტრატეგიული ერთიანობისა და კონსოლიდაციის შენარჩუნება.

ამით აიხსნება ის გარეშობაც, რომ კოპენჰაგენის მინისტრთა შეხვედრაზე ცალკე დოკუმენტად მიიღეს განცხადება განაწლებულ ევროპაში ნატოს უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული მთავარი ფუნქციების შესახებ.

ამგვარად, ნატო იყო და რჩებოდა უსაფრთხოების ტრანს-ატლანტიკურ მექანიზმად, რომლის მეშვეობითაც აშშ მჭიდროდ იყო დაკავშირებული ევროპასთან.

1992 წლის 18 დეკემბერს ბრიუსელში გაშარულ ნაქსი-ს (ჩრდილო-ატლანტიკური თანამშრომლობის საბჭო) საგარეო საქმეთა მინისტრების შეხვედრაზე დაშტკიცდა დიალოგის

პარტნიორობისა და თანამშრომლობის 1993 წლის გეგმა, რომელიც ნათელი შავალითაა იმსახ, თუ როგორ თანმიმდევრულად სდებოდა პარტნიორების პრაქტიკული ურთიერთობების განვითარება ნატოსთან. უპირველეს ყოვლისა, 1992 წლის პირველ ანალოგიურ გეგმასთან შედარებით გამოიკვეთა სხვადასხვა მიმართულებებით კონსულტაციებისა და კონკრეტული ღონისძიებებს მოცულობის ზრდის ტენდენცია. შავალითად, პოლიტიკასა და უმშრომლობასთან დაკავშირებული საკითხების განხილვის ფარგლებში გეგმა ითვალისწინებდა სამშვიდობო ოპერაციების კონცეფტუალური და საორგანიზაციო ასპექტების დამუშავებას, რასაც განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქონდა საქართველოსათვის. მხედველობაში გვაქვს საქართველოს დაინტერესება აფხაზეთის კონფლიქტის ზონაში სამშვიდობო ოპერაციის ინტერნაციონალიზაციით, რომელიც, გარდა პოლიტიკური გადაწყვეტილებისა და საერთაშორისო ორგანიზაციების (გაერო ან ევროსირგანიზაცია) შესაბამისი მანდატისა, საქიროებს შესაბამის შეთანხმებას ამ ოპერაციის პრაქტიკული განსორცხელებისათვის.

ნატოში კარგად ესმოდით, რომ მიუხედავად რუსეთის უარყოფითი დამოკიდებულებისა, აღმოსავლეთ ევროპის დაუოკებელ სწრაფვას ალიანსში გაწევრიანებისაკენ სჭირდებოდა ადექვატური რეაქცია. წინააღმდეგ შემთხვევაში არ იყო გამორიცხული, რომ ევროპის რეგიონი, თავისი უმშრომობის უზრუნველყოფის თვალსაზრისით, სხვა ორიენტაციისა და შესაძლებლობების ძიებას დაიწყებდა.

1993 წლის 3 დეკემბრის ნაქის-ს საგარეო საქმეთა მინისტრების შესყედრა ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნებმა გამოიყენეს მიღავრი დიპლომატიური შეტყვისათვის ალიანსში გაწევრიანების სასარგებლოდ საკუთარი პოზიციის დასაცავად.

ნატოს კულუარებში დაიწყო საუბარი არა მხოლოდ აღნიშნულ სახელმწიფოებთან ასაღი ფორმისა და შინაარსის ურთიერთობების დამყარებაზე, არამედ საერთოდ ასაღი სტრატე-

გიაზე ყველა პარტნიორი ქვეყნის მიმართ. ამასთან, ნაქსი-ს წევრ-ქვეყნებს, მათ შორის საქართველოსაც, შესთავაზეს ოფისის ვახსნა ნატოს შტაბ-ბინაში.

1994 წლის 10-11 იანვარს ბრიუსელში გაპარსულ სამიტზე მიღებულ იქნა აშშ-ის ახალი ინიციატივა - პროგრამა პარტნიორობა შპკიდობისათვის (პშპ). ეს ინიციატივა ითვალისწინებდა ნატოსა და ყოფილ სოციალისტურ ბანაკს შორის ურთიერთობების თვისობრივად ახალ დონეზე აყვანას. მართალია, ინიციატივა არ გულისხმობდა ნატოს კალექტური უშიშროების გარანტიების გავრცელებას პარტნიორებს, მაგრამ იგი მაინც პასუხობდა აღმოსავლეთ ევროპის რიგ სახელმწიფოთა მთხოვნებს ნატოში გაწევრიანების შესახებ, რადგან საშუალებას აძლევდა ამ რეგიონის ყველა დაინტერესებულ ქვეყანას ეთანამშრომლა უშუალოდ ნატოსთან პრაქტიკული მიმართულებებით.

1994 წლის 23 მარტს საქართველო, ერთ-ერთი პირველი ყოფილი საბჭოთა კავშირიდან, ოფიციალურად შეუერთდა პშპ-ს.

1994 წლიდან დასავლეთი და ნატო სულ უფრო მეტ აქცენტს აკეთებენ უკრაინაზე, რომლის დასავლური ორიენტაცია ყოფილ საბჭოთა სივრცეში სახელმწიფოთა დამოუკიდებლობის განმტკიცების სერიოზულ გარანტიად განიხილებოდა.

ნატოს ახალი რეალობებისადმი ადაპტაციის პროცესი, რომელიც 1994 წლის დასწყო, დასკვნით ფაზაში აღიანის 1997 წლის 8-9 აგლისის მადრიდის სამიტის მზადების პერიოდში შეუცდა. აღნიშნულ სამიტზე საბოლოოდ ჩამოყალიბდა პრინციპული მდგომა ისეთი მთავარი საკითხისადმი, როგორც იყო აღიანისს შიდა სტრუქტურების ცვლილებები, აღიანისს გაფართოება და ახალი წევრების მიღება, პარტნიორ ქვეყნებთან ურთიერთობის გაღრმავება.

ნაქსი-ს წევრობა წარმოადგენდა საქართველოს ნატოსთან დაახლოების პირველ რეალურ ნაბიჯს, სილით ევრო-ატლანტიკურ სტრუქტურებში ინტეგრირება შეძლო სულ უფრო ნათლად გამოიკვეთა, როგორც საქართველოს სავარყო პოლიტიკის

სტრატეგიული მიმართულება.

1993 წლის მაისში ბრიუსელში დაარსდა საქართველოს საელჩო, რომელმაც ამავდროულად დაიწყო ნატოსთან დიპლომატიური შეკავშირის ოფისის ფუნქციების შესრულებაც. საქართველოს ნატოში პირველი წარმომადგენელი გახდა ბატონი ზურაბ აბაშიძე, რომელმაც დიდი წვლილი შეიტანა საქართველოსა და ნატოს ერთობლივი თანამშრომლობის საქმეში.

1993 წლის ივნისიდან საქართველოს საელჩო მონაწილეობას იწვებს ნაქსი-ს ფარგლებში სსგადასხვა დონეზე მიმდინარე პოლიტიკურ კონსულტაციებში. ამ კონსულტაციებს საქართველოსათვის შეტად დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა, რადგან იგი აფხაზეთის პრობლემის განხილვის საშუალებას იძლეოდა ნატოს ფარგლებში.

1993 წლის 11 ივნისს ათენში გამართულ საგარეო საქმეთა მინისტრების შეხვედრაზე, რეგიონური პრობლემატიკის განხილვისას ყურადღება დაეთმო სამხრეთ კავკასიასაც. შეხვედრაზე მძღებელი განცხადების ტექსტში კი გახსნა ჩანაწერი, რომელიც ითვალისწინებდა საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის პრინციპს (იმ პერიოდში განსაკუთრებით აქტუალურს) და კონფლიქტის დარეგულირებაში გაერო-სა და ეუთო-ს როლის გაძლიერებას, რაც ასევე ჩვენი ქვეყნის ინტერესებს ემთხვეოდა.

სამწუხაროდ, ამ ეტაპზე საქართველოს მცდელობას, პრაქტიკულად ჩაერთო ნატო აფხაზეთის კონფლიქტის მოგვარებაში, რეალური შედეგები არ მოჰყოლია.

ნატოში ამთავითვე ჩამოყალიბდა აზრი, რომ საქართველოს ეროვნული უსაფრთხოების სამხედრო-პოლიტიკური რისკები განსაკუთრებულ ყურადღებას იმსახურებდნენ. უპირველეს ყოვლისა საქართო იყო არსებული პრობლემების მოგვარების შესაძლებლობათა ძიება თვით რეგიონის შიდა რეზერვებში.

ამავე დროს, ნათელი იყო ისიც, რომ საქართო იყო მზარდი გარეშე დახმარებაც, კერძოდ დასავლეთის ქვეყნებისა და საერთაშორისო ორგანიზაციების კოლექტიური მხარდაჭერა.

სამსუდროო-პოლიტიკური თვალსაზრისით ეროვნული უსაფრთხოების განმტკიცებისათვის მნიშვნელოვანი როლის შესრულება ეკისრებოდა მოლაპარაკებებს ევროპაში ჩვეულებრივი შეიარაღებული ძალების ხელშეკრულების (ქსშ) ფარგლებში.

ქსშ სულშეკრულებასთან დაკავშირებული პროცესის განვითარება მნიშვნელოვნად იყო დაზოკიდებული იმანზე, თუ რა ადგალს მიანიჭებდა კავკასიას ნატო თავის გეოსტრატეგიულ გეგმებში.

1998 წლისათვის უკვე ნათლად იკვეთება კასპიის ენერგორესურსებთან დაკავშირებული პროექტების პერსპექტივები და კონტურები. დასაყლოთში სულ უფრო ნათლად აცნობიერებდნენ, რომ კასპიის ენერგორესურსების გეოპოლიტიკურ თამაშში საქართველოს განსაკუთრებული როლის შესრულება შეეძლო.

კასპიის ენერგოპროექტების მიმართ ახრთა სხვაობის მიუხედავად, ნატო დგამდა პირველ პრაქტიკულ ნაბიჯებს აღნიშნული საკითხზე აღიანსის ფარგლებში მსჯელობის დასაწყებად. ამ თემატიკას მიუძღვნა პირველი შრგვალი მაგიდა თემანე „კასპიის ზღვის ნაყთობი და საერთაშორისო უსაფრთხოება“, რომელიც 1998 წლის 17-18 სექტემბერს გაიმართა ბრიუსელში.

შესვედრაზე, რომელმაც დასაბამი მისცა ნატოში საქართველოსათვის ამ შეტად აქტუალური პრობლემატიკის განხილვას, გამოითქვა მოსაზრება, რომ საჭირო იყო აღნიშნულ შრგვალ მაგიდაზე დაწყებული პროცესის გაგრძელება და მისთვის უფრო მონანდასახული ხასიათის მინიჭება, რამაც ასახვა პოვა ეაპს-ის შემდგომ სამუშაო გეგმებში.

ნატო-საქართველოს ურთიერთობების მნიშვნელოვან მოვლენად იქცა საქართველოს პრეზიდენტის ე.შეგარდნაძის და აღიანსის გენერალური მდივნის ბატონ ხ.სოლანას შესვედრა, რომელიც გაიმართა ბრიუსელში 1996 წლის 23 აპრილს. ასევე განსაკუთრებული მნიშვნელობა ჰქონდა ბ-ნ ხ. სოლანას 1997 წლის 11-12 თებერვლის ყინიტს საქართველოში.

განსაკუთრებული აღნიშვნის ღირსია ევრო-ატლანტიკური თანამშრომლობის საბჭო (ეაპსი), რომელიც 1997 წელს შექმნა. იგი წარმოადგენს ნატოსა და პარტნიორ ქვეყნებს შორის თანამშრომლობის გადრეშავების ფორუმს.

ეაპს-ს დასაბამი მიეცა 1997 წლის 30 მაისს ქ. სინტრაშში (პორტუგალია). ეს შოვლენა საქართველოს ნატოსთან თანამშრომლობის ახალი ეტაპის დასაწყისად შეიძლება ჩაითვალოს.

ევროატლანტიკური უშიშროების სისტემის მშენებლობაში ნატოსა და ეაპს-ის როლის შესახებ საგნობრივი მსჯელობა გაიმართა ნატოსა და ეაპს-ის წევრ სახელმწიფოთა შეთავაზების შესვენებებზე, რომლებიც შედგა მადრიდში 1997 წლის 8 და 9 აგვისოს. მადრიდში მიწვეული იყო საქართველოს დელეგაცია საქართველოს პრეზიდენტის ბატონ ედუარდ შევარდნაძის შეთავაზებით.

მადრიდის სამიტზე გადაიდგა მნიშვნელოვანი ნაბიჯი ჩრდილოატლანტიკურ ალიანსთან პარტნიორი ქვეყნების პოლიტიკური და სამხედრო წარმომადგენლობების დონის ასამაღლებლად. კერძოდ, 1997 წლის 28 მარტს გაფორმებული ე.წ. ბრიუსელის ხელშეკრულების შესაბამისად, პარტნიორებს საშუალება ეძლეოდათ შეექმნათ ნატოსთან სრულფასოვანი დიპლომატიური წარმომადგენლობები.

ამ გადაწყვეტილების შესაბამისად, საქართველოს ელჩმა სურაბ აბაშიძემ 1998 წლის 22 აპრილს რწმუნებათა სიგელი გადასცა ნატოს გენერალურ მდივანს.

საბჭოს ფარგლებში ჩამოყალიბებულია კავკასიის საკითხებზე მომუშავე საგანგებო ჯგუფი, რომლის საქმიანობაც რეგიონური თანამშრომლობის განვითარების ინტერესებს ემსახურება. დღეისათვის მუშაობა მსმდინარეობს შემდეგ საკითხებზე:

- თავდაცვის ეკონომიკა;
- საგანგებო სიტუაციები;
- უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული სამეცნიერო და გარემოსდაცვითი საკითხები.

- საზოგადოებასთან ურთიერთობა და ინფორმაცია;

ეკრო-ატლანტიკური თანამშრომლობის საბჭოს ფარგლებში ნატო-სთან საქართველო ასევე თანამშრომლობს 19+1 (ნატოს ქვეყნები+საქართველო) ფორმატში, სადაც განიხილება უსაფრთხოების საკითხები. ბოლო პერიოდში ამ ფორმატში განსაკუთრებით აქტიურია განიარაღებისა და შეიარაღებაზე კონტროლის პრობლემატიკა.

ნატოს გენერალური მდივანი ბ-ნი ს. სოლანა განმეორებით ეწვია საქართველოს 1998 წლის 29-30 სექტემბერს. საქართველოს პრეზიდენტთან და სხვა ხელმძღვანელებთან საუბრისას განხილულ იქნა ევროპული უსაფრთხოების საკითხები, საქართველოს და ზოგადად კავკასიური პრობლემატიკა. განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმო კავკასიის რეგიონის სტრატეგიულ მნიშვნელობას ევრაზიული სატრანზიტო დერეფნისა და კასპიის ენერგორესურსების პროექტების კონტექსტში.

ნატოსა და საქართველოს შორის სამხედრო კონტაქტები 1993 წლიდან დაიწყო. მაგრამ ამ თანამშრომლობის რეალური და პრაქტიკული განხორციელება მას შემდეგ განდა შესაძლებელი, რაც ბმპ-ის ფარგლებში ალიანსისა და პარტნიორებს შორის გაფორმდა ინდივიდუალური პარტნიორების პროგრამები (იპპ). საქართველოსთან პირველი იპპ (1996 წლისათვის) დამტკიცდა 1995 წლის დეკემბერში. იპპ-ში მოცემულია სხვადასხვა სფეროში თანამშრომლობის კონკრეტული ღონისძიებები და თემები.

განსაკუთრებულ ყურადღებას იმსახურებდა ვარჯიშებისა და თბერაციების სფერო, რომელშიც საქართველო უკვე იწყებდა ნატოსა და პარტნიორ ქვეყნებთან პრაქტიკულ თანამშრომლობას. კერძოდ, 1996 წელს ნატო-ბმპ-ის ფარგლებში დაგეგმილ სამხედროს წვრთნებში მონაწილეობისათვის გათვალისწინებულ იქნა საქართველოს სამხედრო პერსონალის ჩართვა ამ ვარჯიშების დაგეგმვისა და მომზადების პროცესში.

1997-1998 წლების ინდივიდუალური პარტნიორობის პროგრამებმა შემდგომი იმპულსი მისცეს ნატოსთან საქართველოს

სამხედრო თანამშრომლობას. განსაკუთრებით აღსანიშნავია, რომ ეს პროცესი მზარდი ტენდენციით სასიათღებოდ და მას უკვე კონკრეტული შედეგებიც მოჰქონდა. ასე, მაგალითად, 1997 წლის მანძილზე საქართველოდან წარგზავნილმა 5 სამოქალაქო და სამხედრო პირმა სპეციალური ნ-თვისანი კურსები გაიარა ნატოს მარშალის ცენტრში (გარბში, გერმანია). ოფიცერთა სპეციალიზირებულ კურსებზე ობერაპერგაუსში (გერმანია) კი მომზადება გაიარა 9 ოფიცერმა. ქართველმა სამხედროებმა მონაწილეობა მიიღეს ნატოს წევრ და პარტნიორ ქვეყნებში გაძარბულ 18 სამხედრო-სავლელ წვრთნასა და სამეთაურო-სამტაბო სწავლებლაში, აქედან 5 მათგანში ქვეგანაყოფების (ოცეული) დონეზე.

ნატოსა და საქართველოს სამხედრო თანამშრომლობა მსოფლიოდ იმპ-ით როდი შემოიფარგლებოდა. ამ თვალსაზრისით, დიდ მნიშვნელობას იქენდა ნატოს შესაბამის უწყებებთან ქართველი სამხედროების დაკავშირება, დელეგაციებისა და ექსპერტთა ჯგუფების გაცვლები, მათი სწავდასწავა ღონისძიებებში მონაწილეობა და სსცა.

1994 წლის 28 აპრილს, ბელგიის ქ.მონსში განლაგებულ ევროპაში მოკავშირეთა შეიარაღებული ძალების მთავარსარდლობის მტაბბინაში, საწეიმოდ გაისსნა პარტნიორობის საკოორდინაციო ცენტრი, რომლის მიზანი გასლდათ პშპ-ის ე.წ. სამხედრო ნაწილის განსორციელება. 1996 წლის აპრილიდან აღნიშნულ ცენტრში მუშაობა დაიწყო ქართველმა ოფიცერმა.

1999 წლის მარტში საქართველოს გადაეცა PARP-ის პროცესში მონაწილეობის კითხვარო-შეფასება, რამაც ფაქტურად დასაბამი მისცა საქართველოს მონაწილეობას ამ უმნიშვნელოვანეს პროცესში. ამგვარად, საქართველომ გადადგა პრინციპული ნაბიჯი თავისი შეიარაღებული ძალების ნატოს სტანდარტების შესაბამისად რეფორმირების გზაზე.

როგორც ზემოთ აღინიშნა, უკვე მე-ნ წელია საქართველო ნატოსთან თანამშრომლობს პროგრამის „პარტნიორობა მშყადობისათვის“ ფარგლებში. ეს თანამშრომლობა თანდათან უფრო

მისანშიმართული ხდება. 2001 წლის ივნისში საქართველოში წარმატებით ჩატარდა მრავალეროვნული მასშტაბური წვრთნა "ქოლშერატივ პარტნერ-2001", ხოლო 2002 წლის სწავლება "ქოლშერატივ ბესტ ეფორტ-2002".

თავდაცვის სამინისტრო აქტიურადაა ჩართული პარპ-ის (PfP Planning and Review Process) პროცესში, რაც ნატო-ს სტანდარტების ათვისებას ემსახურება.

2001 წლის გაზაფხულზე დაინერგა ნატოსთან რეგულარული პოლიტიკური კონსულტაციების პრაქტიკა, რასაც წყენი ქვეყნისათვის უდიდესი პრაქტიკული მნიშვნელობა აქვს. ეს კონსულტაციები ძირითადად ტარდება ქართული მხრიდან საგარეო საქმეთა მინისტრის მოადგილის, ხოლო ნატო-ს მხრიდან პოლიტიკური დირექტორატის ხელმძღვანელის დონეზე. კონსულტაციების თემატიკაა უსაფრთხოების საკითხები.

წელიწადში ორჯერ ტარდება ეაპს-ის საგარეო საქმეთა მინისტრების შეხვედრები. განსაკუთრებული კმაყოფილებით გვინდა აღვნიშნოთ ჩრდილო-ატლანტიკური საბჭოს 2001 წლის დეკემბერში გამართულ საგარეო საქმეთა მინისტრთა შეხვედრის დასკვნითი კომუნიკე, სადაც დაფიქსირდა ორი ძალზე მნიშვნელოვანი მოქმეტი. პირველი - ხაზი გაესვა სამხრეთ კავკასიის ქვეყნების როლის ანტიტერორისტული კოალიციის მხარდაჭერაში. მეორე - საბჭო გამოვიდა მოწოდებით რათა უახლოეს ხანში გადაიჭრას რუსეთ-საქართველოს შორის არსებული საკითხები, რომლებიც ეუთოს სტამბოლის სამიტის გადაწყვეტილებათა შესრულებას ეხება. ეს იყო მნიშვნელოვანი მხარდაჭერა საქართველოსთვის.

აღსანიშნავია თანამშრომლობა განათლების სფეროში. ნატოს სკოლაში ობერაპერგაუში და ნატოს თავდაცვის კოლეჯში ყოველწლიურად კვალიფიკაციას იმაღლებენ ქართველი მსმენელები, რომელთა სწავლების ხარჯს ფარავს ნატო. ნაყოფიერად შეიძლება შეფასდეს ქართველი და ნატოელი მეცნიერების თანამშრომლობა. 2001 წელს თბილისში ჩატარდა ნატოს

სამეცნიერო კომიტეტის გასვლითი სხდომა. ასევე მნიშვნელოვანია ნატოს ინფორმაცია და პრესის ოყისის დახმარება საქართველოს არასამთავრობო ორგანიზაციებისადმი გრანტების საშუალებით.

ნატოსთან საქართველოს თანამშრომლობა უახლოეს მომავალში კიდევ უფრო მრავალმხრივ ხასიათს მიიღებს. განხორციელდება მრავალმხრივი პოლიტიკური კონსულტაციები, მათ შორის ეაპსის კავკასიის რეგიონულ ჯგუფში. ამ კონსულტაციების მიზანია ევროატლანტიკური უსაფრთხოების ახალი სისტემის ჩამოყალიბება და მასში საქართველოს სრული ინტეგრირება. გაფართოვდება ჩვენი მონაწილეობა ბპპ-ით გათვალისწინებულ სხვადასხვა პროცესებსა და ინიციატივებში. თუკი საქართველოში სამხედრო რეფორმები სწორმართულად წარიმართება, ეტაპობრივად მიღწეული იქნება ჩვენი შეიარაღებული ძალების სტანდარტების თავსებადობა ალიანსის სამხედრო პარამეტრებთან. გარკვეულ ეტაპზე შესაძლებელია ეაპს-ის ეგიდით ნატოს როლის გააქტიურებაც რეგიონში არსებული კონფლიქტების, კერძოდ, აფხაზეთის, პრობლემის მოსაგვარებლად.⁴⁵

რაც შეეხება სამხრეთ კავკასიას და, კერძოდ, საქართველოს ადგილს ალიანსის მომავალ გეგმებში, ბევრია დამოკიდებული იმაზე, თუ რამდენად წარმატებით განვითარდება ცნობილი საერთაშორისო ენერგეტიკული და სატრანსიტო პროექტები. თუკი ისინი რეალურად დაუწყვიდრებენ რეგიონს ახალ ფუნქციას მსოფლიოს გეოპოლიტიკურ რუკაზე და კასპის ენერგორესურსებს აქცევენ დასავლეთის ქვეყნების ენერგიით უზრუნველყოფის ალტერნატიულ წყაროდ, მაშინ, ალბათ, რეალურად წამოიჭრება სამხრეთ კავკასიის შესაბამის ქვეყნებზე დასავლეთის, შესაძლოა თვით ნატოს, უსაფრთხოების გრანტების გავრცელების საკითხი.

საქართველო ევროპული მშვიდობისა და სტაბილურობის ერთ-ერთ უმთავრეს საფუძვლად განიხილაეს ევროპაში თანამშრომლობისა და უსაფრთხოების ორგანიზაციას, რომლის წევრიც

⁴⁵ ზ. აბაშიძე, „ნატო და საქართველო უტომიოდან რეალობამდე“, თბილისი, 2000.

ის 1992 წლის 8 ივნისიდანაა.

1992 წლის 13 იანვარს საქართველოს რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა სამინისტრომ მიიღო გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის ელჩის ევრობაში თანამშრომლობისა და უსაფრთხოების კონფერენციაში (იმხანად ასე ეწოდებოდა ეუთო-ს), როგორც მოქმედი თავმჯდომარის, ბატონი ვ. პოეინსკის წერილი. იგი იტყობინებოდა, რომ კონფერენციის ხელშეწყობა თანახმაა იყო საბჭოთა კავშირისაგან გამოყოფილი ახალი სახელმწიფოების კონფერენციაში არჩევანზე, რისთვისაც აღნიშნულ სახელმწიფოებს უნდა ეკისრათ გარკვეული ვალდებულებები და ეროვნული კანონმდებლობის დონეზე გამოეხატათ ნება.⁴⁶

საქართველო განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ანიჭებს იმ პრინციპებსა და გადაწყვეტილებებს, რომლებიც ასახულია ეუთო-ს ბუდაპეშტის, ლისაბონისა და სტამბოლის სამიტების დასკვნით დეკლარაციაში.

ეუთო-ში შესვლით საქართველოს საშუალება მისცა საკუთარ თავზე აეღო გარკვეული ვალდებულებები, ამავე დროს, ეუთო-ს პრინციპების შესაბამისად, ესარგებლა ქვეყნის უსაფრთხოების დაცვის, მისი ტერიტორიული მთლიანობის შენარჩუნებისა და დემოკრატიული განვითარების გარანტიებით.

ეუთო-ს სფეროში არსებული კონფლიქტების თავიდან აცილების და კრიზისის მოწესრიგების ერთ-ერთი ძირითადი ინსტრუმენტია გრძელვადიანი მისიები. 1992 წლის დეკემბრიდან ეუთო-ს მისია საქართველოშიც ფუნქციონირებს. მისიის მიზანია სამხრეთ ოსეთსა და აფხაზეთში, საქართველო კონფლიქტების პოლიტიკური საშუალებებით მოწესრიგების, მხარეებს შორის მოლაპარაკებითი პროცესის ხელშეწყობა, მთელი ქვეყნის ტერიტორიაზე დემოკრატიული ინსტიტუტების მშენებლობასა და ადამიანის უფლებათა დაცვის უსრუნველყოფაში დახმარება - თავისუფალი მასობრივი ინფორმაციის საშუალებათა მხარ-

⁴⁶ საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს არქივი, აღწერა 1(დამ), საქმე 6.

დაჭერა, დემოკრატიული კანონმდებლობისა და სამართალ-
დამცავი ორგანოების შექმნა, არსებების შეთვალეურობა
და ა.შ., მხარეებთან ურთიერთობა და ერთობლივი სამშვიდობო
ქალების მონიტორინგი. მისიის მიზანმიმართულია აგრეთვე, მოქმედე-
ბათა კოორდინირება ერთი-ს ერთგულ უმცირესობათა კომი-
სარსა და დემოკრატიული ინსტიტუტებისა და ადამიანის უფლებ-
ბათა ბიუროსთან, ურთიერთობა ევროკავშირს, ევროსაბჭოს,
გაეროსა და საქართველოში მოქმედ სხვა საერთაშორისო
ორგანიზაციებთან.

საქართველოში ერთი-ს მისიის მხარდაჭერით მიღწეულია
გარკვეული შედეგები ქართულ-ოსური კონფლიქტის მოწესრი-
გებაში. მისიის ხელშეწყობის აქტიური მუშაობის შედეგად
შესაძლებელია გახდა ლტოლვილ და იძულებით გადაადგილებულ
პირთა დაბრუნება სამხრეთ ოსეთის ზოგიერთ სოფელში. კვლავ
აქტუალურად დგას ცხინვალის რეგიონის დემილიტარიზაციის
საკითხი, რომლის გადაწყვეტის გარეშე შეუძლებელია კონფ-
ლიქტის რეალურ მოგვარებაზე საუბარი. მისია მონაწილეობს
აქ განლაგებული შერეული სამშვიდობო ქალების თანდათანობით
შემცირებისა და მათი ფუნქციების სამართალდამცავი სტრუქტურ-
ებისათვის გადაცემის პროცესშიც.

1994 წლიდან მისია მონაწილეობს კონფლიქტის მოწესრი-
გების შერეული საკონტროლო კომისიის სხდომებსა და ქართულ-
ოსური უფლებამოსილი დელეგაციების ექსპერტთა ჯგუფების
შესვენებებში. 1997 წლიდან ცხინვალში ფუნქციონირებს ერთი-ს
ადამიანის უფლებათა დაცვის ოფისი, რომლის მუშაობასაც
საგანგებო მნიშვნელობა ენიჭება, რადგან კვლავ საყურადღებოა
ცხინვალში და მის მხედობარე დასახლებულ მუნიციპალიტეტში ადამიანის
უფლებათა დაცვასთან დაკავშირებული საერთო მდგომარეობა.
აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ ერთი-ს მისიას არაერთხელ გაუწევია
მუშაობისათვის დანართობა ცხინვალის რეგიონის მაცხოვრებელ-
თათვის.

2000 წლიდან, ერთი-ს ავსტრიის თავმჯდომარეობის

ძალისხვევით, გააქტიურდა მოლაპარაკებათა პროცესი, გაიზარდა ექსპერტთა შესვედრების რაოდენობა და ჩამოყალიბდა „ბადენის პროცესი“, დაწესდა მოლაპარაკებათა რეგულარული განრიგი, მასში ეუთო-ს „ტროიკის“ ჩართვით. შესვედრებზე განხილება ურთიერთდობის განმტკიცების ზომები, როგორც კონფლიქტის პოლიტიკური მოწესრიგების ძირითადი ასპექტი, კონფლიქტის ზონის ეკონომიკური რეაბილიტაციისა და ამასთან დაკავშირებით ქართული და ოსური მხარეების ფინანსური დახმარების საკითხები, როგორც რეალური და პრაქტიკული წვლილი ქართულ-ოსური კონფლიქტის მოწესრიგების პროცესში.

2001 წლის დეკემბერში ბუქარესტში, ეუთო-ს მინისტრთა საბჭოს სხდომის საბოლოო დოკუმენტში ცალსახად აისახა საქართველოს დამოუკიდებლობის, სუვერენიტეტისა და ტერიტორიული მთლიანობისადმი სრული მხარდაჭერა. აგრეთვე, პირველად დაფიქსირდა საქართველოს სახელმწიფოს შექადგენლობაში ცხინვალის რეგიონის სტატუსის განსაზღვრის საჭიროება.

საგანგებოდ უნდა აღინიშნოს კონფლიქტის რეგონში მცირე იარაღის ამოღების პროექტი, რომელიც 2000 წლიდან სორციელდება. ამ პერიოდში შეგროვებულ და განადგურებულ იქნა 1270 ერთეული იარაღი და 205 კგ ასაფეთქებელი ნივთიერება. პროექტი საგრძნობლად დაეხმარება კონფლიქტის მოწესრიგებისა და რეგიონის მოსახლეობაში ურთიერთდობის აღდგენის პროცესს.

დაგეგმილია იარაღის ჩაბარების საფუძველზე რეგიონის ეკონომიკური რეაბილიტაციის პროგრამების განხორციელება. ამჟამად, პროექტის ფარგლებში ევროკომისიის, ნორვეგიის, ბრიტანეთისა და საქართველოში ეუთო-ს მისიის მონაწილეობით მოხერხდა სარწყავი არსის აღდგენა, საკოორდინაციო ცენტრისათვის საოფისე მოწყობილობების შექენა და ცხინვალის ერთ-ერთ სკოლას გადაეცა კომპიუტერები. აგრეთვე, მიმდინარეობს მუშაობა საერთაშორისო დონორების მიზიდვაზე იარაღის ჩაბარებისათვის საკომპენსაციო პროგრამების განხორციელების მიზნით, რაც მნიშვნელოვნად დააჩქარებს მოსახლეობიდან

შეიარაღების ამოღების პროცესს.

მნიშვნელოვანია, რომ ეუთო არის ის საერთაშორისო ორგანიზაცია, რომელმაც ბუდაპეშტის (1994), ლისაბონის (1996) და სტამბოლის (1999) სამიტებსა და კოპენჰაგენის (1997), ოსლოს (1998), ვენის (2000) მინისტრთა საბჭოს სსიდომების საბოლოო დოკუმენტებში აღიარა და დაგმო აფსაზეთში, საქართველო განხორციელებული ეთნიკური წმენდა, ძირითადად ქართული მოსახლეობის მიმართ.

1997 წლიდან ეუთო მონაწილეობას ღებულობს ყენევის პროცესში, თუმცა წარმართავი როლი კვლავ გაეროს ეკუთვნის. დადებითად შეიძლება შეფასდეს სოსუმში გაეროსა და ეუთო-ს მიერ ერთობლივი ადამიანის უფლებათა დაცვის ოფისის გახსნა, მაგრამ აღსანიშნავია, რომ დაარსებიდან დღემდე მისი მუშაობა არაეფექტურია და მხოლოდ სოსუმის რეგონით შემოიფარგლება. აუცილებელია სოსუმის სავლეთ ოფისის მიმართ სრულიად განსხვავებული, ანლებური მიდგომის შემუშავება. საქმიანობის ძირითადი მიმართულება ადამიანის უფლებათა ობიექტური მონიტორინგი, დარღვევების ფაქტების დადგენა, დაფიქსირება და პოლიტიკურ-ჰუმანიტარული შეფასება უნდა იყოს.

1998 წელს ოსლოში გადაწყდა მსგავსი ოფისის გაღის რეგონშიც გახსნა, მაგრამ სამწუნაროდ ეს საკითხი ყოვნდება სანამ არ იქნება მიღწეული აფსაზური მსარის თანხმობა. ამასთან დაკავშირებით 2000 წლის ნოემბერში გალში მუშაობდა ერთობლივი შემფასებელი მისია, რაც გაეროსა და ეუთო-ს თანამშრომლობის კარგი პრეცედენტია. სამწუნაროდ, შემფასებელი მისიის საბოლოო ანგარიშში არ დაფიქსირებულა ტერმინი „ეთნიკური წმენდა“, ხოლო ზოგიერთი საკითხი ერთგვარად შერბილებული ფორმით წარმოჩინდა, მაგრამ იქ ნათლად აისახა ქართული მოსახლეობის უფლებათა შელასვის ფაქტები, მათ შორის, დაბრუნებულთათვის უსაფრთხოების გარანტიების არ არსებობა, სკოლებში ქართულ ენაზე სწავლების აკრძალვა და აგრეთვე უადრესად რთული სოციალური და ეკონომიკური მდგომარეობა.

ვითარების ადგილზე გაცნობისა და იმის გაოცების წინაშე, რომ ადამიანის უფლებათა დარღვევის ფაქტებს კონფლიქტის ზონაში დღესდღეობით ყველაზე მეტად გაღის რაიონში აქვს ადგილი, შექმდე შექმფასებელმა მისიამ გააკეთა რეკომენდაცია გალში სოხუმის ოფისის ფილიალის გახსნის თაობაზე, მაგრამ აფხაზური მხარის დესტრუქციული დამოკიდებულების გამო კვლავ ვერ სერსდება ამ რეკომენდაციის განხორციელება.

2001 წლის თებერვალში ეუთო-ს საპარლამენტო ასამბლევს მიერ შექმნა აფხაზეთის საკითხზე სპეციალური კომიტეტი (ad hoc committee).

1998-2002 წლებში ეუთო-მ დაგმო აფხაზეთის სეპარატისტული რეჟიმის მიერ ჩატარებული ე.წ. საპრეზიდენტო, საპარლამენტო და ადგილობრივი არჩევნები.

საქართველოს ხელისუფლების ოფიციალური მოთხოვნის საფუძველზე ევროპაში უშიშროებისა და თანამშრომლობის ორგანიზაციის (ეუთო) მუდმივმა საბჭომ 1999 წლის 15 დეკემბრის გადაწყვეტილებით საქართველოში ეუთო-ს მისიას გაუფართოვა მანდატი (გადაწყვეტილება #334), საქართველო-რუსეთის ფედერაციის საზღვრის ჩეჩნეთის მონაკვეთზე საერთაშორისო მონიტორინგის განსახორციელებლად.

2001 წლის 13 დეკემბერს ეუთო-ს მუდმივმა საბჭომ მიიღო გადაწყვეტილება (#450) საქართველო-რუსეთის ფედერაციის სასელმწიფო საზღვრის ჩეჩნეთის მონაკვეთზე სამხედრო დამკვირვებელთა საერთაშორისო მონიტორინგის ერთი წლით გაგრძელებისა და დასავლეთით, ინგუშეთის მონაკვეთზე, მისი გაგრძობის თაობაზე. ამ გადაწყვეტილებით 2002 წლის 2 იანვარს დაიწყო მონიტორინგი ასას ხეობაში, გაიხსნა დამატებითი სამეთვალყურეო პუნქტი სოფელ სნოში. მეთვალყურეთა საერთო რაოდენობა ზამთრის პერიოდში 42-ს, სოლო ზაფხულში 54-ს შეადგენს.

ადსანიშნავია, რომ ეუთო-ს სამონიტორო ოპერაციის ანგარიშებში მისი დაარსებიდან დღემდე არ დაფიქსირებულა

სახელმწიფოს გადაკვეთის ფაქტები, თუმცა არაერთხელ აღინიშნა რუსეთის ფედერაციის ვერტმფრენების მიერ საქართველოს საჰაერო სივრცის დარღვევის შემთხვევები.

საგანგებოდ უნდა აღინიშნოს ეუთო-ს, კერძოდ მისი დემოკრატიული ინსტიტუტებისა და ადამიანის უფლებათა ბიუროს, დაინტერესება საქართველოში მიმდინარე დემოკრატიზაციისა და კონფლიქტების მოწესრიგების პროცესით.

1998 წლის ნოემბერში ხელი მოეწერა ეუთო-სა და საქართველოს შორის ურთიერთგაგების შეთანხმდუმს. შეთანხმდუმის ფარგლებში ეუთო-ს დემოკრატიული ინსტიტუტებისა და ადამიანის უფლებათა ბიურომ განახორციელა საქართველოსათვის დემოკრატიზაციის პროცესის ხელშეწყობის პროექტები. აგრეთვე საქართველოს ხელისუფლების მოწვევის საფუძველზე ეუთო/დიაუბ უწევდა მონიტორინგს 1999 წლის საპარლამენტო და 2000 წლის საპრეზიდენტო არჩევნებს.

2001 წლის იანვრიდან წარმატებით მიმდინარეობს ეუთო-ს ეროვნულ უმცირესობათა უმაღლესი კომისიის პროექტი, რომლის მიზანია სამცხე-ჯავახეთში ვითარების კვლევა და ანალიზი. მიუხედავად იმისა, რომ რეგიონში მოქმედებს რამდენიმე სომხური ნაციონალისტური დაჯგუფება („ჯავახკი“, „ფირქი“, „სარი“), რომლებიც რეგიონის ეთნიკური ნიშნით ავტონომიას მოითხოვენ, პროექტის კორესპონდენტებს არ დაუფიქსირებიათ ამ თვალსაზრისით დაპაბულობისა და ადამიანის უფლებათა დარღვევის ფაქტები.

ევრაზიის კონტინენტზე სტაბილურობის განმტკიცების, ახალი და ფუნდამენტური პრინციპების ჩამოყალიბების თვალსაზრისით, განსაკუთრებული მნიშვნელობის მოვლენად განიხილება ევროპის უშიშროებისა და თანამშრომლობის ორგანიზაციის უმაღლესი დონის სამიტი, რომელიც 1999 წლის ნოემბერში გაიმართა სტამბოლში. ამ სამიტზე დეტალურად ყურადღარების გამახვილება აუცილებელია, რამდენადაც იგი საქართველოსათვის ისტორიული გადაწყვეტილებებით დაგვირგვინდა. დეტალურად

შევესთთ შავი ზღვის ეკონომიკური თანამშრომლობის ორგანიზაციის სამიტს, რომელიც შემოაღნიშნულ ღონისძიებას დაემათვია; ეს მასალა გარკვეულწილად წარმოდგენას შეუქმნის მკითხველს საქართველოსათვის ამ არანაკლებ მნიშვნელოვანი საერთაშორისო ორგანიზაციის საქმიანობის სფეროზეც.

სამიტის მუშაობაში მონაწილეობა მიიღო 5/4 სასელმწიფომ, აგრეთვე მრავალი საერთაშორისო და არასამთავრობო ორგანიზაციის დელეგაციებმა. სტამბოლი დღეს უდიდესი მსოფლიო მოვლენების მასპინძელია, ბრძანა თურქეთის რესპუბლიკის პრეზიდენტთან სულეიმან დემირელთან შესვედრისას საქართველოს პრეზიდენტმა ედუარდ შევარდნაძემ, რომელიც 17 ნოემბერს ოფიციალურ დელეგაციასთან ერთად ეუთოს სამიტის მუშაობაში მონაწილეობისათვის ეწვია სტამბოლს.

ეუთოს სამიტის წინა დღეს, სტამბოლმა კიდევ ერთ, რეგიონური თვალსაზრისით უმნიშვნელოვანეს, საერთაშორისო შესვედრას უმასპინძლა. შავი ზღვის ეკონომიკური თანამშრომლობის ორგანიზაციის - "ბისეკის" წევრი სასელმწიფოების მეთაურები და დელეგაციათა ხელმძღვანელები შეიკრიბნენ რიგგარეშე შესვედრაზე, რათა შეეფასებინათ ბოლო ხანებში ევრობაში მიმდინარე მოვლენების ფონზე "ბისეკის" ახალი შესაძლებლობანი.

„ჩვენ გვინდა, რომ "ბისეკის" სივრცე მშვიდობისა და თანამშრომლობის რეგიონად იქცეს, ხოლო ჩვენი საქმიანობა მიმართული იყოს ევროპის ქვეყნების კონსოლიდაციისაკენ“ განაცხადა "ბისეკის" აღმასრულებელ სამდივნოში გაძართულ შესვედრაზე წარმომტმულ მისასაღმებელ სიტყვაში მასპინძელი ქვეყნის პრეზიდენტმა სულეიმან დემირელმა. ეს მისწრაფება, როგორც ორგანიზაციის საერთო მიზანი, აისახა როგორც სამიტის საბოლოო დოკუმენტში, ისე დეკლარაციაშიც. ორგანიზაციის წევრებმა ერთსულაოვნად დაადასტურეს თავიანთი პოლიტიკური ნება, ხელი შეუწყონ "ბისეკის" ფარგლებში მშვიდობასა და უშიშროებას მრავალმხრივი ეკონომიკური თანამშრომლობის მიზნით. საზვასპით აღინიშნა, რომ

არსებობის "შვიდი წლის მანძილზე "ბისეკმა" ხელი შეუწყო მშვიდობისა და უშიშროების განშტკივების პროცესს. ეს ორგანიზაცია ამკვიდრებს პრაგმატულ აზრს იმის თაობაზე, რომ ეკონომიკური თანამშრომლობა წარმოადგენს ნდობის აღდგენის ეფექტიან საშუალებას და ასალი ევროპის არქიტექტურის საყრდენს. თუმცა, ამავე დროს, ისიც ითქვა, რომ „ბისეკის“ შესაძლებლობანი ჯერ კიდევ არ არის სრულად გამოყენებული.

შეხვედრაზე ხაზგასმით აღინიშნა აგრეთვე ის, რომ „ბისეკმა“ უნდა გაააქტიუროს სწრაფვა ევროპაში სრული ინტეგრაციისაკენ, გააფართოვოს თანამშრომლობა სხვადასხვა საერთაშორისო ორგანიზაციასთან, უწინარეს ყოვლისა, ევროკავშირთან. წევრი სახელმწიფოების წარმომადგენლებმა მხარი დაუჭირეს და გაშლათეს მზადყოფნა, ხელი შეუწყონ „შავი ზღვის გაჭრობისა და განვითარების ბანკს“, როგორც „ბისეკის“ საფინანსო საპირკველს რეგიონის ეკონომიკური განვითარების საქმეში. როგორც ცნობილია, გაეროს გენერალურმა ასამბლეამ „ბისეკს“ დამკვირვებლის სტატუსი მიანიჭა. შეხვედრის მონაწილეთა შეფასებით, ამ აქტმა ხელი შეუწყო „ბისეკს“ შეერთებოდა საერთაშორისო ორგანიზაციების ოჯახს, როგორც თანასწორი პარტნიორი, რაც რეგიონს დაეხმარება უფრო კონკურენტუნარიანად ჩაერთოს გლობალიზაციის პროცესში.

შეხვედრაზე გამოითქვა მრავალი საინტერესო ინიციატივა, მათ შორის, „ბისეკის“ ფარგლებში თავისუფალი საგაჭრო რეჟიმის შემოღების თაობაზე. ამ წინადადებით მიმართა შეხვედრის მონაწილეებს რუმინეთის პრეზიდენტმა ემილ კონსტანტინესკუმ. ენერგეტიკისა და ტრანსპორტის სფეროში თანამშრომლობის გააქტიურების სურვილი გამოთქვა სომხეთის პრეზიდენტმა რობერტ ქოჩარიანმა.

რეგიონში ბოლო ხანებში მომხდარი კატასტროფების ფონზე საკმაოდ აქტუალურად გამოიკვეთა საგანგებო მდგომარეობისა და დახმარებისა და გაშლამაურების შექანიშმების შექმნის აუცილებლობა. სწორედ ამ პრობლემას მიაპყრო ყურადღება რუსეთის

საგანგებო სიტუაციათა მინისტრმა სერგეი შოიგუმ, რომელმაც წამოაყენა წინადადება „ბისეკის“ ფარგლებში შაშველი ცენტრის შექმნის თაობაზე.

თავის გამოსვლაში საქართველოს პრეზიდენტმა ედუარდ შევარდნაძემ ორგანიზაციის სამომავლო პროგრამა პირდაპირ დაუკავშირა რეგიონში მშვედობისა და სტაბილურობას პრობლემას. „ჩვენს რეგიონში მიმდინარე პროცესების დინამიკა არ გვაძლევს უფლებას, დაველოდოთ სამიტის ოფიციალურ მოწვევას ჩვენი პოზიციების შესათანხმებლად. განსაკუთრებულ შემთხვევას იწვევს ის, რაც ამჟამად ხდება ჩრდილოეთ კავკასიაში. ვფიქრობ, ჩვენს საერთო მიზნად უნდა გადაიქცეს, არ დაგუშვათ საოპარი მოქმედებების გაფართოება, რადგან ამან შეიძლება სერიოზული წინააღმდეგობები შეუქმნას რეგიონში მიმდინარე და დაგეგმილი ეკონომიკური პროექტების რეალიზაციას“, განაცხადა ედუარდ შევარდნაძემ. მან იმედი გამოთქვა, რომ „ბისეკი“ სერიოზულ წვლილს შეიტანს შავი ზღვის სივრცეში სიტუაციის სტაბილიზაციაში და „გამორიცხავს ყოველგვარ ეჭვს გლობალური პროექტების უსაფრთხოებასა და ეკონომიკურ მოძგებიანობასთან დაკავშირებით“. იქვე დასძინა, რომ დიდი აბრეშუქის გზის ფარგლებში ნავთობსადენებისა და სხვა უმნიშვნელოვანესი პროექტების განხორციელება დღის წესრიგში აყენებს რეგიონური სტაბილურობის საკითხებში უფრო მჭიდრო და აქტიური თანამშრომლობის აუცილებლობას.

პრეზიდენტმა შევარდნაძემ „ბისეკს“ პოლიტიკური გააქტიურებისაკენ მოუწოდა. განსაკუთრებით მნიშვნელოვნად მან ეს მიიჩნია ისეთ პირობებში, როდესაც დიდი საერთაშორისო ორგანიზაციები მსოფლიოში სხვადასხვა ცხელი წერტილებით არიან დაკავებული და ყოველთვის არ უთმობენ ჯეროვან ყურადღებას კავკასიის საქმეებს. შავი ზღვის ეკონომიკური თანამშრომლობის ორგანიზაციის ერთ-ერთი მიზანი რეგიონის ბედზე ერთობლივი პასუხისმგებლობა უნდა გახდეს და ეს საქმიანობა უნდა წარიმართოს მისი უმთავრესი მიზნის - ეკონომიკური აქტივობისათვის

ზრდის პარალელურად.

ედუარდ შევარდნაძის განცხადებით, დადგა დრო, რომ „ბისეკმა“ მოძიების შესაბამისი ბალანსი ეკონომიკურ თანამშრომლობასა და რეგიონულ უსაფრთხოებას შორის, განსაზღვროს თავისი ადგილი სხვა რეგიონული ჯგუფებისა და სამთავრობათშორისო ორგანიზაციების ოჯახში 21-ე საუკუნის ასაღ, ევროპულ არქიტექტურაში. მისი შეფასებით, ეს საკითხები არის ერთი მნიშვნელობისაა, რადგან სწორედ მათ შეუძლიათ „ბისეკის“ საბოლოო წარმატების უზრუნველყოფა.

საქართველოს პრეზიდენტმა ყურადღება მიაპყრო ევროკავშირთან „ბისეკის“ თანამშრომლობის პროექტების განსაზღვრისა და შეშუშავების აუცილებლობას. დასასრულს კი აღნიშნა, რომ მომავალი წლიდან საქართველოს წარმომადგენელი დაიკავებს „ბისეკის“ გენერალური მდივნის პოსტს და ყველაფერს იღონებს, რათა კიდევ უფრო ნაყოფიერი გახდეს ორგანიზაციის საქმიანობა.

შესვედრის დასასრულს „ბისეკის“ წევრმა სახელმწიფოებმა ერთხლოვნად მიიღეს შავი ზღვის ეკონომიკური თანამშრომლობის სტამბოლის სამიტის დეკლარაცია.

18 ნოემბერს სტამბოლში მუშაობა დაიწყო ევროპაში უშიშროებისა და თანამშრომლობის ორგანიზაციის უმაღლესი დონის სამიტმა, რომელშიც 54 სახელმწიფოსა და სხვადასხვა საერთაშორისო და არასამთავრობო ორგანიზაციებთან ერთად მონაწილეობდა საქართველოს დელეგაცია საქართველოს პრეზიდენტის ედუარდ შევარდნაძის ხელმძღვანელობით.

უეთოს ეს შესვედრა ორგანიზაციის ფუძემდებელი დოკუმენტის, „პელსინკის დასკვნითი აქტის“ მიღების 25 წლისთავს დაემთხვა. დღეს უკვე „ვანკუვერიდან ვლადივოსტოკამდე“ გადაჭიმული ევრო-ატლანტიკური და ევრაზიური სივრცეების გამაერთიანებელი და გარკვეულწილად უნიკალური ორგანიზაცია ასაღი გეომოლოგიური მოწყობის საფუძვლად ამ სივრცეზე სტაბილურობის განმტკიცებას მისინევს და სწორედ ამ მიმართულებით აგებს

თავისი საქმიანობის პრიორიტეტებს. დღემდე ვაწეული მუშაობის ანალიზი ცხადყოფს იმ მნიშვნელოვან წვლილს, რომელიც ამ ორგანიზაციასა და მის ინსტიტუტებს შეაქვთ ადამიანის ფუნდამენტური უფლებების დაცვაში. დიდია მისი წვლილი დემოკრატიული ინსტიტუტების ჩამოყალიბება-განმტკიცების პროცესშიც, რაც, ბუნებრივია, მნიშვნელოვნად უწყობს ხელს ევრაზიის კონტინენტზე სტაბილურობის განმტკიცებას. ეუთო ასევე აქტიურად არის ჩაბმული ევროპაში სამხედრო უშიშროებისა და სამხედრო უწყებათა შორის ურთიერთნდობის განმტკიცების პროცესში.

შეიძლება ითქვას, რომ ეუთოს სტამბოლის სამიტი კავკასიური ნიშნით წარმოართა, რაც იმაზე მეტყველებს, რომ კოსოვოს მოკლენების შემდეგ კავკასიის რეგიონის უშიშროება და სტაბილურობა საერთაშორისო თანამეგობრობის ერთ-ერთ უმთავრეს საზრუნავად იქცა. მსოფლიოს პრაქტიკულად ყველა წამყვანი ქვეყნის მეთაურებმა თავანთი გამოსვლისას განსაკუთრებული აქცენტი, როგორც მოსალოდნელი იყო, სწორედ ჩრდილოეთ კავკასიაში მიმდინარე შეიარაღებულ დაპირისპირებაზე გააკეთეს.

ჩრდილოეთ კავკასიაში შექმნილ კრიზისულ სიტუაციასთან დაკავშირებით, შეშფოთება გამოთქვეს საფრანგეთის პრეზიდენტმა ჟაკ შირაკმა, ეუთოს მოქმედება თავმჯდომარეშ - ფინეთის პრეზიდენტმა მარტ ანტისაარიმ, გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის კანცლერმა გერჰარდ შროდერმა და სხვებმა. მათ განსაკუთრებული ყურადღება მიაპყრეს კონფლიქტების მოწესრიგების პროცესში, მათ შორის საქართველოში, ეუთოსა და ევროკავშირის როლის გაზრდას.

კავკასიის რეგიონში სტაბილურობის მისაღწევად საერთაშორისო მექანიზმების ამოქმედება მიიჩნია აუცილებელ ღონისძიებად თურქეთის რესპუბლიკის პრეზიდენტმა სულეიმან დემირელმა. ამ თვალსაზრისით, სრულიად ახალი ინიციატივით წარსდგა სამიტის წინაშე აზერბაიჯანის პრეზიდენტი ჰეიდარ ალიევი. მან შესვედრის მონაწილეებს შესთავაზა, შეიქმნას სამხრეთ კავკასიის რეგიონის უშიშროების პაქტი, რომელიც მოემსახურება გარეშე

აგრესიისაგან რეგიონის დაცვას, მშვიდობასა და რეგიონის სახელმწიფოთა მშვიდობიან თანაარსებობას.

სამიტზე სიტყვა წარმოთქვა საქართველოს პრეზიდენტმა ედუარდ შევარდნაძემ. მან თავის გამოსვლაში ხაზი გაუსვა იმ გარემოებას, რომ ეუთოს სივრცეში მიმდინარე მოვლენები ბევრად განსაზღვრავენ მთელი მსოფლიოს პოლიტიკურ ამინდს.⁴⁷

ორი დღის მუშაობის შემდეგ ევრობაში უშიშროებისა და თანამშრომლობის ორგანიზაციის სტამბოლის სამიტმა მუშაობა დაასრულა. „პელსინკის დასკვნითი აქტის“ მიღებიდან 25 წლისთავე მსოფლიოს ერთ-ერთმა უდიდესმა და გავლენიანმა ორგანიზაციამ სწორედ ის ნაბიჯები გადადგა, რომლებიც უმნიშვნელოვანესი წინაპირობა გახდება 21-ე საუკუნეში მის წევრ სახელმწიფოთა უშიშროების, სტაბილურობის, აყვავებისა და მშვიდობიანი თანაარსებობისათვის.

19 ნოემბერს ეუთოს წევრმა სახელმწიფოებმა, ხანგრძლივი მუშაობისა და დეტალური ანალიზის შემდეგ, ხელი მოაწერეს „ევროპული უშიშროების ქარტიას“, რომელიც პრაქტიკულად, უშიშროების სფეროში წევრ სახელმწიფოთა თანამშრომლობის პლატფორმას წარმოადგენს. დოკუმენტი ეუთოს ერთ-ერთ მთავარ ამოცანად უსახავს გააძლიეროს რეაგირება კონფლიქტებზე. იგი განსაზღვრავს, თუ როგორ უნდა გაძლიერდეს ეუთოს ინსტიტუტები, აღიარებს ადამიანური განზომილების პრიორიტეტს და სამხედრო პოლიტიკური განზომილების მნიშვნელობას.

დოკუმენტში ჩამოყალიბებულია ეუთოს ასლებური მიდგომა ისეთი პრობლემებისადმი, როგორებიც არის კრიზისის მართვა და პოსტკონფლიქტური რეაბილიტაცია. ქარტიაში ხაზგასმით არის მითითებული, რომ სახელმწიფოებს შიგნით არსებული კონფლიქტები საფრთხეს უქმნიან სახელმწიფოთა შორის სტაბილურ ურთიერთობას. როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ ეუთოს სტამბოლის

⁴⁷ ქვემოთ ქვეყნდება საქართველოს პრეზიდენტის ედუარდ შევარდნაძის გამოსვლის სრული ტექსტი.

სამიტი კავკასიური ნიშნით მიმდინარეობდა. ეს განწყობილება მკაფიოდ აისახა სამიტის მთავარ დოკუმენტშიც - „ევროპული უშიშროების ქარტიაში“, სადაც ხაზგასმით არის ნათქვამი, რომ მთლიანად ეუთოს სივრცეში მშვიდობისა და სტაბილურობის განმტკიცების თვალსაზრისით, განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია სტაბილურობის შენარჩუნება კავკასიასა და ცენტრალურ აზიაში. გარდა ამისა, დოკუმენტში განსაზღვრულია უშიშროების სფეროში სხვა საერთაშორისო ორგანიზაციებთან ეუთოს თანამშრომლობის ძირითადი მიმართულებები.

სამიტის ერთ-ერთი უნიშვნელოვანესი შედეგია „ევროპაში ჩვეულებრივი შეიარაღებული ძალების შესახებ“ ხელშეკრულება, რომელსაც ორგანიზაციის ოცდაათმა წევრმა სახელმწიფომ მოაწერა ხელი. იგი გულისხმობს მთელ რიგ სახელმწიფოებში შეიარაღების შემდგომ შემცირებას, რაც განსაკუთრებულ როლს შეასრულებს უსაფრთხო და ინტეგრირებული ევროპის მშენებლობის საქმეში. ამ ხელშეკრულებას უდიდესი მნიშვნელობა აქვს საქართველოსთვის, რადგან იგი საერთაშორისო საფუძველს ქმნის ჩვენი ქვეყნის ტერიტორიაზე არსებული რუსეთის სამხედრო კონტინგენტის შემცირებისა და საბოლოოდ მისი გაყვანის პროცესის დასაწყებად.

ხელშეკრულების თანდართული დოკუმენტია საქართველო-რუსეთის ერთობლივი განცხადება, რომლის თანახმადაც რუსეთმა იკისრა ვალდებულება, 2000 წლის 31 დეკემბრამდე შეამცროს საქართველოში არსებული თავისი ჩვეულებრივი შეიარაღება ადაპტირებული ხელშეკრულებით განსაზღვრული კვოტების მიხედვით. არა უგვიანეს 2000 წლის 31 დეკემბრისა, რუსეთმა ივალდებულა ვაზიანისა და გუდაუთის სამხედრო ბაზებიდან, აგრეთვე თბილისში განლაგებული სარემონტო საწარმოებიდან ჩვეულებრივი შეიარაღების გატანა. 2001 წლის 1 ივლისამდე კი ეს ორი ბაზა მთლიანად უნდა იყოს დაშლილი და გატანილი საქართველოდან.

ამ განცხადების თანახმად, საქართველო უფლებას აქვს

რუსეთის დროებით განლაგოს თავისი ჩვეულებრივი შეიარაღება ბათუმსა და ახალქალაქში. ამასთან, მხარეებმა უნდა დაასრულონ მოლაპარაკება ბათუმსა და ახალქალაქში განლაგებული რუსეთის სამხედრო ბაზებისა და საქართველოს ტერიტორიაზე განლაგებული სხვა სამხედრო ობიექტების ფუნქციონირების წესისა და ვადების შესახებ.

აღნიშნული დოკუმენტისა და შექმნაში მონაწილეობის შედეგად საქართველოს ტერიტორიაზე რუსეთის ფედერაციის კუთვნილი მძიმე შეიარაღება (ტანკები, ჯავშანმანქანები, საარტილერიო სისტემები) შექცირებულ იქნა 515 ერთეულით. მათ შორის, 59 ტანკი, 427 ჯავშანმანქანითა და 29 საარტილერიო სისტემით;

საქართველოს ტერიტორიიდან გაყვანილია 35 ტანკი, 337 ჯავშანმანქანა და 27 საარტილერიო სისტემა (სულ: 399 ერთეული). უტილიზირებულ იქნა 24 ტანკი, 90 ჯავშანმანქანა, 2 საარტილერიო სისტემა (სულ: 116 ერთეული).

მოსერსდა საქართველოს ტერიტორიაზე განლაგებული სამშვიდობო ძალების ტექნიკის ჩართვა ერთობლივი განცხადებით განსაზღვრულ ღიშიტებში (რამაც რუსეთის მხარისათვის აუცილებელი გახდა ბათუმის ბაზაზე 81, სოლო ახალქალაქში 78 ჯავშანმანქანის დამატებითი შექცირება).

მთლიანად დაიცალა მძიმე ტექნიკისაგან თბილისში განლაგებული სამხედრო ობიექტები.

სრულად დაიცალა და საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს გადაეცა ვაზიანის სამხედრო ბაზა, ასევე რიგი სტრატეგიულად მნიშვნელოვანი ობიექტებისა, მაგალითად, ვაზიანის სამხედრო აეროდრომი.

გაყვანილ იქნა ვაზიანის ბაზისა და ვადმოცემული ობიექტების პირადი შემადგენლობა.

აღნიშნული ბაზისა და სხვა ობიექტების დაცლა/გადმოცემის შედეგად, საქართველოს ტერიტორიიდან გავიდა არა მხოლოდ ენქს სელშეკრულებით შეზღუდული მძიმე ტექნიკა, არამედ

ვერტმფრენები, სატვირთო და სპეციალური ავტომობილები, სპეციალური მარაგები და სამხედრო ნაწილების ფუნქციონირებისათვის აუცილებელი სხვა აღჭურვილობა.

რუსეთის ფედერაციის ოფიციალური ინფორმაციით, გუდაუთის ბაზა მთლიანად დაიცალა მძიმე ტექნიკისაგან. კერძოდ, გაყვანილ იქნა 102 ჯავშანმანქანა და 11 საარტილერიო სისტემა, ხოლო დარჩენილი 10 ჯავშანმანქანა გადაეცა სამშვიდობო ძალებს. აღნიშნული ციფრებიდან, 78 ჯავშანმანქანისა და 11 საარტილერიო სისტემის გატანა დადასტურებულია საერთაშორისო დაშვორეგებლთა მიერ.

მიღწეულ იქნა პრინციპული შეთანხმება, რომ ბათუმისა და ახალქალაქის ბაზებისათვის საუბარი იქნება არა საქართველოში ყოფნის ვადებზე, არამედ მათი გაყვანისათვის აუცილებელ პერიოდზე.

დონორ სახელმწიფოებთან მუშაობის შედეგად, ეუთო-ში შექმნილი იქნა სპეციალური ფონდი, რომლის მიზანსაც წარმოადგენს საქართველოდან რუსეთის ფედერაციის სამხედრო ნაწილების გაყვანით გამოწვეული უარყოფითი შედეგების აღმოფხვრა. ამ მიზნით, ფონდის გადაეცა ქართული მხარის მიერ მომზადებული დანმარების პროგრამები.

საქართველოში რუსეთის სამხედრო ყოფნის საკითხი ორმხრივი ურთიერთობებიდან გადატანილია პრინციპულად სხვა, საერთაშორისო სიბრტყეზე. ეუთო-ში საქართველოს დელეგაციის მიერ პრაქტიკულად ყოველ კვირას ხდება ეუთო-ს მთელი თანამეგობრობის დეტალური ინფორმირება სტამბოლის განცხადების იმპლემენტაციის პროცესის შესახებ. ანალოგიური ინფორმაცია ვრცელდება ნატო-ში, ეაპს-ში, ევროსაბჭოში, ევროკავშირში, გაერო-ში;

მიღწეულ იქნა პრინციპული შეთანხმება, რომ არ მოხდება ადაპტირებული ენემ სელშეკრულების რატიფიცირება მსიი წევრი სახელმწიფოების მიერ მანამ, ვიდრე რუსეთი სრულად არ შეასრულებს საქართველოსთან მიმართებაში ნაკისრ ვალდებულებებს.

სამწუხაროდ, რუსეთის ფედერაცია არასრულყოფილად ასრულებს თავის ვალდებულებებს, დარღვეულია ვადები, რუსეთსა და საქართველოს შორის მოლაპარაკებები აღნიშნულ საკითხებზე ნ რაუნდად ჩატარდა და გრძელდება.

სამიტის დასრულების შემდეგ საქართველოს პრეზიდენტმა ედუარდ შევარდნაძემ ასე შეაფასა ამ დოკუმენტის კონკრეტული შედეგი: - „ჩვენ მივიღეთ იმის მაქსიმუმი, რის მიღებაც შეიძლებოდა. ყველაზე მნიშვნელოვანი ის კი არ არის, ოცი ტანკი იქნება თუ ასი, მნიშვნელოვანია ის, რომ გადაწყდა საქართველოში არსებული ორი სამხედრო ბაზის - ვაზიანისა და გუდაუთის ბაზების საკითხი. თუმცა მოლაპარაკება ამით არ დამთავრებულა. იგი გრძელდება სხვა ბაზებთან დაკავშირებითაც, რაც გულისხმობს საქართველოს ტერიტორიიდან რუსეთის სამხედრო კონტინგენტის თანდათანობით, მშვიდობიანი მოლაპარაკებების გზით გაყვანას“.

სამიტმა მიიღო დასკვნითი დოკუმენტიც - პოლიტიკური დეკლარაცია, რომელშიც შეფასებულია ორგანიზაციის მუშაობა ლისაბონის სამიტის შემდეგ განვლილი 3 წლის განმავლობაში. მასში ეუთომ გამოკვეთა თავისი პრიორიტეტები და განსაზღვრა ის რეგიონები, სადაც უნდა გააძლიეროს საქმიანობა. დეკლარაციაში მნიშვნელოვანი ადგილი აქვს დათმობილი საქართველოში, აფხაზეთსა და ცხინვალის რეგიონში მიმდინარე პროცესებს. დოკუმენტი ადასტურებს საქართველოს სუვერენიტეტისა და ტერიტორიული მთლიანობისადმი ეუთოს მტკიცე მხარდაჭერას. განსაკუთრებით არის ხაზგასმული საქართველოში კონფლიქტების მოწესრიგების აუცილებლობა, მათ შორის, ცხინვალისა და აფხაზეთის რეგიონების პოლიტიკური სტატუსის განსაზღვრა. დოკუმენტი მკაცრად მოითხოვს ლტოლვილთა დაუყოვნებელ, უსაფრთხო და უპირობო დაბრუნებას, როგორც კონფლიქტების მშვიდობიანი მოწესრიგების ხელშემწყობ ფაქტორს. „ჩვენ ხაზს ვუსვამთ ამ მიმართულებით კონკრეტული ნაბიჯების გადადგმის მნიშვნელობას. ველით პროგრესს საქართველო-რუსეთის მოლაპარაკებაში საქართველოში რუსეთის სამხედრო კონტინგენტის

შემცირებასთან დაკავშირებით“, - ნათქვამია დეკლარაციაში.

დოკუმენტში ეუთო მხარს უჭერს გაეროს წამყვან როლს აფხაზეთში და გამოთქვამს მზადყოფნას, გაეროსთან ერთად შეიშუშავოს და წარმოადგინოს დოკუმენტის პროექტი, რომელიც მიმართული იქნება საკონსტიტუციო უფლებამოსილებების გასამიჯნად საქართველოს ცენტრალურ ხელისუფლებასა და აფხაზეთის ხელისუფლებას შორის. „ჩვენ კვლავაც ვადასტურებთ, რომ მტკიცედ ვგმობთ, როგორც ეს ბუდაპეშტისა და ლისაბონის სამიტების დოკუმენტებშია ჩამოყალიბებული, ეთნიკურ წმენდას, რომელსაც შედეგად მოჰყვა აფხაზეთიდან, უბრატესად, ქართული მოსახლეობის ძალისმიერი განდევნა და მასობრივი განადგურება, ხოლო 1999 წლის მაისში გალის რაიონში განხორციელებული ძალადობის აქტები“, - აცხადებს ეუთო და მიზანშეწონილად მიიჩნევს, გაისად გალის რაიონში ეუთოსა და გაეროს ფაქტების დამდგენი მისიის გაგზავნას. „ასეთი მისია უზრუნველყოფდა საფუძველს ლტოლვილთა და იძულებით გადაადგილებულ პირთა უპირობო და უსაფრთხო დაბრუნებისათვის და მთლიანად რეგიონში სტაბილური სიტუაციის შექმნის მიზნით საერთაშორისო მხარდაჭერის გაზრდისათვის“.

დეკლარაციაში ხაზგასმით არის აღნიშნული, რომ აფხაზეთში გამართული პრეზიდენტის არჩევნები და რეფერენდუმი არის უკანონო და მიუღებელი.

ინტერესმოკლებული არ იქნება მკითხველისათვის საქართველოს პრეზიდენტის ბატონ ედუარდ შევარდნაძის მიმართვა ეუთოს სტამბოლის სამიტისადმი. ვაქცევებთ მიმართვის სრულ ტექსტს:

ძვირფასო ბატონო თავმჯდომარე,

ძვირფასო კოლეგებო,

ნება მიბოძეთ, მადლობა გადაგუხადო თურქეთის ხელისუფლებას მისთვის ჩვეული სტუმართმოყვარეობისა და ჩვენი შეხვედრის საუკეთესოდ ორგანიზებისათვის. ამასთან ერთად, მინდა ვისარგებლო ამ შესაძლებლობით, რათა გამოვთქვა ჩემი და

ჩემი ხალხის ღრმა მწუხარება ამ ბოლო ხანებში ჩვენს მოძვე-
თურქეთში მომხდარი რამდენიმე დამანგრეველი მიწისძვრის გამო,
რომლებსაც მრავალი ათასი ადამიანის სიცოცხლე შეეწირა.

მინდა მივესალმო და მადლობა მოვასხენო ეუთოს მოქმედ
თავმჯდომარეს, ნორვეგიის საგარეო საქმეთა მინისტრს კნუტ
ვოლტეკს, მისი თავმჯდომარეობის პერიოდში ნაყოფიერი მუშაობის
გამო.

სანამ თავად ჩვენი სამიტის თემატიკაზე გადავიდოდე, მინდა
ამ მაღალი ტრიბუნადან ჩემს შეგობარს ლეონიდ კუჩმას საპრე-
ზიდენტო არჩევნებში დამაჯერებელი გამარჯვება მივულოცო.
ფიქრობ, ყველა ჩვენგანს ოპტიმიზმს შემატებს ის გარემოება,
რომ ევროპის უმნიშვნელოვანესი ქვეყნის – უკრაინის მოსახლეობამ
კვლავინდებურად მსარი დაუქირა დამოუკიდებლობისა და
დემოკრატიული რეფორმების კურსს.

სტამბოლის სამიტზე ჩვენ სელს ვაწერთ ქარტიას, რომელიც
მოწოდებულია განსაზღვროს პრინციპები, რომელთა ყოველი
ჩვენგანის მიერ განსორციელებაც უნდა უნსრუნველყოფდეს ქვეყ-
ნებისა და მათი მოქალაქეების უშიშროებას, ამ სიტყვის ყველაზე
ფართო გაგებით, თავისუფალ, დემოკრატიულ და ინტეგრირებულ
ეუთოს სივრცეში. თუმცა, მას ჯერ კიდევ ვერ ვუწოდებთ
„ოცდამეერთე საუკუნის ევროპულ კონსტიტუციას“, „შემთავა-
ზებული პოლიტიკური დოკუმენტი მაინც წინგადადგმული ნაბიჯია.

მისი უცილობელი შესრულება დიდად წაადგება უშიშროებას
ჩვენს პლანეტაზე, რადგან ეუთოს უკიდევანო სივრცეზე მიმდინარე
მოვლენები მნიშვნელოვანწილად განსაზღვრავენ მთელი მსოფ-
ლიოს პოლიტიკურ ამინდს. თუკი ჩვენ მოწოდების სიმადლეზე
აღმოვინდებით და ქარტიაში ჩამოყალიბებული პრინციპების
ერთგული დავრჩებით ყველგან და ყოველთვის, ეუთო დადებით
იშპულსებს გამოასხივებს და მისაბამ მაგალითად იქცევა დანარჩენი
მსოფლიოსათვის.

მისასალმებელია ის, რომ ქარტიაში ჩაიდო რამდენიმე
ქმედითი ელემენტი კრიზისული სიტუაციების დაძლევისა და

საშპვიდობო ოპერაციებში ეუთოს უფრო აქტიური მონაწილეობის უზრუნველსაყოფად. ეს განსაკუთრებით წაადგება იმ რეგიონების ქვეყნებს, სადაც კონფლიქტები დღესაც მოსაგვარებელია და სადაც დესტაბილიზაციის ახალი კერების წარმოქმნის საშიშროება მუდამ არსებობს.

საქართველოში ეუთოს მისიის მოღვაწეობამ დადებითი როლი შეასრულა ცნინვალის რეგიონში კონფლიქტის მოგვარების პროცესის წარმართვაში. ჩვენ მოველით, რომ ამიერიდან ეუთო აქტიურად ჩაებშება აფხაზეთის კონფლიქტის მოწესრიგებაში, რომელიც დღემდე ჩვენი ხალხის ყველაზე მტკივნეულ და მოუშუშებელ ჭრილობად რჩება. მინდა იხიცი აღვნიშნო, რომ სწორედ ეუთოს ბოლო ორი სამიტის დოკუმენტებში მიეცა ყველაზე სამართლიანი შეფასება აფხაზეთში მომხდარ დანაშაულს, რის შედეგადაც, დღეს 300 000-მდე დევნილი, ღრმად ტრავმირებული ადამიანი მოკლებულია უმთავრეს უფლებას, იცხოვროს თავის სახლში. ჩვენ თავად განვიცადეთ ეთნიკური წმენდით მოყენებული გაუსაძლისი ტკივილი, და უცნაური არაფერია იმაში, რომ განსაკუთრებით მძაფრად აღვიქვამთ კაცობრიობის წინააღმდეგ ჩადენილ დანაშაულს, სადაც უნდა ხდებოდეს იგი. ამიტომაც დავუჭირეთ მხარი ნატოს მიერ კოსოვოში განხორციელებულ ოპერაციას.

დღეს კავკასიის რეგიონი, მსოფლიოს ყურადღების ფოკუსშია მოქცეული იმ დროისაგან განსხვავებით, როცა ქართველი მოსახლეობის სოცვა-ელექტა ხდებოდა აფხაზეთში. ამასთან დაკავშირებით მინდა ყველას შევანსენო, რომ სწორედ აფხაზეთში დატრიალებულმა ტრავმედიამ წარმოშვა ის დესტრუქციული მუსტი, რომელმაც შემდგომში კავკასიის მთებს მიღმა გადაინაცვლა და იქ სისხლიანი სამხედრო დაპირისპირების სახით მოგვევლინა ჯერ 1994 წელს, შემდეგ კი - ახლა. ნუთუ ცხადზე უცხადესი არ იყო, რომ აგრესიული სეპარატიზმისა და ეთნიკური წმენდის პოლიტიკის წახალისება სწორედ ამგვარ ნაყოფს გამოიღებდა? ყოველ შემთხვევაში, ამის თაობაზე ჩემს არაერთ შეგონებას

ყური არაყინ ათხოვა.

სხვათა შორის, ცხადზე უცხადესია ისიც, რომ ძალის გამოყენებით კავკასიური კონფლიქტების საბოლოო მოგვარება შეუძლებელია და ამას თვით რუსეთის პოლიტიკური ხელმძღვანელობაც ადასტურებს. ამ რეგიონში არსებული დაპირისპირების განმუხტვა ერთიან, კომპლექსურ მიდგომას მოითხოვს, რადგან მიუხედავად მისი პოლიტიკურ-ადმინისტრაციული დაყოფისა, კავკასია მრავალი პარამეტრით ერთიანი ორგანიზმია. კავკასიური კონფლიქტების მოწესრიგებაში ჩართულმა ყველა ძალამ ეს უბრალო აქსიომა სრულად უნდა გაითავისოს.

მშვიდობიანი, სტაბილური კავკასია დღეს არა მარტო აქ მცხოვრები ხალხების, არამედ მთელი მსოფლიოს ინტერესის საგანს უნდა წარმოადგენდეს, რადგან სწორედ კავკასიაა საკვანძო რეგული იმ გრანდიოზული სატრანსპორტო-საკომუნიკაციო პროექტებისა, ახალი „დიდი აბრეშუმის გზის“ სახელით რომ ვასდა ცნობილი. ნავთობსადენების, გაზსადენების, სატრანსპორტო მაგისტრალებისა და ბოჭკოვანი კაბელების სისტემა, რომელიც გადაკვეთს ევრაზიის თვალუწვდენელ სივრცეებს, მრავალ სიკეთეს მოუტანს მთელ კაცობრიობას. ახალი აბრეშუმის გზის პროექტის განხორციელება მხოლოდ მას შემდეგ ვასდა შესაძლებელი, რაც საბჭოთა იმპერიის ადგილზე აღმოცენდნენ ახალი, დამოუკიდებელი სახელმწიფოები. მათი სტაბილური, დამოუკიდებელი განვითარება ამ პროექტის წარმატებული დასრულების აუცილებელი პირობაა.

იმ საერთო საფუძვლების ჩამონათვაღში, რომლებიც დასახელებულია ქარტიის მეორე თავში, ნათქვამია, რომ არაყინ აქვს უფლება, ეუთოს სივრცის რომელიმე ნაწილი თავისი გავლენის სფეროდ მიიჩნიოს და აღნიშნულია ისიც, რომ ყველა მონაწილე ქვეყანა უფლებამოსილია, თავად აირჩიოს ან საჭიროების შემთხვევაში შეცვალოს საკუთარი უშიშროების შექანისში, თავისი ნებით მიუერთდეს ნებისმიერ ხელშეკრულებასა თუ ალიანსს. ჩვენს დროში თითქოს ზედმეტიც კი უნდა იყოს ამგვარი ანბანური ჭეშმარიტების გამეორება, ისე როგორც ზედმეტი იქნებოდა გველაპარაკა

იმასე, რომ ცივილიზებული ადამიანებისათვის კანიბალიზმი დაუშვებელი და მიუღებელია. მართლაც, მესამე ათასწლეულის გარიჟრაჟზე, მას შემდეგ, რაც შეეძელით სწორედ ეუთოს სივრცეში დაგვეპლია თითქოსდა გადაულახავი იდეოლოგიური წინააღმდეგობები, დაგვენგრია სხვა ხილული თუ უხილული ზღუდეები, გავლენის სფეროების ხსენებაც კი თითქოს უადგილო ანაქრონიზმად უნდა აღიქმებოდეს. საერთაშორისო ურთიერთობის დემოკრატიზაცია კი, რომელიც, უბირველეს ყოვლისა, გულისხმობს ქვეყნების მიერ თავიანთი პრიორიტეტების თავისუფალ არჩევანს, ისეთივე აუცილებლობად უნდა ქცეულიყო, როგორცაა ადამიანის უფლებების დაცვა. და მაინც, ამ კონტექსტით უადრესად შემაშფოთებლად გაიჟღერა ერთი დიდი ქვეყნის მთავრობის წარმომადგენლის ამასწინანდელმა განცხადებამ იმის თაობაზე, რომ სამხრეთ კავკასიასა და ცენტრალურ აზიაში მიმდინარე მოვლენები საფრთხეს უქმნიან მისი ქვეყნის სტრატეგიულ ინტერესებს ამ რეგიონში. რას უნდა ნიშნავდეს ეს. ნუთუ იმას, რომ ეს ქვეყანა კვლავინდებურად განიხილავს ამ რეგიონში მდებარე ეუთოს წევრ დამოუკიდებელ სახელმწიფოებს თავისი გავლენის სფეროებად? ნუთუ, დღესაც დასაშვებია მეზობელი ქვეყნების პოლიტიკურ და ეკონომიკურ ცხოვრებაში ჩარევის ცდა, მათი მონოპოლიზაციის მიზნით? მე მაინც ვიტოვებ იმედს, რომ ზემოხსენებული წარმომადგენლის აზრი ამ საკითხში, არ ემთხვევა მისი ქვეყნის უმაღლესი პოლიტიკური ხელმძღვანელობის აზრს.

ამასთან დაკავშირებით, მინდა გაცნობოთ, რომ ამ ბოლო დროს, კავკასიის მთებზე მდებარე ქართული სოფლები რამდენჯერმე დაბომბეს რუსეთის საჰაერო ძალებმა.

მივმართავ რუსეთის პრეზიდენტს, ბოლო მოუღოს ამგვარ ფაქტებს. გარწმუნებთ, რომ ეს არც რუსეთს, არც საქართველოს სიკეთეს არ მოუტანს.

მერწმუნეთ, მართლაც რომ ყოველგვარ საღ აზრს მოკლებული უნდა იყოს საქართველოს ნებისმიერი ხელმძღვანელი, რომელიც მოისურვებს ზიანი მიაყენოს თავის მეზობლებთან

ურთიერთობას. ჩვენ მზად ვართ, საუკეთესო შეგობრულად, ორმხრივი და მრავალმხრივი ურთიერთობისათვის, თუკი ეს უკანასკნელი დაფუძნება არა წარსულის მანკიერ პრაქტიკას, არაშედეგი სრული თანასწორობის პრინციპებს, რომელიც ნაგულისხმებია ჩვენს მიერ ხელშოსაწერ პოლიტიკურ დოკუმენტში.

რაოდენ დიდიც უნდა იყოს ერთობლივი პოლიტიკური დოკუმენტების მნიშვნელობა, მათი ეფექტიანობა მნიშვნელოვანწილად არის დამოკიდებული სახელმძღვანელო პოლიტიკურ ინტერბლემენტებში ქვეშაირითად დაძვედრებულ ღირებულებებზე. ამას თავად ეუთოს ისტორიაც ადასტურებს. ჰელსინკის დასკვნითი აქტი ცივი ომის ეპოქის ერთ-ერთი ყველაზე რეგოლუციური პოლიტიკური დოკუმენტი იყო და მან უდავოდ გარკვეული წვლილი შეიტანა ბიპოლარული დაპირისპირების დაძლევის საქმეში. მაგრამ განა მისმა მიღებამ დაუსვა წერტილი ადამიანის ელემენტარული უფლებების დარღვევას მაშინდელ სოციალისტურ ბანაკში, ეუთოს ქრონოლოგიის ზერედე რეტროსპექტივაც კი უმაღლ დაგვარწმუნებს, რომ ნამდვილი პროგრესი ამ ორგანიზაციის ჩარჩოებში შესაძლებელი გასდა მხოლოდ მას შემდეგ, რაც „ცივი ომი“ დაძთაგრდა და ძირეულად შეიცვალა საშინაო და საერთაშორისო პოლიტიკისადმი მიდგომა სწორედაც რომ ღირებულებრივი თვალსაზრისით. ვიყოთ გულწრფელნი. განა შესაძლებელი იქნებოდა პარიზის ქარტიის ხელშოსწერა, სოციალისტური ბანაკი რადიკალურად რომ არ შეცვლილიყო მსოფლმხედველობრივი თვალსაზრისით. ან კი როგორი იქნებოდა ევროპაში ჩვეულებრივი შეიარაღების ხელშეკრულების ბედი, რომლის ახალი რეალიების შესაბამისად ადაპტირებულ ვარიანტს აქ მოეწერება ხელი.

ყვიქრობ, უფრო მეტად უნდა გამოიკვეთოს და დაკონკრეტდეს ეკონომიკური კრიზისებთან ერთობლივი ბრძოლის შექანანში. ეკონომიკური აფეთქებები პოლიტიკურ კონფლიქტებზე და ეთნიკურ დაპირისპირებზე უფრო დაძანგრეველი შეიძლება აღმოჩნდეს. რა თქმა უნდა, ეს საფრთხე, ძირითადად, ახალ, დემოკრატიული განვითარების გზაზე დაძდგარ ქვეყნებს ემუქრება. სასურველი

იქნებოდა, ეს განსომილებაც სათანადოდ აღგვეჩინა, როგორც სამშვიდობო პროცესების ერთი უმთავრესი დამანგრეველი ძალა.

ჩემი აზრით, თავად ორგანიზაციაც საქმიროებს ზოგიერთ ინსტიტუციურ ცვლილებას. კერძოდ კი ისეთი ინსტიტუტის ფორმირებას, რომელიც ორგანიზაციის ზოგად მორალურ წინამძღოლობას გასწევს. ტრანსფორმაციის ეტაპზე ავტორიტეტისანი ლიდერების რილი მართლაც ფასდაუდებელია. ცალკეულ ასპექტებზე მომუშავე ეუთოს სტრუქტურები, ან თუნდაც ხანმოკლე მოქმედ თავმჯდომარეთა ინსტიტუტი, ამ განსაკუთრებული ხასიათის ამოცანას ვერ გადაწყვეტენ.

და მაინც, საბოლოო ანგარიშით, ყველაზე მეტად ეუთოს სივრცის უმშრომობა და კეთილდღეობა დამოკიდებული იქნება იმაზე, თუ რაპდენად მზად იქნებიან ჩვენი ხალხები, იარონ თავისუფლების, პუბანიშმისა და დემოკრატიის გზით. იმედს გამოვთქვამ, რომ სტამბოლის შესვედრა ამ გზის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ნიშანსვეტი გახდება.

გზადლობთ ყურადღებისათვის.⁴⁸

საქართველოსათვის, რომელიც თავის დამოუკიდებლობას აშენებს პოლიტიკურ განვითარებასთან ერთად, გადაწყვეტი მნიშვნელობა აქვს ეკონომიკის გადაყვანას თანამედროვე რელოსებზე, ახალი საწარმოო ურთიერთობების ჩამოყალიბებას, საგარეო-ეკონომიკურ აქტივობას, საგარეო ვაჭრობის წარმართვას თანამედროვე პრინციპების შესაბამისად. ამ თვალსაზრისით, საქართველოს ხელისუფლებამ სერიოზული ნაბიჯები გადადგა ეკონომიკური პროფილის საერთაშორისო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობის განვითარებისათვის.

საქართველოს საგარეო-ეკონომიკური პოლიტიკის ბოლო წლების ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი მიღწევაა საქართველოს გაწევრიანება ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაციაში. (2000 წლის 14 ივნისი). ეს მისი ეკონომიკური რეფორმების წარმატების

⁴⁸ საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს მიმდინარე არქივი, 2002.

აღიარებას ნიშნავს. ვშო-ს წევრობა გულისხმობს მსოფლიო ეკონომიკაში ინტეგრირებას, საგარეო ბაზრების გახსნას ქართული ექსპორტისათვის, ქვეყანაში ინვესტიციების მოზიდვას, სატრანზიტო პოტენციალის ეფექტურ გამოყენებას, ეკონომიკურ ინტერესთა დაცვას ვშო-ს შექანიშებით და ყოველივე ამის შედეგად-სტაბილურობას, ეკონომიკური განვითარების დასაქარებასა და მოსახლეობის კეთილდღეობის ზრდას.

შეიძლება ითქვას, რომ საქართველომ უკვე შეიგრძნო წევრობის დადებითი მხარეები, რაც გამოიხატა საგარეო-საყაქრო რეჟიმის გაუმჯობესებაში ისეთ ბარტნიორებთან, როგორცაა, ევროკავშირი და აშშ. ევროკავშირი აღარ განიხილავს საქართველოს, როგორც „არასაბაზრო“ ეკონომიკის ქვეყანას, სოლო აშშ-მ ჯერ მოხსნა ე.წ. ჯექსონ-ვენის შესწორების მოქმედება, 2001 წლის ივლისში კი მიანიჭა საქართველოს პრეფერენციათა გენერალიზირებული სისტემის (GSP) ბენეფიციარის სტატუსი, რაც ფართო სპექტრის საქონელს მოუხსნის საბაჟო ტარიფს აშშ-ში ექსპორტისას.

საქართველომ, როგორც ვშო-ს წევრმა, მიიღო შესაძლებლობა აწარმოოს მოლაპარაკებები ამ ორგანიზაციაში შემსყველ ქვეყნებთან, რომელთა შორის მისი ძირითადი საყაქრო ბარტნიორი დსთ-ს ქვეყნებაცაა, რუსეთის ჩათვლით. უნდა ითქვას, რომ რუსეთი ამჟამად განსაკუთრებითაა დაინტერესებული ვშო-ში გაწვერიანების დასაქარებით, რადგან ამას ახლახან მიადწია ჩინეთმა და დიდი სასელმწიფოებიდან პრაქტიკულად მხოლოდ რუსეთია მოკლებული საშუალებას მიიღოს მინაწილეობა პრაგალმხრივ მოლაპარაკებათა ახალ რაუნდში სრულყოფილებიანი წევრის სტატუსით.

ეს რაუნდი, რომელიც სავარაუდოდ გაგრძელდება 2005 წლამდე და განსაზღვრავს გლობალური საყაქრო სისტემის მომავალ განვითარებას, დაიწყო ვშო-ს მინისტრთა IV კონფერენციის დეკლარაციის მიღებით, კატარის ქ. დოჰაში 14 ნოემბერს. საქართველო პირველად მონაწილეობდა ამგვარ

კონფერენციაში სრულუფლებიანი წევრის სტატუსით და უნდა ითქვას, რომ მნიშვნელოვან წარმატებასაც მიაღწია.

ვმოს-ს წევრობა უეჭველად დიდ შესაძლებლობებს აძლევს საქართველოს მსგავს წევრ ქვეყანას ეკონომიკის განვითარების და სიღარიბის დაძლევის დაჩქარებისათვის.

ვმოს-ს წევრობა დიდი მიღწევაა, მაგრამ ის არ არის თვითმზანი. ეს არის უმოკლესი გზა ქვეყნის ინტეგრაციისათვის გლობალურ ეკონომიკურ სისტემაში და მის ჩარჩოებში თანასწორუფლებიანი განვითარების საწინდარი, რომელსაც გამოყენება სჭირდება მიზანმიმართული პოლიტიკის გატარებით და ყოველდღიური, კვალიფიციური მუშაობით, რაც საქართველომ აუცილებლად უნდა შესძლოს.

ამ მცირე მოცულობის ნაშრომში ჩვენ ყურადღება გავამახვილეთ საერთაშორისო ორგანიზაციებთან საქართველოს თანამშრომლობის მაგალითებზე, ზოგიერთ მოვლენას შევხვდეთ მეტნაკლებად დეტალურად, ზოგიერთი ფაქტის შესახებ შევეცადეთ მოგვეწოდებია სრული ინფორმაცია, რამდენადაც საერთაშორისო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობა პრაქტიკულად ყოველდღიურია და საქართველოსათვის სასიცოცხლო მნიშვნელობისაა. აქ მოყვანილი მასალა იძლევა გარკვეულ წარმოდგენას საქართველოსა და აღნიშნული საერთაშორისო ორგანიზაციების საქმიანობის ფორმებსა და შეთოდებზე. ეს იმას როდი ნიშნავს, რომ საქართველო, ქვეყნის საკანონმდებლო და აღმასრულებელი ხელისუფლება ნაკლებად აქტიურად თანამშრომლობს სხვა საერთაშორისო ორგანიზაციებთან, მაგრამ ამ ნაშრომის ამოცანა არ არის დეტალურად და სრულყოფილად გააშუქოს ეს საქმიანობა.

საქართველოში აკრედიტებული პირველი დიპლომატები და პირველი ქართული ელჩობა საზღვარგარეთ

გაივლის წლები, მივიწყებდას მიეცემა ზოგიერთი ფაქტი და მოვლენა, რომელიც განსაკუთრებით აღელვებდა საზოგადოებას დაპოუციდებლობის აცდგენის პირველ წლებში, მაგრამ უცვლელი დარჩება ისტორიული ფაქტები, ამ ადამიანთა სახელები იქცევა ისტორიის კუთვნილებად, რომლებიც პირველ სიდეხს აშენებდნენ დაპოუციდებელ საქართველოსა და უცხოეთის ქვეყნებს შორის. ისინი საინტერესო ბიოგრაფიას პიროვნებები არიან. მათ თავიანთმა სახელმწიფომ დააკისრა უმნიშვნელოვანესი მისია ყოფილიყვენ აკრედიტებულნი საქართველოში, როგორც პირველი სრულუფლებიანი დიპლომატიური წარმომადგენლები, საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩები.

საქართველოში აკრედიტებული ელჩებიდან რწმუნებათა სიგელი საქართველოს სახელმწიფოს მეთაურს, იმხანად საქართველოს სახელმწიფო საბჭოს თავმჯდომარეს ბატონ ედუარდ შევარდნაძეს, ჩააბარა გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის საგანგებო და სრულუფლებიანმა ელჩმა გუნტერ დალჰოფმა ეს იყო 1992 წლის 13 აპრილს 9 საათსა და 15 წუთზე, ქ. თბილისში კრწანისის სამთავრობო რეზიდენციაში, 15 წუთის შემდეგ, რაც საქართველოსა და გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა მინისტრებმა ხელი მოაწერეს წერილებს დიპლომატიური ურთიერთობების დაწყარების თაობაზე.

აღსანიშნავია, რომ გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის ელჩის მიერ საქართველოს სახელმწიფო საბჭოს თავმჯდომარისათვის რწმუნებათა სიგელების გადაცემის ცერემონიალს ესწრებოდა გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა ფედერალური მინისტრი ბატონი ჰანს დიტრიხ გენშერი. ეს დიპლომატიის პრაქტიკაში საკმაოდ იშვიათი შემთხვევაა.

საქართველოში ეღიად მოვლინებულთა აბსოლუტური

უმრავლესობა პროფესიონალი დიპლომატები იყვნენ, დიდი გამოცდილებითა და დაძმასურებით. საგულისხმოა, რომ ელჩების ბიოგრაფიებიდან ნათლად ჩანს თუ როგორი განსაკუთრებული ყურადღებით ეკიდებოდნენ შააქრედიტებელი სახელმწიფოები ელჩების შეირჩევის საქმეს. მართალია, ელჩთა დიდი ნაწილი არარეზიდენტი ელჩი იყო, მაგრამ თვით ის ფაქტი, რომ ძირითადი ადგილსამყოფელი სახელმწიფო, რომელიდანაც „იფარებოდა“ საქართველო ყოველთვის რუსეთის შეედერაცია არ იყო, მეტყველებს ამ საქმისადმი არაფორმალურ მიდგომაზე.

ჩვენ ქვემოთ ვაქვეყნებთ საქართველოში აკრედიტებულ პირველ ელჩების შოკლე ბიოგრაფიებს, რაც საშუალებას მისცემს მკითხველს ნაწილობრივ მაინც გაეცნოს იმ პირებს, რომლებიც იდგნენ საქართველოსა და გარესამყაროს ურთიერთობების სათავეებთან.

უნდა აღინიშნოს, რომ 1996 წლამდე საქართველოში არ არსებობდა საპროტოკოლო დონისძიებათა მოწყობის ერთიანი წესი. შესაბამისად საზღვარგარეთის ქვეყნების ელჩების მიღება, მათ მიერ საქართველოს სახელმწიფოს მეთაურისათვის, მოგვიანებით პრეზიდენტისათვის რწმუნებათა სიგელების გადაცემა ხდებოდა სხვა ქვეყნებში დაშვებულ ანალოგიისა და ცალკეული ნორმატიული დოკუმენტების (ინსტრუქციების) შესაბამისად. 1996 წლის 23 ივლისს საქართველოს პრეზიდენტის 478-ე ბრძანებულების შესაბამისად, დაშტკიცებულ იქნა საქართველოში საპროტოკოლო დონისძიებათა მოწყობის წესი. ამ წესის თანახმად განისაზღვრა ის პროცედურები, რომლებიც ხორციელდება საქართველოს პრეზიდენტისათვის საზღვარგარეთის სრულუფლებიანი დიპლომატიური წარმომადგენლის მიერ რწმუნებათა სიგელების ჩაბარებისას.

საქართველოში ჩამოსვლის დიპლომატიური წარმომადგენლობის მეთაურს ხვდება საგარეო საქმეთა სამინისტროს პროტოკოლის დეპარტამენტის დირექტორი.

ჩამოსვლის დღიდან დიპლომატიური წარმომადგენლობის

მეთაური ხელმძღვანელობს მისდაში რწმუნებულ დიპლომატიურ სამსახურს, მაგრამ ოფიციალურად ადგილსამყოფელი ქვეყნისათვის ე.ი. საქართველოსათვის თავის ფუნქციების შესრულებას შეუდგება მხოლოდ საქართველოს პრეზიდენტისათვის რწმუნებათა სიგელების ჩაბარების შემდეგ. სახელმწიფო კანცელარიის პროტოკოლის სამსახურისა და საგარეო საქმეთა სამინისტროს პროტოკოლის დეპარტამენტის ურთიერთშეთანხმებით განისაზღვრება რწმუნებათა სიგელის ჩაბარების დღე და საათი. დიპლომატიური ურთიერთობების შესახებ გენის კონვენციის მე-13 მუხლი განსაზღვრავს, რომ „რწმუნებათა სიგელების გადაცემის ან მათი დამოწმებული ასლების წარდგენის რიგითობას განსაზღვრავს წარმომადგენლობის მეთაურის ჩასვლის თარიღი და საათი.“

რწმუნებათა სიგელის გადაცემის დროის განსაზღვრის შემდეგ, დიპლომატიური წარმომადგენლობის მეთაური საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროში ეწვევა დიპლომატიური პროტოკოლის დეპარტამენტის დირექტორს. ამ შესვედრაზე განისაზღვრება რწმუნებათა სიგელებისა და ასლების ჩაბარების ცერემონიალთან დაკავშირებული დეტალები. მოგვიანებით, განსაზღვრულ დროს დიპლომატიური წარმომადგენლობის მეთაური სვდება საგარეო საქმეთა მინისტრს, რომელსაც გადასცემს რწმუნებათა სიგელს, წინამორბედის გაწვევის სიგელის ასლის და რწმუნებათა სიგელის გადაცემისას წარმოსათქმელი სიტყვის ტექსტს. ამ შესვედრაზე იმართება საუბარი ორმხრივ ურთიერთობათა საკვანძო საკითხებზე, ასევე, საგარეო საქმეთა მინისტრი სტუმარს წარუდგენს სამინისტროს იმ ქვედანაყოფის ხელმძღვანელს, ვისთანაც დიპლომატიური წარმომადგენლობის მეთაურს მოუწევს ერთობლივი საქმიანობა, ასევე შესვედრაზე დამსწრე სამინისტროს პასუხისმგებელ თანამშრომლებს.

საელჩო აწვდის დიპლომატიური პროტოკოლის დეპარტამენტს რწმუნებათა სიგელის გადაცემის ცერემონიაზე დამსწრე საელჩოს დიპლომატიური პერსონალის სიას.

რწმუნებათა სიგელის ჩაბარების დღეს საგარეო საქმეთა

სამინისტროს დიპლომატიური პროტოკოლის დეპარტამენტის დირექტორი დიპლომატიური წარმომადგენლობის მეთაურის რეზიდენციდან აცილებს მას პრეზიდენტის რეზიდენციაში რწმუნების სიგელის გადაცემის ცერემონიაზე. დიპლომატიური წარმომადგენლობის მეთაურის მანქანას მიაცილებს სამი პოლიციელი და ერთი საგზაო პოლიციის ავტომობილისაგან შემდგარი ესკორტი. პრეზიდენტის რეზიდენციის მეორე შესასვლელთან დგას სააღლუმო ფორმაში გამოწყობილი საპატიო ყარაული. შესასვლელთან დიპლომატიური წარმომადგენლობის მეთაურს ხვდებიან საპატიო ყარაულის უფროსი და სასულეშვიცი პროტოკოლის სამსახურის თანამშრომელი, რომლებიც მიაცილებენ დიპლომატიური წარმომადგენლობის მეთაურს სასულეშვიცი კანცელარიის საცერემონიო დარბაზში. კბეებსა და დარბაზის შესასვლელთან დგას სააღლუმო ფორმაში გამოწყობილი საპატიო ყარაული.

საცერემონიო დარბაზში შედიან საელჩოს დიპლომატიური პერსონალის წევრები და საქართველოს მხრიდან ცერემონიაზე დასწრე ოფიციალური პირები. დიპლომატიური წარმომადგენლობის მეთაურს მარჯვნივ მიჰყვება საგარეო საქმეთა სამინისტროს დიპლომატიური პროტოკოლის დეპარტამენტის დირექტორი. საქართველოს პრეზიდენტს მარჯვნივ მიჰყვება საგარეო საქმეთა მინისტრი, ხოლო მარცხნივ - სასულეშვიცი პროტოკოლის სამსახურის უფროსი.

საქართველოს პრეზიდენტი და დიპლომატიური წარმომადგენლობის მეთაური უახლოვდებიან ერთმანეთს და ჩერდებიან პირისპირ ორი ნაბიჯის დაშორებით. საგარეო საქმეთა სამინისტროს დიპლომატიური პროტოკოლის დეპარტამენტის დირექტორი წარუდგენს დიპლომატიური წარმომადგენლობის მეთაურს საქართველოს პრეზიდენტს, ამის შემდეგ საქართველოს პრეზიდენტი და დიპლომატიური წარმომადგენლობის მეთაური ხელის ჩამორთმევით ესალმებიან ერთმანეთს.

დიპლომატიური წარმომადგენლობის მეთაური მოკლე

მისასაღმებელი სიტყვით მიმართავს საქართველოს პრეზიდენტს, რის შემდეგაც დიპლომატიური წარმომადგენლობის მეთაური გადასცემს რწმუნებათა სიგელს საქართველოს პრეზიდენტს. საქართველოს პრეზიდენტი ჩამოართმევს რწმუნებათა სიგელებს და გადასცემს სახელმწიფო პროტოკოლის სამსახურის უფროსს. რწმუნებათა სიგელები და გაწვევის სიგელები ინახება სახელმწიფო პროტოკოლში, დადგენილი ვადის გასვლის შემდეგ გადაეცემა პრეზიდენტის არქივს.

საქართველოს პრეზიდენტი მიმართავს დიპლომატიური წარმომადგენლობის მეთაურს მოკლე სიტყვით: "შემდეგ საქართველოს პრეზიდენტი და დიპლომატიური წარმომადგენლობის მეთაური ერთმეკვრ ერთმანეთს სეულს, ამის შემდეგ დიპლომატიური წარმომადგენლობის მეთაური წარუდგენს საქართველოს პრეზიდენტს საელჩოს მსრიდან ცერემონიაზე დამსწრე დიპლომატიურ პერსონალს, ხოლო სახელმწიფო პროტოკოლის სამსახურის უფროსი წარუდგენს დიპლომატიური წარმომადგენლობის მეთაურს საქართველოს მსრიდან ცერემონიაზე მოწვეულ ოფიციალურ პირებს.

საქართველოს პრეზიდენტს და დიპლომატიური წარმომადგენლობის მეთაურს სახელმწიფო პროტოკოლის სამსახურის უფროსი იწვევს ფოტოსურათის გადასაღებად. ფოტოსურათის გადაღების შემდეგ დამსწრეთი მართმევენ შაპხანურს.

რწმუნებათა სიგელების გადაცემის ცერემონიის შემდეგ, როგორც წესი, შედგება მოკლე საუბარი საქართველოს პრეზიდენტსა და დიპლომატიური წარმომადგენლობის მეთაურს შორის. საუბარზე დამსწრეთი "შემადგენლობა განსაზღვრება წინასწარ შედგენილი სით. საქართველოს მსრიდან ცერემონიას ესწრებიან: საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრი; სახელმწიფო კანცელარიის საერთაშორისო ურთიერთობის სამსახურის უფროსი; სახელმწიფო კანცელარიის საგარეო პოლიტიკის ანალიზის სამსახურის უფროსი; საქართველოს პრეზიდენტის პრესსამსახურის ხელმძღვანელი და სხვა ოფიციალური პირები, წინასწარ

დადგენილი სიის მიხედვით.

ბოლო პერიოდში, რამდენადაც მოიპატა არარეზიდენტი ელჩების რაოდენობამ და ისინი საქართველოში თავის ქვეყნებს წარმოადგენენ, როგორც სხვადასხვა სახელმწიფოებში აკრედიტებული დიპლომატიური წარმომადგენლობის მეთაურები, შემოღებულ იქნა დიპლომატიური წარმომადგენლობის რამდენიმე მეთაურის მიერ საქართველოს პრეზიდენტისათვის რწმუნებათა სიგელების ერთობლივად გადაცემის წესი. ეს პრაქტიკა იშვიათად გამოიყენება, მაგრამ ცხოვრებით არის ნაკარნახევი, რამდენადაც სხვადასხვა სახელმწიფოებში მოღვაწე დიპლომატების დათქმულ დღეს პრეზიდენტთან შესვედრა ორგანიზაციულად უფრო გამართლებულად ჩაითვალა.

ასეთი ცერემონიალის განხორციელების დროს პრაქტიკულად ყველა დადგენილი წესის დაცვა ხორციელდება. შესყიდრები საგარეო საქმეთა სამინისტროში იმართება ინდივიდუალურად, აქვე იგეგმება შესვედრები სხვადასხვა უწყებებში რწმუნებათა სიგელების ჩაბარების შემდეგ.

ცერემონიალები, როგორც წესი, ტარდება კრწანისის სამთავრობო რეზიდენციაში. დიპლომატიური წარმომადგენლობის მეთაურებს მიაცილებენ რეზიდენციაშივე საპატიო ესკორტი. საქართველოს პრეზიდენტი ხელის ჩამორთმევით ესალმება მისთვის წარდგენილ დიპლომატებს. რის შემდეგაც დიპლომატიური წარმომადგენლობის მეთაურები რიგრიგობით წარმართვაბენ მოკლე მისალმებას და გადასცემენ საქართველოს პრეზიდენტს რწმუნებათა სიგელებს. საქართველოს პრეზიდენტი წარმართვამს მისასალმებელ სიტყვას. ხდება სამახსოვრო სურათების გადაღება, შემდგომ იმართება საუბარი წარდგენილ დიპლომატებთან.

აღნიშნული პროცედურები ეწყარება დიპლომატიური ურთიერთობების შესახებ ვენის კონვენციას, რომელიც განსაზღვრავს, რომ დიპლომატიური „წარმომადგენლობის მეთაური თავისი ფუნქციების შესრულებლად ჩაითვლება ან თავისი რწმუნებათა

სიგელების წარდგენის მომენტიდან, ან თავის წამოსვლის შეტყობინებისა და ადგილსამყოფელი სახელმწიფოს საგარეო საქმეთა მინისტრისათვის, თუ შეთანხმებით გათვალისწინებულ სხვა მინისტრის რწმუნებათა სიგელების დამოწმებულ ასლების წარდგენის მომენტიდან.“ როგორც უკვე ავღნიშნეთ, საქართველოში მიღებულია, რომ დიპლომატიური წარმომადგენლობის მეთაური თავის ფუნქციებს ასრულებს საქართველოს პრეზიდენტისათვის რწმუნებათა სიგელის წაბარების მომენტიდან. მუსუქდავად იმისა, რომ მან რწმუნებათა სიგელს დამოწმებულ ასლი შეაძლება რამდენიმე წლით ადრე წააბაროს საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრს. ვენის კონვენციით განსაზღვრულია, რომ „რწმუნებათა სიგელების გადაცემის ან მათი დამოწმებული ასლების წარდგენის რეგითობას განსაზღვრავს წარმომადგენლობის მეთაურის ჩასვლის თარიღი და საათი.“

საერთაშორისო სამართლის ნორმებით რეგულირდება, ასევე დიპლომატიურ წარმომადგენლობათა მეთაურების დაყოფა კლასებად. ვენის კონვენციის მე-14 მუხლში გვითხულობთ: „1. წარმომადგენლობათა მეთაურები განიყოფებიან სამ კლასად, სახელდობრ: ა) ელჩებისა და ნუნციების კლასი, რომლებიც აკრედიტებულნი არიან სახელმწიფო მეთაურებთან, და ექვივალენტური რანგის სხვა წარმომადგენლობათა მეთაურები; ბ) დესპანებისა და ინიტერნუნციების კლასი, რომლებიც აკრედიტებულნი არიან მთავრობის მეთაურებთან; გ) საქმეთა რწმუნებულნი, რომლებიც აკრედიტებულნი არიან საგარეო საქმეთა მინისტრებთან.“

2. უფროს-უმცროსობისა და გათვალისწინებული ეტიკეტის გარდა არავითარი განსხვავება არ უნდა იყოს წარმომადგენლობის მეთაურთა შორის დამოკიდებულებაში იმის გამო, რომ ისინი ამა თუ იმ კლასს განეკუთვნიებიან.

საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, რამდენადაც აღმასრულებელ ხელისუფლებას პრეზიდენტი ხელმძღვანელობს და ცალკე მთავრობის მეთაურის თანამდებობა არ არსებობს,

დროებით საქმეთა რწმუნებულების გარდა, ყველა კლასის დიპლომატურის წარმომადგენლობის მეთაური აკრედიტებულად ითვლება სახელმწიფოს მეთაურთან და მასვე აბარებს რწმუნებათა სიგელს. რაც შეეხება საქმეთა დროებით რწმუნებულის, იგი თავის რწმუნებებს წარუდგენს საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრს.

საქართველოში აკრედიტებული პირველი ელჩები⁴⁹:

საგან ოლივერ ფენტონ პოგი
ავსტრალიის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი
საქართველოში 1992 წლიდან.

დაიბადა 1937 წელს ნიუკასლი, ავსტრალია.

დაამთავრა კანბერის სამუდლო სკოლა, სიდნეის უნივერსიტეტი, პუბლიცისტურულ მეცნიერებათა ბაკალავრი.

შრომითი საქმიანობა:

1960-1962 - მარიტი წარმომადგენელი და ავსტრალიის საელჩოს მესამე მდივანი სეულში.

1963-1965 - მესამე და შემდეგ მეორე მდივანი, რომში.

1965-1966 - კანბერის საგარეო საქმეთა დეპარტამენტი.

1966-1968 - პირველი მდივანი მესიკოში.

1968-1970 - პირველი მდივანი სასტიაგოში, ჩილე.

1970-1973 - საგარეო საქმეთა დეპარტამენტი კანბერაში.

1973-1975 - მრჩეველი მანილაში.

1975-1976 - სწავლობდა საერთაშორისო საქმეთა ცენტრში, ჰარვარდი.

1976-1978 - მინისტრი ჯაკარტაში.

1979-1981 - კანბერის საგარეო საქმეთა დეპარტამენტი.

⁴⁹ სასლავარჯიუროს ქვეყნების დიპლომატურის წარმომადგენლების ბიოგრაფიული მონაცემები ქვეყნდება იმ მასალებზე დაყრდნობით, რომლებიც წარმოდგენილია მთავრუდიტებელი სახელმწიფოების მიერ და დაკრულია საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს არქივში.

- 1981-1983 - მდივნის პირველი თანამშემსწვე იმიგრაციის და ეთნიკური საქმეთა დეპარტამენტი.
- 1983-1984 - ელჩი, ქმენიკოში (აკრედიტარებული სხვა ცენტრალური ამერიკის სახელმწიფოებშიც).
- 1985-1987 - ნაუ-იორკი, გაეროს მუდმივი წარმომადგენლის მოადგილე და ელჩი.
- 1987-1990 - უმაღლესი კომისარი კუალა-ლუმპურში.
- 1990-1992 - მდივნის პირველი თანამშემსწვე, საგარეო საქმეთა და ვაჭრობის დეპარტამენტი კანბერაში.
- 1992 - ელჩი რუსეთის ფედერაციაში.
- ჰყავს მეუღლე და სამი შვილი.

ფრიდრიხ ბაუერი

ავსტრიის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში 1992 წლიდან

დაიბადა 1930 წელს.

დაამთავრა ვენის უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტი შრომითი საქმიანობა:

- 1953-1955 - ავსტრიის ფედერალური საგარეო საქმეთა სამინისტრო.
- 1955-1958 - ავსტრიის ფედერალური კანცლერის ქვედანაყოფი.
- 1958-1960 - ავსტრიის საელჩო ბელგრადში.
- 1960-1963 - ფედერალური საგარეო საქმეთა სამინისტრო.
- 1963-1967 - ავსტრიის საელჩო თელ-ავივში.
- 1967-1973 - ფედერალური საგარეო საქმეთა სამინისტრო.
- 1973-1977 - ავსტრიის ელჩი ბერლინში.
- 1977-1979 - ფედერალური საგარეო საქმეთა სამინისტრო, პოლიტიკური დირექტორის მოადგილე.
- 1983-1986 - საგარეო საქმეთა საქმეების გენერალური მდივნის მოადგილე.
- 1986-1990 - ავსტრიის ელჩი ბონში.
- 1990 - ავსტრიის ელჩი მოსკოვში.

ჰყავს მეუღლე

კენტ ბრაუნსი

ამერიკის შეერთებული შტატების საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში 1992 წლიდან.

დაიბადა 1944 წელს ოუქლენდი, ბელგია.

დაამთავრა კალიფორნიის უნივერსიტეტი.

შრომითი საქმიანობა:

1967-1969 - ამერიკის საელჩო პანამაში, სტაჟიორი.

1969-1970 - საკონსულოს თანამშრომელი, ამერიკის საელჩო, ესპანეთის პორტი.

1970-1973 - კონსული და პოლიტიკური განყოფილების თანამშრომელი, ამერიკის საელჩო, პრაღა.

1973-1974 - კონტროლის განყოფილების თანამშრომელი, ოპერაციულ ღონისძიებათა ცენტრი, აღმასრულებელი სამდივნო, სახელმწიფო დეპარტამენტი.

1974-1975 - მივლინება რეგიონის შესწავლის მიზნით, სტანფორდის უნივერსიტეტი და პუკერის ინსტიტუტი.

1975-1979 - საერთაშორისო საქმეთა განყოფილების თანამშრომელი, ევროპის საქმეთა ბიურო, სახელმწიფო დეპარტამენტი.

1980-1983 - კონსული და პოლიტიკური განყოფილების თანამშრომელი.

1983-1984 - სტუდენტი, ნატოს თავდაცვის კოლეჯი, როში.

1984-1988 - უფროსი მრჩეველი პოლიტიკურ საკითხებში, აშშ. MBFR (შეიარაღებული ძალების ორმხრივი და თანაბარზომიერი შემცირება) და CFE (ევროპის ჩვეულებრივი შეიარაღებული ძალები), დელეგაციები, ვენა.

1988-1990 - საშსახურის ხელმძღვანელი, პოლიტიკურ და სამხედრო საქმეთა ბიურო, სახელმწიფო დეპარტამენტი.

1990 - ევროპის გაერთიანებული ძალების უმაღლესი მთავარსარდლის მრჩეველი პოლიტიკურ საკითხებში.

ევროპის გაერთიანებული ძალების უმაღლესი შტაბი
(SHAPE), ბელგია.

ფლობს რუსულის, ესპანურს, გერმანულს, ჩეხურს და ფრანგულ
ენებს

ჰყავს მკუეღღე და ორი შვილი.

ბარონ ტიერი დე გრიუბენი

ბელგიის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი

საქართველოში 1992 წლიდან

დაიბადა 1941 წელს ქ. ანტვერპენში

შრომითი საქმიანობა:

1969–1970 - ბელგიის დელეგაცია ნატო-ში, ქ. ბრიუსელი.

1970–1971 - პრეს-სამსახური ცენტრალურ ადმინისტრაციაში.

1971–1976 - ბელგიის საელჩო მოსკოვში.

1976–1980 - ბელგიის საელჩო ლონდონში.

1980–1982 - გენერალური კონსული ბომბეიში.

1982–1985 - ცენტრალური ადმინისტრაცია.

1985–1990 - ბელგიის ელჩი ვარშავაში.

1990 - ბელგიის ელჩი მოსკოვში.

ჰყავს მკუეღღე.

გიუნტერ დალჰოფი

გერმანიის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი

საქართველოში 1992 წლიდან

დაიბადა 1936 წლის 5 თებერვალს ქ. მიუნსტერში.

შრომითი საქმიანობა:

1963–1965 - უმაღლესი რანგის ჩინოსანთა მისამზადებელი პრაქ-
ტიკა საგარეო საქმეთა სამინისტროსთვის.

1965 - ფედერალური საგარეო საქმეთა სამინისტრო.

1965–1969 - საელჩო ქაბულში.

1969–1972 - ფედერალური საგარეო საქმეთა სამინისტრო.

1972–1973 - პელისინკი (OBSE დელეგაციის უკმაღგენლობაში).

- 1973-1975 - მუდმივი წარმომადგენლობა უკრაინაში.
 - 1975 - ფედერალური საგარეო საქმეთა სამინისტრო.
 - 1975-1979 - საელჩო ვაშინგტონში.
 - 1979-1981 - მუდმივი წარმომადგენლობა ვენაში.
 - 1981-1984 - ფედერალური საგარეო საქმეთა სამინისტრო.
 - 1984-1989 - საელჩო ვაშინგტონში.
 - 1989 - ფედერალური საგარეო საქმეთა სამინისტრო.
- ჰყავს მეუღლე და ოთხი შვილი.

კრისტინა ფაბერ-როდი
 დანიის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი
 საქართველოში 1992 წლიდან
 დაიბადა 1943 წელს.
 შრომითი საქმიანობა:

- 1972-1973 - საგარეო საქმეთა სამინისტროს თანამშრომელი.
 - 1973-1976 - ქ. მოსკოვში დანიის საელჩოს მდივანი.
 - 1976-1979 - საგარეო საქმეთა სამინისტროს სექტორის გამგე.
 - 1979-1982 - ქ. ვარშავაში დანიის საელჩოს მდივანი.
 - 1982-1987 - საგარეო საქმეთა სამინისტროს სექტორის გამგე.
 - 1987-1989 - დასავლეთ-ევროპული თანამშრომლობის მმართველობის სამდივნოს თავმჯდომარე.
 - 1988-1990 - საგარეო საქმეთა სამინისტროს სექტორის გამგე.
 - 1992 - ელჩი უკრაინასა და სომხეთის რესპუბლიკებში.
- ჰყავს მეუღლე.

სერ ბრაიან ფოლი
 დიდი ბრიტანეთის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი
 საქართველოში 1992 წლიდან
 დაიბადა 1937 წლის 13 დეკემბერს, იორკშირში.
 დაამთავრა ოქსფორდის უნივერსიტეტი და მინიჭანის უნი-
 ვერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტი
 შრომითი საქმიანობა:

- 1955-1957 - სამხედრო სამსახური მისი უდიდებულესობის ჯარში.
- 1962-1963 - მისი უდიდებულესობის საგარეო (ამჟამად დიპლომატიურ) სამსახური.
- 1963-1965 - საგარეო უწყება (FO), გაერო-ს დეპარტამენტი.
- 1965-1968 - მოსკოვი.
- 1968-1970 - ჟენევა.
- 1970-1971 - სამოქალაქო სამსახურის კოლეჯი.
- 1971-1975 - აღმოსავლეთ ევროპისა და საბჭოთა კავშირის ქვეყნების დეპარტამენტი და დასავლეთის ორგანიზაციების დეპარტამენტი.
- 1975-1976 - ნიუ-იორკი.
- 1976-1977 - ჰარვარდი უნივერსიტეტის მრჩეველი.
- 1977-1979 - მრჩეველი, მოსკოვი.
- 1979-1980 - FCO-ს კოსმოსური დეპარტამენტის სელმძღვანელი.
- 1980-1981 - FCO-ს აღმოსავლეთ ევროპისა და საბჭოთა კავშირის ქვეყნების დეპარტამენტის დირექტორი.
- 1981-1984 - საგარეო და თანამეგობრობის საქმეთა სასელმწიფო დეპარტამენტი.
- 1984-1986 - ნატო-ს გენერალური სამდივნოს კაბინეტი.
- 1986-1988 - FCO-ს სასელმწიფო მდივნის თანამშემწე (თავდაცვის დარგში).
- 1988-1989 - დესპანა ვაშინგტონი.
- 1989-1992 - დიდი ბრიტანეთის ოფიციალური წარმომადგენელი კანადაში.
- 1992-1995 - ელჩი რუსეთის ფედერაციაში, სომხეთში, საქართველოში, მოლდოვაში, თურქმენეთში, აზერბაიჯანში, ყაზახეთში, ყირგიზეთსა და უზბეკეთში.
- ჰყავს მეუღლე და სამი შვილი.

ეუსეინო ბრეგოლატი ობილიოს
 ესპანეთის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი
 საქართველოში 1992 წლიდან

დაიბადა 1943 წლის 26 იანვარს, სეუ დე ურსელში.
დაამთავრა ბარსელონას უნივერსიტეტი.
შრომითი საქმიანობა:

- 1971-1974 - მაგრიდის საგარეო საქმეთა სამინისტრო.
- 1974-1978 - ქმოსკოვი, ესპანეთის საელჩოს პირველი მდივანი.
- 1978-1982 - მთავრობის თავმჯდომარის კაბინეტის საერთაშორისო დეპარტამენტის დირექტორი.
- 1982-1987 - ელჩი ინდონეზიაში.
- 1987-1991 - ელჩი ჩინეთში.
- 1991-1992 - ელჩი კანადაში.
- 1992 - ელჩი რუსეთის ფედერაციაში.

თეოფიქ უფუქ ოქიაიუნი

თურქეთის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში 1992 წლიდან

დაიბადა 1940 წლის 22 სექტემბერს ქ. სტამბოლში.

დაამთავრა ანკარის უნივერსიტეტის პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტი.

შრომითი საქმიანობა:

- 1965-1966 - პირველი პოლიტიკური დეპარტამენტის მესამე მდივანი.
- 1966-1968 - სამსჯედრო სამსახური.
- 1969-1970 - კულტურის დეპარტამენტის მესამე მდივანი.
- 1970-1973 - თურქეთის საელჩოს პირველი მდივანი სტოკჰოლმში.
- 1973-1976 - თურქეთის საელჩოს მრჩეველი ტრიბოლში.
- 1976-1977 - NATO-ს დეპარტამენტის განყოფილების გამგე.
- 1977-1980 - თურქეთის საელჩოს მრჩეველი ბუქარესტში.
- 1980-1981 - თურქეთის მრჩეველი მოგადიშოში.
- 1981-1983 - ანლო აღმოსავლეთისა და აფრიკის დეპარტამენტის დირექტორი.
- 1983-1988 - თურქეთის საელჩოს მრჩეველი დელიში.
- 1988-1992 - ორმხრივი ეკონომიკური ურთიერთობების გენერალური

დირექტორის მოადგილე.

1992-1993 - მივლინებული იქნა მდივნის მოადგილესთან სრულუფლებიანი მინისტრის რანგით.

1993 - შორეული აღმოსავლეთის ქვეყნებთან ურთიერთობების დირექტორის მოადგილე, სრულუფლებიანი მინისტრის რანგით.

ფლობს ინგლისურ და გერმანულ ენებს.

ჰყავს მეუღლე და ერთი შვილი.

სუდჰირ ტუკარამ დევრე

ინდოეთის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი

საქართველოში 1992 წლიდან

შრომითი საქმიანობა:

1964 - წლიდან საგარეო საქმეთა სამინისტროს სისტემაში.

- საგარეო საქმეთა სამინისტრო ნიუ-დელოში.

- ინდოეთის წარმომადგენლობებში მოსკოვში, ვაშინგტონში, ბანკოკში, უენეკუასა და რანგუნში.

1985-1989 - ინდოეთის ელჩი კორეის რესპუბლიკაში, ინდოეთის გენერალური კონსული ფრანკფურტში.

ოლაფერ ეგილსონი

ისლანდიის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი

საქართველოში 1992 წლიდან.

დაიბადა 1936 წელს რეიკიავიკში, ისლანდია.

1956 წელს დაამთავრა ისლანდიის კომპერტოული კოლეჯი,

1963 წელს ისლანდიის უნივერსიტეტში მიენიჭა იურისტის წოდება.

შრომითი საქმიანობა:

1966-1969 - საგარეო საქმეთა სამინისტრო, პოლიტიკური განყოფილება.

1969-1971 - პარლამენტი ისლანდიის საელჩოს პირველი მდივანი, შემდეგ საელჩოს მრჩეველი.

- 1971-1974 - ნატო-ს საბჭოს მუდმივი წარმომადგენლის მოადგილე.
- 1974-1980 - საგარეო საქმეთა სამინისტროს პოლიტიკური განყოფილების მრჩეველი, შექმდეგ მრჩეველ-დესპანი.
- 1980-1983 - საიქმთო განყოფილების უფროსი, ელჩის რანგით.
- 1983-1987 - საგარეო საქმეთა სამინისტროს გენერალური მდივნის მოადგილე.
- 1986-1989 - ელჩი დიდი ბრიტანეთისა და ჩრდილო ირლანდიის გაერთიანებულ სამეფოში, აგრეთვე აკრედიტებულია ჰოლანდიაში, ირლანდიაში და ნიგერიაში.
- 1990 - ელჩი რუსეთის ფედერაციაში, აგრეთვე აკრედიტებულია ბულგარეთში, რუმინეთში, მონღოლეთსა და იაპონიაში.

ჰყავს მეუღლე და ორი შვილი.

ფერდინანდო სალეო

იტალიის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი

საქართველოში 1992 წლიდან

დაიბადა 1936 წელს მესინაში.

1959 წელს დაამთავრა რომის უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტი.

შრომითი საქმიანობა:

- 1960-1979 - მუშაობა ცენტრალურ ადმინისტრაციაში, შექმდგომ წარმომადგენლობებში: პარიზი, ნიუ-იორკი, პრაღა, ვაშინგტონი და ბონი.
- 1979-1982 - საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი მეორე კლასის.
- 1982-1985 - განვითარების ხელშეწყობის დეპარტამენტის გენერალური დირექტორის მოადგილე.
- 1985 - საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი პირველი კლასის.
- 1985-1986 - განვითარების ხელშეწყობის დეპარტამენტის გენე-

რალური დირექტორი.

- 1986-1988 - იტალიის მუდმივი წარმომადგენლობის უფროსი.
- 1988-1989 - გენერალური დირექტორი ეკონომიკურ საკითხებში.
- 1989 - იტალიის ელჩი მოსკოვში.

ჯიბრინ დადა შინადაე

ნიგერიის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი

საქართველოში 1992 წლიდან.

დაიბადა 1939 წელს ქ.კატაგუმში, ბაუნის შტატი, ნიგერია.

1959 წელს დაამთავრა გომბეს პედაგოგიური კოლეჯი, 1963 წელი თანამშევობრობის სტიპენდიანტი სტრანშილს კოლეჯი, ბელფასტი, ჩრდილოეთ ირლანდია /დიპლომი - განათლება და ფსიქოლოგია/

შრომითი საქმიანობა:

1964-1965 - საგარეო საქმეთა სამინისტროს მუშაკი.

1965-1967 - მეორე მდივანი, ნიგერიის უმაღლესი კომისია, ლონდონი.

1969-1971 - უმაღლესი კომისიის მოვალეობის შემსრულებელი, ფრიტაუნა

1972-1974 - დროებითი რწმუნებული, სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკა.

1974-1977 - მინისტრი-პრეზენტი, ნიგერიის უმაღლესი კომისია, ლონდონი.

1978-1981 - ნიგერიის ელჩი გვინეაში, გვინეა ბისაუსა და კაბო ვერდეში.

1981-1986 - ნიგერიის ელჩი ჰააგაში, ნიდერლანდები.

1986-1991 - საგარეო საქმეთა სამინისტრო, ლაგოსი. საფინანსო დეპარტამენტის დირექტორი და კადრებისა და ადმინისტრაციული დეპარტამენტის გენერალური დირექტორის მოადგილე.

1991 - ელჩი ყოფილ საბჭოთა კავშირსა და რუსეთში.

იორის მიჰაელ ვოსი

ნიდერლანდების საპეფოს საგანგებო და

სრულუფლებიანი ელჩი

საქართველოში 1992 წლიდან.

დაიბადა 1940 წელს ბენეკომში (ნიდერლანდები).

1964 წელს დაამთავრა უტრეხტის უნივერსიტეტი, დაიცვა ხარისხი სამართლისმცოდნეობაში.

შრომითი საქმიანობა:

1966-1977 - საელჩოს უმცროსი თანამშრომელი აკრაში, პრაღასა და ჰააგაში.

1977-1980 - ნიდერლანდების საელჩოს მრჩეველი ყაზინგტონში.

1980-1982 - ნიდერლანდების საელჩოს მრჩეველი ბელგრადში.

1982-1982 - ატლანტიკური ქვეყნების თანამშრომლობისა და უშიშროების საქმეთა დეპარტამენტის სამხედრო თანამშრომლობის განყოფილების უფროსი.

1982-1986 - ატლანტიკური ქვეყნების თანამშრომლობისა და უშიშროების საქმეთა დეპარტამენტის დირექტორი.

1986-1990 - ნიდერლანდების ელჩი კანბერაში.

1990 - ნიდერლანდების ელჩი მოსკოვში.

ჰყავს მეუღლე.

დავფინ სტენსეტი

ნორვეგიის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი

საქართველოში 1992 წლიდან.

დაიბადა 1936 წელს.

1960 წელს დაამთავრა იელის უნივერსიტეტი, ბაკალავრის ხარისხით.

შრომითი საქმიანობა:

1960-1965 - მეორე მდივანი, მოსკოვის საელჩო.

1969-1972 - მეორე მდივანი ბონის საელჩო.

1979-1985 - ელჩი საბჭოთა კავშირში (რუსეთის ფედერაცია).

1973-1976 - პოლიტიკური დეპარტამენტის განყოფილების ვაშე.

- 1976–1979 – დაგეგმარების დეპარტამენტის გენერალური დირექტორი.
- 1985–1986 – პოლიტიკური დეპარტამენტის გენერალური დირექტორი.
- 1986–1989 – დაგეგმარების დეპარტამენტის გენერალური დირექტორი.
- 1989–1990 – ჩრდილოეთის ტერიტორიების და რესურსების დეპარტამენტის დირექტორი.

ვლადიმერ ვასილის ძე ზემსკი
 რუსეთის ფედერაციის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში 1992 წლიდან.

დაიბადა 1937 წელს ქ. მოსკოვში.

1967 წელს დაამთავრა მოსკოვის საერთაშორისო ურთიერთობების ინსტიტუტი.

შრომითი საქმიანობა:

- 1967–1979 – მუშაობდა საელჩოებში კუბის რესპუბლიკაში, პორტუგალიის რესპუბლიკასა და სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა სამინისტროს ცენტრალურ აპარატში.
- 1979–1985 – სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა სამინისტროს პირველი ევროპული დეპარტამენტის პირველი მდივანი, მრჩეველი.
- 1985–1986 – ესპანეთში სსრ კავშირის საელჩოს მრჩეველი.
- 1986–1990 – პორტუგალიის რესპუბლიკაში სსრ კავშირის საელჩოს დესპანი.
- 1990–1991 – ანგოლის სახალხო დემოკრატიულ რესპუბლიკაში სსრ კავშირის საელჩოს დესპანი.
- 1991–1992 – რუსეთის ფედერაციის საგარეო საქმეთა სამინისტროს დამოუკიდებელ სახელმწიფოთა თანამეგობრობის დეპარტამენტის თანამეგობრობის ქვეყნების სამმართველოს უფროსის პირველი მოადგილე.

ფლობს რუსულ, ინგლისურ, ფრანგულ, ესპანურ და პორტუგალიურ ენებს.

ჰყავს ბუდე და შვილი.

რუდოლფ სლანსკი

ჩეხეთის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში 1992 წლიდან.

დაიბადა 1935 წელს. ქ. პრაღაში

შრომითი საქმიანობა:

1990 - წლიდან საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი ყოფილ საბჭოთა კავშირში შემდგომ რუსეთის ფედერაციაში.

ფლობს რუსულ და ინგლისურ ენებს.

ჰყავს ბუდე და ორი შვილი.

ერიან ბერნერი

შვედეთის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში 1992 წლიდან.

დაიბადა 1937 წელს ლუნდში, შვეცია.

დაამთავრა ლუნდისა და სტოკჰოლმის უნივერსიტეტები.

შრომითი საქმიანობა:

1960-1961 - შვეციის საგარეო საქმეთა სამინისტრო.

1961-1964 - ნიუ-იორკში გაეროში შვეციის წარმომადგენლობა.

1964-1967 - სტოკჰოლმში მშვიდობის საერთაშორისო კვლევითი ინსტიტუტი დირექტორის თანაშემწე.

1967-1970 - ჰეკინი, შვეციის საელჩო.

1970-1974 - მოსკოვი, შვეციის საელჩო.

1978-1987 - შვეციის საელჩოს მინისტრი, პარიზი.

1987-1989 - შვეციის ელჩი ინდოეთში, შრილანკაში, ნეპალსა და ბუტანში.

1989-1992 - შვეციის ელჩი მონღოლეთში.

1989-1992 - შვეციის ელჩი საბჭოთა კავშირში.

1992 - შვეციის ელჩი რუსეთის ფედერაციაში.

ჟან-პიერ რიტერი

შვეიცარიის კონფედერაციის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში 1992 წლიდან დაიბადა ქ. ლიზანაში 1931 წელს.

სწავლობდა ქ. ლიზანისა და გორტინჯენის უნივერსიტეტებში. შიდიო სამართლის დარგში დოქტორის წოდება.

შრომითი საქმიანობა:

1958-1970 - მსახურობდა საგარეო საქმეთა ფედერალურ დეპარტა მენტში. გაირა სტაჟირება ქ. ბერნსა და ქ. კაიროში. ქ. ბერნში მუშაობდა ალჟირსა და პუკინში მისიის სელმძღვანელად.

1970-1974 - სახალხო საერთაშორისო სამართლის განყოფილების მმართველი.

1974-1976 - ელჩის მრჩეველი საფრანგეთში.

1976-1978 - მისიის სელმძღვანელი ქ. მოსკოვში.

1978-1980 - ელჩი კუბაში.

1980-1984 - პოლიტიკური სამდივნოს სელმძღვანელი ელჩის რანგით.

1984-1990 - ელჩი აესტრიაში.

1990-1991 - გაგზავნილ იქნა ქ. ბერნში, სადაც დაეკისრა საგანგებო მისიის შესრულება ეუთოს ფარგლებში.

1991 - დაანიშნა ელჩად სსრ კავშირში.

გარდაიცვალა 2001 წლის 17 იანვარს.

ჰუან კარლოს ოლიმა

არგენტინის რესპუბლიკის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში 1993 წლიდან.

დაიბადა 1939 წელს არგენტინაში.

დაამთავრა ბუენოს-აირესის უნივერსიტეტი, სპეციალობით -ადვოკატი.

შრომითი საქმიანობა:

1965-1966 - კონკურსით ჩაირიცხა დიპლომატიურ სამსახურში

ატაშედ, შუამდევ ფიცა-კონსული, ქვეგანყოფილებების
ხელმძღვანელი განსაკუთრებულ დაკავლებათა
დეპარტამენტში.

- 1966-1967 - შუშაიბის სამართლებრივი კონსულტაციების გენერალურ დეპარტამენტში.
- 1967-1968 - საელჩოს მდივანი, შესაძე კლასის კონსული.
- 1968-1972 - პრეს ატაშე არგენტინის საელჩოში, ურუგვაი.
- 1972-1975 - შუშაიბის სამინისტროში.
- 1975-1976 - დაინიშნა საელჩოს მრჩეველად, გენერალურ კონსულად.
- 1976-1984 - ნამაშორებულ იქნა საქმიანობას სამხედრო ხელი-სუფლების მიერ.
- 1984-1986 - აღდგენილ იქნა დიპლომატიურ სამსახურში კანონიერი ხელისუფლების მიერ.
- 1986 - დაინიშნა საგარეო საქმეთა სამინისტროს რწმუნებულად.
- 1986-1987 - დაინიშნა სამხრეთ ამერიკის დეპარტამენტის დირექტორად.
- 1987-1989 - დაინიშნა არგენტინის დელეგაციის პრეზიდენტად საზღვაო საკითხებში.
- 1989 - არგენტინის რესპუბლიკის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი კუბაში.
- 1991-1993 - ლათინოამერიკული საქმეებისა და საგარეო ურთიერთობების მდივნის მოადგილე;
- 1993 - არგენტინის რესპუბლიკის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი რუსეთის ფედერაციაში.
- ფლობს არგენტინულ და იტალიურ ენებს.

ვატანაბე კოძი

იაპონიის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი
საქართველოში 1993 წლიდან.

დაიბადა 1934 წელს შინ-უოკას პრეფექტურაში.

1956 წელს დაამთავარა ტოკიოს უნივერსიტეტი,

სელოვნების ფაკულტეტი.

შრომითი საქმიანობა:

1971-1973 - საგარეო საქმეთა სამინისტროს ეკონომიკის საქმეთა ბიუროს საერთაშორისო ვაჭრობის სამმართველოს დირექტორი.

1973-1974 - იაპონიის საელჩოს პირველი მდივანი აშშ-ში.

1974-1976 - იაპონიის საელჩოს მრეკველი ვიცე-კონსულ.

1976-1978 - საგარეო საქმეთა სამინისტროს ჩრდილოეთ ამერიკის საქმეთა ბიუროს ჩრდილოეთ ამერიკის პირველი სამმართველოს დირექტორი.

1978-1981 - იმავე სამინისტროს აზიის საქმეთა ბიუროს გენერალური დირექტორის მოადგილე.

1981-1984 - საელჩოს მინისტრი ჩინეთი.

1984-1986 - საგარეო საქმეთა სამინისტროს ინფორმაციის ანალიზის, გამოკვლევის და დაგეგმვის ბიუროს გენერალური დირექტორი.

1986-1988 - იმავე სამინისტროს ეკონომიურ საქმეთა ბიუროს გენერალური დირექტორი.

1988-1989 - საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საუდის არაბეთში.

1989-1992 - საგარეო საქმეთა მინისტრის მოადგილე.

1992-1993 - საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი იტალიაში.

1993 - გაიგზავნა იაპონიაში შემდგომ ბრძანებამდე.

1993 - იაპონიის ელჩი რუსეთის ფედერაციაში.

ჰყავს მეუღლე და ორი ვაჟი.

რონი ჰენდრაყან ქურნიადი

ინდონეზიის რესპუბლიკის საგანგებო და

სრულუფლებიანი ელჩი

საქართველოში 1993 წლიდან.

დაიბადა 1933 წელს შიოთავუნი, იავა, ინდონეზია.

1953 წელს დაამთავრა მეორადი უმაღლესი სკოლა, 1957 წელს საგარეო სამსახურის აკადემია.

შრომითი საქმიანობა:

- 1956–1960 – დაიწყო მუშაობა საგარეო საქმეთა სამინისტროში.
1960–1961 – ინდონეზიის საელჩოს ატაშე და შესაბამე მდივანი ქ.ტოკიოში, იაპონია.
1962–1965 – ინდონეზიის საელჩოს შესაბამე მდივანი ქ.ბერნში, შვეიცარია.
1968–1969 – ინდონეზიის საელჩოს მეორე და პირველი მდივანი ქ.პრალაში, ჩეხოსლოვაკია.
1974–1975 – პოლიტიკური მრჩეველი ქსაოგონი სამხრეთ ვიეტნამში.
1975–1977 – ინდონეზიის საელჩოს მრჩეველი ქ.ბანკოკში, ტაილანდი.
1977–1980 – ინდონეზიის საელჩოს მინისტრი მრჩეველი ქ.ბანკოკში, ტაილანდი.
1980–1982 – საგარეო საქმეთა სამინისტროს აზია-ოკეანის საქმეთა სამმართველოს ინდონეზიის განყოფილების უფროსი.
1982–1985 – მისიის ხელმძღვანელი /დროებით რწმუნებული/ ინდონეზიის საელჩოს მინისტრი ქ.მანილაში, ფილიპინები.
1985–1987 – საგარეო საქმეთა სამინისტროს ევროპის საქმეთა სამმართველოს უფროსი.
1987–1990 – ინდონეზიის რესპუბლიკის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი წმინდა საყდარში, ვატიკანი.
1990–1993 – საგარეო საქმეთა სამინისტროს პოლიტიკურ საქმეთა გენერალური დირექტორის მდივანი.
1993 – ინდონეზიის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი რუსეთის ფედერაციაში.

პყავს მეუღლე და ერთი შვილი.

ცერიდუნ ჰაყბინი

**ირანის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი
საქართველოში 1993 წლიდან**

დაიბადა 1958 წელს.

დიპლომატიური ურთიერთობების ინსტიტუტის კურსდამ-
თავრებული.

შრომითი საქმიანობა:

- საგარეო საქმეთა სამინისტროს ინფორმაციის
სამმართველოს უფროსის მოადგილე.
- ცენტრალური და ჩრდილოეთ ევროპის პირველი
სამმართველოს უფროსი.
- ირანის ისლამური რესპუბლიკის საქმეთა რწმუნებული
თბილისში.

ფლობს სპარსულ და ინგლისურ ენებს.

ჰყავს მეუღლე და ოთხი შვილი.

ბარუხ ბირენბაუმი

**ისრაელის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი
საქართველოში 1993 წლიდან.**

დაიბადა 1948 წელს სსრ კავშირში, 1960 წელს გადასახლდა
ისრაელში.

1967 წელს დაამთავრა შაარ ჰაამაკიმის უმაღლესი
სასწავლებელი.

1980 წელს უნივერსიტეტი, იერუსალიმი, მიენიჭა დოქტორის
ხარისხი.

შრომითი საქმიანობა:

1968-1971 - ისრაელის სამხედრო სამსახური.

1973-1989 - ღია უნივერსიტეტის გამოკვლევისა და განვითარების
ცენტრის კოორდინატორი.

1989-1993 - ისრაელის პოლიციის არქივის უფროსის თანაშემწე.
ფლობს ებრაულ, რუსულ, ინგლისურ, გერმანულ, არაბულ,
იდში და ლათინურ ენებს.

ჰყავს მეუღლე.

პიტერ ჰენკოკი

**კანადის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი
საქართველოში 1993 წლიდან.**

დაიბადა 1938 წელს სტოკესბიში, ნორფოლკი, ინგლისი.

1960 წელს დაამთავრა საქმეთა უნივერსიტეტი პუშანიტა-
რული მეცნიერებათა ბაკალავრი (საპატიო).

შრომითი საქმიანობა:

1965-1965 - ოტავა, საგარეო საქმეთა სამინისტრო (აღმოსავლეთ
ევროპისა და კადრების განყოფილება)

1965-1968 - ბელგრადი, მესამე, მეორე მდივანი და კონსული.

1968-1971 - ოტავა, თავდაცვის კავშირი, აღმოსავლეთ ევროპის
განყოფილების ოპერატიული ცენტრი.

1971-1973 - მოსკოვი, პირველი მდივანი და კონსული.

1973-1976 - ბრიჯტაუნი, პირველი მდივანი, კონსული და მრჩეველი.

1976-1977 - ოტავა, აღმოსავლეთ აზიის განყოფილების დი-
რექტორი.

1977-1979 - ოტავა, პოლიტიკის კურსის დაგეგმვის სამდივნო.

1979-1981 - მოსკოვი, მინისტრი-მრჩეველი.

1981-1983 - ოტავა, პოლიტიკის კურსის დაგეგმვის სამდივნოს
თავმჯდომარე.

1983-1985 - ოტავა, სსრ კავშირისა და აღმოსავლეთ ევროპის
ბიუროს გენერალური დირექტორი.

1985-1989 - ბონი, მინისტრი.

1989-1993 - იენისი - ვარშავა, ელჩი. სექტემბერი - ანკარა,
ელჩი.

1993 - ელჩი რუსეთის ფედერაციაში.

ფლობს რუსულ, სერბო-ქორვატიულ და გერმანულ ენებს.

ანტონიოს ჯ. ვაკისი

**კვიპროსის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი
საქართველოში 1993 წლიდან.**

დაიბადა 1935 წელს.

შრომითი საქმიანობა:

- 1964–1967 – კვიპროსის საელჩო მოსკოვში, მდივანი.
- 1968–1971 – კვიპროსის უმაღლესი კომისარიატი ლონდონში, კონსულა.
- 1971–1975 – საგარეო საქმეთა სამინისტრო, საერთაშორისო ორგანიზაციების განყოფილება.
- 1975–1978 – კვიპროსის რწმუნებული იუგოსლავიაში.
- 1979–1983 – ლონდონი, უმაღლესი კომისარის მოადგილე.
- 1983–1989 – კვიპროსის უმაღლესი კომისარი ინდოეთში; შეთავსებით ინდოეთში აკრედიტებული უმაღლესი კომისარი ბანგლადეშში, სინგაპურში, შრი ლანკაში, მალაიზიაში, ელჩი ვიეტნამში, ტაილანდსა და ბერძანში.
- 1989–1992 – საგარეო საქმეთა სამინისტრო, ეკონომიკისა და კულტურის განყოფილების უფროსი.
- 1992 – კვიპროსის ელჩი რუსეთის ფედერაციაში.
ფლობს ბერძნულ და ინგლისურ ენებს.
ჰყავს ქუეღლე და ორი ყაყი.

კიმ სოკ კიუ

კორეის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში 1993 წლიდან.

დაიბადა 1936 წელს.

1962 წელს დაამთავრა სეულის ეროვნული უნივერსიტეტი. პოლიტიკურ მეცნიერებათა დარგით.

შრომითი საქმიანობა:

- 1959–1962 – ჩააბარა გამოცდა უმაღლესი დიპლომატიური მომსახურების დარგში.
- 1962–1970 – ბეჰსიკა, კორეის საელჩო ბესიკოში, მესამე მდივანი.
- 1970–1972 – ესპანეთი, კორეის საელჩო მადრიდში, პირველი მდივანი.
- 1972–1973 – აშშ, ნიუ-იორკი, კორეის მეთვალყურეთა მუდმივი

- წარმომადგენლობა გაეროში, პირველი მდივანი.
- 1973-1974 - საგარეო საქმეთა სამინისტრო, საადმინისტრაციო განყოფილების დირექტორი.
- 1974-1976 - საგარეო საქმეთა სამინისტრო, ამერიკის პრობლე-
მების დეპარტამენტი, ცენტრალური და სამხრეთ
ამერიკის განყოფილების დირექტორი.
- 1976-1978 - აშშ, კოლუმბიის ფედერალური ოლქი, კორეის
საელჩო ვაშინგტონში, მრჩეველი.
- 1978-1982 - შვეცია, კორეის საელჩო სტოკჰოლმში, მინისტრი.
- 1982-1983 - საგარეო საქმეთა სამინისტრო, ამერიკის პრობლე-
მების დეპარტამენტის გენერალური დირექტორი.
- 1983-1986 - საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი ბარაგვაში.
- 1986-1988 - პოლიტიკურ საქმეთა დეპარტამენტის დირექტორის
მდივანი.
- 1988-1989 - საგარეო საქმეთა სამინისტრო, პოლიტიკურ საქმეთა
დეპარტამენტი, მინისტრის თანამშემწე.
- 1989-1992 - საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი იტალიის
რესპუბლიკაში.
- 1992-1993 - საგარეო საქმეთა სამინისტრო, საგარეო საქმეთა
და ეროვნული უშიშროების ინსტიტუტი.
- 1993 - ელჩი რუსეთის ფედერაციაში.
- პეკინს მუდღეო, ერთი ვაჟი და ორი ქალიშვილი.

კარლოს ტელიო მასიასი

მექსიკის შეერთებული შტატების საგანგებო და
სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში 1993 წლიდან.

დაიბადა 1938 წელს უენეკაში.

დაამთავრა ჯორჯთაუნის, კოლუმბიისა და კემბრიჯის უნი-
ვერსიტეტები.

შრომითი საქმიანობა:

1975-1976 - ფინანსებისა და სახელმწიფო კრედიტის მინისტრის

შოადგილე.

1976–1977 – დაგეგმვისა და ბიუჯეტის მინისტრი.

1978–1982 – შაქრის მრეწველობის დაფინანსების საწარმოების გენერალური დირექტორი და მექსიკის უდიდესი ბანკის „ბანკო დე ნესიგოს“ გენერალური დირექტორი.

1987–1989 – მექსიკის ელჩი პორტუგალიაში.

1993 – მექსიკის ელჩი რუსეთის ფედერაციაში.

დენ ვან სკოორი

სამხრეთ აფრიკის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში 1993 წლიდან.

დაიბადა 1951 წელს იოჰანესბურგში.

1973 წელს დაამთავრა უნივერსიტეტი „RAND AFRICA-ANS“, იოჰანესბურგი, ჰუმანიტარული მეცნიერებათა ბაკალავრი.

შრომითი საქმიანობა:

1974–1975 – პრეტორია, საგარეო საქმეთა დეპარტამენტი, აფრიკის განყოფილება.

1975–1977 – გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკა, ჰამბურგი, სამხრეთ აფრიკის გენერალური საკონსულო, კონსული.

1978–1979 – პრეტორია, საგარეო საქმეთა დეპარტამენტი, აფრიკის განყოფილება.

1980–1983 – გაერთიანებული სამეფო, ლონდონი, მრჩეველი.

1983–1986 – წინეთის რესპუბლიკა, ტაიპაი, მრჩეველი, კანცულარიის უფროსი.

1986–1990 – პრეტორია, საგარეო საქმეთა სამინისტრო, დაგეგმვისა და კომუნიკაციის დირექტორი.

1990–1992 – გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკა, ბონი, მრჩეველი, პრესისა და ინფორმაციის განყოფილების უფროსი.

1993 – დღემდე – უკრაინა, კიევი, ელჩი.

ბერნარ ფასიე

საფრანგეთის რესპუბლიკის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში 1993 წლიდან.

დაიბადა 1944 წელს

დაამთავრა სენ სირის სპეციალური სამხედრო სასწავლებელი, აღმოსავლური ცივილიზაციისა და ენების ეროვნული ინსტიტუტი და პოლიტიკურ სწავლებათა ინსტიტუტი.

შრომითი საქმიანობა:

1963-1988 - კადრის ოფიცერი.

1984-1986 - დასავლეთ ბერლინის საფრანგეთის სექტორის სამხედრო ადმინისტრატორი.

1986-1989 - შიგლინებული იყო საფრანგეთის საგარეო საქმეთა მინისტრთან - სამსახური საგარეო საქმეთა სამინისტროს ცენტრალურ აპარატში.

1988-1990 - მუშაობდა საფრანგეთის საგარეო საქმეთა სამინისტროს სამდივნოსა და მრჩეველთა ჯგუფში.

1989-1990 - საგარეო საქმეთა სამინისტროს ცენტრალური აპარატი - საბჭოთა კავშირის განყოფილების უფროსის მოადგილე.

1990-1993 - შეიქცარიში საფრანგეთის საელჩოს მეორე მრჩეველი.

ანატოლი ივანეს ძე კასიანენკო

უკრაინის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში 1993 წლიდან.

დაიბადა 1942 წელს საქართველოში, ქ. თბილისში.

1969 წელს დაამთავრა ოდესის ტექნოლოგიური ინსტიტუტი ინჟინერ-ელექტრომექანიკოსია.

შრომითი საქმიანობა:

1960-1961 - ხერსონის ელექტრონულმანქანათა ქარხნის ხარატი ბიოფაბრიკის ზეინკალი.

1963-1966 - მსახურობდა საბჭოთა არმიის რიგებში.

- 1966-1969 - ოდესის ტექნოლოგიური ინსტიტუტის სტუდენტი.
- 1969-1974 - უკრაინის ალკკ სერსონის საოლქო კომიტეტის ინსტრუქტორი, განყოფილების გამგე, ახალგაზრდული ტურიზმის ბიურო „სპუტნიკის“ თავმჯდომარე.
- 1974-1984 - უკრაინის კპ სერსონის დნეპროვსკის რაიკომის ინსტრუქტორი, განყოფილების გამგე, შეორე, პირველი მდივანი.
- 1984-1996 - უკრაინის კპ სერსონის საოლქო კომიტეტის საორგანიზაციო განყოფილების გამგე.
- 1986-1987 - სერსონის საოლქო პროფკავშირების თავმჯდომარე.
- 1987-1991 - უკრაინის კპ სერსონის საოლქო კომიტეტის შეორე მდივანი.
- 1991-1993 - უკრაინის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატი. ფლობს უკრაინულ, რუსულ და ქართულ ენებს. ჰყავს შეუღლე და შვილი.

ლევონ ხაჩატრიანი

საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი

საქართველოში 1993 წლიდან

დაიბადა 1956 წელს 8 მაისს ქ. თბილისში.

დაამთავრა ერევნის სახელმწიფო სამხატვრო-თეატრალური ინსტიტუტი

შრომითი საქმიანობა:

- 1974-1978 - რესპუბლიკური ტერლევინის სამხატვრო სასწავლებელი
- 1978-1980 - სამსახური არშიაში
- 1983-1989 - ერევნის სახელმწიფო სამხატვრო-თეატრალური ინსტიტუტი.
- 1992-1993 - სომხეთის საგარეო საქმეთა სამინისტრო.
- 1993-1998 - სომხეთის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში.
- 1998-1999 - საგანგებო დაფალეობათა ელჩი, სომხეთის რესპუბლიკის

სახელმწიფოს დელეგაციის და დემარკაციის კომისიის ხელმძღვანელი.

ჰყავს მეუღლე და სამი შვილი.

დერდია ნანოვსკი

უნგრეთის რესპუბლიკის საგანგებო და

სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში 1993 წლიდან.

დაიბადა 1942 წელს უნგრეთში.

1967 წელს მიიღო ფილოლოგიის დიპლომი, ხოლო 1968 წელს საერთაშორისო ეკონომისტიკის დიპლომი. ფილოლოგიურ მეცნიერებათა დოქტორია.

შრომითი საქმიანობა:

1968–1971 - სააქციო საზოგადოება „იბუსის“ ტურისტული ბიუროს მუშაკი.

1971–1973 - სრულიად უნგრეთის პროფკავშირების სოციალური ტურიზმის ბიუროს განყოფილების ხელმძღვანელი.

1973–1981 - საგარეო ვაჭრობის სამინისტროს სექციის ხელმძღვანელი.

1981–1986 - უნგრეთის სამეურნეო პალატის განყოფილების გამგე, გენერალური მდივნის მოადგილე.

1992–1992 - ბუდაპეშტის საგაქრო-სამრეწველო პალატის ვიცე-პრეზიდენტი.

1992 - წლიდან უნგრეთის რესპუბლიკის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი რუსეთის ფედერაციაში.

ფლობს უნგრულ, რუსულ, ინგლისურ, ფრანგულ, პოლონურ, ინდონეზიურ ენებსა და ესპერანტოს.

ჰყავს მეუღლე.

ნისანკა პარაკრაჰა ვიჯეიერატნე

შრილანკას საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი

საქართველოში 1993 წლიდან.

დაიბადა 1924 წელს

შრომითი საქმიანობა:

ცეილონის სამოქალაქო სამსახურის წევრი.
მთავრობის წარმომადგენელი ანურადხაპურაში და
ჯაფნაში.

მსახურობდა კანდიში, ბატიკოლოაში.

იმიგრაციისა და ემიგრაციის ინსპექტორის მოადგილე.
სოფლის მეურნეობის ადმინისტრაციის დირექტორის
მოადგილე.

ხაზინის დირექტორის მოადგილე.

- ანურადხაპურის ძეგლებისა და წმინდა ქალაქის,
მუზეუმისა და ფოლკლორული მუზეუმის დაცვის
საზოგადოების თავმჯდომარე.
- საკომუნალო მომსახურეობის კომისიის მდივანი.
- შინაგან საქმეთა სამინისტრო - მდივნის უფროსი
თანაშემწე.
- ხაზინის ორგანიზაციისა და მეთოდების დირექტორი.
- რადიომაუწყებლობის გენერალური დირექტორი.
- ცეილონის სატრანსპორტო სამმართველოს ხაზინის
დირექტორი.
- ინფორმაციისა და რადიომაუწყებლობის სამინისტროს
მუდმივი მდივანი.
- პრესის საბჭოს წევრი.
- დედიგამას პარლამენტის წევრი.

1977-1980 - საშუალო და უმაღლესი განათლებისა და იუნესკოს
საქმეთა მინისტრი.

1980-1988 - იუსტიციისა და იუნესკოს საქმეთა მინისტრი.

1986-1988 - იუნესკოს აღმასრულებელი სამმართველოს არჩეული
წევრი.

1993 - ელჩი რუსეთის ფედერაციაში.

ვან ფენ სიან

ჩინეთის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი
საქართველოში 1993 წლიდან.

დაიბადა 1938 წელს. ჰებეის პროვინციაში.

შრომითი საქმიანობა:

- ატაშე;
 - ყოფილ საბჭოთა კავშირში ჩინეთის საელჩოს მესამე მდივანი.
 - მეორე მდივანი ჩინეთის საგარეო საქმეთა სამინისტროს საბჭოთა საბჭოთა
 - კავშირის ყოფილი დეპარტამენტის განყოფილების უფროსის მოადგილე.
 - ყოფილ საბჭოთა კავშირში ჩინეთის საელჩოს მრჩეველი.
 - ჩინეთის საგარეო საქმეთა სამინისტროს საბჭოთა კავშირის ყოფილი დეპარტამენტის მრჩეველი.
 - ჩინეთის გენერალური კონსული სანქტ-პეტერბურგში.
- ჰყავს მეუღლე და ორი შვილი.

უან პოლ გობელი

წმინდა საყდრის დესპანი საქართველოში 1993 წლიდან.
დაიბადა 1943 წელს ქ. ტონინ-ლებენში (საფრანგეთი).
უმაღლესი განათლება მიიღო ლატრიანის უნივერსიტეტში რომში, ფატიკანი. იურიდიულ მეცნიერებათა დოქტორი კანონიკის დარგში.

შრომითი საქმიანობა:

- სხვადასხვა დროს მოღვაწეობდა ფატიკანის დიპლომატიურ სამსახურში.
 - ატაშედ ავსტრალიაში, ჰაბუა ანალ გვინეაში.
 - მეორე მდივანად მოზამბიკაში.
 - პირველ მდივანად ნიკარაგუაში.
 - მრჩეველად ბურუნდიაში, ფილიპინებსა და ჰონგ-კონგში.
- 1993 - წლის მარტიდან წმინდა საყდრის რწმუნებულია საქართველოში, აზერბაიჯანის რესპუბლიკაში, სომხეთის რესპუბლიკასა და მოლდოვაში.
- ფლობს იტალიურ, ფრანგულ და გერმანულ ენებს.

აბდულ ვახაბ ასეფი

**ავღანეთის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი
საქართველოში 1994 წლიდან**

დაიბადა 1947 წელს, ავღანეთში ბადახშანის პროვინცია.

დაამთავრა ლონდონის უნივერსიტეტის ეკონომიკის
ფაკულტეტი.

შრომითი საქმიანობა:

1974-1975 - ავღანეთის მსუბუქი მრეწველობის სამინისტრო,
განყოფილების უფროსი.

1978-1980 - სოფლის მეურნეობის ბანკი, საკრედიტო განყოფილების
უფროსი.

1980-1981 - დაგეგმარების სამინისტრო, გენერალური დირექტორი.

1981-1983 - ავღანეთის ფინანსთა სამინისტრო, კადრების სამმართველოს უფროსი.

1983-1986 - ავღანეთის მინისტრთა საბჭო, კაბიტალდაბანდების
სამმართველოს უფროსი.

1986-1990 - ავღანეთის ბანკი.

1990-1992 - ავღანეთის ვაჭრობის მინისტრის პირველი მოადგილე.

1992-1993 - ავღანეთის საელჩო რუსეთის ფედერაციაში, ვაჭრობის
მინისტრის მრჩეველი.

1993 - ავღანეთის ელჩი რუსეთის ფედერაციაში.

ფლობს ინგლისურ და რუსულ ენებს.

ჰყავს მუქალე და სამი შვილი.

არბენ პანდი ციცი

აღბანეთის რესპუბლიკის საგანგებო და

სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში 1994 წლიდან.

დაიბადა 1960 წელს აღბანეთის ქ. კორჩაში.

1979 წელს დაიწყო სწავლა ქ. ტირანაში უცხო ენების
ფაკულტეტის ფრანგულ განყოფილებაზე, 1981 წელს შევიდა
ალეისის უნივერსიტეტში არაბულ ფაკულტეტზე, 1988 წელს

მიიღო ფრანგული და არაბული ენების თარჯიმნის დიპლომა.

შრომითი საქმიანობა:

1988-1992 - ფრანგული ენის პედაგოგი ალბანეთის სასკოლში ფრანგულ-საქართველო უნივერსიტეტის უცხო ენების ფაკულტეტზე.

1992 - ალბანეთის რესპუბლიკის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩის რუსეთის ფედერაციაში.

ფლობს ალბანურ, ფრანგულ და არაბულ ენებს.

ჰყავს ძეგლები.

ჯონ ევუნტომა ბავა

განას საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი

საქართველოში 1994 წლიდან.

დაიბადა 1939 წელს.

1969 წელს დაამთავრა განას უნივერსიტეტი. 1972 წელს კეიპ კოუსტის უნივერსიტეტი. 1984 წელს ლიდის უნივერსიტეტი დიდი ბრიტანეთი.

შრომითი საქმიანობა:

1972-1973 - ტემპელის საშუალო სკოლის სასწავლო ნაწილის გამგე.

1973-1976 - ტემპელის საშუალო სკოლის დირექტორი

1976-1979 - სალაგას საშუალო სკოლის დირექტორი.

1979-1980 - ტემპელის ბინეს სკოლის დირექტორი.

1980-1987 - განათლების რეგიონური ხელმძღვანელის მოადგილე.

1987-1988 - ბაგაბაგას კოლეჯის დირექტორი.

1988-1992 - PNDG-ს მინისტრი ჩრდილოეთ რეგიონში.

1992-1993 - PNDG-ს მინისტრი ვაჭრობისა და ტურისტების დარგში.

1994 - განას საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი რუსეთის ფედერაციაში.

ჰყავს ძეგლები და შვიდი შვილი.

ნნიშუნია სიკაულუ

**ზაშბიის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი
საქართველოში 1994 წლიდან**

დაიბადა 1947 წელს

შრომითი საქმიანობა:

1967-1969 - საგარეო საქმეთა სამინისტრო.

1969-1970 - საოქმო დეპარტამენტი.

1970-1971 - ეუროპის დეპარტამენტი.

1971-1972 - საერთაშორისო ორგანიზაციების დეპარტამენტი.

1972-1977 - პოლიტიკური დეპარტამენტის მკორე მდივანი, გაე-
როს მუდმივ წარმომადგენლობაში ნიუ-იორკში.

1977-1990 - პოლიტიკური დეპარტამენტის მრისეკელი, გაეროს
მუდმივ წარმომადგენლობაში.

1990-1992 - სამინისტროს შტაბ-ბინა საერთაშორისო ორგანი-
ზაციების დირექტორი.

1992-1993 - ზაშბიის ელჩი რუსეთის ფედერაციაში.

1993 - საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი, ჩრდილოეთ
და სამსრეთ ამერიკის საქმეთა საერთაშორისო
ორგანიზაციების პასუხისმგებლობით.

ჰყავს მეუღლე და სუთი შვილი.

მოჰამედ ჰასნი შაბანი

**ლიბიის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი
საქართველოში 1994 წლიდან**

დაიბადა 1938 წელს ლიბიაში.

1960 წელს დაამთავრა ლიბიის უნივერსიტეტი.

შრომითი საქმიანობა:

1960-1969 - ინფორმაციის სამინისტროს თანამშრომელი.

1969-1973 - ლიბიის ახალი ამბების სააგენტო, გენერალური
დირექტორი.

1973-1976 - საგარეო საქმეთა სამინისტრო, ამერიკის დეპარ-
ტამენტის დირექტორი.

- 1976-1981 - მდივნის თანამშემსვე პოლიტიკურ საკითხებში.
 - 1981-1988 - ღობის სახალხო ბიუროს მდივანი საბჭოთა კავშირში.
 - 1989-1991 - სამდივნოს მდივნის მოადგილე, საგარეო საქმეთა სამინისტროში.
 - 1991 - ღობის სახალხო ბიუროს მდივანი რუსეთის ფედერაციაში.
- პეაეს შეუღლე და ექვსი შვილი.

ჯან ოსტერტი

ლუქსემბურგის დიდი საპერტოგოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში 1994 წლიდან.

დაიბადა 1937 წელს ლუქსემბურგში.

1956 წელს დაამთავრა პარიზი, იურიდიული ფაკულტეტი, პარიზი, პოლიტიკური სწავლების ინსტიტუტი და წმინდა ანტონის კოლეჯი, ოქსფორდის უნივერსიტეტი.

შრომითი საქმიანობა:

- 1961-1966 - ლუქსემბურგის სასამართლოს ადვოკატ-სტაჟიორი.
- 1964-1966 - საგარეო საქმეთა სამინისტროს ატაშე.
- 1966-1970 - საგარეო საქმეთა სამინისტროს წარმომადგენლობის მდივანი.
- 1965-1970 - სელშეკრულებებისა და იურიდიული სამსახურის უფროსი.
- 1968-1969 - ლუქსემბურგის დელეგაციის წევრი გაეროში.
- 1969-1970 - სელშეკრულებათა უფლებამოსილებების შესახებ კენის კონფერენციაზე ლუქსემბურგის დელეგატი.
- 1970-1976 - ნატოში ლუქსემბურგის მუდმივი წარმომადგენლის მოადგილე.
- 1976-1978 - საგარეო საქმეთა, საგარეო ვაჭრობის სამინისტროს, საგარეო ეკონომიკურ ურთიერთობათა დირექტორატში.
- 1978-1979 - საგარეო საქმეთა სამინისტრო, საოქმო, ადმინისტრაციული და იურიდიული დეპარტამენტის

დირექტორი.

1979-1983 - სტრასბურგში ევროპის საბჭოსზე ლუქსენბურგის მუდმივი წარმომადგენელი.

1983-1986 - სრულუფლებიანი მინისტრი.

1986-1992 - ლუქსენბურგის დიდი საპარლამენტო სრულუფლებიანი და საგანგებო ელჩი ჰოლანდიაში.

1992 - ლუქსენბურგის დიდი საპარლამენტო სრულუფლებიანი და საგანგებო ელჩი რუსეთში, ფინეთში, მონღოლეთში, ყაზახეთში, ბელორუსიასა და უკრაინაში.

ფლობს ფრანგულ, გერმანულ, ინგლისურ, ჰოლანდიურ, იტალიურ, ესპანურ და რუსულ ენებს.

ჰყავს მეუღლე და ერთი შვილი.

იონა რუსუ

მოლდოვას საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი

საქართველოში 1994 წლიდან

დაიბადა 1941 წელს

დაამთავრა ქსერსონის სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტი.
შრომითი საქმიანობა:

1969-1976 - ს. ჩობრუკის მსსრ-ის კოლმეურნეობის თავმჯდომარე.

1976-1979 - სლობოძის რაიონის მსსრ-ის კოლმეურნეობის საბჭოს თავმჯდომარე.

1979-1984 - სუგოროვის რაიონის პირველი მდივანი.

1984-1990 - სლობოძის რაიონის პირველი მდივანი.

1990-1991 - მოლდოვეთის კომპარტიის ცკკას განყოფილების გამგე.

1991-1992 - მოლდოვეთის რესპუბლიკის მთავრობის სასელმწიფო კომისიის თავმჯდომარე.

1992-1993 - ქ. კიშინოვის აქციონერთა საზოგადოების მოლდოვა-ზავტოსერვისის დირექტორის მოადგილე.

1994 - მოლდოვეთის სრულუფლებიანი და საგანგებო ელჩი უკრაინის რესპუბლიკაში.

ჰყავს მეუღლე და შვილი.

აშრაფ ჯეჰანგირ კაზი
პაკისტანის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი
საქართველოში 1994 წლიდან.

დაიბადა 1942 წელს.

შრომითი საქმიანობა:

- 1965–1986 – საგარეო სამსახურში იკავებს სხვადასხვა დიპლო-
მატიურ თანამდებობებს.
 - 1986–1988 – პაკისტანის ელჩი სირიაში.
 - 1965–1967 – სპეციალური სამსახურის წარმომადგენელი.
 - 1975–1978 – დირექტორი.
 - 1982–1986 – გენერალური დირექტორი.
 - 1988–1990 – მდივანი.
 - 1990–1991 – პაკისტანის ელჩი გერმანიის ფედერაციულ რესპუბ-
ლიკაში.
 - 1991 – წლიდან პაკისტანის ელჩი რუსეთში.
- პყავს მეუღლე და ორი შვილი.

კირიაკოს როდუსაკისი
საბერძნეთის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი
საქართველოში 1994 წლიდან.

დაიბადა 1945 წელს სანია-კრეტაზე.

დაამთავრა ათენის უნივერსიტეტი, სამართლის ფაკულ-
ტეტის ლიცენზიანტი.

შრომითი საქმიანობა:

- 1972–1974 – საელჩოს ატაშე საგარეო საქმეთა სამინისტროში.
- 1974–1981 – საბერძნეთის საელჩო თეირანში.
- 1981–1983 – საბერძნეთის გენერალური კონსული იოჰანესბურგში.
- 1983–1984 – საელჩოს მეორე მრჩეველი.
- 1984–1986 – საგარეო საქმეთა სამინისტრო.
- 1986–1987 – საელჩოს პირველი მრჩეველი.
- 1987–1989 – პრემიერ-მინისტრის კაბინეტის უფროსი.
- 1989–1992 – საბერძნეთის გენერალური კონსული მიუნხენში.

- 1992-1993 - ევროპის ეკონომიკური თანამშრომლობის მისიის საბერძნეთის დელეგაციის უფროსი წაგრებში.
 1993 - მსახურობს საგარეო საქმეთა სამინისტროში.
 ფლობს ინგლისურ და ფრანგულ ენებს.
 ჰყავს შეუღლე და შვილი.

აბდულ აზიზ ხოჯა

საუდის არაბეთის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში 1994 წლიდან
 დაიბადა 1942 წელს შაკკაში.
 შრომითი საქმიანობა:

- 1971-1974 - შაკკა, განათლების ფაკულტეტის დეკანი, შაკკას უნივერსიტეტის განყოფილების გენ. ინსპექტორი.
 1974-1976 - აბდულაზიზის სამეფო უნივერსიტეტის ვიცე-კანცლერის წარმომადგენელი არაბთა უნივერსიტეტების გაერთიანებულ შესვედრაზე ქ. საბატში (მონაკი).
 1976-1984 - ინფორმაციის სამინისტრო, ტელევიზიისა და რადიოპროგრამების უწყენესი საბჭოს სელმსდგანელი.
 1986-1991 - თურქეთში საუდის არაბეთის სამეფოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი.
 1992 - რუსეთის ფედერაციაში საუდის არაბეთის სამეფოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი.

რომან პალდანი

სლოვაკეთის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში 1994 წლიდან

დაიბადა 1945 წლის 22 აგვისტოს, ქ. ტრნავაში.

დაამთავრა ბრატისლავის უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტი

შრომითი საქმიანობა:

- 1991-1992 - ქ. მოსკოვი, ჩეხეთის და სლოვაკეთის ფედერალური

რესპუბლიკის საგაქრო წარმომადგენლობა.

1992–1993 – ქ. მოსკოვი, ჩეხეთის და სლოვაკეთის ფედერალური რესპუბლიკის საგაქრო წარმომადგენელი.

1993 – სლოვაკეთის რესპუბლიკის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი რუსეთის ფედერაციაში, საქართველოს, აზერბაიჯანის, სომხეთის, ბელარუსის, ყაზახეთის, ყირგიზეთის, ტაჯიკეთის, თურქმენეთისა და უზბეკეთის რესპუბლიკებში.

ჰყავს მეუღლე და სამი შვილი.

სუნიტრა ჰირანპრუეკი

ტაილანდის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში 1994 წლიდან.

დაიბადა 1947 წელს ბანკოკში, ტაილანდი.

დაამთავრა დუგლასის კოლეჯი, როგერსის სახელმწიფო უნივერსიტეტი აშშ-ში.

შრომითი საქმიანობა:

1972–1977 – საგარეო საქმეთა სამინისტრო, მესამე მდივანი, პროტოკოლის დეპარტამენტი.

1977–1978 – მეორე მდივანი, აზიის საქმეთა დეპარტამენტი.

1978–1980 – მეორე მდივანი, სამსრეთისა და დასავლეთ აზიის განყოფილება, პოლიტდეპარტამენტი.

1980–1983 – პირველი მდივანი, ტაილანდის მუდმივი წარმომადგენელი გაეროს ოფისში, ჟენევა, შვეიცარია.

1983–1984 – მრჩეველი, ეკონომიკური ურთიერთობებისა და თანამშრომლობის განყოფილება, ეკონომიკის დეპარტამენტი.

1984–1985 – დირექტორი, საერთაშორისო ეკონომიკური განყოფილება, ეკონომიკის დეპარტამენტი.

1985–1986 – მინისტრის მრჩეველი, ტაილანდის სამეფოს საელჩო, ტოკიო.

1986–1990 – მინისტრი, ტაილანდის სამეფოს საელჩო, ტოკიო.

- 1990-1992 - ელნი, მუდმივი სამდივნოს ოფისში.
 1992-1993 - გენერალური დირექტორი, ევროდებარტამენტი.
 1993 - საგანგებო და სრულუფლებიანი ელნი რუსეთის ფედერაციაში.

ხამიდ ბურკი

ალჟირის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელნი საქართველოში 1995 წლიდან

დაიბადა 1948 წელს ქ.ბატნაში.

დაამთავრა ადმინისტრაციული ეროვნული სკოლის დიპლომატიური განყოფილება.

შრომითი საქმიანობა:

- 1972-1976 - ალჟირის საგარეო საქმეთა სამინისტრო.
 1976-1981 - საგარეო საქმეთა სამინისტრო, საბჭოთა კავშირის და სოც. ქვეყნების დებარტამენტის განყოფილების გამგე.
 1984-1986 - ალჟირის საგარეო საქმეთა სამინისტრო. აფრიკის სამხარტველოს უფროსი.
 1986-1989 - ალჟირის ელნი განაში.
 1989-1992 - ევროპის მთავარი სამხარტველოს უფროსი.
 1992 - ალჟირის ელნი რუსეთის ფედერაციაში.
 ფლობს ფრანგულ, იტალიურ და ინგლისურ ენებს.
 ჰყავს მეუღლე და ორი შვილი.

გაჰუნგუ ემანუელი

ბურუნდის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელნი საქართველოში 1995 წლიდან.

დაიბადა 1956 წელს მაკებუკოში.

1981 წელს დაამთავრა ეროვნული უნივერსიტეტი, ზაირი.

შრომითი საქმიანობა:

- 1981-1984 - დონ ბოსკო დე ნგოზის ეკოლ ნორმალისა და კოლეჯის პროფესორი.
 1984-1985 - საშუალო განათლების პროგრამებისა და სწავლების

- პედაგოგიური მრჩეველი.
- 1985-1988 - UPROMA პარტიის შუდშივი ეროვნული სამდივნოს მრჩეველი ინფორმაციის საკითხებში.
- 1989-1991 - სოფლის მეურნეობისა და სელისნობის მინისტრის კაბინეტის დირექტორი.
- 1991-1993 - ბურუნდო-ლუქსენბურგის საცხოვრებლის გაუმჯობესების პროექტის დირექტორი.
- 1993 - საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი რუსეთის ფედერაციაში.
- პეაგს შეუღლე და ოთხი შვილი.

ღალეი ჟიულ ანტუანი

ბენინის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში 1995 წლიდან.

დაიბადა 1945 წელს, პორტო-ნოვო (ბენინის რესპუბლიკა). დაამთავრა დაკარის (სენეგალი) უნივერსიტეტი, შემდეგ ბენანსონის (საფრანგეთი) უნივერსიტეტი, ლიტერატურის მეცნიერებათა კანდიდატის ხარისხით.

შრომითი საქმიანობა:

- 1972-1974 - ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკაში ბენინის ადმინისტრაციული და ფინანსური საქმეების დირექტორი.
- 1977-1984 - ბენინის სრულუფლებიანი ელჩი ალჟირში.
- 1984-1987 - ამერიკის კონტინენტის დეპარტამენტის დირექტორი.
- 1992-1994 - თანამშრომელი საგარეო საქმეთა და თანამშრომლობის სამინისტროს გენერალურ სამდივნოში.

სონ სენ პერი

კორეის სახალხო დემოკრატიული რესპუბლიკის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში 1995 წლიდან

დაიბადა 1927 წელს.

შრომითი საქმიანობა:

- 1948-1967 - კორეის შრომის პარტიის ცენტრალური კომიტეტი.

- 1967-1969 - სახალხო მეურნეობის ინსტიტუტის რექტორის მოად-
გილე.
1969-1970 - სახალხო მეურნეობის ინსტიტუტის რექტორი.
1970-1977 - კორეის უმაღლესი განათლების მინისტრი.
1977-1989 - სახალხო მეურნეობის ინსტიტუტის რექტორი.
1989 - კორეის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი რუ-
სეთის ფედერაციაში.
ჰყავს მეუღლე და შვილები

დატუკ იანია ბაბა

მაღაიზიის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი

საქართველოში 1995 წლიდან

დაიბადა 1943 წელს მეღაკაში

შრომითი საქმიანობა:

- 1967-1970 - ადმინისტრაციული და დიპლომატიური სამსახურის თანამშრომელი, საგარეო საქმეთა სამინისტროს თანამშრომელი.
1970-1972 - მაღაიზიის საელჩო ჯაკარტაში, მეორე მდივანი.
1972-1974 - მაღაიზიის საელჩო რანგუნში, პირველი მდივანი.
1974-1975 - საგარეო საქმეთა სამინისტრო, მდივნის მთავარი მრჩეველი.
1975-1978 - მაღაიზიის საელჩო კენაში, კონსული.
1978-1982 - საგარეო საქმეთა სამინისტრო, მინისტრის მოადგილე (ადმინისტრაციულ საკითხებში).
1982-1985 - მაღაიზიის საელჩო ბანკოკში, დესპანი.
1985-1988 - მაღაიზიის ელჩი ვიეტნამში.
1988-1991 - საგარეო საქმეთა სამინისტრო, მინისტრის მოადგილე (პოლიტიკურ საკითხებში).
1991-1994 - მაღაიზიის ელჩი შვეიცარიაში, შეთავსებით აკრედიტირებულია დანიაში, ფინეთსა და ნორვეგიაში.
1994 - ელჩი რუსეთის ფედერაციაში
ჰყავს მეუღლე და ოთხი შვილი.

სოსე მანუელ პეიხოტი დე ვილას ბოიას დე ვასკონსელოს ფარია პორტუგალიის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში 1995 წლიდან დაიბადა 1931 წლის 23 თებერვალს, ოპირტოში. დაამთავრა ლისაბონის უნივერსიტეტი, იურისტი. შრომითი საქმიანობა:

- 1954–1959** - საგარეო საქმეთა სამინისტრო, საელჩოს ატაშე.
- 1959–1960** - მესამე მდივანი, საელჩო პრეტორიაში.
- 1960–1962** - მეორე მდივანი, საელჩო პრეტორიაში.
- 1962–1963** - რწმუნებული, პრეტორიაში.
- 1964–1966** - პირველი მდივანი, საელჩო ლონდონში.
- 1966–1969** - მრჩეველი, საელჩო ლონდონში.
- 1969–1972** - საგარეო საქმეთა სამინისტრო, აფრიკის, აზიისა და ოკეანეთის განყოფილების უფროსი.
- 1972–1974** - გენერალური კონსული მილანში.
- 1974** - საგარეო საქმეთა სამინისტრო, სრულუფლებიანი დესპანი.
- 1974–1977** - საგარეო საქმეთა სამინისტრო, პოლიტიკური დეპარტამენტის გენერალური დირექტორის თანაშემწე.
- 1977–1979** - საგარეო საქმეთა სამინისტრო, პოლიტიკური დეპარტამენტის გენერალური დირექტორი.
- 1979–1984** - ელჩი, მუდმივი წარმომადგენელი ნატოში, ბრიუსელი.
- 1984–1989** - ელჩი პრეტორიაში.
- 1989–1993** - ელჩი პეკინში.
- 1993** - ელჩი მოსკოვში.

სამუელ რაშელი

ფილიპინების საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში 1995 წლიდან დაიბადა 1939 წელს სოლანოში. დაამთავრა ფილიპინების უნივერსიტეტი შრომითი საქმიანობა:

- 1968–1969 - საკონსულო საქმეთა სამსახური: მთავარი თანამშემწე, შემდეგ სავიზო განყოფილების უფროსი.
- 1969–1970 - SEATO-ს გაეროს სამსახური, საერთაშორისო ეკონომიკური თანამშრომლობის განყოფილება, ეკონომიკურ საქმეთა სამსახური.
- 1970–1971 - ევროპის საქმეთა განყოფილება, პოლიტიკურ საქმეთა სამსახური.
- 1974–1975 - აზიისა და ოკეანეთის საქმეთა განყოფილება, პოლიტიკურ საქმეთა სამსახური.
- 1977–1982 - ამერიკის საქმეთა განყოფილება, პოლიტიკურ საქმეთა სამსახური.
- 1982–1985 - აღმასრულებელი დირექტორი ASEAN-ის საქმეთა სამსახური.
- 1985– 1986 - მინისტრის თანამშემწე, ASEAN-ის საქმეთა სამსახური.
- უცოლ შვილო.**

ჰაჯან ყული ოღლი გაჯიევი
აზერბაიჯანის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი
საქართველოში 1996 წლიდან.

დაიბადა 1946 წელს საქართველოში, საგარეჯოს რაიონის სოფელ იორ-მულანლოში.

1969 წელს დაამთავრა აზერბაიჯანის ნავთობისა და ქიმიის ნავთობპროდუქტების ფაკულტეტი. ტექნიკურ მეცნიერებათა კანდიდატია.

შრომითი საქმიანობა:

- 1969–1971 - „კარადაკარნეფტის“ ოპერატორი, უბნის უფროსი.
- 1971–1978 - ნავთობის აზერბაიჯანის სახელმწიფო სამეცნიერო-საპროექტო ინსტიტუტის უფროსი ინჟინერი.
- 1978–1993 - ნავთობისა და ქიმიის აზერბაიჯანის ინსტიტუტის უფროსი ინჟინერი, უფროსი მეცნიერ-თანამშრომელი,

ლაბორატორიის ხელმძღვანელი, დოცენტი.

1993-1996 - ნავთობის აზერბაიჯანის სახელმწიფო კომპანიის
წამყვანი სპეციალისტი.

ფლობს აზერბაიჯანულ, რუსულ, ქართულ და გერმანულ ენებს.
პყავს მეუღლე და ორი შვილი.

მოსტაფა ფარუკ მოჰამედი

ბანგლადეშის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი
საქართველოში 1996 წლიდან.

დაიბადა 1942 წელს.

დაამთავრა მოჰამედ დნაკის უნივერსიტეტი, მიენიჭა ჰუმან-
იტარულ მეცნიერებათა ბაკალავრისა და ჰუმანიტარულ მეც-
ნიერებათა მაგისტრის პირველი ხარისხის წოდებები ეკონომიკის
დარეში. ამავე უნივერსიტეტში სწავლობდა საერთაშორისო
ეკონომიკის განვითარებას.

შრომითი საქმიანობა:

1966-1993 - დიპლომატიური სამსახური, მუშაობდა წარმომად-
გენლო-ბებში:იაპონიაში, ფილიპინებზე, ინდონეზიაში,
ინდოეთსა და ეგვიპტეში. აგრეთვე, ბანგლადეშის
მუდმივ წარმომადგენ-ლობაში გაეროში, ნიუ-
იორკში, მუშაობდა საგარეო საქმეთა სამინისტროში
დირექტორად და გენერალურ დირექტორად.

1990-1993 - მუშაობდა მიანმარის კავშირში.

1991-1995 - მუშაობდა ელჩად ვიეტნამის სოციალისტურ რეს-
პუბლიკაში, პარალელურად ლაოსის სახალხო
დემოკრატიულ რესპუბლიკაში.

1995 - ბანგლადეშის ელჩი რუსეთის ფედერაციაში,
აკრედიტაციით ბელორუსიის რესპუბლიკაში.

პყავს მეუღლე და ორი შვილი.

მარფი რონანი

ირლანდიის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში 1996 წლიდან.

დაიბადა 1948 წელს დუბლინში.

დაამთავრა გუდ ქანსელის კოლეჯი, ნიუ როსი, ვეიქსფორდის უნივერსიტეტის კოლეჯი, დუბლინი მაქმასტერ უნივერსიტეტი, ჰაშილტონი, კანადა.

შრომითი საქმიანობა:

- 1971-1973** - ირლანდიის საგარეო საქმეთა სამინისტრო, მესამე მდივანი, ეკონომიკურ დეპარტამენტში.
- 1973-1974** - მესამე მდივანი, პარიზი.
- 1974-1977** - ბირველი მდივანი, საელჩო ბრიუსელში.
- 1977-1980** - გენერალური კონსული, ჩიკაგო.
- 1980-1982** - ბირველი მდივანი, შტაბბინით (ინგლისურ-ირლანდიური).
- 1982-1983** - მრჩეველი, შტაბბინით (პროტოკოლის დეპარტამენტის უფროსი).
- 1983-1986** - მრჩეველი შტაბბინით (უცხოური შემოსავლების განყოფილება).
- 1986-1990** - მრჩეველი, ბონი.
- 1991-1995** - მდივნის თანაშემწე, შტაბბინით (განვითარებისა და თანამშრომლობის განყოფილება).
- 1995** - ელჩი რუსეთის ფედერაციაში.

დიოდონე ესენი

კოტ დე ივუარის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში 1996 წლიდან

დაიბადა 1938 წელს ქ. გრან-ლაუში

დაამთავრა: დაკარის სამართლის ფაკულტეტი, ტულუზის სამართლის ფაკულტეტი, ტულუზის პოლიტიკური კვლევათა ინსტიტუტი, ჟენევის საერთაშორისო უმაღლესი სწავლების უნივერსიტეტი.

ჰყავს მეუღლე და რვა შვილი.

ჯორჯ სალიბა

მალტის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში 1996 წლიდან.

დაიბადა 1944 წელს.

1968 წელს დაამთავრა პლატერის კოლეჯი, ოქსფორდის უნივერსიტეტი, დიპლომი სოციალური მეცნიერების დარგში.

1970 წელს ჯონ ჰოფკინსის უნივერსიტეტი, საერთაშორისო მეცნიერების სკოლა, სამეცნიერო ხარისხი ახლო აღმოსავლეთის საკითხებში.

შრომითი საქმიანობა:

1964–1966 - მალტის უნივერსიტეტი, ფინანსთა დეპარტამენტის მუშაკი.

1971–1973 - მალტის უნივერსიტეტი, ლექტორი პოლიტიკის საკითხებში.

1974–1976 - მალტაში კუვეიტის საელჩოს თანამდებობის პირი.

1976–1981 - გენერალური მენეჯერი.

1981–1985 - ელჩი არაბეთის სრუტის ქვეყნებში, რეზიდენციის გარეშე.

1985–1987 - რიალში მალტის ელჩი.

1987–1993 - ელჩი ტრიბოლში, ლიბია.

1993 - ელჩი მოსკოვში.

ჰყავს მეუღლე და ორი შვილი.

პიოტრ ბორავსკი

პოლონეთის საქმეთა დროებითი რწმუნებული

საქართველოში 1996 წლიდან

დაიბადა 1951 წელს ვარშავაში.

1975 წელს დაამთავრა ვარშავის უნივერსიტეტის ისტორიის ფაკულტეტი.

შრომითი საქმიანობა:

1975–2000 - თანამშრომლობდა პოლონეთის ათიდან ოცამდე სამეცნიერო და სამეცნიერო-პოპულარულ ჟურ-

ნალში.

- 1991–1991 – საგარეო საქმეთა სამინისტრო, საკონსულო დეპარტამენტის თანამშრომელი.
 - 1991–1992 – საგარეო საქმეთა სამინისტრო, ევროპული დეპარტამენტის ცენტრალური აზიისა და კავკასიის სამმართველოს თანამშრომელი.
 - 1994–1994 – პოლონეთის რესპუბლიკის საქმეთა დროებითი რწმუნებული ყაზახეთის რესპუბლიკაში.
 - 1994–1995 – პოლონეთის რესპუბლიკის საქმეთა დროებითი რწმუნებული ყირგიზეთის რესპუბლიკაში.
 - 1996–1997 – პოლონეთის რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა სამინისტროს წარმომადგენელი საქართველოში პოლონეთის რესპუბლიკის საელჩოს მოსაწყობად.
 - 1997–2000 – პოლონეთის რესპუბლიკის საქმეთა დროებითი რწმუნებული საქართველოში.
- ჰყავს მეუღლე და ორი შვილი.⁵⁰

მარია მაჩაღო კვინტელა

ბრაზილიის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში 1997 წლიდან

დაიბადა 1938 წელს რიო დე ჟანეიროში.

დაამთავრა სანტა ურსულას უნივერსიტეტი.

შრომითი საქმიანობა:

- 1961–1963 – გენერალური მდივნის თანაშემწე ეკონომიკის საკითხებში.
- 1963–1964 – ტრანსპორტირების და კავშირგაბმულობის განყოფილების ხელმძღვანელის თანაშემწე.
- 1964–1965 – ბაია ბლანკა, ვიცე-კონსული.
- 1965–1966 – ბაია ბლანკა, კონსული.
- 1969–1972 – ბრიუსელი EEC, მეორე მდივანი.

⁵⁰ პოლონეთის რესპუბლიკას 1996 წლიდან გახსნილი აქვს საელჩო თბილისში, საელჩოს ხელმძღვანელობდა საქმეთა დროებითი რწმუნებული.

- 1972–1973** – ბრიუსელი EEC, პირველი მდივანი.
- 1973–1977** – მონტევიდეო, ALALC პირველი მდივანი.
- 1978–1997** – თავისუფალი ვაჭრობის ლათინურ ამერიკული ასოციაციის განყოფილების ხელმძღვანელი.
- 1997–1980** – საეპიგრაფიკო განყოფილების ხელმძღვანელი.
- 1980–1982** – კავშირგაბმულობისა და დოკუმენტაციის განყოფილების ტექნიკური კოორდინატორი.
- 1982–1986** – ლონდონი, გენერალური კონსული.
- 1987–1991** – რიო ბრანკოს ინსტიტუტის ხელმძღვანელი. (ბრაზილიის დიპლომატიური აკადემია).
- 1991–1995** – ვენა, ვაშინგტონი ელჩი.

ჰერშელ დალე ანდერსონი
იამაიკის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი
საქართველოში 1997 წლიდან.

დაიბადა 1937 წელს კლარენდონში.

დაამთავრა კანადის უნივერსიტეტი და იამაიკის დასავლეთ ინდის უნივერსიტეტი.

შრომითი საქმიანობა:

- 1958–1959** – აღმასრულებელი ოფიცერი, საშემოსავლო საგადასახადო დეპარტამენტი.
- 1963–1964** – საადმინისტრაციო კადეტი, საგარეო საქმეთა სამინისტრო.
- 1966–1968** – საადმინისტრაციო ოფიცერი, საგარეო საქმეთა სამინისტრო.
- 1969–1970** – თანაშემწე, შრომისა და ეროვნული დაზღვევის სამინისტრო.
- 1970–1972** – თანაშემწე, საგარეო საქმეთა სამინისტრო.
- 1972–1974** – მთავარი თანაშემწე, საგარეო საქმეთა სამინისტრო, მრჩეველი იამაიკის უმაღლეს კომისარიატში, აკრადია.
- 1974–1978** – თანაშემწე, საგარეო საქმეთა სამინისტრო.
- 1978–1980** – დირექტორი, საგარეო საქმეთა სამინისტრო.

- 1980-1987 - უმაღლესი კომისიის მოადგილე, იაპიაკის უმაღლეს კომისარი, ლონდონი.
- 1987-1992 - უმაღლესი კომისარი, ოტავა.
- 1992-1996 - გენერალური დირექტორი, საგარეო საქმეთა და საგარეო ვაჭრობის სამინისტრო.
- 1996 - იაპიაკის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი რუსეთის ფედერაციაში.
- პყავს მეუღლე და ორი შვილი.

პასან ალი ჰუსეინ ალ-ნიყმი
 კატარის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში 1997 წლიდან.

დაიბადა 1940 წელს, კატარში.

1975 წელს დაამთავრა კემბრიჯის უნივერსიტეტი, აქვს დოქტორის ხარისხი.

შრომითი საქმიანობა:

- 1959-1975 - საშუალო სკოლის დირექტორი.
- 1976-1989 - კატარის სახელმწიფოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი ინდოეთში.
- 1976-1989 - საგანგებო და სრულუფლებიანი არა რეზიდენტი ელჩი შრი ლანკაში, ნეპალში, ტაილანდსა და სინგაპურში.
- 1989 - კატარის სახელმწიფოს მუდმივი წარმომადგენელი გაეროში, ნიუ-იორკი.
- 1991-1995 - საგანგებო და სრულუფლებიანი არა რეზიდენტი ელჩი კანადაში, ბრაზილიასა და არგენტინაში.
- ოჯახური მდგომარეობა:** უცოლო

ალმაროლი კორდერო
 კუბის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში 1997 წლიდან

დაიბადა 1943 წელს

შრომითი საქმიანობა:

- 1962–1963 - სწავლობდა სამსკდრო უმაღლეს კურსებზე საბჭოთა კავშირში.
- 1963–1975 - კუბის რესპუბლიკის რეგოლუციური სამსკდრო საზღვაო ძალები.
- 1976–1978 - საბჭოთა კავშირში კუბის რესპუბლიკის სამსკდრო, საზღვაო სამსკდრო და საჰაერო სამსკდრო ატაშის თანაშემწე.
- 1979–1983 - კუბის რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტის რეგოლუციური სამსკდრო ძალები.
- 1983–1990 - კუბის რესპუბლიკის რეგოლუციური სამსკდრო სამინისტროს საერთაშორისო ურთიერთობების სამმართველოს უფროსი.
- 1990–1992 - საბჭოთა კავშირში კუბის რესპუბლიკის მინისტრ-მრჩეველი.
- 1992–1993 - ანგოლაში კორპორაციის „АНТЕКС“ თავმჯდომარე.
- 1994–1995 - მაღაზიების ქსელის ТРД КАРИБЕ გენერალური დირექტორი.
- 1995 - კუბის რესპუბლიკის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი რუსეთის ფედერაციაში.

ფლობს რუსულ ენას.

ჰყავს მუდღე და ორი შვილი.

აქმათბეკ ნანაევი

ყირგიზეთის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი

საქართველოში 1997 წლიდან

დაიბადა 1941 წელს.

დაამთავრა ყირგიზეთის სასელმწიფო უნივერსიტეტი შრომითი საქმიანობა:

- 1958–1971 - „ფიზიკური მოწყობილობების“ ქარხანა, ზეინკალი.
- 1971–1973 - „ფიზიკური მოწყობილობების“ ქარხანა, კომკავშირის მდივანი.
- 1973–1974 - ყირგიზეთის ქ. ფრუნზეს კომკავშირის მეორე მდივანი.

- 1974–1983 – „ფიზიკური მოწყობილობების“ ქარხანა, პარტკომიტეტის მდივანი.
- 1983–1989 – ქ. ფრუნზეს ოქტომბრის სახალხო დეპუტატთა საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარე.
- 1989–1990 – სკერდლოვსკის რაიონული კომიტეტის ქ. ფრუნზეს ყირგიზეთის კომპარტიის პირველი მდივანი.
- 1990–1991 – ქ. ფრუნზეს სახალხო დეპუტატთა საქალაქო საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარე.
- 1991 – ყირგიზეთის მინისტრთა საბჭოს მუდმივი წარმომადგენელი.
- 1991–1992 – ყირგიზეთის რესპუბლიკის სრულუფლებიანი წარმომადგენელი ქ. მოსკოვში.
- 1992 – ყირგიზეთის რესპუბლიკის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი რუსეთის ფედერაციაში.
- ჰყავს მეუღლე და ორი შვილი.

იან ჰენრიკ გრუპი

ფინეთის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი

საქართველოში 1997 წლიდან

დაიბადა 1934 წელს

1960 წელს დაამთავრა ჰელსინკის უნივერსიტეტი

შრომითი საქმიანობა:

1960–1963 – პრაქტიკა სასაქონლოში.

1962–1965 – დიპლომატიური სამსახური, ატაშე.

1965–1966 – უენევაში გაეროს წარმომადგენლობის ატაშე.

1966–1968 – ატაშე და მეორე მდივანი, საელჩო (EEC-ს წარმომადგენლობა) ბრიუსელში.

1968–1970 – საგარეო საქმეთა სამინისტრო, მეორე მდივანი მრჩეველი კომერციულ საკითხებში.

1972–1975 – საგარეო საქმეთა სამინისტრო, დირექტორის ასისტენტი.

- 1975–1978 - საელჩო სტოკჰოლმში, შრიწვეელი.
 - 1978–1981 - ელჩი ერავში.
 - 1981–1984 - საგარეო საქმეთა სამინისტრო, კონსულტატ-ელჩი.
 - 1984–1988 - ელჩი ინდოეთში, აგრეთვე ბანგლადეშში, ნეპალში, შრი-ლანკაში.
 - 1988–1991 - საგარეო საქმეთა სამინისტრო, კონსულტატ-ელჩი.
 - 1991–1995 - ელჩი ალჟირში, ტუნისში.
 - 1996 - ელჩი თურქეთში, აგრეთვე აზერბაიჯანში.
- ჰყავს მეუღლე.

ჯივი კამარა

გვინეის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი

საქართველოში 1998 წლიდან.

დაიბადა 1947 წელს კონაკრი, გვინეის რესპუბლიკა.

1972 წელს დაამთავრა კონაკრის პოლიტექნიკური ინსტი-
ტუტი.

შრომითი საქმიანობა:

- 1972–1980 - ფილოლოგიურ და ისტორიულ მეცნიერებათა პრო-
ფესორი.
- 1976–1977 - უნივერსიტეტის ეროვნული დასის დირექტორი.
- 1977–1978 - ეროვნული თეატრის ადმინისტრატორი.
- 1978–1980 - ბავშვთა ეროვნული თეატრის დირექტორი.
- 1981–1985 - შუა აზიის დივიზიის უფროსი საგარეო საქმეთა
სამინისტროში.
- 1985–1989 - შრიწვეელი დაკარში (სენეგალის რესპუბლიკა), გვინეის
საელჩო.
- 1989–1996 - პირველი მდივანი რიალში (საუდის არაბეთი). გვინეის
საელჩო.
- 1996 - გვინეის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი რუ-
სეთის ფედერაციაში.

სეიდ იმამ მაჰმუდ იმამი

**ეკვიპტის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი
საქართველოში 1998 წლიდან**

დაიბადა 1945 წელს

1967 წელს დაამთავრა ქაიროს უნივერსიტეტი

შრომითი საქმიანობა:

1971 წლიდან მუშაობს ეკვიპტის არაბთა რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა სამინისტროში.

მისიებში მოღვაწეობა:

1974 - 1976 - ადენი, იემენი.

1976 - 1978 - რომი, იტალია,

1979 - 1983 - ბელგრადი, იუგოსლავია.

1984 - 1988 - სინგაპური.

1990 - 1992 - მანილა, ფილიპინები.

1994 - 1997 - ბელგრადი, იუგოსლავია (მისიის ხელმძღვანელი).

ფლობს ინფლისურ და ფრანგულ ენებს.

ჰყავს მეუღლე და სამი შვილი.

ჯერმანო ელიო

**ევროკავშირის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი
საქართველოში 1998 წლიდან.**

დაიბადა 1939 წელს.

1964 წელს დაამთავრა რომის უნივერსიტეტი პოლიტიკური მეცნიერების ლიცენზია.

შრომითი საქმიანობა:

1965-1967 - საგარეო საქმეთა სამინისტროს საბერძნეთთან და თურქეთთან ურთიერთობების დეპარტამენტის თანამშრომელი.

1967-1970 - მაროკოსთან, ტუნისთან და ალჟირთან ურთიერთობების რწმუნებული.

- 1970–1973** – სირიასთან, ეგვიპტესთან, იორდანიასთან, ლიბიასთან და ისრაელთან ურთიერთობების კოორდინატორი.
- 1973–1979** – მთავარი ადმინისტრატორი, ტერიტორიული სამმართველოს ოფიცერი, კოორდინატორი შუამდგე ქვეყნებს: სირია, ეგვიპტე, იორდანია, ლიბია და ისრაელი.
- 1979–1983** – სირიაში კომისიის დელეგატი.
- 1983–1985** – გვინეა-ბისაუში კომისიის დელეგატი.
- 1985–1987** – სომალიში კომისიის დელეგატი.
- 1987–1990** – იტალიის საგარეო საქმეთა სამინისტროს თანამშრომელი.
- 1990–1993** – დელეგაციის ხელმძღვანელი ნიგერიაში.
- ფლობს** იტალიურ, ფრანგულ, ინგლისურ და პორტუგალიურ ენებს.

ტიტ მატსულევისტი

ესტონეთის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი

საქართველოში 1998 წლიდან

დაიბადა 1958 წელს

დაამთავრა ტარტუს უნივერსიტეტი, აურნალისტიკის

ფაკულტეტი

შრომითი საქმიანობა:

- 1982–1988** – ტარტუს უნივერსიტეტის აურნალისტიკის ფაკულტეტის თანამშემწე და ლექტორი.
- 1988–1991** – ტარტუს უნივერსიტეტის საინფორმაციო ბიუროს ხელმძღვანელი, ტარტუს უნივერსიტეტის რექტორის მრჩეველი.
- 1991** – ესტონეთის რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა მინისტრის მრჩეველი.
- 1991–1996** – ესტონეთის რესპუბლიკის ელჩი გერმანიის ფედერაციის

რაციულ რესპუბლიკაში.

1993-1996 - ესტონეთის რესპუბლიკის ელჩი წმინდა საყდარში.

1996-1998 - ესტონეთის რესპუბლიკის ელჩი უკრაინაში.

1998 - ესტონეთის რესპუბლიკის ელჩი მოლდოვას რესპუბლიკაში.

ფლობს გერმანულ, ინგლისურ, რუსულ და ფინურ ენებს.
ჰყავს მუდღე და სამი შვილი.

მანფრედ ადოლფ გარტლერი

**მალტის სუვერენული ორდენის საგანგებო და
სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში 1998 წლიდან**
დაიბადა 1957 წელს ქ. ვიბიტენოში (იტალია).

შრომითი საქმიანობა:

1980-1995 - კონფკომპერჩიოს წარმომადგენელი სსვადასხვა პრო-
ფინციულ და რეგიონულ კომისიებში.

1990 - კომუნალური მრჩეველი.

სხვა საქმიანობა:

კათოლიკე ოჯახთა ასოციაციის იურიდიული კონსულტანტი,
საქართველოს „კარიტასის“ მფარველი, სსვადასხვა სპორტული
ასოციაციების ვიცე-პრეზიდენტი, კანონიკური სამართლის XXVI
ეროვნული კონგრესის ორგანიზაციის პასუხისმგებელი.
ჰყავს მუდღე.

კონსტანტინ გირბეა

**რუმინეთის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი
საქართველოში 1998 წლიდან.**

დაიბადა 1939 წელს ტურნუ სევერინში.

დაამთავრა მაქსიმ გორკის ფილოლოგიური ინსტიტუტი.

შრომითი საქმიანობა:

1966-1967 - ატაშე საგარეო საქმეთა სამინისტროში.

1967-1973 - ურთიერთობების რეფერანტი, კიოლნში რუმინეთის
საელჩოში.

- 1973–1979 – მეორე და პირველი მდივანი, საგარეო საქმეთა სამინისტრო.
 - 1979–1989 – მრჩეველი, ბერნში რუმინეთის საელჩო.
 - 1986–1990 – მრჩეველი, საგარეო საქმეთა სამინისტრო.
 - 1990–1991 – გენერალური კონსული, ბონში რუმინეთის საელჩო.
 - 1991–1993 – მრჩეველი მოსკოვში რუმინეთის საელჩო.
 - 1993–1997 – რუსეთის ფედერაციაში რუმინეთის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი.
 - 1996–1997 – რუმინეთის არა რეზიდენტი ელჩი უზბეკეთში, რეზიდენციით მოსკოვში.
- ფლობს რუსულ, გერმანულ და ფრანგულ ენებს.
 ჰყავს შეუღლე და ერთი შვილი.

ევა ლილიან ნზარო

ტანზანიის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში 1998 წლიდან.

დაიბადა 1944 წელს.

დაამთავრა ასპირანტურა სასელმწიფო მმართველობა (ბაკისტანი), ბაკალავრის წოდება ენათმეცნიერებაში (ლენინგრადი), დიპლომატიური პრაქტიკა შიდა საქართალი (ავსტრალია, კანბერა, 1975), ინფორმაცია და დოკუმენტაცია (ტანზანია, 1978), აშშ-ს პოლიტიკა (ვაშინგტონი, 1985).

შრომითი საქმიანობა:

- 1970–1974 – ტანზანიის საგარეო საქმეთა სამინისტრო, მესამე მდივანი.
- 1974–1978 – ინფორმაციისა და კვლევითი დეპარტამენტი, მეორე მდივანი.
- 1978–1981 – ტანზანიის რესპუბლიკის საელჩო კივანი-რუანდაში, ელჩის მოადგილე.
- 1982–1984 – აზიისა და ავსტრალიის დეპარტამენტი, იაპონიისა და ჩრდილოეთ კუნძულების განყოფილების უფროსი.
- 1985–1990 – აზიისა და ავსტრალიის დეპარტამენტის დირექტორი.

- 1991-1993 - ტანზანიის რესპუბლიკის საელჩო ტოკიოში, საგანგებო და სრულუფლებიანი დესპანი.
- 1993-1998 - საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი, აზიისა და ავსტრალიის დეპარტამენტის დირექტორი.
- 1998 - ტანზანიის რესპუბლიკის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი რუსეთის ფედერაციაში.
- ფლობს სუახილ, ინგლისურ და რუსულ ენებს.
 ჰყავს შეუღლე და ოთხი შვილი.

ბედრო დონდო

ურუგვაის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში 1998 წლიდან

დაიბადა 1932 წელს ქ. მონტევიდეოში.

შრომითი საქმიანობა:

1968-1970 - „СЕФИ“-ის გენერალური მდივანი.

1970-1976 - უენევაში გაერო-ს კონფერენციებზე მორიგი დელეგატი.

1976-1978 - საგარეო საქმეთა სამინისტროს საბაჟო გადასახადებისაგან განთავისუფლების განყოფილების უფროსი.

1979-1984 - რესპუბლიკის გენერალური კონსული ანტვერპენში.

1984-1987 - საგარეო საქმეთა სამინისტროს საფინანსო-საბუღალტრო სამმართველოს დირექტორის მოადგილე.

1987-1992 - ჰამბურგში რესპუბლიკის გენერალური კონსული.

ფლობს ფრანგულ და ინგლისურ ენებს.

ჰყავს შეუღლე და ერთი შვილი.

იბრაჰიმ ამანგალიევი

ყაზახეთის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში 1998 წლიდან.

დაიბადა 1935 წელს, ატირაუს ოლქში.

1959 წელს დაამთავრა უფის სანავთობო ინსტიტუტი. 1969

წელს დიპლომატიის უმაღლესი სკოლა მოსკოვში.

შრომითი საქმიანობა:

- 1959–1966 – მუშაობდა სსრ კავშირის და ყაზახეთის ალკკ ცკ-ში.
- 1966–1969 – უმაღლესი დიპლომატიური სკოლის მსმენელი მოსკოვში.
- 1969–1981 – მუშაობდა სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა სამინისტროში.
- 1981–1984 – სკკპ ცკ განყოფილების ინსტრუქტორი.
- 1984–1992 – ალჟირსა და ინდონეზიაში სსრ კავშირის საელჩოს მრჩეველი.
- 1992–1993 – მუშაობდა ყაზახეთის საგარეო საქმეთა სამინისტროში.
- 1993 – ყაზახეთის რესპუბლიკის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი აზერბაიჯანის რესპუბლიკაში.

ჰყავს მეუღლე.

ბორუთ მაჰნიკი

სლოვენის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში 1999 წლიდან.

დაიბადა 1955 წელს ლუბლიანა.

1979 წელს დაამთავრა უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტი.

შრომითი საქმიანობა:

- 1979–1981 – საერთაშორისო ურთიერთობების ფედერალური სამდივნო, სტაჟიორი და შოგვიანებით დესკის ოფიცერი.
- 1981–1985 – ტრიპოლიში საელჩოს მესამე მდივანი.
- 1985–1988 – საგარეო ურთიერთობების ფედერალური სამდივნო საერთაშორისო იურიდიული დეპარტამენტის მეორე მდივანი.
- 1988–1991 – ნიუ-იორკში გაეროს მუდმივი წარმომადგენლობა, პირველი მდივანი.
- 1991–1992 – სლოვენის რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა სამინისტრო, მინისტრის მრჩეველი.
- 1992–1998 – სლოვენის რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა სამინისტრო, საერთაშორისო იურიდიული დეპარტა-

მენტის დირექტორი.

1998 - სლოვენის რესპუბლიკის ელჩი საბერძნეთის რესპუბლიკაში, შეთავსებით კვიპროსსა და სომხეთის რესპუბლიკაში.

ფლობს ინგლისურ, ფრანგულ და იტალიურ ენებს.

ჰყავს მეუღლე და ორი შვილი.

აბდულგაფურ აბდურახმანოვი

უზბეკეთის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი

საქართველოში 1999 წლიდან

დაიბადა 1950 წელს ქ.ტაშკენტში.

1972 წელს დაამთავრა ტაშკენტის პოლიტექნიკური ინსტიტუტი.

შრომითი საქმიანობა:

1972-1975 - ტაშკენტის პოლიტექნიკური ინსტიტუტის ლაბორატორიის გამგე.

1975-1979 - ინჟინერ-კონსტრუქტორი მესამე კატეგორიის.

1979-1986 - წამყვანი ინჟინერი.

1986-1991 - უზბეკეთის აგროსამრეწველო საგარეო ურთიერთობების სამმართველოს უფროსის მოადგილე.

1991-1992 - უზბეკეთის სოფლის მეურნეობის სამინისტრო, საგარეო ურთიერთობების სამმართველოს უფროსი.

1992-1994 - უზბეკეთის საგარეოეკონომიკური ურთიერთობის მინისტრის პირველი მოადგილე.

1994-1998 - უზბეკეთის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი თურქეთის რესპუბლიკაში.

1998 - უზბეკეთის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი აზერბაიჯანის რესპუბლიკაში.

ჰლობს ფრანგულ და თურქულ ენებს.

ჰყავს მეუღლე და სამი შვილი.

გონსალო დე აშა პრადო

ბოლივიის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში 2000 წლიდან.

დაიბადა 1940 წელს.

არის ბაკალავრი ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა დარგში. დაამთავრა ასევე, პოლიტიკურ და სოციალურ მეცნიერებათა და საქართველოს ფაკულტეტი, სან სიმონის უნივერსიტეტში, კოშაბამბა-ბოლივია.

დიპლომატიური განათლება მიიღო „ანტონიო კინაროს“ დიპლომატიურ ინსტიტუტში.

შრომითი საქმიანობა:

- 1969–1969** – გენერალური სამდივნო – ადვოკატი საბანკო მართვის სფეროში საგარეო საქმეთა სამინისტროში.
- 1969–1970** – საერთაშორისო შეთანხმებათა სამმართველოს უფროსი. იქვე.
- 1970–1971** – საგარეო საქმეთა სამინისტროს სამდივნოს აპარატის უფროსი.
- 1971–1972** – გაეროს საერთაშორისო ორგანიზაციების მუდმივი დელეგატი, მრჩეველი ფენევა.
- 1972–1974** – საგარეო ვაჭრობის გენერალური დირექტორი, მრეწველობის, ვაჭრობისა და ტურიზმის სამინისტრო.
- 1975–1978** – თანამშრომლობის, ინტეგრაციისა და საერთაშორისო საქმეების გენერალური დირექტორი, შრომისა და დასაქმების სამინისტრო.
- 1978–1980** – ეკონომიკურ საქმეთა გენერალური დირექტორი, საგარეო საქმეთა სამინისტრო.
- 1980–1983** – სსრ კავშირში ბოლივიის საელჩოს მინისტრი მრჩეველი
- 1983–1985** – მინისტრის აპარატის ხელმძღვანელი, საგარეო პოლიტიკის გენერალური დირექტორი, საგარეო საქმეთა სამინისტრო.
- 1985–1986** – მინისტრი მრჩეველი, ბოლივიის საელჩო ბრაზილია.
- 1986–1987** – საგარეო საქმეთა სამინისტროს ევროპის, აზიის,

აფრიკისა და ოკეანეთის დეპარტამენტის გენერალური დირექტორი.

1987-1988 - საკონსულო საქმეების გენერალური დირექტორი.

1988-1989 - ორმხრივ პოლიტიკის საერთაშორისო ორგანიზაციის მდივნის მოადგილე.

1990-1991 - უენევაში საერთაშორისო ორგანიზაციების ელჩი, მუდმივი წარმომადგენელი.

1992-1993 - ასესორი, საგარეო საქმეთა სამინისტრო.

1992-1996 - საგარეო ურთიერთობების კომიტეტის წევრი, სოციალურ-დემოკრატიული საპარლამენტო ჯგუფის წევრი.

1993-1996 - პოლონეთთან ურთიერთობების საპარლამენტო ჯგუფის თავმჯდომარე და გერმანიასთან ურთიერთობების საპარლამენტო ჯგუფის ფიცუ-სპიკერი.

ფლობს ინგლისურ, ფრანგულ და პორტუგალიურ ენებს.

ჰყავს მეუღლე.

იუმბუუგინა სანდაგა

მონღოლეთის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი

საქართველოში 2000 წლიდან.

დაიბადა 1939 წელს ქ. ულანბატორში.

1964 წელს დაამთავრა მოსკოვის საერთაშორისო ურთიერთობების ინსტიტუტი.

შრომითი საქმიანობა:

1964-1967 - გვინეაში მონღოლეთის საელჩოს ატაშე, თარჯიმანი.

1967-1968 - მონღოლეთის საგარეო საქმეთა სამინისტროს რეფერენტი.

1968-1970 - ალჟირში მონღოლეთის საელჩოს მესამე მდივანი.

1970-1973 - მონღოლეთის საგარეო საქმეთა სამინისტროს მესამე მდივანი.

1973-1975 - ხანოიში მონღოლეთის საელჩოს მეორე მდივანი.

1975-1977 - დაამთავრა მოსკოვის დიპლომატიური აკადემია.

- 1977-1979 - ალჯირში მონღოლეთის საელჩოს პირველი მდივანი.
 1979-1985 - მოსკოვში მონღოლეთის საელჩოს პირველი მდივანი;
 1985-1988 - მონღოლეთის საგარეო საქმეთა სამინისტროს განყოფილების უფროსი.
 1988-1991 - მონღოლეთის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი ლაოსში.
 1991-1996 - მონღოლეთის საგარეო საქმეთა სამინისტროს უფროსი მრჩეველი.
 1996 - მონღოლეთის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი ყაზახეთის რესპუბლიკაში.
 ფლობს მონღოლურ, რუსულ და ფრანგულ ენებს.
 ჰყავს მეუღლე და ოთხი შვილი.

ვიტაუტას პეტრას პლენკაიტისი
ლიტვის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი
საქართველოში 2000 წლიდან
 დაიბადა 1950 წელს
 დაამთავრა ვილნიუსის უნივერსიტეტი, ისტორიის ფაკულტეტი

შრომითი საქმიანობა:

- 1966-1968 - მუშაობდა სამშენებლო კომპანიაში.
 1968-1972 - სტუდენტი ვილნიუსის უნივერსიტეტში.
 1972 - გამოგდებულია უნივერსიტეტიდან ანტი-საბჭოური საქმიანობისათვის.
 1972-1974 - სამხედრო სამსახური საბჭოთა არმიაში.
 1975-1988 - პედაგოგი მარიუაშპოლეს სხვადასხვა სკოლებში.
 1989-1990 - ლიტვის ისტორიის მუზეუმის დირექტორის მოადგილე; კლაიპედის რეფორმული საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე.
 1990-1992 - ლიტვის უმაღლესი საბჭოს წევრი, საგარეო ურთიერთობების კომიტეტის წევრი, საპარლამენტო ჯგუფის ცენტრის წევრი.

1992-1996 - საგარეო ურთიერთობების კომიტეტის წევრი, სოციალურ-დემოკრატიული საპარლამენტო ჯგუფის წევრი.

1993-1996 - პოლონეთთან ურთიერთობების საპარლამენტო ჯგუფის თავმჯდომარე და გერმანიასთან ურთიერთობების საპარლამენტო ჯგუფის ვიცე-სპიკერი.

ფლობს რუსულ, გერმანულ, პოლონურ და ინგლისურ ენებს. ჰყავს შეუღლე და ორი შვილი.

საქართველოს პირველი დიპლომატიური წარმომადგენლები დაპოუკიდებლობის აღდგენიდან:

საქართველოს საელჩო ავსტრიის, სლოვაკიის, სლოვენის, უნგრეთისა და ჩეხეთის რესპუბლიკებში

მიქელაძე ლევანი

საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი ავსტრიაში 1996 წლიდან.

დაიბადა 1957 წელს თბილისში.

დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი შრომითი საქმიანობა:

1978-1981 - საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის გეოგრაფიის ინსტიტუტი, ლაბორანტი.

1979-1980 - ავღანეთის სამხედრო-სამედიცინო აკადემია, თარჯიმანი.

1981-1989 - საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის დედაძიწის უმესწავლე მეცნიერებათა განყოფილება, სწავლული მდივანი.

1992-1992- საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო, პირველი მდივანი, პირველი ევროპული სამმართველო, სამმართველოს უფროსი.

1992-1994 - საქართველოს სახელმწიფოს მეთაურის აპარატი,

სახელმწიფო შრიეველი.

- 1994–1996 – აშშ-ში საქართველოს საელჩო, მრჩეველი.
- 1996–2001 – ავსტრიაში საქართველოს საელჩო – ვენაში განლაგებულ საერთაშორისო ორგანიზაციებში საქართველოს წარმომადგენლობა, საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი.
- 2001–2002 – ევროპის უსაფრთხოებისა და თანამშრომლობის ორგანიზაციასა და ვენაში განლაგებულ საერთაშორისო ორგანიზაციებში საქართველოს მუდმივი წარმომადგენლობა, საქართველოს მუდმივი წარმომადგენელი.
- 2002 – აშშ-ში საქართველოს საელჩო, საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი.
- ფლობს რუსულ, ინგლისურ და სპარსულ ენებს.**

საქართველოს საელჩო აზერბაიჯანის რესპუბლიკაში

ჭანტურია გიორგი

საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი აზერბაიჯანის რესპუბლიკაში 1994 წლიდან
დაიბადა 1957 წელს თბილისში.
დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
შრომითი საქმიანობა:

- 1974–1979 – თბილისის საავიაციო საწარმოო გაერთიანება, ზეინკალიამწიფი.
- 1979–1981 – თბილისის საავიაციო საწარმოო გაერთიანება. კომკავშირის კომიტეტი, კომიტეტის მდივნის მოადგილე.
- 1981–1984 – ახალგაზრდული ცენტრი "ამირანი", დირექტორის მოადგილე, ცენტრის დირექტორი.
- 1984–1986 – საქართველოს ალკკ თბილისის საქალაქო კომიტეტი პროპაგანდის განყოფილება, განყოფილების გამგე.

- 1986–1987 – საქართველოს ალკკ თბილისის კიროვის რაიკომი, პირველი მდივანი.
- 1987–1988 – საქართველოს ალკკ თბილისის ალკკ კომიტეტი, პირველი მდივანი.
- 1987–1989 – საქართველოს ალკკ ცენტრალური კომიტეტი, კომიტეტის მდივანი; მეორე მდივანი.
- 1989–1990 – საქართველოს კმ ცენტრალური კომიტეტი, სექტორის გამგე; ინსპექტორი.
- 1990–1994 – საქართველოს საინფორმაციო-სამაუწყებლო კორპორაცია, გენერალური დირექტორი.
- 1994–1994 – საქართველოს სახელმწიფოს მეთაურის აპარატი, მთავარი სახელმწიფო მრჩეველი.
- 1994–1997 – აზერბაიჯანის რესპუბლიკაში საქართველოს საელჩო, საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი.
- 1997 – საქართველოს ნავთობის საერთაშორისო კორპორაციის პრეზიდენტი.

ფლობს რუსულ და ინგლისურ ენებს.

საქართველოს საელჩო ამერიკის შეერთებულ შტატებში, კანადასა და მექსიკაში

ჩხეიძე პეტრე

საქართველოს მუდმივი წარმომადგენელი გაერთიანებული ერების ორგანიზაციაში 1993 წლიდან, საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი ამერიკის შეერთებულ შტატებში 1994 წლიდან.

დაიბადა 1941 წელს თბილისში.

დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, სსრ კავშირის დიპლომატიური აკადემია.

შრომითი საქმიანობა:

- 1963–1968 – ქ. თბილისის პროკურატურა, გამოძიებელი; უფროსი გამოძიებელი.
- 1968–1970 – ქ. თბილისის პროკურატურა, განსაკუთრებული მნიშვნელობის საქმეთა გამოძიებელი.
- 1971–1975 – პარტიის ქ. თბილისის ქალაქკომი, ინსტრუქტორი; გამგის შოადგილე; განყოფილების გამგე.
- 1975–1978 – დიპლომატიური აკადემია, მსმენელი.
- 1978–1978 – სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა სამინისტროს საერთაშორისო ორგანიზაციების განყოფილება, პირველი მდივანი.
- 1978–1984 – სსრ კავშირის მუდმივი წარმომადგენლობა გაეროსთან, მრჩეველი, რეფერენტურის უფროსი.
- 1984–1985 – საქართველოს პარტიის ცკ საერთაშორისო განყოფილება, განყოფილების გამგე.
- 1985–1988 – თბილისის პარტიის ქალაქკომი, მეორე მდივანი.
- 1988–1989 – პარტიის ცკ საორგანიზაციო და საკადრო მუშაობის განყოფილება, განყოფილების გამგე.
- 1989–1991 – საქართველოს პროფსაბჭო; დამოუკიდებელი პროფკავშირები, თავმჯდომარე.
- 1991–1993 – საქართველოს პრეზიერ-მინისტრის აპარატი, მუდმივი წარმომადგენლის შოადგილე რუსეთის უკედერაციაში.
- 1993–1994 – გაერთიანებულ ერების ორგანიზაციაში საქართველოს მუდმივი წარმომადგენლობა, მუდმივი წარმომადგენელი – აშშ-ში საქართველოს ელჩი.
- 1994–2002 – გაერთიანებული ერების ორგანიზაციასთან (ქ. ნიუ-იორკი) საქართველოს მუდმივი წარმომადგენლობა, მუდმივი წარმომადგენელი.
- 2002 – საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი თურქმენეთსა და ავღანეთში.
- ფლობს ინგლისურ და გერმანულ ენებს.

თედო ჯაფარიძე

საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი აშშ-ში
1994 წლიდან⁵¹

დაიბადა 1946 წლის 18 სექტემბერს ქ. თბილისში.

დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი,
რომანულ-გერმანული ენებისა და ლიტერატურის განხრით.

შრომითი საქმიანობა:

- 1972–1974 - თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ზეპირი
მეტყველების ლაბორატორია, ლაბორანტი.
- 1974–1977 - სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის აშშ-სა და
კანადის ინსტიტუტი, ასპირანტი.
- 1977–1989 - სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის აშშ-სა და
კანადის ინსტიტუტი, მეცნიერ-თანაშრომელი.
- 1989–1990 - საქართველოს რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა სამი-
ნისტრო, იუნესკოს საქმეთა საბჭო, თავმჯდომარის
პირველი მოადგილე.
- 1990–1991 - საქართველოს რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა სამი-
ნისტრო, პოლიტიკური ანალიზისა და ინფორმაციის
სამმართველო, სამმართველოს უფროსი.
- 1991–1991 - პოლიტიკური ანალიზისა და პროგნოზირების სამ-
მართველო, სამმართველოს უფროსი.
- 1991–1992 - საქართველოს რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა სა-
მინისტრო, მინისტრის მოადგილე.
- 1992–1992 - საქართველოს რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა სამი-
ნისტრო, მინისტრის პირველი მოადგილე.
- 1992–1994 - საქართველოს რესპუბლიკის ეროვნული უშიშროებისა
და თავდაცვის საბჭო, საბჭოს თავმჯდომარის თა-
ნაშემწე.

⁵¹ პირველი საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი აშშ-ში
გაერთიანებული ერების ორგანიზაციაში საქართველოს მუდმივი წარმომად-
გენლობისა და აშშ-ში საქართველოს საელჩოს ორ დამოუკიდებელ დიპლო-
მატიურ წარმომადგენლობად ჩამოყალიბების შემდეგ.

1994–2002 - აშშ-ში, კანადასა და მექსიკაში საქართველოს
საელჩო, საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი.
2002 - საქართველოს ეროვნული უშიშროების საბჭოს მდივანი.
ფლობს რუსულ, ინგლისურ და ესპანურ ენებს.
საქართველოს საელჩო ბენილუქსის ქვეყნებსა და მუდმივი
წარმომადგენლობა ევროკავშირთან

ზურაბ აბაშიძე

ბენილუქსის ქვეყნებში საქართველოს საგანგებო და
სრულუფლებიანი ელჩი ბენილუქსის ქვეყნებში 1998 წლიდან
დაიბადა 1951 წელს თბილისში
დაამთავრა მოსკოვის უცხო ენათა სასწავლო ინსტიტუტი
ინსტიტუტი

შრომითი საქმიანობა:

- 1974–1974 - საზღვარგარეთის ქვეყნებთან მეგობრობისა და
კულტურული ურთიერთობის საქართველოს საზო-
გადოება, რეფერენტი.
- 1974–1978 - საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო, პირ-
ველი მდივანი.
- 1978–1980 - ბომბეში (ინდოეთი) სსრ კავშირის გენერალური
საკონსულო, ატაშე
- 1980–1982 - საქართველოს რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა სამი-
ნისტრო, განყოფილების გამგე.
- 1982–1984 - საქართველოს კომპარტიის ცკ საერთაშორისო
ურთიერთობათა განყოფილება, ინსტრუქტორი.
- 1982–1984 - საქტელერადიო კომიტეტის საერთაშორისო
ინფორმაციის განყოფილების გამგე.
- 1984–1988 - ესპანეთში საბჭოთა კავშირის საელჩო, მრჩეველი.
- 1988–1993 - საქართველოს საზღვარგარეთის ქვეყნებთან მეგობ-
რობისა და კულტურული ურთიერთობათა საზო-
გადოება, თავმჯდომარე.
- 1993–1998 - ევროპულ გაერთიანებასთან საქართველოს დიპლო-

მატიური მისიის ხელმძღვანელი, საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი ბენილუქსის ქვეყნებში.

- 1998–2000 - საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი ბენილუქსის ქვეყნებში, მისიის ხელმძღვანელი ევროგაერთიანებასთან და „ნატოსთან“.
- 2000–2000 - საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო, მინისტრის მოადგილე.
- 2000 - რუსეთის ფედერაციაში საქართველოს საელჩო, საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი.
- ფლობს ესპანურ, ინგლისურ და ფრანგულ ენებს.

საქართველოს საელჩო გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკასა და პოლონეთში

გაბაშვილი კონსტანტინე

საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკაში 1993 წლიდან

დაიბადა 1948 წელს ქ. თბილისში.

დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი.

შრომითი საქმიანობა:

- 1972–1991 - თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ზოგადი ენათმეცნიერების კათედრის ექსპერიმენტული ფონეტიკის ლაბორატორია, უმცროსი მეცნიერ თანამშრომელი, უფროსი მეცნიერ თანამშრომელი.
- 1975–1989 - თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ზოგადი ენათმეცნიერების კათედრის მასწავლებელი, დოცენტი.
- 1989–1991 - განათლების სამინისტრო, მინისტრის მოადგილე.
- 1991–1992 - ერთობლივი საწარმოო "დიაგნოსტი", გენერალური დირექტორი.
- 1992–1993 - საქართველოს განათლების სამინისტრო, მინისტრი.

- 1993–1993** - თბილისის მერია, მერი.
- 1993–2001** - გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკაში საქართველოს საელჩო, საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი.
- 2001** - გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკასა და პოლონეთის რესპუბლიკაში საქართველოს საელჩო, საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი.
- ფლობს რუსულ, გერმანულ და არაბულ ენებს.**

საქართველოს საელჩო დიდი ბრიტანეთისა და ჩრდილოეთ ირლანდიის გაერთიანებულ სამეფოში

მამაცაშვილი თეიმურაზი

საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი დიდ ბრიტანეთსა და ჩრდილოეთ ირლანდიის გაერთიანებულ სამეფოში 1997 წლიდან.

დაიბადა 1942 წელს ქ. თბილისში.

დაამთავრა საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტი, საგარეო ვაჭრობის საკავშირო აკადემია.

შრომითი საქმიანობა:

- 1959–1960** - ქარხანა „მიკროსრაფა“, ზეინკალი.
- 1965–1965** - ავტომატიზაციის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტი, ინჟინერი.
- 1965–1970** - მეტროლოგიის ინსტიტუტის თბილისის ფილიალი, უმცროსი მეცნიერ თანამშრომელი.
- 1970–1973** - საკავშირო საგარეო ვაჭრობის აკადემია, მსმენელი.
- 1973–1973** - „ტექშაშეკსპორტი“, უფროსი ინჟინერი.
- 1974–1977** - სსრ კავშირის საგაჭრო წარმომადგენლობა ავსტრალიაში, უფროსი ინჟინერი.
- 1977–1989** - „ლიცენზინტორგი“, დირექტორის მოადგილე, ფირმის დირექტორი.
- 1989–1992** - სსრ კავშირის საგაჭრო წარმომადგენლობა იაპონიაში,

„ლიცენზიტორგის“ წარმომადგენელი.

1992-1993 - საქართველოს საგარეო ეკონომიკურ ურთიერთობათა კომიტეტი, თაყაჯდომარის I მოადგილე; თაყაჯდომარე.

1995-1997 - დიდი ბრიტანეთისა და ჩრდილოეთ ირლანდიის გაერთიანებულ სამეფოში საქართველოს საელჩო, საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი.

1997 - დიდი ბრიტანეთისა და ჩრდილოეთ ირლანდიის გაერთიანებულ სამეფოში და ირლანდიაში საქართველოს საელჩო, საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი.

ფლობს რუსულ და ინგლისურ ენებს.

საქართველოს საელჩო ეგვიპტის არაბთა რესპუბლიკაში

სილაგაძე აპოლონი

საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი ეგვიპტის არაბთა რესპუბლიკაში 1998 წლიდან

დაიბადა 1948 წელს თბილისში.

დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი.

შრომითი საქმიანობა:

1966-1969 - თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის კიბურნეტიკის ფაკულტეტის სტრუქტურული და გამოყენებითი ლინგვისტიკის კათედრა, ასისტენტი, დოცენტი.

1969-1984 - თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სემიოლოგიის კათედრა, ასისტენტი.

1975-1980 - თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის აღმოსავლეთმცოდნეობის ფაკულტეტი, დეკანის მოადგილე.

1981-1985 - თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პრორექტორი.

- 1986-1988 - თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის აღმოსავლეთმცოდნეობის ფაკულტეტი, დეკანი.
- 1984-1998 - თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სემიოლოგიის კათედრა, კათედრის გამგე, პროფესორი.
- 1989-1991 - გაზეთი „სახალხო განათლება“, მთავარი რედაქტორი.
- 1990-1991 - საქართველოს უზენაესი საბჭო, დეპუტატი.
- 1992-1997 - გაზეთი „სვობოდნააა გრუზია“, მთავარი რედაქტორი.
- 1997-1998 - ეგვიპტის არაბთა რესპუბლიკაში საქართველოს საელჩო, საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი.
- 1998 - ეგვიპტის, სირიის არაბთა და ლიბანის რესპუბლიკებში, იორდანის ჰამიშიტურ სამეფოში საქართველოს საელჩო, საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი.
- ფლობს რუსულ, არაბულ და ინგლისურ ენებს.

საქართველოს საელჩო თურქმენეთის რესპუბლიკასა და ავღანეთში ჩხეიძე ზურაბი I
(ბიოგრაფია ინ. ზემოთ)

საქართველოს საელჩო თურქეთის რესპუბლიკაში

კომახიძე ნოდარი

საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი თურქეთის რესპუბლიკაში 1994 წლიდან

დაიბადა 1931 წელს ახალციხეში.

დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი.

შრომითი საქმიანობა:

- 1954-1980 - კომკავშირული და პარტიული სამუშაო, ხელმძღვანელი.
- 1980-1985 - საქართველოს საზოგადოება "ცოდნა", გამგეობის თავმჯდომარე.
- 1985-1989 - პარტიის მარნეულის საქალაქო კომიტეტი, I მდივანი.

- 1989–1992 - საქართველოს მინისტრთა საბჭოს საერთაშორისო ურთიერთობის განყოფილება, განყოფილების გამგე.
- 1992–1994 - საქართველოს სახელმწიფოს შეთავურის აპარატი, მთავარი სახელმწიფო მრჩეველი.
- 1994–1997 - საქართველოს საელჩო თურქეთის რესპუბლიკაში, საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი.
- გარდაიცვალა 1997 წელს.*

საქართველოს საელჩო ირანის ისლამურ რესპუბლიკაში

გიუნაშვილი ჯემშიდი

- საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი ირანის ისლამურ რესპუბლიკაში 1994 წლიდან
დაიბადა 1931 წელს ქ. თეირანში.
დაამთავრა შუა აზიის სახელმწიფო უნივერსიტეტი (ქ. ტაშკენტი)

შრომითი საქმიანობა:

- 1954–1956 - ქ. ტაშკენტის 18-ე საშუალო სკოლა, მასწავლებელი.
- 1956–1958 - ტაშკენტის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ირანულ-ავღანური ფილოლოგიის კათედრა, მასწავლებელი.
- 1958–1960 - საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ენათმეცნიერების ინსტიტუტი, უმცროსი მეცნიერ თანამშრომელი.
- 1958–1994 - თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, დოცენტი; პროფესორი.
- 1960–1994 - თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, უფროსი მეცნიერ თანამშრომელი.
- 1974–1994 - ადმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტი, დირექტორის მოადგილე.
- 1994 - ირანის ისლამურ რესპუბლიკაში საქართველოს საელჩო, საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი.
- ფლობს რუსულ, სპარსულ და ინგლისურ ენებს.**

საქართველოს საელჩო ისრაელის სახელმწიფოში

გაჩეილაძე რევაზი

საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი ისრაელის სახელმწიფოში 1998 წლიდან.

დაიბადა 1943 წელს ქ. თბილისში.

დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი.

შრომითი საქმიანობა:

- 1968–1971 - თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ეკონომიკური გეოგრაფიის კათედრა, ასისტენტი.
- 1971–1991 - თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ეკონომიკური გეოგრაფიის კათედრა, დოცენტი.
- 1980–1981 - თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, პარტკომის მდივანი.
- 1981–1985 - საქართველოს კბ თბილისის კომიტეტის მეცნიერებისა და სასწავლებლის განყოფილება, განყოფილების გამგის მოადგილე.
- 1985–1987 - საქართველოს კბ ცენტრალური კომიტეტის ლექტორთა ჯგუფი, ჯგუფის ხელმძღვანელი.
- 1987–1990 - საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის საზოგადოებრივ მეცნიერებათა ინფორმაციის ცენტრის საზოგადოებრივი უბნის უმსწავლელი განყოფილება, განყოფილების გამგე.
- 1990–1991 - საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის სოციოლოგიური კვლევის ცენტრი, ცენტრის დირექტორის მოვალეობის უმსრულებელი
- 1991–1997 - თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სოციალურ-ეკონომიკური გეოგრაფიის კათედრა, პროფესორი.
- 1991–1997 - საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის დემოგრაფიისა და სოციალური კვლევის ინსტიტუტი, დირექტორის მოადგილე მეცნიერების დარგში.

1993–1997 – თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის კათედრის
გამგე.

1997–1998 – საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს
საერთაშორისო დეპარტამენტი, დეპარტამენტის
დირექტორი.

1998 – ისრაელის სახელმწიფოში საქართველოს საელჩო,
საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი.

ფლობს რუსულ, თურქულ, ინგლისურ, ფრანგულ,
პოლონურ, გერმანულ და ესპანურ ენებს.

საქართველოს საელჩო იტალიის რესპუბლიკაში

თავართქილაძე ბეგლარი

საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი იტალიის
რესპუბლიკაში 1994 წლიდან.

დაიბადა 1954 წელს ქვიშხეთში.

დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი.

შრომითი საქმიანობა:

1978–1982 – ლენინგრადის ციტოლოგიის ინსტიტუტის ასპირანტი,
მეცნიერ – თანამშრომელი.

1982–1986 – საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის მცენარეთა
ბიოლოგიის ინსტიტუტი, მეცნიერ–თანამშრომელი.

1986–1994 – საქართველოს მეცნიერებათა აკადემია, სამეცნიერო-
პედაგოგიური საქმიანობა.

1994–1998 – იტალიის რესპუბლიკაში საქართველოს საელჩო,
საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი.

1998–2001 – აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს
აპარატი, სამსახურის უფროსი.

2001 – სამეცნიერო სამუშაოზეა.

ფლობს რუსულ, იტალიურ, ინგლისურ, ფრანგულ და
ესპანურ ენებს.

საქართველოს საელჩო რუსეთის ფედერაციაში

ადვოკე ვალერიანი

საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი რუსეთის ფედერაციაში 1993 წლიდან

დაიბადა 1931 წელს ს. პტენაში.

დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი.

შრომითი საქმიანობა:

- 1956–1958 - თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პოლიტიკური ეკონომიკის კათედრა, ასისტენტი, უფროსი მასწავლებელი, დოცენტი.
- 1961–1977 - თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სახალხო მეურნეობის და ეკონომიკურ მოძღვრებათა ისტორიის კათედრა, დოცენტი, პროფესორი.
- 1974–1978 - საქართველოს სსრ სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტთან არსებული სახალხო მეურნეობის ეკონომიკის, დაგეგმვისა და მართვის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტი, უფროსი მეცნიერ თანამშრომელი.
- 1977–1993 - თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის კათედრის გამგე.
- 1978–1993 - საქართველოს სსრ სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტთან არსებული სახალხო მეურნეობის ეკონომიკის, დაგეგმვისა და მართვის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტი ინსტიტუტის დირექტორის მოადგილე-ინსტიტუტის დირექტორი.
- 1992–1992 - საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო ქონების მართვის სახელმწიფო კომიტეტის თავმჯდომარე.
- 1992–1993 - საქართველოს პარლამენტის ეკონომიკის საკითხთა კომისია, კომისიის თავმჯდომარე.
- 1993–1995 - რუსეთის ფედერაციაში საქართველოს საელჩო, საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი.
- 1995 - საქმიანობა დსთს-ს სტრუქტურებში ფლობს რუსულ და ინგლისურ ენებს.

საქართველოს საელჩო საბერძნეთის რესპუბლიკაში

ნიკვაიძე ალექსანდრე

საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საბერძნეთის რესპუბლიკაში 1995 წლიდან

დაიბადა 1932 წელს ქ. თბილისში.

დაამთავრა შიოსკოვის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, თბილისის უცხო ენათა სახელმწიფო პედაგოგიური ინსტიტუტი, საზოგადოებრივ მეცნიერებათა აკადემია, სსრ კავშირის დიპლომატიური აკადემია.

შრომითი საქმიანობა:

- 1955-1956 - მენდელეევის სახ. ქიმიურ-ტექნოლოგიური ინსტიტუტი, კათედრის ლაბორანტი.
- 1956-1963 - ხელმძღვანელ კომპლასპირულ სამუშაოზე თბილისში
- 1963-1964 - საქართველოს კვ ცენტრალური კომიტეტი, ინსტრუქტორი.
- 1964-1966 - საზოგადოებრივ მეცნიერებათა აკადემიის ასპირანტურა, ასპირანტი.
- 1966-1967 - საქართველოს კვ ცენტრალური კომიტეტის ორგანიზაციულპარტიულ მუშაობის განყოფილება, ინსპექტორი.
- 1967-1969 - ინდოეთში სსრ კავშირის საკონსული, ვიცე-კონსული.
- 1969-1972 - ინგლისში სსრ კავშირის საელჩო, განყოფილების გამგე; პირველი მდივანი.
- 1973-1973 - საქართველოს კვ თბილისის კომიტეტის ადმინისტრაციული და საგაჭრო-საფინანსო ორგანოების განყოფილება, განყოფილების გამგე.
- 1973-1977 - საქართველოს კვ თბილისის ორჯონიკიძის რაიკომი, პირველი მდივანი.
- 1977-1978 - გამომცემლობის, პოლიგრაფიისა და წიგნით ვაჭრობის სახელმწიფო კომიტეტი, თავმჯდომარე.
- 1978-1979 - სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა სამინისტროს

- დიპლომატიური აკადემია, მსპენელი.
- 1979–1983** – საბჭოთა კავშირის გენერალური საკონსულო სან-ფრანცისკოში, გენერალური კონსული.
- 1983–1985** – საბჭოთა კავშირის საელჩო კენიაში, საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი.
- 1985–1988** – სსკპ ცკ-ის სექტორის გამგე.
- 1988–1992** – საბჭოთა კავშირის, შუამდგომ რუსეთის ფედერაციის საელჩო ნიდერლანდებში, საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი.
- 1992–1995** – საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო, მინისტრი.
- 1995** – საბერძნეთის რესპუბლიკაში საქართველოს საელჩო, საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი.
- ფლობს რუსულ, ინგლისურ, ფრანგულ და პოლანდიურ ენებს.**

საქართველოს საელჩო საფრანგეთში, ესპანეთის სამეფოსა და იუნესკოში

ჩოგოვაძე გონა

საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საფრანგეთის რესპუბლიკაში 1993 წლიდან

დაიბადა 1941 წელს ქ. ქუთაისში

დაამთავრა საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტი შრომითი საქმიანობა:

- 1963–1971** – საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტის გამოთვლითი ტექნიკის კათედრა, უმცროსი მეცნიერ თანამშრომელი, ასპირანტი, ასისტენტი; უფროსი მასწავლებელი, დოცენტი.
- 1971–1981** – საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტის მართვის ავტომატიზებული სისტემების კათედრა, კათედრის გამგე, პროფესორი.

- 1981-1986** - იუნესკოს სექცია, სექციის გამგე.
- 1986-1988** - საქართველოს კბ ცკ-ის მეცნიერებისა და სასწავლებლების განყოფილება. საქართველოს უმაღლესი საბჭო; მეცნიერების კომისია, განყოფილების უფროსი; დეპუტატი; კომისიის თავმჯდომარე.
- 1988-1993** - საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, რექტორი.
- 1993-1994** - საფრანგეთში საქართველოს საელჩო, საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი.
- 1994** - საქართველოს საელჩო საფრანგეთში, ესპანეთის საშეფოსა და იუნესკოში, საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი.
- ფლობს რუსულ, გერმანულ და ფრანგულ ენებს.**

საქართველოს საელჩო სომხეთის რესპუბლიკაში

ბარაშიძე გრიგოლი

საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი სომხეთის რესპუბლიკაში 1995 წლიდან

დაიბადა 1960 წელს ქ. თბილისში

დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

შრომითი საქმიანობა:

- 1980-1982** - თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის აღმოსავლეთმცოდნეობის ფაკულტეტის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი, ცენტრის ასისტენტი; კათედრის ლაბორანტი.
- 1982-1984** - ქართული ლიტერატურის ისტორიის ინსტიტუტი, ასპირანტი.
- 1982-1985** - თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი. კომპაგშირის კომიტეტი, კომიტეტის მდივანი.
- 1985-1988** - კომპაგშირის თბილისის საქალაქო კომიტეტი, პირველი მდივანი.
- 1988-1990** - საქართველოს კომპაგშირის ცენტრალური კომიტეტი,

- კომიტეტის მდივანი; პირველი მდივანი.
- 1990–1992** – საქართველოს ახალგაზრდული კავშირი, კავშირის თავმჯდომარე.
- 1992–1995** – თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, მეცნიერთანაშშრომელი.
- 1994–1995** – საქართველოს სახელმწიფოს მეთაურის აპარატი, სახელმწიფო მრჩეველი.
- 1995–1998** – სომხეთის რესპუბლიკაში საქართველოს საელჩო, საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი.
- 1996–2001** – პრეზიდენტის რწმუნებული სამცხე-ჯავახეთის მხარეში
- 2001** – სამეცნიერო სამუშაოზე
ფლობს რუსულ, გერმანულ, ინგლისურ და სომხურ ენებს.

საქართველოს საელჩო უკრაინაში, რუმინეთსა და მოლდოვას რესპუბლიკაში

ჩენელაშვილი ვალერი

- საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი უკრაინასა და მოლდოვას რესპუბლიკაში 1994 წლიდან
დაიბადა 1961 წელს ქ. თბილისში
დაამთავრა ქ. კიევის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
შრომითი საქმიანობა:
- 1989–1992** – საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო, პირველი მდივანი. საგარეო ეკონომიკური ურთიერთობების მთავარი სამმართველოს უფროსის მოადგილე, უფროსის პირველი მოადგილე, უფროსი.
- 1992–1994** – საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო, საგარეო ეკონომიკური ურთიერთობების დეპარტამენტი, დირექტორი.
- 1994–1996** – უკრაინაში საქართველოს საელჩო, საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი.

1996-1998 - უკრაინისა და პოლდოვას რესპუბლიკაში საქართველოს საელჩო, საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი.

1998-2000 - საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო, მინისტრის შოადგილე.

2000 - შავი ზღვის ეკონომიკური თანამშრომლობის ორგანიზაცია, გენერალური მდივანი.

ფლობს რუსულ, ინგლისურ და ფრანგულ ენებს

საქართველოს საელჩო უზბეკეთის, ყირგიზეთისა და ტაჯიკეთის რესპუბლიკებში

აბდუშელიშვილი გივი

საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი უზბეკეთის რესპუბლიკაში 1997 წლიდან

დაიბადა 1940 წელს ქ. თბილისში

დაამთავრა საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტი შრომითი საქმიანობა:

1964-1966 - თბილისის ხელსაწყოთმშენებლობისა და ავტომატიზაციის საშუალებათა სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტი, ტექნიკი, ლაბორანტი, ინჟინერი.

1965-1977 - ხელმძღვანელ კომკავშირულ და პარტიულ სამუშაოზე.

1977-1980 - საქართველოს მეცნიერებათა და ტექნიკის სახელმწიფო კომიტეტი, კომიტეტის თავმჯდომარის შოადგილე.

1980-1991 - საქართველოს სახელმწიფო მომარაგების სახელმწიფო კომიტეტი, კომიტეტის თავმჯდომარის პირველი შოადგილე.

1991-1992 - საქართველოს მრეწველობის სამინისტრო, მინისტრი.

1992-1992 - ავტომატიკის ინსტიტუტი, წამყვანი მეცნიერი თანამშრომელი.

- 1992–1994 - საქართველო-რუსეთის სამრეწველო-სავაჭრო სახ-
ლი, გენერალური დირექტორი.
 - 1994–1997 - საქართველოს მინისტრთა კაბინეტი. სახელმწიფო
კანცელარია. დსთ-ს საკითხთა სახელმწიფო ბიურო,
მთ. სახელმწიფო მრჩეველი, ბიუროს თავმჯდომარის
მოადგილე.
 - 1997–1999 - უზბეკეთის რესპუბლიკაში საქართველოს საელჩო,
საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი.
 - 1999 - უზბეკეთში, ყირგიზეთსა და ტაჯიკეთის რესპუბლიკებ-
ში საქართველოს საელჩო, საგანგებო და სრულუფ-
ლებიანი ელჩი.
- ფლობს გერმანულ და რუსულ ენებს.**

საქართველოს საელჩო ყაზახეთის რესპუბლიკაში

გოგოლაძე თეიმურაზი

საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი ყაზახეთის
რესპუბლიკაში 1993 წლიდან

დაიბადა 1952 წელს ქ. გურჯაანში

დაამთავრა სვერდლოვსკის სახალხო მეურნეობის
ინსტიტუტი

შრომითი საქმიანობა:

- 1973–1974 - ქ. იჟევსკის მეტალურგიული ქარხანა, თანამშრო-
ბელი.
- 1974–1979 - ნავთობისა და გაზის სისტემა, თანამშრომელი.
- 1979–1987 - ცენტრალური კავშირის სისტემა, თანამშრომელი.
- 1987–1993 - თავისუფალ მეწარმეთა კავშირის სისტემა, თანამშ-
რომელი.
- 1993 - ყაზახეთის რესპუბლიკაში საქართველოს საელჩო,
საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი.

ფლობს რუსულ ენას.

საქართველოს საელჩო შვეიცარიის კონფედერაციაში და წარმომადგენლობა ჟენევაში განლაგებულ საერთაშორისო ორგანიზაციებში

კავაძე ამირანი

საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი შვეიცარიის კონფედერაციასა და ჟენევაში განლაგებულ საერთ. ორგანიზაციებში 1997 წლიდან

დაიბადა 1951 წელს ქ. ახალციხეში

დაამთავრა საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტი, ბაქოს სოციალური მართვისა და პოლიტ. მოღვაწეთა ინსტიტუტი

შრომითი საქმიანობა:

- 1973-1974 - საქართველოს სახელმწიფო სამედიცინო ინსტიტუტის ბიოორგანული ქიმიის კათედრა, უფროსი ლაბორანტი.
- 1974-1978 - სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის ა. ბახის სახელობის ბიოქიმიის ინსტიტუტი, ასპირანტი.
- 1979-1980 - საქართველოს კბ თბილისის პირველი მაისის რაიკომის მრეწველობისა და ტრანსპორტის განყოფილება, ინსტრუქტორი.
- 1980-1985 - საქართველოს კბ თბილისის საქალაქო კომიტეტის მეცნიერებისა და სასწავლებლების განყოფილება, ინსტრუქტორი.
- 1985-1986 - საქართველოს კბ თბილისის საბურთალოს რაიკომი, რაიკომის მდივანი.
- 1986-1991 - საქართველოს კბ ცენტრალური კომიტეტი, ინსტრუქტორი; ინსპექტორი.
- 1991-1992 - ფირმა "მეტემი", გენერალური დირექტორის მოადგილე.
- 1992-1993 - საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს საგარეო ეკონომიური ურთიერთობების მთავარი სამმართველოს რეგისტრაციისა და ლიცენზირების

განყოფილება, განყოფილების გაშვე. საგარეო ეკონომიკური ურთიერთობების დეპარტამენტის რეგიონური ეკონომიკური ურთიერთობების განყოფილება, განყოფილების გაშვე. საგარეო ეკონომიკური პოლიტიკის სამმართველო, სამმართველოს უფროსის შოადგილე.

- 1993-1994 - საგარეო ეკონომიკური ურთიერთობების დეპარტამენტი, დირექტორის შოადგილე.
- 1994-1995 - საგარეო ეკონომიკური ურთიერთობების დეპარტამენტის დირექტორი.
- 1995-1997 - საერთაშორისო ეკონომიკურ ურთიერთობათა დეპარტამენტი, დირექტორი.
- 1997-2001 - შვეიცარიის კონფედერაციაში საქართველოს საელჩო და აუენვაში განლაგებულ საერთაშორისო ორგანიზაციებში საქართველოს წარმომადგენლობა, საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი.
- 2001 - შვეიცარიის კონფედერაციასა და წმინდა საყდართან საქართველოს საელჩო - აუენვაში განლაგებულ საერთაშორისო ორგანიზაციებთან საქართველოს წარმომადგენლობა, საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი.

ფლობს რუსულ და ინგლისურ ენებს.

საქართველოს წარმომადგენლობა ევროპის საბჭოში

ღოდობერიძე ლანა

საქართველოს მუდმივი წარმომადგენელი ევროპის საბჭოში 1999 წლიდან.

დაიბადა 1928 წელს ქ. თბილისში

დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი; კანებატოგრაფიის ინსტიტუტი მოსკოვში.

შრომითი საქმიანობა:

1950-1953 - თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასპირანტი

1953-1954 - ქ. ბათუმის პედაგოგიური ინსტიტუტი, უფროსი

მასწავლებელი.

- 1954-1958 - მოსკოვის კინემატოგრაფიის ინსტიტუტის სტუდენტი.
1958 - კინოსტუდია „ქართული ფილმი“ დამდგმელი რეჟისორი.
1970 - საქართველოს კინემატოგრაფიის კავშირის მდივანი
1988 - კინოსტუდია „დროს“ სამხატვრო ხელმძღვანელი
1992-1995 - საქართველოს პარლამენტის წევრი, ფრაქცია
„ლიბერალების“ თავმჯდომარე
1995-1999 - საქართველოს პარლამენტის წევრი, უძრავლესობის
ლიდერი
1999 - საქართველოს მუდმივი წარმომადგენელი ევროპის
საბჭოში.

ფლობს რუსულ, ფრანგულ და ინგლისურ ენებს.

საქართველოს აქვს შექმნილი ორი დამოუკიდებელი
გენერალური საკონსულო, მათ შორის საქართველოს
გენერალური საკონსულო ლიტვის რესპუბლიკაში
ანორციელებს საკონსულო ფუნქციებს ბალტიის სამივე
ქვეყანაში.

**გენერალური საკონსულო ათენში (საბერძნეთის
რესპუბლიკა)**

გაბელია ვლადიმერი

საქართველოს გენერალური კონსული საბერძნეთის
რესპუბლიკაში 1995 წლიდან.

დაიბადა 1942 წელს სოფ. ნახარებაოში

დაამთავრა თბილისის უცხო ენათა პედაგოგიური
ინსტიტუტი

ურომითი საქმიანობა:

1959-1961 - თბილისის ბ. ძნელაძის პიონერთა და მოსწავლეთა
სასახლე, ქორეოგრაფი-პედაგოგი.

1961-1989 - ხალხური ცეკვის სახელმწიფო აკადემიური ანსამბლი,

მოცეკვავე-სოლისტი.

- 1989–1991** – საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრის მრჩეველი.
- 1991–1991** – საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს კულტურული და პუბლიცისტური ურთიერთობის სამმართველოს უფროსის პირველი მოადგილე-მინისტრის მრჩეველი.
- 1991–1992** – საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს კულტურული და პუბლიცისტური ურთიერთობის სამმართველოს უფროსი.
- 1992–1995** – საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს კულტურული და პუბლიცისტური ურთიერთობის დეპარტამენტის დირექტორი.
- 2000** – საქართველოს გენერალური კონსული საბერძნეთის რესპუბლიკაში.
- ფლობს რუსულ და ფრანგულ ენებს.**

გენერალური საკონსულო ლიტვის რესპუბლიკაში

მარშანია ზურაბი

საქართველოს გენერალური კონსული ლიტვის რესპუბლიკაში
1996 წლიდან.

დაიბადა 1956 წელს ქ. თბილისში

დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო ინსტიტუტი; ბიზნესის უმაღლესი სკოლა

შრომითი საქმიანობა:

1972–1973 – „თბილსაბტექმშენმონტაჟი“ მღებავი-შუშა.

1973–1999 – თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო ინსტიტუტის სტუდენტი.

1979–1980 – რკინიგზის მე-2 და ქალაქ თბილისის პირველი საავადმყოფო, ექიმი-ინტერნი.

1980–1987 – გარდაბნის რაიონის აქტაკლის, გამარჯვების საექიმო ამბულატორიებისა და ცენტრალური რაიონული

- საავადმყოფო-ბოლიკლინიკა, ექიმი-ქირურგი.
- 1987-1992** - ადამიანის რეპროდუქციის საპედაციონო-კვლევითი ინსტიტუტის ექსპერიმენტალური ანდრონოლოგიის ლაბორატორია, ხელმძღვანელი.
- 1992-1993** - საქართველოს პარლამენტის ხელისუფლების, მმართველობის ცენტრალური და ადგილობრივი ორგანოების რეფორმათა კომისია, წამყვანი სპეციალისტი.
- 1993-1994** - საქართველოს სახელმწიფოს შეთაურის აპარატის რეგიონების მართვის სამსახურის ორგანიზაციულ-სამართლებრივი განყოფილება, გაშგე, სახელმწიფო მრჩეველი.
- 1994-1996** - საქართველოს საგაჭრო-ეკონომიკური წარმომადგენლობა ლიტვის რესპუბლიკაში, წარმომადგენელი.
- 1996-1999** - საქართველოს გენერალური საკონსულო ლიტვის რესპუბლიკაში, გენერალური კონსული.
- 1999** - საქართველოს გენერალური საკონსულო ლიტვისა და ლატვიის რესპუბლიკებში, გენერალური კონსული ფლობს რუსულ, ლიტვურ და ინგლისურ ენებს.

დღეს, როდესაც უკვე შექმნილია და განმტკიცებული ქართული სახელმწიფო, ქვეყნის წინაშე ახალი ისტორიული ამოცანა დგას. საქართველო მიისწრაფის თავისი საკუთარი, ღირსეული ადგილი დაიმკვიდროს მსოფლიოს ქვეყანათა თანამეგობრობაში, განვითარებულ მსოფლიოსთან კულტურული თანამშრომლობისა და ეფექტური ინტეგრაციის გზით, ეროვნულ ნიადაგზე დაყრდნობით დაამკვიდროს ზოგადსაკაცობრიო ღირებულებები.

**მონაცემები საქართველოს სახელმწიფოს აღიარებისა
და მასთან დიპლომატიური ურთიერთობების
დამყარების შესახებ**

	ქვეყანა	აღიარების თარიღი	დიპლომატიური ურთიერთობების დამყარების თარიღი
1.	ავსტრალია	29.03.92	16.07.92
2.	ავსტრია	25.03.92	25.03.92
3.	ავღანეთი	06.04.92	12.07.94
4.	აზერბაიჯანი	30.08.91	18.11.92
5.	ალბანეთი	08.07.93	08.07.93
6.	ალჟირი	29.12.91	27.05.93
7.	ანგოლა	10.03.97	10.03.97
8.	ასტყუა და ბარბუდა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
9.	არაბთა გაერთიანებული ემირატები	30.09.92	20.10.92
10.	არგენტინა	09.03.92	02.11.92
11.	ახალი ზელანდია	11.03.92	25.08.92
12.	აშშ	25.12.91	23.04.92
13.	ბანგლადეში	21.05.92	27.08.92
14.	ბარბადოსი	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
15.	ბაჰამის კუნძულების თანამეგობრობა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
16.	ბაჰრეინი	10.05.93	10.05.93
17.	ბელარუსი	27.12.91	06.01.94
18.	ბელგია	24.03.92	05.06.92
19.	ბელიზი	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
20.	ბენინის რესპუბლიკა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
21.	ბოლივიის რესპ.	20.11.98	20.11.98
22.	ბოსნია და ჰერცეგოვინა	16.03.98	16.03.98
23.	ბოტსვანას რესპუბლიკა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
24.	ბრაზილია	26.12.91	28.04.93
25.	ბრუნეი-დარუსალამი	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
26.	ბულგარეთი	23.01.92	05.06.92
27.	ბურკინა ფასო	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
28.	ბურუნდი	06.01.92	21.05.93
29.	ბუტანის სამეფო	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
30.	გაბონის რესპუბლიკა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	

31.	გამბიის რესპუბლიკა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
32.	განა	17.10.92	04.12.92
33.	გერმანიის ფედერა- ციული რესპუბლიკა	10.03.92	13.04.92
34.	გვინეის რესპუბლიკა	31.07.98	31.07.98
35.	გვინეა-ბისაუს რესპუბლიკა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
36.	გრესადა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
37.	დანია	18.03.92	09.07.92
38.	დიდი ბრიტანეთი	27.04.92	27.04.92
39.	დომინიკის რესპუბლიკა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
40.	ეგვიპტის არაბთა რესპუბლიკა	27.12.91	11.05.92
41.	ეთიოპია	02.01.92	29.06.93
42.	ეკვატორი	28.01.98	28.01.98
43.	ეკვატორული გვინეის რესპუბლიკა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
44.	ელ-სალვადორის რესპუბლიკა	17.05.99	17.05.99
45.	ერაყი	02.01.92	-
46.	ერიტრეის რესპუბლიკა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
47.	ესპანეთი	23.03.92	09.07.92
48.	ესტონეთი	27.04.92	17.06.92
49.	ვატიკანი	05.05.92	23.05.92
50.	ვენესუელას რესპუბლიკა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
51.	ვიეტნამი	27.12.91	30.06.92
52.	ზამბია	14.10.93	14.10.93
53.	ზიმბაბვე	17.03.92	24.07.92
54.	თურქეთი	16.12.91	21.05.92
55.	თურქმენეთი	16.07.92	16.07.92
56.	იაპიაკა	31.07.96	31.07.96
57.	იაპონია	03.04.92	03.08.92
58.	იემენი	05.09.95	05.09.95
59.	ინდოეთი	26.12.91	28.09.92
60.	ინდონეზია	28.07.92	25.01.93

61.	იორდანის პაშიმიტური საქეფო	28.12.91	06.04.94
62.	ირანი	25.12.91	15.05.92
63.	ირლანდია	25.03.92	12.09.96
64.	ისლანდია	26.03.92	11.03.92
65.	ისრაელი	26.03.92	01.06.92
66.	იტალია	19.03.92	11.05.92
67.	იუგოსლავია	26.06.95	26.06.95
68.	კაბოვერდე	11.06.92	11.06.92
69.	კაპბოჯა	17.11.94	17.11.94
70.	კაპერუნის რესპუბლიკა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
71.	კანადა	25.12.91	23.07.92
72.	კატარი	22.02.93	16.03.93
73.	კენის რესპუბლიკა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
74.	კვიროსი	07.04.92	09.07.92
75.	კოლუმბია	06.06.97	06.06.97
76.	კომორის კუნძულების ფედერალური ისლამური რესპუბლიკა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
77.	კონგოს რესპუბლიკა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
78.	კონგოს დემოკრატიული რესპუბლიკა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
79.	კორეის რესპუბლიკა	14.12.92	14.12.92
80.	კორეის სახალხო დემოკრატიული რესპუბლიკა	06.04.92	03.11.94
81.	კოსტა რიკის რესპუბლიკა	05.05.98	05.05.98
82.	კოტ-დივუარი	21.12.95	21.12.95
83.	კუბა	26.12.91	18.04.92
84.	ლაოსის სახალხო დემოკრატიული რესპუბლიკა	02.01.92	06.11.98
85.	ლატვია	11.03.93	11.03.93
86.	ლესოტოს საქეფო	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
87.	ლიბანი	30.12.91	01.04.93
88.	ლიბია	24.12.91	10.05.94
89.	ლიტვა	20.12.91	16.09.94
90.	ლიბტენშტეინი	10.06.92	10.06.92
91.	ლუსემბურგი	15.06.94	17.10.94

92.	მადაგასკარის რესპუბლიკა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
93.	შალაფის რესპუბლიკა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
94.	შალაიზია	10.03.93	07.05.93
95.	შალდივის რესპუბლიკა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
96.	შალის რესპუბლიკა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
97.	შალტა	31.10.92	01.02.93
98.	შალტის რაინდთა სუვერენული ორდენი	24.07.98	24.07.98
99.	შაყრიკის რესპუბლიკა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
100.	შაყრიტანის ისლა-შური რესპუბლიკა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
101.	შაროკო	11.05.92	30.07.92
102.	შეუსიკა	26.03.92	08.06.92
103.	შიანშარის კაჯშირის რესპუბლიკა	16.08.99	16.08.99
104.	შიზაშბიკი	13.09.96	13.09.96
105.	შილდაყეთი	27.08.91	25.06.92
106.	შისლილეთი	20.12.91	12.05.92
107.	ნებალის საშეყო	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
108.	ნიგერის რესპუბლიკა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
109.	ნიდერლანდები	25.03.92	22.04.92
110.	ნიკარაგუა	19.09.94	19.09.94
111.	ნორვეგია	19.03.92	05.06.92
112.	პალესტინა	25.04.92	25.04.92
113.	პაკისტანი	31.12.91	12.05.94
114.	პანამის რესპუბლიკა	18.11.98	18.11.98
115.	პაპუა-ახალი გვინეა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
116.	პარაგვაის რესპუბლიკა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
117.	პერუს რესპუბლიკა	21.07.96	მიმდინარეობს კონსულტაციები
118.	პოლონეთი	01.03.92	28.04.92
119.	პორტუგალია	23.03.92	23.05.92
120.	რუანდის რესპუბლიკა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
121.	რუმინეთი	27.08.91	25.06.92
122.	რუსეთის ფედერაცია	02.07.92	02.07.92
123.	საბერძნეთი	24.03.92	20.04.92

124.	სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკა	15.12.92	23.04.93
125.	სახ-შარინო	25.07.93	19.11.96
126.	სან-ტომეა და პრინსიპის დემოკრატიული რესპუბლიკა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
127.	საუდის არაბეთი	09.04.94	27.05.94
128.	საფრანგეთი	23.03.92	21.08.92
129.	სეიშელის კუნძულების რესპუბლიკა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
130.	სენეგალის რესპუბლიკა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
131.	სენტ-ლუსია	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
132.	სვაზილენდის სამეფო	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
133.	სიერა-ლეონე	07.04.97	07.04.97
134.	სინგაპური	16.02.93	16.02.93
135.	სირია	18.05.93	18.05.93
136.	სლოვაკეთი	24.01.92	01.01.93
137.	სლოვენია	27.12.91	18.01.93
138.	სომალის დემოკრატიული რესპუბლიკა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
139.	სომხეთი	13.06.91	17.07.92
140.	სუდანი	10.04.93	10.04.93
141.	სურინამის რესპუბლიკა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
142.	ტაილანდი	26.12.91	21.07.92
143.	ტანზანიის გაერთიანებული რესპუბლიკა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
144.	ტაჯიკეთი	09.12.93	04.08.94
145.	ტოგოლენის რესპუბლიკა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
146.	ტუნისი	07.03.96	07.03.96
147.	უგანდის რესპუბლიკა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
148.	უზბეკეთი	09.12.93	19.08.94
149.	უკრაინა	17.12.91	21.07.92
150.	უნგრეთი	28.04.92	14.05.92
151.	ურუგვაი	11.05.94	11.05.94
152.	ფილიპინები	25.07.92	21.09.92
153.	ფინეთი	27.03.92	08.07.92

154.	ფიჯის რესპუბლიკა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
155.	ქუვეითი	03.09.92	03.09.92
156.	ყაზახეთი	16.06.92	24.07.92
157.	ყირგიზეთი	10.07.92	10.07.92
158.	შვედეთი	03.04.92	19.09.92
159.	შვეიცარია	10.06.92	10.06.92
160.	შრი-ლანკას დემოკრატიული სოციალისტური რესპუბლიკა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
161.	ჩადის რესპუბლიკა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
162.	ჩეხეთი	24.01.92	01.01.93
163.	ჩილე	07.07.93	07.07.93
164.	ჩინეთი	27.12.91	09.06.92
165.	ცენტრალური აფრიკის რესპუბლიკა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
166.	ხორვატია	28.12.91	01.02.93
167.	ჯიბუტის რესპუბლიკა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
168.	პაიტის რესპუბლიკა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	
169.	პონდურასის რესპუბლიკა	მიმდინარეობს კონსულტაციები	

ინფორმაცია მომზადებულია 2002 წლის 1 სექტემბრამდე
არსებული
მონაცემების მიხედვით.

Georgia: From International Recognition to International Cooperation

Summary

The book presents the study of the processes of state building in Georgia with regard to foreign policy and the analyses of the related events of major importance.

Based on factual documents the work describes the road, which Georgia has embarked on with a view to define its niche within the world community.

The book reviews the preconditions that brought independence to Georgia and her integration into the processes of globalization: the breakdown of the Soviet Empire.

Specific focus is drawn on the historically extremely important moment for Georgia, which is the reestablishment of Georgia's independence on May 26, 1918.

Since 1992 Georgia has gone through hard time of recognition and identification within the international community. The book reviews the establishment of diplomatic ties and bilateral relations of Georgia with different States and its accession to the membership in the United Nations, the Organization for Security and Cooperation in Europe, the Council of Europe and other international and regional institutions.

The book contains information on the first Heads of Georgian Diplomatic Missions abroad and on the first foreign Ambassadors, who were leading the process of establishing of Foreign Missions in Georgia.

ს ა რ ჩ ე შ ი

პოლიტიკური და ეკონომიკური იზოლაციიდან თავის დაღწევა და საერთაშორისო აღიარების მოპოვება.....	5
საქართველოს სასელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენა 1918 წლის 26 მაისის აქტის საფუძველზე.....	9
1991 წლის დეკემბერში ბელოჯეჟის პუშჩის გადაწყვეტილებები და სსრ კავშირის დაშლა.....	15
მსოფლიოს ქვეყნების მიერ საქართველოს აღიარება დამოუკიდებელ სახელმწიფოდ.....	22
დიპლომატიური ურთიერთობების დამყარების დინამიკა.....	27
საერთაშორისო ორგანიზაციების წევრობა-მრავალმხრივი ურთიერთობების განვითარების უშთავრესი ბერკეტი.....	40
საქართველოში აკრედიტებული პირველი დიპლომატები და პირველი ქართული ელჩობა საზღვარგარეთ.....	128
საქართველოში აკრედიტებული პირველი ელჩები.....	135
საქართველოს პირველი დიპლომატიური წარმომადგენლები დამოუკიდებლობის აღდგენის შემდგომ...	194
მონაცემები საქართველოს სასელმწიფოს აღიარებისა და მასთან დიპლომატიური ურთიერთობების დამყარების შესახებ.....	219
რეზიუმე ინგლისურ ენაზე.....	225

რედაქტორი
ნ. ავალიანი

კორექტორი
ა. გოგეშვილი

ტექნორედაქტორი
ნ. ოკუჯავა

ტირაჟი 500.